EUROBANK Cyprus

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, *Τετάρτη 19 Ιουλίου 2023 • Ετος 9ο • Αρ. φύλλου 451* | Εβδομαδιαία Οικονομική και Πολιτική Εφημερίδα | www.kathimerini.com.cy/financial | Τιμή: €2,00

EUROBANK Cyprus

«ΚΑΜΠΑΝΑΚΙ» ΟΟΣΑ

Η τεχνητή νοημοσύνη φέρνει απολύσεις

Οι ανεπτυγμένες οικονομίες των χωρών-μελών του ΟΟΣΑ βρίσκονται στα πρόθυρα της επανάστασης που θα φέρει η τεχνητή νοημοσύνη, μεταβάλλοντας θεμελιωδώς την εργασία, προκαλώντας μαζικές απολύσεις και θέτοντας ηθικά ζητήματα. Στην προειδοποίηση αυτή προέβη ο ΟΟΣΑ, καλώντας τις πλουσιότερες οικονομίες του κόσμου να προετοιμαστούν. **Σελ. 11**

ΚΥΡΩΣΕΙΣ Ε.Ε. ΣΤΗ ΡΩΣΙΑ

Μειώθηκαν κατά 91 δισ. οι εισαγωγές

Οι κυρώσεις της Ευρωπαϊκής Ενωσης κατά της Ρωσίας θα αυξηθούν με την πάροδο του χρόνου και θα έχουν αυξανόμενο μακροπρόθεσμο αντίκτυπο στην οικονομία της Μόσχας, σύμφωνα με την Κομισιόν. Μια εκτίμηση των επιπτώσεων, που εκπονήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, δείχνει ότι οι κυρώσεις έχουν περικόψει 91 δισ. ευρώ εισαγωγών από τη Ρωσία. **Σελ. 12**

ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

Κόντρα στην Ε.Ε. για τη Φιόνα

Η Αμερικανίδα Φιόνα Σκοτ Μόρτον είναι από τις καλύτερες οικονομολόγους, με μεγάλη εμπειρία στη δημόσια διοίκηση. Ωστόσο, ο διορισμός της στη θέση της επικεφαλής οικονομολόγου Ανταγωνισμού στην αρμόδια γενική διεύθυνση της Κομισιόν έχει προκαλέσει την οργή, κυρίως της Γαλλίας, και έντονες αντιδράσεις σε διάφορες πολιτικές ομάδες στο Ευρωκοινοβούλιο. **Σελ. 8**

Δείκτης & Ογκος του ΧΑΚ

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΠΑΝΔΗΜΙΑ

Εκρηξη των άστεγων οικογενειών στις ΗΠΑ

Ανησυχητικά είναι τα στοιχεία για τις άστεγες οικογένειες στις ΗΠΑ σε μία ακόμα ένδειξη των συνεπειών που επιφέρουν στη ζωή των Αμερικανών ο υψηλός πληθωρισμός, η σφιχτή αγορά κατοικίας και ο τερματισμός των πανδημικών επιδομάτων. Περίπου 72.700 πολίτες, οικογένειες με παιδιά, είναι άστεγοι σε 20 από τις μεγαλύτερες πόλεις των ΗΠΑ. **Σελ 12**

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Το τελευταίο... μίλι για την επενδυτική βαθμίδα

Οι προγραμματικές δηλώσεις της ελληνικής κυβέρνησης κινήθηκαν σύμφωνα με τις προσδοκίες των οίκων αξιολόγησης και δεν θεωρείται ότι θέτουν σε κίνδυνο τη δημοσιονομική πορεία της χώρας. Το επόμενο διάστημα οι οίκοι θα εξετάσουν τα νέα μέτρα, ώστε να καταλήξουν στις εκτιμήσεις τους για τις προοπτικές της οικονομίας. **Σελ. 24**

ΥΨΗΛΟ ΚΟΣΤΟΣ ΣΤΕΓΑΣΗΣ

Η ακρίβεια δημιουργεί πόλεις χωρίς παιδιά

Το κόστος στέγασης αδειάζει τις πόλεις από οικογένειες με παιδιά, μια τάση που απειλεί την κοινωνική κινητικότητα, την πολιτιστική δράση και την οικονομία. Το σχολείο Randal Cremer του Λονδίνου αναμένεται να συγχωνευθεί, έχοντας δεχθεί πλήγμα από το Brexit, τα χαμηλά ποσοστά γεννήσεων, αλλά και την ακρίβεια που διώχνει τις οικογένειες. **Σελ. 12**

5 291296 000378

Χρυσάφι το νερό, αλλά δυσεύρετο

Λίγο μετά την προσάρτηση της Κριμαίας από τη Ρωσία, το 2014, το Κίεβο επέλεξε ως μέτρο αντεκδίκησης την κατασκευή ενός φράγματος με το οποίο περιόρισε κατά 85% τη ροή του νερού στη χερσόνησο. Η κρίση νερού που ακολούθησε στην ταλαιπωρημένη χερσόνησο δεν ήταν παρά ένα από τα πολλά παραδείγματα της Ιστορίας, που καταδεικνύουν πως το νερό μπορεί να αποτελέσει όπλο αλλά και θύμα πολέμων, όπως, άλλωστε, μπορεί να είναι και η αιτία πολέμων. Είναι, όμως, παράλληλα και θύμα της κλιματικής κρίσης με τα αλλεπάλληλα επεισόδια παρατεταμένης ξηρασίας που πλήττουν πλέον διάφορες ζώνες του πλανήτη και όχι μόνον τη δεινοπαθούσα Αφρική, αλλά και τμήματα της Ευρώπης και μετατρέπουν, έτσι, τον ζωτικότερο φυσικό πόρο σε χρυσό της νέας εποχής. Γιατί το νερό είναι πολύτιμο όσο ο χρυσός, αλλά και εξίσου δυσεύρετο. **Σελ. 10**

Ο καύσωνας απειλεί τα ευρωπαϊκά δίκτυα ενέργειας

Οι υψηλές θερμοκρασίες πλήττουν πλέον ολόκληρη την Ευρώπη από τη Γερμανία έως τα Βαλκάνια, ασκώντας πιέσεις στα συστήματα ενέργειας και μεταφορών της περιοχής, καθώς ποτάμια όπως ο Ρήνος και ο Ροδανός επηρεάζονται. Η υποχώρηση των υδάτων στον ποταμό Ρήνο είναι κρίσιμης σημασίας για τη μεταφορά ενεργειακών εμπορευμάτων στην Ευρώπη. Ορισμένες εταιρείες περιόρισαν ήδη την παραγωγή τους. Η μετεωρολογική υπηρεσία της Γερμανίας προειδοποίησε για «ακραίο θερμικό φαινόμενο στον Ανω Ρήνο». **Σελ. 13**

«Χτίζουν» επίπεδα MREL οι τράπεζες

Πιο κοντά στους στόχους του 2025

Οι κυπριακές τράπεζες βρίσκονται πιο κοντά στους στόχους του 2025 για MREL. Φέτος, Τράπεζα Κύπρου και Ελληνική βγήκαν στις αγορές με εκδόσεις ομολόγων υψηλής εξοφλητικής προτεραιότητας, με απώτερο στόχο να «χτίσουν» τα απαιτούμενα επίπεδα MREL που τους έχουν υποδείξει οι εποπτες για το τέλος του 2025. Η Τράπεζα Κύπρου βγήκε χθες 18 Ιουλίου και η Ελληνική στις 8 Μαρτίου. Αμφότερες πέτυχαν τους στόχους της έκδοσης, με υπερκάλυψη κιόλας των αναγκών τους, αποδεικνύοντας πως, το 2023 είναι μία πολύ καλή χρονιά για τις τράπεζες. Και πώς να μην είναι, αφού τα επιτόκια από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα έχουν δώσει τρομερή ώθηση και έχουν δημιουργήσει γενικότερα κλίμα αισιοδοξίας για τη λειτουργία τους. Το Ομόλογο της Τράπεζας Κύπρου εκδόθηκε στην ονομαστική του αξία και έπιασε ετήσιο σταθερό επιτόκιο ύψους 7,375% το οποίο θα καταβάλλεται ετησίως αναδρομικά έως τις 25 Ιουλίου 2027. **Σελ. 3**

Θα αυξηθούν οι δημοσιονομικές δαπάνες σε δύο με τρία χρόνια

Τι επισημαίνει έκθεση του Δημοσιονομικού Συμβουλίου

Σταθερή παραμένει αυτή τη στιγμή η δημοσιονομική εικόνα, παρά τις σημαντικές αυξήσεις στις δαπάνες, εκτιμά το Δημοσιονομικό Συμβούλιο. Στην εαρινή έκθεσή του το Συμβούλιο επισημαίνει ότι δημιουργείται στενότητα για τις διακριτικές δαπάνες πολιτικής, οι οποίες αναμένεται να είναι ιδιαίτερα αυξημένες τους επόμενους 24 με 36 μήνες. **Σελ. 4**

Ανάρπαστα τα εισιτήρια για τη γραμμή Λάρνακας - Πειραιά

Οι κρατήσεις ξεπέρασαν τις 11.000 - Ελάχιστες οι κενές θέσεις

Κόκκινο χτύπησε η ζήτηση για την ακτοπλοϊκή γραμμή Λάρνακας-Πειραιά. Ηδη το πλοίο Daleela είναι fully booked. Εχουν μείνει σποραδικές θέσεις για όλα τα δρομολόγια έως τον Σεπτέμβριο και δύσκολα βρίσκει κανείς θέση πλέον στο πλοίο για Πειραιά. Αναμένεται να διακινηθούν διπλάσιος αριθμός επιβατών σε σύγκριση με πέρυσι. Οι αιτήσεις ξεπέρασαν τις 11.000. **Σελ. 5**

■ **ΑΝΑΛΥΣΗ:** Η σημασία του πλαισίου των εκποιήσεων **Σελ.4**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Μπροστά σε μια νέα εποχή

Η τεχνητή νοημοσύνη αποτελεί την τεχνολογική είδηση της τωρινής εποχής λόγω των δυνατοτήτων που προσφέρει, μερικές από τις οποίες υπόσχονται να αλλάξουν για πάντα τη ζωή μας. Η τεχνολογία όμως πίσω από την τεχνητή νοημοσύνη βρίσκεται ακόμη σε πρώιμα στάδια και δεν είναι προς το παρόν εφικτό να εφαρμοστεί σε μεγάλης κλίμακας έργα καλύπτοντας νευραλγικούς τομείς της οικονομίας όπως είναι ο τραπεζικός κλάδος.

Αυτή η ιδιαιτερότητά σε συνάρτηση με τις επενδύσεις που προσελκύει ο τομέας της τεχνητής νοημοσύνης προκαλεί ανησυχία. Ανησυχία κατά πόσο πρόκειται για μια νέα φούσκα αντίστοιχη με αυτή των dot com που έσκασε στο τέλος του προηγουμένου αιώνα την εποχή που αναπτυσσόταν το διαδίκτυο ενώ είχε προηγηθεί η κατακόρυφη άνοδος των αποτιμήσεων των τότε καινοτόμων εταιρειών.

Η τεχνητή νοημοσύνη που είναι διαθέσιμη σήμερα στο ευρύ κοινό αφορά στην δημιουργία περιεχομένου που χαρακτηρίζεται από ανθρώπινη αρτιότητα και παράγεται κατόπιν οδηγιών του χρήστη που «προκαλεί» τον αλγόριθμο να επεξεργαστεί έναν πολύ μεγάλο όγκο πληροφοριών σε κλάσματα του δευτερολέπτου.

Ειδικοί του κλάδου σημειώνουν με έμφαση ότι η τεχνητή νοημοσύνη για να φτάσει στο μέγιστο των δυνατοτήτων της θα απαιτήσει επενδύσεις πέραν του ενός τρισεκατομμυρίου δολαρίων καθώς θεωρείται μια υποδομή πολύ σημαντικότερη από την τεχνολογία 5G που τότε είχε προσεγγίσει ανάλογα μεγέθη.

Η τεχνολογία της γνώσης –όπως αποκαλείται η τεχνητή νοημοσύνη– θα απαιτήσει κάποια χρόνια πριν να μπορέσει να αναπτυχθεί σε ένα εργαλείο καθολικής χρήσης. Στο μεταξύ όμως, οι εταιρείες τεχνολογίας θα πρέπει να επενδύσουν σημαντικά ποσά σε κάθε φάση της ανάπτυξης αυτού του εγχειρήματος για να μπορούν να συμμετέχουν στο όνειρο της νέας εποχής που ξεκίνησε εδώ και λίγο καιρό. Όπως χαρακτηριστικά τονίζεται από ειδικούς της αγοράς, οι παγκόσμιες τεχνολογικές εταιρείες που δεν θα ακολουθήσουν την πρόοδο ή θα στείλουν το μήνυμα ότι έχουν μείνει πίσω, θα τιμωρούνται άμεσα από τις αγορές με κατάρρευση των τιμών τους.

Η ραγδαία άνοδος των τιμών των εταιρειών που δραστηριοποιούνται στον κλάδο της τεχνητής νοημοσύνης προκαλεί ανησυχία στους επενδυτές για το κατά πόσο αυτή η πορεία μπορεί να θεωρηθεί διατηρήσιμη. Να αναφέρουμε ενδεικτικά ότι ο τεχνολογικός δείκτης Nasdaq 100 καταγράφει από την αρχή του έτους εντυπωσιακή απόδοση πέραν του 40%.

Για τους αισιόδοξους, η συγκεκριμένη προοπτική είναι πραγματική και αναμένεται πως θα αλλάξει τα δεδομένα μια για πάντα στην κοινωνική και οικονομική ζωή μας. Για υποστήριξη αυτής της άποψης γίνεται αναφορά στην μεγάλη ανάπτυξη των εταιρειών που κατασκευάζουν ημιαγωγούς –κάτι που αναμένεται να συνεχιστεί και τα επόμενα χρόνια– και στην εγκατάσταση το προηγούμενο διάστημα μεγάλου αριθμού πανίσχυρων επεξεργαστών σε κομβικά data centers.

Ειδική αναφορά γίνεται τέλος και στην ψήφο εμπιστοσύνης που ανεξάρτητοι συμβουλευτικοί κολοσσοί δίνουν στις προοπτικές αυτής της τεχνολογίας. Εδώ αξίζει να σημειωθεί ότι η McKinsey προβλέπει πως λόγω της τεχνητής νοημοσύνης θα παραχθεί σε παγκόσμιο επίπεδο οικονομική αξία ύψους 4,4 τρις δολαρίων που θα οφείλεται στην δυνατότητα για περισσοτέρους αυτοματισμούς σε καθημερινές και επαναλαμβανόμενες εργασίες, γεγονός που θα «απογειώσει» την παραγωγικότητα του ανθρώπινου δυναμικού. Το σημαντικό σε σχέση με την McKinsey αφορά στο γεγονός ότι έχουμε για πρώτη φορά ποσοτικοποίηση της προοπτικής από έναν οργανισμό που δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ότι ανήκει στην τεχνολογική οικονομία, και αυτό από μόνο του λέει πολλά.

μπλε
Πρόγραμμα Επιβράβευσης Καρτών

Έχεις κάρτα της Ελληνικής Τράπεζας;
Έχεις άμεση επιστροφή χρημάτων!

Κατέβασε το Mple Rewards app τώρα!
Google play App Store
Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΑΡΘΡΟ / Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Οποιος κατάλαβε, κατάλαβε

Εδώ και μέρες προσπαθώ να αποκωδικοποιήσω την ανακοίνωση του υφυπουργείου Πολιτισμού σχετικά με τη συμμετοχή της χώρας στην Μπιενάλε Βενετίας 2024. Σημειώνεται ότι η Κύπρος θα συμμετάσχει στην 60ή Διεθνή Έκθεση Σύγχρονης Τέχνης με την πρόταση «On a wildflower-lined gravel track off a quiet thoroughfare...», του καλλιτεχνικού ντούο LLC, της καλλιτεχνικής κολεκτίβας Endrosia και του καλλιτέχνη Haig Aivazian. Ωστόσο, διαβάζοντας την ανακοίνωση που εξέδωσε η επιτροπή, η οποία ομόφωνα επέλεξε την πρόταση, αδυνατώ να καταλάβω ποια ακριβώς είναι η πρόταση και τι ακριβώς θα δείξουμε στη Βενετία. Μπορεί η πρόταση να είναι ό,τι καλύτερο έχει υπάρξει ποτέ, να είναι ένα εικαστικό θαύμα, αλλά από το λεκτικό της ανακοίνωσης προσωπικά δεν μπορώ να το αισθανθώ.

Αντιλαμβάνομαι ότι η Μπιενάλε της Βενετίας δεν είναι ένα εύκολο πεδίο και είναι απαραίτητη ενός είδους προπαιδεία, αλλά δεν θα ήταν χρήσιμο το υφυπουργείο να είχε συντάξει ένα πιο κατανοητό δελτίο Τύπου για το τι θα δείξουμε στην Ιταλία; Δεν θα είχε ενδιαφέρον να είχε μπει ως υπότιτλος έστω, για το ελληνόφωνο κοινό, μία μετάφραση του τίτλου της πρότασης «On a wildflower-lined gravel track off a quiet thoroughfare...» και πώς αυτός ο τίτλος σχετίζεται με την «εντόπια» μικροϊστορία και πώς αναπτύσσει την έννοια της ευρύτερης μετααποικιοκρατικής εμπειρίας;

Αναφέρεται στην ανακοίνωση ότι η πρόταση χαρακτηρίζεται «από μια ευσυνείδητη συλλογικότητα», δηλαδή; Τι σημαίνει ευσυνείδητη συλλογικότητα; Υπάρχει και ασυνείδητη; Υπήρχε περίπτωση μια συλλογική πρόταση να μην έχει την έννοια της συνεργασίας;

Αντιλαμβάνομαι, επαναλαμβάνω, ότι δεν είναι όλα για όλους, αλλά θα έπρεπε να είχε βρεθεί ο τρόπος να μπορούσε η ιδέα της ομάδας «Endrosia» να γίνει κτήμα και εκείνων που δεν ανήκουν στον σκληρό πυρήνα της εικαστικής κοινότητας, και για να το θέσω και πιο κυνικά για τους ανθρώπους που καλούνται να το επικοινωνήσουν με το ευρύ κοινό, μιας και μιλούν οι ίδιοι για ευρύτερο δίκτυο κοινωνικών πραγματικοτήτων... εκτός και αν εξαιρούνται οι καθημερινοί άνθρωποι.

Επαναλαμβάνω προς άρση κάθε πιθανής παρεξήγησης, δεν μιλώ για την πρόταση, δεν την κρίνω, κυρίως γιατί δεν κατάλαβα τι είναι αυτή η πρόταση, αλλά πέραν τούτου, αυτό που με ενδιαφέρει να καυτηριάσω είναι αυτή η ελιτίστικη προσέγγιση που αποπνέει η ανακοίνωση του υφυπουργείου και της επιτροπής επιλογής. Ίσως να είναι δικό μου το πρόβλημα η αδυναμία κατανόησης της πρότασης: «Η πρόταση είναι πολυεπίπεδη και δυναμική, απευθύνοντας κρίσιμα θέματα με δραστικούς τρόπους ώστε να φέρει στο προσκήνιο, τόσο την εντόπια μικροϊστορία όσο και την ευρύτερη μετααποικιοκρατική εμπειρία».

Θα είχε ενδιαφέρον να είχε εξηγηθεί για τους μη επαΐοντες τι είναι αυτά τα «ghostly matters», αφού δεν μπορεί η ορολογία να εξηγηθεί στα ελληνικά, να δινόταν μία νύξη, ότι αφορά για παράδειγμα τους αγνοούμενους, τον αόρατο Άλλο, τις μη ειπωθείσες ιστορίες από τις παρελθούσες καταστάσεις και πώς αυτές επηρεάζουν το συλλογικό ασυνείδητο και με ποιον τρόπο οι σύγχρονες κοινωνικές δυνάμεις ελέγχουν την καθημερινή μας ζωή, με τον λαό να μην έχει αντιληφθεί επακριβώς το παρελθόν του ή τις κρυφές δυνάμεις που υπάρχουν γύρω του.

Δεν ξέρω επίσης αν ο τίτλος της κυπριακής πρότασης έχει να κάνει με ζητήματα που αφορούν την κρυφία ιστορία μιας κυπριακής πρόσφατης σύγχρονης πραγματικότητας, με ανθρώπους φαντάσματα και με τον συναφή με αυτή δημοσιογραφικό λόγο. Αν η ματιά και η θεώρηση της ομάδας κατευθύνεται προς τα εκεί θα έχει ενδιαφέρον, όχι μόνο εικαστικό αλλά και ευρύτερα κοινωνικό, πώς η πραγματικότητα δηλαδή «φασματοποιείται» και εν τέλει το πραγματικό γίνεται ιδέα ή απλώς έννοια... Αν η ανακοίνωση γινόταν από την ομάδα των εικαστικών δεν θα είχα τις ίδιες ενστάσεις για την πολυπλοκότητά της και τη λεκτική ιδιαιτερότητά της, θα αντιλαμβανόμουν ότι αυτή η ανακοίνωση απευθύνεται στο ειδικό κοινό που θα ενδιαφερόταν να δει την έκθεση. Όσο όμως αυτή η ανακοίνωση προέρχεται από το υφυπουργείο Πολιτισμού της χώρας θα ήθελα να είναι όσο συμπεριληπτική είναι και η ίδια η πρόταση.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

9ο Windcraft Music Fest στα Κατύδατα

Αυτό το Σάββατο 22 Ιουλίου ξεκινάει το Windcraft Music Fest 9 στα Κατύδατα της Σολέας και μέχρι και την Κυριακή το βράδυ, 23 Ιουλίου, στο πρόγραμμα των συναυλιών του φεστιβάλ έχουν προγραμματιστεί να παρουσιαστούν τα πνευστά σε πολλά διαφορετικά μουσικά στυλ. Συγκεκριμένα, θα ακούσουμε την ατμοσφαιρική μουσική των Gaba Project & Αχιλλέα Τίγκα και του Βασίλη Φιλίππου με το πρότζεκτ «Colourful Emptiness», τους People of the Wind & Γιάννη Διονυσίου και τους Stereoteismo με τη μοναδική προσέγγιση της παραδοσιακής ανατολικής μουσικής και την συγχώνευση τζαζ και world μουσικής των La Pêche και των Human Touch, μέχρι τους καινοτόμους ήχους των Sonica & Toms Rudzinskis και των Sustainable Resound, που αναμειγνύουν ακουστικά με ηλεκτρονικά στοιχεία. Επιπλέον, το Windcraft Band επιστρέφει με ροκ διάθεση, παρουσιάζοντας γνωστές μελωδίες με τον χάλκινο ήχο της, ενώ οι Windcraft Voices εξερευνούν τις μουσικές παραδόσεις της Μεσογείου μέσα από acapella φωνητικές διασκευές.

Η Windcraft Band επιστρέφει με ροκ διάθεση, παρουσιάζοντας γνωστές μελωδίες με τον χάλκινο ήχο της, ενώ οι Windcraft Voices εξερευνούν τις μουσικές παραδόσεις της Μεσογείου μέσα από acapella φωνητικές διασκευές.

Παράλληλο Πρόγραμμα

Το παράλληλο πρόγραμμα του 9ου Windcraft Music Fest περιλαμβάνει εργαστήρια, περιπάτους και άλλες δραστηριότητες κατάλληλες για άτομα όλων των ηλικιών, οι οποίες προσφέρονται δωρεάν. Στόχος των δράσεων αυτών, όπως λένε οι άνθρωποι του φεστιβάλ, είναι να ενθαρρύνουν την ενεργή συμμετοχή των επισκεπτών στη διαδικασία της μουσικής και καλλιτεχνικής δημιουργίας και τη μεταξύ τους διάδραση. Συγκεκριμένα για παιδιά, θα πραγματοποιηθεί εργαστήρι χαρακτικής-κολλαγραφίας από την Ελένη Παναγίδου σε συνεργασία με το Δημοτικό Μουσείο Χαρακτικής Χαμπή, καθώς και εργαστήρι κατασκευής φιγούρων για θέατρο σκιών και εξάσκηση πίσω από τον μπερντέ με την καθοδήγηση της Αγγέλας Σταύρου από το εργαστήρι «Ο κούκος και τ' ανδόνι». Όσοι θέλουν να δοκιμάσουν καινούργιες μουσικές εμπειρίες, μπορούν να συμμετέχουν σε ένα διασκεδαστικό φωνητικό εργαστήρι χωρίς λόγια με την Έλενα Ξυδά, να αυτοσχεδιάσουν αυθόρμητα και να ζήσουν μοναδικές μουσικές στιγμές με τον σαξοφωνίστα David Lynch, να μάθουν περισσότερα για τους παραδοσιακούς αυλούς των Βαλκανίων από τον Αχιλλέα Τίγκα και να παρακολουθήσουν τον Ρένο Κτώρο να φτιάχνει κυπριακά πιθκιαύλια. Η Ελένη Φιλίππου (The Curious Curly) θα φροντίσει να αποτυπωθούν οι αναμνήσεις του φεστιβάλ στο χαρτί και να οι επισκέπτες του να τις πάρουν μαζί τους… σε βαζάκι, ενώ παρέα με τη Βάλια Ματσεντίδου (Γράψε Το.) και τον Μάρκο Μπάτση (Desert Island Records) οι φίλοι του φεστιβάλ θα περπατήσουν στο χωριό και θα εμπνευστούν για να γράψουν γράμματα και καρτ-ποστάλ, όπως παλιά! Τέλος, για πρώτη φορά το Windcraft θα βγάλει τους επισκέπτες του φεστιβάλ εκτός Κατυδάτων με μια εκδρομή και ξενάγηση στις εκκλησίες και τους νερόμυλους της Γαλάτας από τον Aliosha Bielenberg και την ομάδα Histories of bahçés.

Το παράλληλο πρόγραμμα του 9ου Windcraft Music Fest περιλαμβάνει εργαστήρια, περιπάτους και άλλες δραστηριότητες κατάλληλες για άτομα όλων των ηλικιών, οι οποίες προσφέρονται δωρεάν.

Πρόγραμμα Φιλοξενίας EFFEA

Για πρώτη φορά, το φεστιβάλ διοργανώνει πρόγραμμα φιλοξενίας καλλιτεχνών, που θα πραγματοποιηθεί από τις 18 μέχρι τις 23 Ιουλίου 2023. Το residency «People of the Wind: Γεφυρώνοντας τους ήχους της Ανατολής και της Δύσης», που πραγματοποιείται σε συνεργασία με τα μουσικά φεστιβάλ Window onto the World (Πολωνία) και Balkan Trafik (Βέλγιο), στηρίζεται από το EFFEA (European Festivals Fund for Emerging Artists) και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Στο residency θα φιλοξενηθεί το σχήμα People of the Wind, που αποτελείται από τους σαξοφωνίστες James Wylie (Νέα Ζηλανδία) και Fausto Sierakowski (Γαλλία) και τον κρουστό Αλέξανδρο Ριζόπουλο (Ελλάδα). Οι τρεις μουσικοί προέρχονται από διαφορετικά καλλιτεχνικά υπόβαθρα αλλά τους ενώνει το κοινό ενδιαφέρον τους για τις μουσικές παραδόσεις της Ανατολής και η επιθυμία τους να εξερευνήσουν νέους τρόπους ερμηνείας τους με τη χρήση δυτικών οργάνων. Εμπνευσμένοι από τις εκστατικές παραδόσεις της ζυγιάς ζουρνά-ντταουλιού, δημιούργησαν έναν καινοτόμο ήχο με την ερμηνεία τους στο σαξόφωνο. Κατά τη διάρκεια του residency οι καλλιτέχνες θα έχουν την ευκαιρία να δημιουργήσουν νέο ρεπερτόριο που θα παρουσιαστεί στο Windcraft Music Fest, αλλά και να αναπτύξουν τη συμβατότητά τους με την ευρωπαϊκή μουσική σκηνή υπό την καθοδήγηση των εκπροσώπων των ευρωπαϊκών φεστιβάλ που συμμετέχουν στο πρόγραμμα.

Επιπλέον, οι People of the Wind θα φιλοξενήσουν 10 Κύπριους εκτελεστές πνευστών και κρουστών για ένα τριήμερο εργαστήρι (21-23 Ιουλίου 2023) που θα εστιάζει στην προσαρμογή και ερμηνεία της παραδοσιακής μουσικής τόσο με δυτικά όσο και με παραδοσιακά όργανα. Με βάση την ενασχόληση με τις παραδόσεις της Βορείου Ελλάδας, η μπάντα θα εξερευνήσει τις τεχνικές και καλλιτεχνικές προκλήσεις της εκτέλεσης τροπικού και μικροτονικού ρεπερτοριού από τη μια πλευρά και τη ρυθμική ποικιλομορφία και πλαστικότητα από την άλλη, και επιπλέον θα δουλέψει ένα πρόγραμμα που θα παρουσιαστεί ομαδικά κατά τη διάρκεια του Windcraft Music Fest.

Οικολογική συνείδηση

Σε συνάρτηση με την οικολογική συνείδηση του φεστιβάλ, για τη διακόμηση του χώρου γίνεται προσπάθεια επαναχρησιμοποίησης υλικών. Ανακυκλωμένο πλαστικό μετατρέπεται σε σημάνσεις, παλιά banner του φεστιβάλ σε διακοσμητικά σημαιάκια, ενώ ένα εντυπωσιακό installation με άχρηστα χαρτιά, υφάσματα και παλιά αντικείμενα θα στηθεί από τις Μαρία Λουκαΐδου και Ήλια Νεοφύτου στην πλατεία του φεστιβάλ. Η διοργάνωση μειώνει τη χρήση πλαστικού με την παροχή ποτηριών πολλαπλών χρήσεων και τον διαχωρισμό απορριμάτων για ανακύκλωση.

Χρήσιμες πληροφορίες

Οι επισκέπτες μπορούν να κατασκηνώσουν δωρεάν στην αυλή του δημοτικού σχολείου. Θα προσφέρεται φαγητό από τους Road Buns, Omni Food και Quattrino Pizza, καθώς και τοπικά ποτά όπως ΣΑΝΤΥ μπύρα, κρασιά ΜΑΚΚΑΣ και κοκτέιλ από το Πρόζακ. Η προπώληση εισιτηρίων για τις συναυλίες γίνεται μέσω της ιστοσελίδας more.com και θα ολοκληρωθεί στις 21 Ιουλίου. Τιμή προπώλησης εισιτηρίων: €17 / 1ήμερο, €30 / 2ήμερο. Η τιμή των εισιτηρίων στην είσοδο θα είναι €22 / 1ήμερο και €40 / 2ήμερο. Παιδιά κάτω των 12 δωρεάν. Συμμετοχή στα εργαστήρια δωρεάν.

Πληροφορίες: www.windcraftmusicfest.com

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

kouroupakisa@kathimerini.com.cy

Νύχτες Καλοκαιριού

Συνεχίζουν αυτή την εβδομάδα οι Νύχτες Καλοκαιριού 2023 με μουσικό ταξίδι με πνευστά και κρουστά από τη συμφωνική μπάντα Δήμου Στροβόλου - Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου. Μία περιδιάβαση στον κόσμο της μουσικής με επιλεγμένο ρεπερτόριο από το χώρο της ελληνικής και κυπριακής παραδοσιακής μουσικής, καθώς και της κινηματογραφικής, τζαζ και λάτιν μουσικής. Ιδιαίτερο γνώρισμα της μπάντας είναι η συμμετοχή μελών από 12 μέχρι 55+ χρονών που προέρχονται από διαφορετικά επαγγελματικά πεδία (μουσικοί, εκπαιδευτικοί, στρατιωτικοί, διπλωμάτες, γιατροί, μηχανολόγοι, τεχνικοί υπολογιστών κ.ά.). Παρασκευή 21 Ιουλίου στις 8:30 το βράδυ στην Πλατεία Ελευθερίας, κάτω από τη γέφυρα. Πληροφορίες: www.nicosia.org.cy. Είσοδος ελεύθερη.

Καλοκαιρινό Φεστιβάλ Χορού Νέας Κίνησης

Για εννέα ημέρες (23 μέχρι και τις 30 Ιουλίου) και νύχτες, χορευτές και χορογράφοι βγαίνουν έξω από το θέατρο, σε πεζόδρομους, πλατείες, πάρκα, προτείνοντας κάθε χρόνο νέες εμπειρίες θέασης, έκφρασης και διαδραστικότητας με την τέχνη του χορού. Μια εξαιρετική ευκαιρία ανάδειξης πολιτισμού και σύγχρονης τέχνης που έχει να προσφέρει η κοινότητα του χορού. Έναρξη για το 20ό Καλοκαιρινό Φεστιβάλ Χορού της Νέας Κίνησης θα γίνει το Σάββατο 22 Ιουλίου 2023 με παραστάσεις το απόγευμα και βραδιά προβολών ταινιών χορού, περφόρμανς, video art στη κεντρική πλατεία του Δήμου Ύψωνα. Στη φετινή διοργάνωση συμμετέχουν με ζωντανές παραστάσεις οι Αρετή Χουρδάκη, Αριάννα Οικονόμου, Εύη Παναγιώτου, Ζωή Ελευθερίου, Κωνσταντίνα Σκαλιώντα και Σωτήριος Παναγούλιας και με ταινίες χορού οι Άρτεμις Ευλογημένου, Αριάννα Οικονόμου, Βίκυ Κάλλα, Ιόλη Κασκάνη, Μελίτα Κούτα και Πασκάλ Καρόν. Έναρξη στον Δήμο Ύψωνα στις 22 Ιουλίου. Ζωντανές Παραστάσεις στον Δήμο Λεμεσού, 23 – 30 Ιουλίου. Είσοδος ελεύθερη. Επικοινωνία: info@neakinisi.com – 99407856.

Λυσιστράτη

Οι τελευταίες παραστάσεις της καλοκαιρινής παραγωγής του ΘΟΚ Λυσιστράτη του Αριστοφάνη, σε μετάφραση Κώστα Ταχτσή και σκηνοθεσία Μάριου Μεττή, θα δοθούν στη Λευκωσία την Τετάρτη 19 Ιουλίου στο Αμφιθέατρο Μακαρίου Γ΄ και στη Λάρνακα το Σάββατο 22 Ιουλίου στο Παττίχειο Δημοτικό Αμφιθέατρο. Μετάφραση: Κώστας Ταχτσής, σκηνοθεσία-κείμενο παράστασης: Μάριος Μεττής, σκηνικά: Αλέξης Βαγιανός, κοστούμια: Ελένη Ιωάννου, μουσική-μουσική διδασκαλία-Μουσικός επί σκηνής: Αναστασία Δημητριάδου (Nama Dama), χορογραφία-κίνηση: Εύα Καλομοίρη, σχεδιασμός φωτισμών: Γεώργιος Κουκουμάς, βοηθός σκηνοθέτη: Μιχάλης Κολοκοτρώνης, βοηθός σκηνογράφου-ενδυματολόγου: Ιφιγένεια Αβραάμ. Παίζουν: Ριάνα Αθανασίου, Κωνσταντίνος Ανδρονίκου, Χριστιάνα Αρτεμίου, Γρηγόρης Γεωργίου, Μαντώ Γιαννίκου, Μάριος Ζαρδαβάς, Στέλιος Καλλιστράτης, Άνθη Κάσινου, Γιώργος Κυριάκου, Άντρεα Μαύρου, Γιάννης Μίνως, Αθηνά Μουστάκα, Λοΐζος Παπαγεωργίου, Θέμις Πιπόλου, Ελένη Σιδερά, Κώστας Τέκκης, Κωνσταντίνος Τσίτσιος. Στην παράσταση χρησιμοποιούνται αποσπάσματα από λαϊκά γαμοτράγουδα της συλλογής Αντρικά Μουνάτα. Ευχαριστίες στον εκδότη και επιμελητή Γιώργη Μελίκη για την ευγενική παραχώρηση. Τελευταίες παραστάσεις, Λευκωσία: Αμφιθέατρο Μακαρίου Γ΄, Τετάρτη 19 Ιουλίου, Λάρνακα: Παττίχειο Δημοτικό Αμφιθέατρο, Σάββατο 22 Ιουλίου 2023 (στο πλαίσιο του Φεστιβάλ Λάρνακας 2023), ώρα έναρξης παραστάσεων 9:00 μ.μ.

Συνεχίζονται οι προβολές της Κινηματογραφικής Λέσχης Λάρνακας. Αυτή την Τετάρτη θα προβληθεί η κωμωδία/περιπέτεια του Cesc Gay «Αυτά που δεν λέγονται» (2022). Πρόκειται για μία σπονδυλωτή ιστορία πέντε κεφαλαίων με φανταστικούς χαρακτήρες διαφορετικών ηλικιών που προσπαθούν με απίστευτους τρόπους να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις της ζωής. Μια απολαυστική ματιά σε καταστάσεις στις οποίες αναγνωρίζουμε τους εαυτούς μας και τις οποίες θα προτιμούσαμε να μην αναλύσουμε ή θα θέλαμε καλύτερα να ξεχάσουμε. Θα ακολουθήσει 15λεπτη συζήτηση της ταινίας. Μουσείο Πιερίδη, Ζήνωνος Κιτιέως 4, Λάρνακα, ώρα έναρξης προβολής 8:30 μ.μ. Είσοδος Ελεύθερη. Δεν επιτρέπεται η είσοδος σε άτομα κάτω των 18 ετών. Πληροφορίες τηλέφωνο 99434793.

Θερινό στη Λάρνακα

Συνεχίζονται οι προβολές της Κινηματογραφικής Λέσχης Λάρνακας στον φιλόξενο χώρο του Μουσείου Πιερίδη στη Λάρνακα. Αυτή την Τετάρτη θα προβληθεί η κωμωδία/περιπέτεια του Cesc Gay «Αυτά που δεν λέγονται» (2022). Πρόκειται για μία σπονδυλωτή ιστορία πέντε κεφαλαίων με φανταστικούς χαρακτήρες διαφορετικών η-

Το κυπριακό ροκ συγκρότημα Time Ride επιστρέφει στη σκηνή του DownTown Live στη Λευκωσία, την Παρασκευή 21 Ιουλίου για μία εκρηκτική εμφάνιση.

Time Ride live

Οι Time Ride επιστρέφουν στη σκηνή του DownTown Live στη Λευκωσία, την Παρασκευή 21 Ιουλίου. Το κυπριακό ροκ συγκρότημα θα ξεδιπλώσει και πάλι την απαιτητική και πληθωρική μουσική του πρόταση, προσθέτοντας και νέες επιλογές κομματιών. Η μπάντα έχει ποικίλες μουσικές επιρροές και επικεντρώνεται στο ευρύ φάσμα της ροκ, που εκτείνεται από την κλασική ροκ, μέχρι την blues rock, τη southern rock και τη νεότερη ροκ, με διασκευές τραγουδιών που καταγράφονται με ανεξίτηλα γράμματα στην ιστορία του είδους. Αποτελείται από τους Γιώργο Χαραλάμπους (φωνή και ακουστική κιθάρα), Σταύρο Κουβέλη (κύρια κιθάρα), Δήμητρα Φιλίππου (πλήκτρα), Ανδρέα Ταπά (ντραμς), με προσκεκλημένο μπασίστα τον Παναγιώτη Εγγλεζάκη. Τη συναυλία θα ανοίξει το κυπριακό indie συγκρότημα Mellow Division, που θα παρουσιάσει ένα 45λεπτο μείγμα από ποπ, ροκ και soul διασκευές. Ο ήχος των Mellow Division χαρακτηρίζεται από έναν μελωδικό, groovy χαρακτήρα. Αποτελείται από τους Μαρία Κυπριανού (φωνή), Παναγιώτη Εγγλεζάκη (μπάσο), Philp Demin (κιθάρα), Αλεξία Γιάγκου (βιολοντσέλο) και Ευάγγελο Χαραλάμπους (ντραμς). Παρασκευή 21 Ιουλίου, ώρα 9:30 μ.μ. DownTown Live, Λευκωσία. Πληροφορίες τηλέφωνο 99810011.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»
Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: Δημητρης Λοττιδης • Σύμβουλος Εκδοσης: Αλκης Ανδρεου
Διευθύντρια: Μαρινα Οικονομιδου • Υπεύθυνος Υλης: Αποστολος Κουρουπακης • Υπεύθυνος Ατελιέ: Παντελης Δαμιανου

Νικόλαου Σαριπόλου 2, 2401 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: Αλεξης Παπαχελας ■ Διεύθυνση συντάξεως: Κωστης Φαφουτης - Νωτης Παπαδοπουλος

Κοντά στο στόχο του 2025 για MREL οι τράπεζες

Μόλις την Τρίτη βγήκε στις αγορές η Τράπεζα Κύπρου, ενώ τον Μάρτιο είχε βγει η Ελληνική Τράπεζα με θετικά αποτελέσματα και για τις δύο

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Το 2023 οι κυπριακές τράπεζες βγήκαν στις αγορές με εκδόσεις ομολόγων υψηλής εξοφλητικής προτεραιότητας, με απώτερο στόχο να «χτίσουν» τα απαιτούμενα επίπεδα MREL που τους έχουν υποδείξει οι εποπτες για το τέλος του 2025. Τράπεζα Κύπρου και Ελληνική Τράπεζα βγήκαν στις αγορές για σκοπούς MREL, η μία την Τρίτη 18 Ιουλίου 2023 και η άλλη στις 8 Μαρτίου 2023 αντίστοιχα. Αμφότερες πέτυχαν τους στόχους της έκδοσης, με υπερκάλυψη κιόλας των αναγκών τους, αποδεικνύοντας πως το 2023 είναι μία πολύ καλή χρονιά για τις τράπεζες. Και πώς να μην είναι, αφού τα επιτόκια από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα έχουν δώσει τρομερή ώθηση και έχουν δημιουργήσει γενικότερα κλίμα αισιοδοξίας για τη λειτουργία τους. Τα προηγούμενα χρόνια έκαναν μεν προεργασία, μειώνοντας το προσωπικό τους, βελτιστοποιώντας την πηγή των εσόδων τους, μειώνοντας καταστήματα και μειώνοντας δραστικά τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, αλλά πλέον το κλίμα για τις τράπεζες έχει αλλάξει άρδην. Η επενδυτική κοινότητα εμπιστεύεται τις εκδόσεις τους και προσμετρούν το παρόν προφίλ τους ανάλογα. Οι στόχοι που έχουν τεθεί για τις απαιτήσεις MREL διαφαίνεται με την παρούσα εικόνα ότι θα επιτευχθούν και θα τις βρει το τέλος του 2025 προετοιμασμένες σχετικά με τις αποφάσεις για τις ελάχιστες απαιτήσεις για τα ίδια κεφάλαια και τις επιλέξιμες υποχρεώσεις (MREL) που πρέπει να έχουν. Από τον Ιανουάριο 2016, τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. έχουν την υποχρέωση να εφαρμόζουν τις διατάξεις της Οδηγίας για Ανάκαμψη και Εξυγίανση Πιστωτικών Ιδρυμάτων και Επιχειρήσεων Επενδύσεων (BRRD), η οποία απαιτεί από τα πιστωτικά ιδρύματα της Ε.Ε. και ορισμένες επιχειρήσεις επενδύσεων να τηρούν την ελάχιστη απαίτηση ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων. Και τα κυπριακά τραπεζικά ιδρύματα πρέπει να «υπακούσουν».

Τα 350 εκατ. της ΒΟΟ

Η Τράπεζα Κύπρου βγήκε επιτυχώς με έκδοση και τιμολόγηση ομολόγου υψηλής εξοφλητικής προτεραιότητας ύψους 350 εκατ., την Τρίτη 18 Ιουλίου 2023, μέσω του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Έκδοσης Μεσοπρόθεσμων Ομολογιακών Δανείων (EMTN Programme) της. Όπως ανακοινώθηκε επισήμως, το Ομόλογο εκδόθηκε στην ονομαστική του αξία και έπιασε ετήσιο σταθερό επιτόκιο ύψους 7,375%, το οποίο θα καταβάλλεται ετησίως αναδρομικά μέχρι την ημερομηνία πρόωρης εξόφλησης στις 25 Ιουλίου 2027. Όπως ενημέρωσε η Τράπεζα, το ομόλογο λήγει στις 25 Ιουλίου 2028, ωστόσο η Τράπεζα έχει το δικαίωμα πρόωρης εξόφλησης κατά την ημερομηνία πρόωρης εξόφλησης, νοουμένου ότι πληρούνται συγκεκριμένες προϋποθέσεις (περιλαμβανομένης της λήψης των απαραίτητων εποπτικών εγκρίσεων) όπως ορίζονται στους όρους και προϋποθέσεις. Εάν το Ομόλογο δεν εξοφληθεί από την Τράπεζα κατά την Ημερομηνία Πρόωρης Εξόφλησης, το επιτόκιο από την ημερομηνία πρόωρης εξόφλησης μέχρι την ημερομηνία λήξης θα είναι κυμαινόμενο, ίσο με 3 μηνών Euribor + 409,5 μονάδες βάσης, και θα καταβάλλεται κάθε τρίμηνο αναδρομικά. Σύμφωνα με την ΒΟΟ, ο διακανονισμός του Ομολόγου αναμένεται να πραγματοποιηθεί στις 25 Ιουλίου 2023 και το Ομόλογο θα εισαχθεί στην αγορά Euro MTF του Χρηματιστηρίου του Λουξεμβούργου.

Το Ομόλογο της Τράπεζας Κύπρου εκδόθηκε στην ονομαστική του αξία και έπιασε ετήσιο σταθερό επιτόκιο ύψους 7,375%, το οποίο θα καταβάλλεται ετησίως αναδρομικά έως τις 25/7/2027.

Βάσει των αποτελεσμάτων, η έκδοση είχε σημαντική ζήτηση, προσελκύοντας το ενδιαφέρον από περισσότερους από 90 θεσμικούς επενδυτές, με το βιβλίο προσφορών να ανέρχεται μέχρι 950 εκατ. ευρώ και με την τελική τιμολόγηση να είναι κατά 37,5 μονάδες βάσης χαμηλότερη από την αρχική ένδειξη τιμολόγησης. Το Ομόλογο αναμένεται να πληροί τα κριτήρια για την Ελάχιστη Απαίτηση Ιδίων Κεφαλαίων και Επιλέξιμων Υποχρεώσεων (MREL) συνεισφέροντας έτσι στις απαιτήσεις MREL της Τράπεζας. Η συναλλαγή βελτιώνει τον δείκτη Ελάχιστης Απαίτησης Ιδίων Κεφαλαίων και Επιλέξιμων Υποχρεώσεων (MREL ratio) της Τράπεζας σε 24,26% των σταθμισμένων περιουσιακών στοιχείων και σε 11,24% του δείκτη μόχλευσης μέτρου συνολικού ανοίγματος (Leverage Ratio Exposure, LRE), συμβάλλοντας σημαντικά στην επίτευξη της τελικής απαίτησης ύψους 24,35% των σταθμισμένων περιουσιακών στοιχείων και 5,91% του δείκτη μόχλευσης μέτρου συνολικού ανοίγματος, με την οποία η Τράπεζα πρέπει να συμμορφωθεί μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2025.

Από τον Ιανουάριο 2016, τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. έχουν την υποχρέωση να εφαρμόζουν τις διατάξεις της Οδηγίας για Ανάκαμψη και Εξυγίανση Πιστωτικών Ιδρυμάτων και Επιχειρήσεων Επενδύσεων (BRRD).

Τα 200 εκατ. της Ελληνικής

Τον Μάρτιο του 2023 η Τράπεζα προχώρησε σε έκδοση ομόλογο ύψους 200 εκατ. ευρώ μειωμένης εξασφάλισης (Tier 2 Subordinated) στα πλαίσια του Προγράμματος EMTN. Το Ομόλογο εκδόθηκε στην ονομαστική του αξία και φέρει σταθερό ετήσιο επιτόκιο ύψους 10,25%. Η ημερομηνία λήξης του Ομολόγου είναι η 14η Ιουνίου 2033, με δυνατότητα ανάκλησης στην ονομαστική του αξία για περίοδο τριών μηνών αρχίζοντας από τις 14 Μαρτίου 2028 (10,25NC5,25). Ο διακανονισμός πραγματοποιήθηκε στις 14 Μαρτίου 2023 και το Ομόλογο έχει εισαχθεί προς διαπραγμάτευση στην Αγορά Euro MTF του Χρηματιστηρίου του Λουξεμβούργου και καταχωρήθηκε στην Επίσημη Λίστα του Χρηματιστηρίου του Λουξεμβούργου.

Το Φεβρουάριο του 2023 η Ελληνική Τράπεζα έλαβε ειδοποίηση από το Ενιαίο Συμβούλιο Εξυγίανσης (ΕΣΕ/SRB) για την τελική του απόφαση για τη δεσμευτική ελάχιστη απαίτηση ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων (MREL) για τον Όμιλο. Αντίστοιχα, ο τελικός στόχος για απαίτηση ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων (MREL) ορίστηκε στο 24,38% των συνολικών ποσών ανοιγμάτων σε κίνδυνο (TREA), συν την συνδυασμένη απαίτηση αποθέματος (CBR), ενώ ο τελικός στόχος για απαίτηση ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων (MREL) του ανοίγματος του δείκτη μόχλευσης (leverage ratio exposure, LRE) ορίζεται στο 5,91%. Και τα δύο πρέπει να επιτευχθούν μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2025.

Όπως σημειώνεται στα τελευταία οικονομικά αποτελέσματα της Ελληνικής Τράπεζας, δεν έχει κοινοποιηθεί στην Τράπεζα καμία απαίτηση μειωμένης εξασφάλισης MREL. Η Ελληνική πρέπει να συνεχίσει να πληροί ένα μέρος τόσο των απαιτήσεων MREL ίσο με 16,57% του TREA και 5,91% του δείκτη μόχλευσης (LRE) τα οποία τέθηκαν ως ενδιάμεσοι στόχοι στον προηγούμενο κύκλο του σχεδίου ανάκαμψης για την 1η Ιανουαρίου 2022. Όπως σημειώνει η Ελληνική, τα ίδια κεφάλαια που χρησιμοποιούνται από την Τράπεζα για να πληρείται η συνδυασμένη απαίτηση αποθέματος ασφαλείας (CBR) δεν θα είναι επιλέξιμα για την κάλυψη των απαιτήσεων MREL εκφρασμένων σε όρους σταθμισμένων ως προς τον κίνδυνο περιουσιακών στοιχείων. Λαμβάνοντας υπόψη την ισχύουσα συνδυασμένη απαίτηση αποθέματος ασφαλείας (CBR), στις 31 Δεκεμβρίου 2022 ο ενδιάμεσος δεσμευτικός στόχος για τις απαιτήσεις ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων (MREL) ανήλθε στο 19,95% των συνολικών ποσών ανοιγμάτων σε κίνδυνο (TREA).

Από την 1η Ιανουαρίου 2023, ο ενδιάμεσος δεσμευτικός στόχος για τις απαιτήσεις ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων (MREL) ανήλθε στο 20,09% και ο τελικός στόχος στο 27,89% των συνολικών ποσών ανοιγμάτων σε κίνδυνο (TREA). Πρέπει να επιτευχθεί μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2025 και αναμένεται να αυξηθούν τα συνολικά ποσά ανοιγμάτων μετά τις ανακοινώσεις της ΚΤΚ που αποφάσισε να αυξήσει το ποσοστό του αντικυκλικού κεφαλαιακού αποθέματος ασφαλείας (CCyB) από 0% σε 0,5% με ημερομηνία εφαρμογής από τις 30 Νοεμβρίου 2023 και σε 1% με ημερομηνία εφαρμογής από τις 2 Ιουνίου 2024, οι απαιτήσεις ιδίων κεφαλαίων και επιλέξιμων υποχρεώσεων (MREL) για τους τελικούς στόχους θα είναι 28,9%.

GoGordian REAL ESTATE

Go holidays
εξοχικές κατοικίες

Κατοικία και οικιστική γη στα Κονιά, Πάφος

- Κατοικία και οικιστικό τεμάχιο στα Κονιά σε οικόπεδο με συνολικό εμβαδόν 12,598 τ.μ. Βρίσκεται 600μ. από το Γενικό Νοσοκομείο Πάφου και το Δημοτικό Σχολείο Κονιών.
- Η κατοικία έχει καλυμμένο εμβαδόν 260τ.μ., υπόγειο 80τ.μ., και καλυμμένες βεράντες 60τ.μ..
- Το ισόγειο αποτελείται απο καθιστικό και τραπεζαρία με τζάκι σε ενιαία διαρρύθμιση, κουζίνα, γραφείο και τουαλέτα επισκεπτών.
- Τρία υπνοδωμάτια, (master υπνοδωμάτιο με ιδιωτικό μπάνιο), κοινό μπάνιο με τουαλέτα και βεράντες. Το υπόγειο αποτελείται από βοηθητικό χώρο.
- Ιδιωτική πισίνα, γήπεδο τένις και χώρο στάθμευσης.

Ref: 7888

Η ιδανική επενδυτική ευκαιρία!

7777 5656
www.gogordian.com

€1.700.000 + Φ.Π.Α.

Στερούν δημοσιονομικό χώρο οι ανελαστικές δαπάνες

Μεταφράζονται είτε σε αύξηση του χρέους, είτε σε αύξηση των φόρων, είτε ακύρωση άλλων δαπανών και πολιτικών

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Αύξηση των κρατικών ανελαστικών δαπανών ως ποσοστό των συνολικών δαπανών εντοπίζει το Δημοσιονομικό Συμβούλιο, με αποτέλεσμα η κυβέρνηση να στερείται, κάθε χρόνο σωρευτικά, περισσότερο δημοσιονομικό χώρο διακριτικής ευχέρειας για την λήψη μέτρων και την άσκηση πολιτικών. Αυτό, σημαίνει πως, δημιουργείται στενότητα για τις διακριτικές δαπάνες πολιτικής οι οποίες αναμένεται να είναι ιδιαίτερα αυξημένες τους επόμενους 24 με 36 μήνες. Την ίδια ώρα, η κυβέρνηση σύμφωνα με δηλώσεις του υπουργού Ενέργειας, Γιώργου Παπαναστασίου, εξετάζει το θέμα της βιωσιμότητας του στρατηγικής σημασίας για την Κύπρο έργου της ηλεκτρικής διασύνδεσης Κύπρου - Ελλάδας, EuroAsia Interconnector. Οι δύο παραπάνω θέσεις μπορούν εύκολα να είναι αλληλένδετες, καθώς λόγω των καθυστερήσεων και της αύξησης του κόστους των υλικών κατασκευής έχει ανέβει το συνολικό κόστος υλοποίησης του έργου στα 1,9 δισ. ευρώ, από 1,57 δισ. ευρώ που ήταν υπολογισμένο αρχικώς.

Επιστρέφοντας στα του Δημοσιονομικού Συμβουλίου και της εαρινής του έκθεσης, σημειώνεται πως, η στέρηση του δημοσιονομικού χώρου μπορεί να μεταφραστεί, είτε σε αύξηση του χρέους, είτε σε αύξηση των φόρων,

Δημιουργείται στενότητα για τις διακριτικές δαπάνες πολιτικής οι οποίες αναμένεται να είναι ιδιαίτερα αυξημένες τους επόμενους 24 με 36 μήνες.

Η δημοσιονομική εικόνα παραμένει αυτή τη στιγμή σταθερή παρά τις σημαντικές αυξήσεις στις δαπάνες.

είτε ακύρωση άλλων δαπανών και πολιτικών, είτε συνδυασμό και των τριών. Στην έκθεσή του το Συμβούλιο δεν κάνει σύνδεση με το παράδειγμα της ηλεκτρικής διασύνδεσης συγκεκριμένα, ωστόσο μπορεί κανείς εύκολα να το συνέδεε και αυτό. Στην έκθεση πάντως του Δημοσιονομικού Συμβουλίου σημειώνεται σχετική ανάλυση του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ) που αναφέρει ότι η «προκυκλικότητα» που προκύπτει με τον τρόπο επιβολής της ΑΤΑ σήμερα, στερεί από την κυβέρνηση δημοσιονομικό χώρο για άλλες δαπάνες και οδηγεί σε μακροπρόθεσμη, σωρευτική επιτάχυνση των ανελαστικών δαπανών. Μέσα στις «άλλες δαπάνες» μπορεί να εννοείται και η ηλεκτρική σύνδεση του EuroAsia Interconnector.

Σταθερή στο παρόν στάδιο

Το Δημοσιονομικό Συμβούλιο στην έκθεσή του αναφέρει ότι, η δημοσιονομική εικόνα παραμένει αυτή τη στιγμή σταθερή παρά τις σημαντικές αυξήσεις στις δαπάνες. «Όπως είναι φυσιολογικό (και όπως ήταν αναμενόμενο), η ανάληψη της εξουσίας από νέα κυβέρνηση συνεπάγεται και αύξηση δαπανών», σχολιάζει. Το φαινόμενο αυτό είναι μεν σύνηθες, εξηγεί, αλλά δεν παύει από το να ασκεί σημαντικές πιέσεις στα δημόσια οικονομικά, παρά την συνεχιζόμενη αύξηση και των εσόδων. Σημαντική παράμετρο αποτελεί η μεγάλη αυξομείωση των εσόδων ανά μήνα, κάτι που ενδέχεται να αυξήσει τις πολιτικές πιέσεις για δημοσιονομική επέκταση, τόσο μέσα από το αίσθημα επανάπαυσης, όσο και μέσα από τη δημιουργία πολιτικών πιέσεων οι οποίες βασίζονται σε βραχυπρόθεσμα στοιχεία που οδηγούν στο πολιτικό συμπέρασμα πως υπάρχει δημοσιονομικός χώρος («μαξιλαράκι») για επιπλέον αύξηση των δαπανών. Ωστόσο, πρέπει να τονιστεί πως τα επίσημα στοιχεία βασίζονται σε ταμειακή βάση και επομένως δεν περιλαμβάνουν σημαντικές δεσμεύσεις δαπανών οι οποίες, αν συνεχιστούν, μπορούν να ανατρέψουν την πορεία του πλεονάσματος. Όπως εκτιμά το Συμβούλιο, οι εν λόγω δαπάνες εκτιμάται, μέχρι τον Ιούνιο 2023, πως ανέρχονται στα 279.9 εκατ. ευρώ, βάσει συντηρητικών εκτιμήσεών του. Οι εισπράξεις αναμένεται πως θα συγκρατηθούν στις τάσεις του πρώτου πενταμήνου, καθώς η αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ καθοδηγεί τα έσοδα από άμεσους φόρους, ενώ και η συνεχιζόμενη πληθωριστική πίεση συμβάλλει στην τόνωση των εσόδων από τον ΦΠΑ.

Γενικότερα, ο συνδυασμός πληθωρισμού με πραγματική ανάπτυξη της οικονομίας οδηγούν σε αύξηση των εσόδων της Δημοκρατίας. Ωστόσο, σημειώνουμε την αναλυτική ασάφεια ως προς τους παράγοντες που καθοδηγούν τις μεγάλες αυξήσεις εισπράξεων που καταγράφηκαν κατά τους πρώτους πέντε μήνες του έτους, και σημειώνουμε ως κίνδυνο την πιθανότατη ομαλοποίηση των εσόδων σε επίπεδα λιγότερο αυξημένα σε σχέση με το 2022. Με βάση τα σημερινά στοιχεία και τάσεις, δεν διαφαίνονται υψηλοί πρωτογενείς κίνδυνοι δημοσιονομικής αναταραχής και το Δημοσιονομικό Συμβούλιο θεωρεί πως το υπουργείο Οικονομικών διατηρεί αυτή τη στιγμή τον έλεγχο στα δημόσια οικονομικά. Ωστόσο, σημειώνεται πως οι πιέσεις για περαιτέρω δημοσιονομική επέκταση αποτελούν σημαντικό ρίσκο που ενδέχεται να καταστήσει την επίτευξη του στόχου για μείωση του ελλείμματος στο 81.1% για το 2023, αμφίβολη.

Οι παράγοντες των αυξήσεων

Όσον αφορά στις δαπάνες, καταγράφεται σημαντική αύξηση η οποία αποδίδεται σε σειρά παραγόντων. Πρώτο, σύμφωνα με το Συμβούλιο, η αλλαγή στην κυβέρνηση οδηγεί σε διαφοροποίηση προτεραιοτήτων αλλά και σε νέες δαπάνες που σχετίζονται με καινούργιες πολιτικές. Σε αυτές περιλαμβάνονται κοινωνικές δαπάνες καθώς και δαπάνες που προκύπτουν από νέες πολιτικές, όπως την αναθεωρημένη ΑΤΑ. Δεύτερο, ο πληθωρισμός οδηγεί σε αύξηση αρκετών από τις λειτουργικές και αναπτυξιακές δαπάνες της Δημοκρατίας, περιλαμβανομένων ώριμων έργων. Τρίτο, αναδυόμενες ανάγκες που παρουσιάζονται και αναγκάζουν το κράτος σε νέες δαπάνες, όπως για παράδειγμα οι δαπάνες για αντιμετώπιση των μεταναστευτικών ροών. Τέλος, αναδυόμενες δαπάνες που προκύπτουν, τόσο από υποχρεώσεις της Δημοκρατίας, όσο και από δικαστικές αποφάσεις οι οποίες, σε κάποιες περιπτώσεις έχουν δυνητικά σημαντικό δημοσιονομικό αντίκτυπο.

Όπως επισημαίνει το Συμβούλιο, παρόλο ότι η αύξηση των τιμών αναμένεται να κινηθεί υψηλότερα από την υφιστάμενη εκτίμηση του υπουργείου Οικονομικών, τα θεμελιώδη χαρακτηριστικά των δημοσίων οικονομικών δεν αναμένεται να επηρεαστούν ουσιαστικά, νοουμένου ότι οι άλλες παραδοχές στις οποίες στηρίζονται οι εκτιμήσεις, δεν θα ανατραπούν. Οι οικονομικές περιστάσεις αναδεικνύουν την ανάγκη αυξημένης προσοχής (και δυνητικά δύσκολων πολιτικά αποφάσεων) όσον αφορά στην πράσινη και τη ψηφιακή μετάβαση της Κύπρου, περιλαμβανομένων και των επιλογών προοδευτικής φορολόγησης (με υψηλή ανωφέρεια) σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, όπως τους ρύπους αλλά και σε κοινωνικά δαπανηρές συμπεριφορές.

Η σημασία του πλαισίου των εκποιήσεων

Ο χρόνος που απαιτείται για τη διαδικασία εκποίησης συνδέεται άμεσα και με το ύψος των ΜΕΔ στην κάθε χώρα

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Αρχικά η απόκρυψη, ή καλύτερα το «καμουφλάζ» του προβλήματος των μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ) στις εμπορικές τράπεζες την προ 2013 περίοδο και στη συνέχεια η εκτόξευσή τους αποτέλεσαν και αποτελούν –ίσως μέχρι σήμερα– το μεγαλύτερο αγκάθι της κυπριακής οικονομίας. Σε πρώτη φάση συνέβαλαν σε μεγάλο βαθμό στην κατάρρευση της Λαϊκής Τράπεζας και ακολούθως ήταν ο βασικότερος λόγος που κατέρρευσε ο Συνεργατισμός, ο οποίος δεν μπορούσε να αντέξει τη συνεχιζόμενη ανάγκη για προβλέψεις. Ειδικά η περίπτωση του Συνεργατισμού έχει και μια ιδιομορφία, την οποία καλό είναι να θυμούνται οι ασκούντες εξουσία και δη οι πολιτικοί. Η απουσία αποτελεσματικού πλαισίου αντιμετώπισης των ΜΕΔ και ειδικότερα του μέτρου των εκποιήσεων οδήγησε τους ευρωπαίους επόπτες στον μηδενισμό της αξίας των εξασφαλίσεων μεγάλου μέρους του προβληματικού δανειακού τους χαρτοφυλακίου. Αυτή τους η κίνηση ήταν καθοριστική για το τέλος του Συνεργατισμού, ο οποίος κατέβασε τα ρολά της ιστορίας του υπό το βάρος της ανάγκης για λήψη προβλέψεων εκατοντάδων εκατομμυρίων ευρώ. Τα ΜΕΔ υπήρξαν επίσης ο σημαντικότερος λόγος που τα δανειστικά επιτόκια καθυστέρησαν να μειωθούν στην Κύπρο στην προ πανδημίας εποχή αφού το ρίσκο δανεισμού ήταν πολύ υψηλό.

Επιπρόσθετα, τα ΜΕΔ και οι προβλέψεις που ζητούσαν διαρκώς οι επόπτες αποτέλεσαν τον βασικό λόγο που οι μέτοχοι των τραπεζών αναγκάστηκαν να βάλουν κι άλλα χρήματα ή έστω να δουν το ποσοστό ελέγχου τους στις τράπεζες να μειώνεται. Την ίδια ώρα, τα ΜΕΔ και κατ' επέκταση το υψηλό ιδιωτικό χρέος αποτέλεσαν τη βασική αιτία που οι τράπεζες είναι για πολλά χρόνια φορτωμένες ρευστότητα την οποία δεν μπορούν να διοχετεύσουν. Και επειδή τα πάντα λειτουργούν ως συγκοινωνούντα δοχεία, να επισημάνουμε ότι ένας από τους κύριους λόγους για τους οποίους τα καταθετικά επιτόκια παραμένουν χαμηλά, παρά την κατακόρυφη αύξηση των δανειστικών, είναι ακριβώς η υπερβάλλουσα ρευστότητα.

Ακίνητα έναντι χρέους

Το επίπεδο ρεκόρ των ΜΕΔ στην Κύπρο, μετά την κρίση του 2013 –το υψηλότερο στον κόσμο– αποτέλεσε επίσης τη βασική αιτία που δεν μπόρεσε να προχωρήσει η δημιουργία μίας λεγόμενης «εθνικής κακής τράπεζας» η οποία θα αναλάμβανε τη διαχείριση όλων αυτών των προβληματικών δανείων. Το κόστος θα ήταν δυσβάσταχτο για την ευάλωτη τότε αλλά και σήμερα κυπριακή οικονομία και πολύ περισσότερο για τα δημόσια οικονομικά. Υπό αυτές τις συνθήκες, οι τράπεζες επικέντρωσαν αρχικά τις προσπάθειες τους σε οργανικές λύσεις, με βασικότερη να είναι η ανταλλαγή περιουσιακών στοιχείων έναντι χρέους. Η συγκεκριμένη τακτική δούλεψε πάρα πολύ στην περίπτωση των επιχειρηματικών δανείων εταιρειών από όλους τους τομείς. Ακόμα κι έτσι όμως, οι τράπεζες ξέμειναν με ένα σημαντικό απόθεμα ακινήτων το οποίο επίσης δεν θεωρείται βασική εργασία και θα πρέπει να το ξεφορτωθούν τάχιστα.

Από τη διεθνή βιβλιογραφία και το ερευνητικό έργο, προκύπτει πως η αντιμετώπιση των ΜΕΔ με εξασφάλιση την κύρια κατοικία είναι η πλέον δύσκολη και χρονοβόρα.

Ουσιαστικά, με τον τρόπο που (δεν) λειτουργεί η νομοθεσία για τις εκποιήσεις καταργείται το νόημα του ενυπόθηκου δανεισμού.

Το ύψος των ΜΕΔ όμως παρέμεινε και παραμένει σχεδόν στα ίδια επίπεδα τα προηγούμενα χρόνια στις περιπτώσεις των δανείων λιανικής και ειδικά των δανείων με υποθήκη την οικογενειακή κατοικία. Το σύνολο των ΜΕΔ σε τράπεζες και Εταιρείες Εξαγοράς Πιστώσεων (ΕΕΠ) ήταν περίπου 25 δισ. στο τέλος του πρώτου τριμήνου του 2023. Σύμφωνα με στοιχεία που υπέβαλε στη Βουλή η Κεντρική Τράπεζα, από τα 22,5 δισ. που διαχειρίζονται οι ΕΕΠ τα 21 δισ. ή ποσοστό 93% του συνόλου, παρουσιάζουν καθυστέρηση πέραν των πέντε ετών. Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια με εξασφάλιση κύριας κατοικίας αξίας μέχρι 350 χιλιάδες, εντός του τραπεζικού συστήματος, είναι περίπου 530 εκατ., χωρίς αυτό να σημαίνει ότι αντιστοιχούν σε ευάλωτους δανειολήπτες.

Δύσκολος χειρισμός

Από τη διεθνή βιβλιογραφία και το ερευνητικό έργο, προκύπτει πως η αντιμετώπιση των ΜΕΔ με εξασφάλιση την κύρια κατοικία είναι η πλέον δύσκολη και χρονοβόρα.

Ειδικά στην περίπτωση της Κύπρου η διαχείρισή τους αποδείχθηκε ακόμα δυσκολότερη. Πρώτον επειδή επρόκειτο για την πρώτη χρηματοπιστωτική κρίση στην ιστορία της, δεύτερον επειδή πρόκειται για μία κλειστή κοινωνία στην οποία η λήψη δραστικών μέτρων ποτέ δεν αποτέλεσε επιλογή και τρίτον επειδή το γενικότερο σύστημα απονομής δικαιοσύνης αντιμετώπιζε και αντιμετωπίζει σημαντικά προβλήματα κυρίως σε σχέση με τον χρόνο που απαιτείται για να ολοκληρωθεί μία υπόθεση. Υπό αυτά τα δεδομένα, στις περιπτώσεις μη εθελοντικής αναδιάρθρωσης, η χρονική διάρκεια για επίλυση των συγκεκριμένων δανειοδοτικών συμβάσεων ήταν από τις μεγαλύτερες στις σύγχρονες οικονομίες. Συγκεκριμένα ξεπερνούσε τα 10 χρόνια. Μάλιστα, από τη στιγμή που δεν υπήρχε καν νομοθετικό πλαίσιο που να διέπει το ζήτημα, κανείς δεν μπορούσε να θέσει με βεβαιότητα χρονικό περιθώριο στη διαδικασία ολοκλήρωσης της διαδικασίας.

Υποβάθμιση νομοθεσίας

Τελικά το νομοθετικό πλαίσιο για τις εκποιήσεις στην Κύπρο ψηφίστηκε υπό την απειλή να χαθεί μία μεγάλη δόση από τους διεθνείς δανειστές της τρόικας. Ακόμα και τότε όμως, το μήνυμα που δόθηκε στους δανειολήπτες είναι πως δεν θα κινδυνεύσουν οι πρώτες κατοικίες των «ευάλωτων» δανειοληπτών. Με απλά λόγια, τόσο οι στρατηγικοί κακοπληρωτές όσο και οι υπόλοιποι δανειολήπτες, λάμβαναν και συνεχίζουν να λαμβάνουν διαρκώς το μήνυμα πως δεν πρόκειται να υπάρξουν εκποιήσεις και καταναγκαστικές εξώσεις. Πράγματι, μέχρι και σήμερα δεν γίναμε μάρτυρες εξώσεων οικογενειών από τις κύριες κατοικίες τους.

Ουσιαστικά, όμως, με τον τρόπο που (δεν) λειτουργεί η νομοθεσία για τις εκποιήσεις καταργείται το νόημα του ενυπόθηκου δανεισμού, το οποίο βασίζεται στη δυνατότητα του δανειστή να αξιοποιήσει το ενυπόθηκο περιουσιακό στοιχείο για να καλύψει ολόκληρο ή μέρος του ποσού που δάνεισε. Ουσιαστικά αυτή είναι η ουσία της εξασφαλισμένης χρηματοδότησης αλλά και βασική προϋπόθεση για να λειτουργεί η αγορά ενυπόθηκων ακινήτων, η οποία σήμερα στην Κύπρο είναι τεράστια, αφού τα περισσότερα ΜΕΔ έχουν περάσει από τις τράπεζες στις εταιρείες εξαγοράς και διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων. Οι εταιρείες αυτές τα αγόρασαν με σημαντική έκπτωση με γνώμονα προφανώς να αποκομίσουν κέρδος, αφού έτσι δουλεύει η ελεύθερη αγορά. Το ζήτημα στην περίπτωση της Κύπρου είναι πως υλοποιήθηκαν κάποιες πράξεις αγοράς μη εξυπηρετούμενων δανείων υπό συγκεκριμένες συνθήκες, τις οποίες εν τέλει η ίδια η Πολιτεία (τα κοινοβουλευτικά κόμματα) επιχειρούν εκ των υστέρων να αλλάξουν εκ βάθρων με νομοθετικές ρυθμίσεις, εις το όνομα, κυρίως, των καταχρηστικών ρητρών. Ωστόσο, αν ένα δάνειο δεν έχει εξυπηρετηθεί εδώ και πέραν των πέντε ή ακόμα και δέκα χρόνων, προφανώς το πρόβλημα δεν είναι οι όποιες ρήτρες αλλά κυρίως η μη ικανότητα του δανειολήπτη ή η μη διάθεση του στρατηγικού κακοπληρωτή να εκπληρώσει τις συμβατικές του υποχρεώσεις.

Πολλοί οι στρατηγικοί κακοπληρωτές

Δυστυχώς, το φαινόμενο των στρατηγικών κακοπληρωτών δεν αναλύθηκε ποτέ εις βάθος στην Κύπρο, ωστόσο, υπάρχουν ισχυρές ενδείξεις ότι κατά πάσα πιθανότητα ένα μεγάλο ποσοστό των μη συνεπών δανειοληπτών εμπίπτουν στη συγκεκριμένη ομάδα. Ενδεικτικά, το πλαίσιο αφερεγγυότητας δεν αξιοποιήθηκε παρά σε ελάχιστες περιπτώσεις, το ενδιαφέρον για το Σχέδιο Εστία ήταν υποτονικό, το ενδιαφέρον για το Σχέδιο Ενοίκιο αντί Δόσης και πάλι δεν αναμένεται να έχει μεγάλο ενδιαφέρον και οι δανειολήπτες που εμπίπτουν στις κατηγορίες των ευάλωτων δανειοληπτών, όπως ταξινομούνται με τα κρατικά κριτήρια, είναι ένα πολύ μικρό ποσοστό του συνόλου. Ουσιαστικά, είναι εμφανές πως όσα Σχέδια απαιτούσαν την υποβολή και παρουσίαση αποδεικτικών για τα περιουσιακά στοιχεία και τα οικογενειακά έσοδα, είχαν από ελάχιστη έως περιορισμένη απήχηση. Μια ένδειξη ότι πολλοί από τους επηρεαζόμενους δανειολήπτες δεν επιθυμούν να αποκαλύψουν τα πραγματικά τους περιουσιακά στοιχεία. Σύμφωνα με τη μελέτη του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ) με τίτλο, «A Strategy for Resolving Europe's Problem Loans», ο χρόνος που απαιτείται για τη διαδικασία εκποίησης συνδέεται άμεσα και με το ύψος των ΜΕΔ στην κάθε χώρα. Η βασανισμένη διαδικασία των εκποιήσεων στην Κύπρο, είτε με καλές είτε με πονηρές προθέσεις, συνέτεινε στη συντήρηση ενός κεφαλαιώδους ζητήματος για την αξιοπιστία της κυπριακής οικονομίας, αυτού του υψηλού ιδιωτικού χρέους το οποίο επικρέμαται διαρκώς πάνω από τα κεφάλια μας, ειδικά σε περιόδους υψηλών επιτοκίων και πληθωρισμού. Μαγικές λύσεις δεν μπορούν να υπάρξουν μόνο για όσους δεν τήρησαν τις υποχρεώσεις τους και δικαίως οι συνεπείς δανειολήπτες έχουν αρχίσει να αναρωτιούνται αν τελικά το κράτος ενδιαφέρεται περισσότερο γι' αυτούς που δημιούργησαν εξ αρχής το πρόβλημα παρά για όσους με θυσίες τήρησαν την υπογραφή τους και σεβάστηκαν τους εγγυητές τους.

Ανάρπαστα τα εισιτήρια για τον Πειραιά

Διπλάσιος ο αριθμός των επιβατών φέτος σε σχέση με το 2022, ξεπέρασαν τις 11 χιλιάδες οι κρατήσεις

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Με το δεξί ξεκινά η γραμμή Λάρνακας - Πειραιά σε δέκα μέρες (στις 29 Ιουλίου) αφού η ζήτηση χτύπησε κόκκινο και ήδη το πλοίο Daleela είναι fully booked. Μάλιστα, όπως ανέφερε η υφυπουργός Ναυτιλίας Μαρίνα Χατζημανώλη στην εκπομπή Διασπορά Ειδήσεων στον ΣΠΟΡ FM, από την 1η μέρα, εκφράστηκε μεγάλο ενδιαφέρον και οι κρατήσεις έχουν ξεπεράσει κατά πολύ τις 11 χιλιάδες και είναι σημαντικά ενισχυμένες σε σύγκριση με πέρσι. Η ανταπόκριση του κόσμου είναι τεράστια φέτος, ειδικά για τα δρομολόγια από Λάρνακα, αν και αυτό φαίνεται να συνδέεται περισσότερο με την χρονική περίοδο εκτέλεσης των δρομολογίων –Ιούλιο και Αύγουστο– αφού θεωρείται δημοφιλέστερη περίοδος για διακοπές, σε σύγκριση με τους μήνες Μάιο και Ιούνιο. «Αυτό σημαίνει ότι είναι μέτρο αναγκαίο και θα θέλαμε στην λήξη του συμβολαίου να υπάρχει μια συνέχεια» σχολιάζει η υφυπουργός. Υπενθυμίζεται ότι κατά την περσινή χρονιά είχαν ταξιδέψει συνολικά 7.412 επιβάτες και μεταφέρθηκαν 205 κατοικίδια και 1.946 οχήματα/μοτοσικλέτες.

Καλύτερα το καλοκαίρι

Η υψηλή ζήτηση κατά τους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο έχει ήδη βάλει σε σκέψεις το υφυπουργείο, για το κατά πόσο θα πρέπει να υπάρχει αλλαγή στις ημερομηνίες έναρξης των δρομολογίων, ώστε να ξεκινούν εν μέσω τουριστικής αιχμής και να επωφελείται από την φρενίτιδα για καλοκαιρινές διακοπές. Ενδεχομένως λοιπόν, του χρόνου, να δούμε περισσότερα ταξίδια Ιούλιο και Αύγουστο και λιγότερα στο ξεκίνημα της σεζόν.

Υπάρχουν προτάσεις για να υπάρχουν και άλλοι σταθμοί εκτός από τον Πειραιά, όπως είναι και η Ρόδος και το Ισραήλ, δήλωσε η υφυπουργός Ναυτιλίας Μ. Χατζημανώλη.

Τι αλλάζει

Συνολικά, θα πραγματοποιηθούν οκτώ αναχωρήσεις από την Λάρνακα και οι αντίστοιχες επιστροφές από το λιμάνι του Πειραιά. Τελευταία αναχώρηση από Λάρνακα η 31η Αυγούστου και τελευταία αναχώρηση από Πειραιά η 1η Σεπτεμβρίου. Πέραν της ζήτησης η οποία είναι αυξημένη, αυτό που αλλάζει σε σχέση με το ταξίδι από Λεμεσό, είναι η διάρκεια του ταξιδιού. Συγκεκριμένα, από τη Λάρνακα είναι 30 ώρες, ενώ από τη Λεμεσό είναι 32. Εκτός από τη διάρκεια του ταξιδιού, αυτό που αλλάζει στην περίπτωση των δρομολογίων της Λάρνακας είναι το κόστος των εισιτηρίων. Συγκεκριμένα, για απλή μετάβαση από Λάρνακα στο λιμάνι του Πειραιά, το κόστος ανέρχεται σε 69,3 ευρώ το άτομο για καμπίνα 1ης κατηγορίας, ενώ μετ' επιστροφής ανέρχεται σε 138,6 ευρώ. Το αντίστοιχο για τη Λεμεσό ήταν 72,99 το εισιτήριο μιας διαδρομής σε καμπίνα 1ης κατηγορίας και 145,98 μετ' επιστροφής. Το κόστος εισιτηρίου για αεροπορική θέση στο πλοίο είναι 68,6 ευρώ μετ' επιστροφής και 34,3 ευρώ απλή μετάβαση. Αντίστοιχα για το λιμάνι Λεμεσού το κόστος για τον συγκεκριμένο τύπο θέσης είναι στα 37,99 ευρώ για απλή μετάβαση και 75,98 μετ' επιστροφής. Η διαφορά στην τιμή έγκειται στους χαμηλότερους φόρους που υπάρχουν στο λιμάνι Λάρνακας σε σχέση με το λιμάνι Λεμεσού. Όσον αφορά παιδιά 4-12 ετών το κόστος για εισιτήρια μετ' επιστροφής ξεκινούν από 49,3 ευρώ για αεροπορική θέση (μετ' επιστροφής) και φτάνουν στα 84,3 ευρώ για θέση σε καμπίνα Α κλάσης. Το κόστος εισιτηρίου για παιδιά κάτω των 4 ετών είναι 15 ευρώ και 30 ευρώ για μονή και διπλή διαδρομή για όλες τις κατηγορίες θέσεων. Για μεταφορά οχήματος το κόστος είναι 106,49 ευρώ για μονή διαδρομή και 212,98 μετ' επιστροφής. Η τιμή για μεταφορά μοτοσικλέτας είναι 70,47 ευρώ για μονή διαδρομή και 140,94 μετ' επιστροφής, μισό και 1 ευρώ αντίστοιχα η χρέωση για μεταφορά ποδηλάτου. Η μεταφορά κατοικίδιου στην καμπίνα στοιχίζει 50 ευρώ για μονή διαδρομή, 100 ευρώ για το ταξίδι μετ' επιστροφής και 35 και 70 ευρώ για απλή μεταφορά του κατοικίδιου.

Με αυτοκίνητο

Το ταξίδι εν πλω φαίνεται να επιλέγεται αρκετά από οικογένειες, αλλά και μοτοσικλετιστές –κυρίως από Κύπρο αλλά και Ελλάδα. Και οι δύο περιπτώσεις μεταφέρουν μαζί τους το όχημά τους –αυτοκίνητο ή μοτοσικλέτα. Σε κάθε περίπτωση, αυτό είναι το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα που προσφέρει η επιλογή του πλοίου έναντι του αεροπορικού ταξιδιού, το οποίο είναι κατά πολύ συντομότερο.

Όπως περιγράφει ο Αντώνης Ορθοδόξου, της Orthodoxou Travel, εταιρεία η οποία είναι ο συνεργάτης της Scandro Holding Ltd, ενώ στην Ελλάδα η εταιρεία bbtair, μια τετραμελής οικογένεια που θα ταξιδέψει, συνήθως παίρνει και το αυτοκίνητό της ώστε να εξοικονομήσει χρήματα από την ενοικίαση αυτοκινήτου στην Ελλάδα. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η διάρκεια διαμονής τους στην Ελλάδα είναι μεγαλύτερης διάρκειας. Αναφέρει ότι αυτή την στιγμή, έχουν μείνει σποραδικές θέσεις για όλα τα δρομολόγια. «Όποιος ψάξει τώρα, δεν θα βρει θέση, ή δεν θα ικανοποιηθεί στο 100%, ίσως δεν ικανοποιηθεί είτε σε ημερομηνία είτε σε αεροπορική καρέκλα». Αρκετοί βεβαίως επιλέγουν το πλοίο και για την μεταφορά του κατοικιδίου τους, ιδιαίτερα αν είναι μεγάλου μεγέθους, εξαιτίας των περιορισμών στο αεροπλάνο.

Καλύτερες υπηρεσίες

Η αυξημένη ζήτηση για τα εισιτήρια συνδέεται και με τις βελτιωμένες παροχές στο πλοίο. Φέτος υπήρχε ο χρόνος για να γίνει η απαραίτητη προετοιμασία. Πέρσι αποφασίστηκε, υπενθύμισε ο κ. Σουλής, ότι αποφασίστηκε να ξεκινήσει το έργο και στις 30 μέρες έπρεπε να είναι όλα έτοιμα, φέτος είχαμε ολόκληρο τον χρόνο και έτσι υπήρχε καλύτερη οργάνωση τόσο από το κράτος και από την διαχειρίστρια εταιρεία του πλοίου, όσο και από το σύστημα κρατήσεων. Ο κ. Σουλής ανέφερε ότι και στο πλοίο έγινε ανακαίνιση όσον αφορά τον εξοπλισμό, τα έπιπλα, τον χώρο του καζίνο ο οποίος αναβαθμίστηκε, και στην καφετέρια/εστιατόριο υπάρχουν περισσότερες επιλογές και σίγουρα η υπηρεσία είναι πολύ καλύτερη.

Το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα της επιλογής του πλοίου σε σχέση με το αεροπλάνο είναι η δυνατότητα μεταφοράς κατοικίδιου καθώς και αυτοκινήτου ή μοτοσικλέτας.

«Και ευελπιστούμε ότι του χρόνου θα είμαστε ακόμα καλύτεροι προς όφελος του κόσμου», ανέφερε. Στις σκέψεις της εταιρείας υπάρχουν σενάρια για να προστεθούν περισσότεροι σταθμοί ώστε εκτός από τον Πειραιά, να προστεθούν και η Ρόδος και το Ισραήλ. Όπως επισήμανε η υφυπουργός, αν προστεθούν αυτά τα δρομολόγια ενόσω τρέχει το υφιστάμενο συμβόλαιο δεν θα επιδοτούνται.

Από την πλευρά της εταιρείας ο διευθυντής και εκπρόσωπος Τύπου της εταιρείας Scandro Holdings, Ηλίας Σουλής ανέφερε στην «Κ» ότι σκέψεις υπάρχουν αλλά κάτι ανακοινώσιμο δεν υπάρχει επί του παρόντος. Επισήμανε παράλληλα ότι κάθε χρόνο το πλοίο θα αναβαθμίζεται. Στα πλάνα της εταιρείας είναι ωστόσο να προχωρήσει σε αγορά άλλου πλοίου (το Daleela είναι ενοικιαζόμενο). «Δουλεύουμε στο συγκεκριμένο κομμάτι, και μπορεί σύντομα να έχουμε ανακοίνωση, με την καινούργια χρονιά».

Λιγότερα παράπονα

Κατά την περσινή σεζόν, την πρώτη για τα δρομολόγια Κύπρου - Πειραιά, είχαν καταγραφεί επίσημα 15 παράπονα-αρνητικά σχόλια, δύο εισηγήσεις και 21 αιτήματα που ζητούσαν πληροφοριακό υλικό. Φέτος, τα αρνητικά σχόλια και τα παράπονα είναι πολύ λιγότερα, κάτι που συνδέεται και με τις καλύτερες υπηρεσίες που προσφέρονται –όπως αναφέρουν οι εμπλεκόμενοι φορείς– τόσο στο σύστημα κρατήσεων, όσο και στη διαδικασία επιβίβασης αλλά και τις παροχές του πλοίου.

Εχουν μείνει σποραδικές θέσεις για όλα τα δρομολόγια μέχρι τον Σεπτέμβριο και δύσκολα βρίσκει κανείς θέση πλέον στο πλοίο για Πειραιά.

ΑΝΑΛΥΣΗ / *Του* **ΑΡΝ ΝΤΕΛΦΣ / BLOOMBERG**

Η Γερμανία επιστρέφει στη λιτότητα

Αν και αυξάνονται διαρκώς τα πιεστικά αιτήματα υπέρ ενός εκσυγχρονισμού της μεγαλύτερης ευρωπαϊκής οικονομίας, ο Γερμανός καγκελάριος Ολαφ Σολτς συντάσσεται με όσους υποστηρίζουν τα σχέδια για επιστροφή της Γερμανίας στην παράδοση των περιορισμένων δημοσίων δαπανών.

Ο κυβερνητικός συνασπισμός, του οποίου ηγείται ο κ. Σολτς, ενέκρινε στις αρχές του μήνα ένα πρόγραμμα χρηματοδότησης για το 2024 που προβλέπει περιορισμό του καθαρού δανεισμού του γερμανικού κράτους στα χαμηλότερα επίπεδα ακόμη και πριν από την πανδημία. Η στροφή στη δημοσιονομική πειθαρχία στοχεύει στο να επιστρέψει η Γερμανία στο όριο χρέους που είναι συνταγματικά κατοχυρωμένο, αλλά έχει ανασταλεί επί τρία συναπτά έτη εξαιτίας της κρίσης που προκάλεσε η πανδημία. «Είμαστε και πάλι στην πορεία μας σε ό,τι αφορά τον προϋπολογισμό», τόνισε χθες ο Γερμανός καγκελάριος μιλώντας στο Βερολίνο, στο πλαίσιο καθιερωμένης συνέντευξης Τύπου του καλοκαιριού.

Η στροφή στη δημοσιονομική πειθαρχία στοχεύει στο να επιστρέψει η Γερμανία στο όριο χρέους.

Ολα αυτά συμβαίνουν τη στιγμή που η Γερμανία αντιμετωπίζει σειρά σοβαρότατων προκλήσεων. Το ενεργειακό της σύστημα δεν είναι κατάλληλο για να στηρίξει τις βιομηχανίες της προσφέροντάς τους επαρκή και οικονομικά προσιτή καθαρή ενέργεια. Στο μεταξύ, το εργατικό δυναμικό της γερνάει και δημιουργεί ανάγκες και αιτήματα για κοινωνικές δαπάνες, ενώ την ίδια στιγμή οι επιχειρήσεις της αντιμετωπίζουν σοβαρότατες ελλείψεις προσωπικού που αυξάνονται διαρκώς. Παράλληλα, η κυβέρνηση δέχεται πιέσεις για να επενδύσει σε υλικές και ψηφιακές υποδομές, ώστε να μπορέσει να ακολουθήσει άλλες ανεπτυγμένες οικονομίες.

Ο κ. Σολτς έχει υποστεί πιέσεις για να δεσμευθεί πως θα αντιμετωπίσει τα προβλήματα της νέας εποχής στην εξωτερική πολιτική, όπως στον πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας. Παράλληλα, όμως, ανακύπτουν εσωτερικά ζητήματα, όπως η αμφιλεγόμενη μεταρρύθμιση του συστήματος θέρμανσης των κατοικιών που έχει προκαλέσει δημόσιες αντιπαραθέσεις στο εσωτερικό του κυβερνητικού συνασπισμού και έχει απογοητεύσει πολλούς ψηφοφόρους. Και ο προϋπολογισμός της χώρας για το επόμενο έτος συμπιέζει τις δαπάνες σε όλα τα υπουργεία και σε όλα τα κλιμάκια της κυβέρνησης, με μόνη εξαίρεση τον τομέα της άμυνας. Στη διάρκεια της ευρύτατης συνέντευξης Τύπου που παραχώρησε έθιξε θέματα όπως την άνοδο του ακροδεξιού κόμματος Εναλλακτική για τη Γερμανία και τη στήριξη που παρέχει η χώρα στην Ουκρανία. Ο Γερμανός καγκελάριος δεσμεύθηκε να εξακολουθήσει να τηρεί τους στόχους του ΝΑΤΟ διαθέτοντας το 2% του ΑΕΠ για την άμυνα.

ΑΝΑΛΥΣΗ / *Των* **ΑΛΙΣ ΑΤΚΙΝΣ** *και* **ΚΑΡΤΕΡ ΤΖΟΝΣΟΝ / BLOOMBERG**

Τα σενάρια για την πτώση του δολαρίου

Απώλειες 2% σημείωσε την περασμένη εβδομάδα το δολάριο, τις μεγαλύτερες από τον Νοέμβριο, με κάποιους οικονομολόγους να θεωρούν ότι το αμερικανικό νόμισμα βρίσκεται μπροστά σε ένα τέλος εποχής. Εάν έχουν δίκιο, οι επιπτώσεις για την παγκόσμια οικονομία και τις αγορές θα είναι σαρωτικές.

Το δολάριο βρίσκεται στα χαμηλότερα επίπεδα του τελευταίου έτους τουλάχιστον, αφότου η αποκλιμάκωση του πληθωρισμού ενίσχυσε τις προσδοκίες ότι η Federal Reserve θα σταματήσει σύντομα τις αυξήσεις επιτοκίων. Οσοι ποντάρουν σε περαιτέρω πτώση του δολαρίου, τη συνδέουν με την αναπόφευκτη μείωση των επιτοκίων, κάτι που η αγορά περιμένει κάποια στιγμή μέσα στο 2024. Μιλώντας στο Bloomberg ο Στίβεν Μπάροου της Standard Bank τόνισε πως «η πρόβλεψή μας ότι το δολάριο θα εισέλθει σε μια πολυετή καθοδική τάση στηρίζεται εν μέρει στο γεγονός ότι ο κύκλος σύσφιγξης της Fed θα μετατραπεί σε έναν κύκλο χαλάρωσης και αυτό θα ρίξει το δολάριο, παρότι και άλλες κεντρικές τράπεζες θα μειώνουν τα επιτόκιά τους».

Μια μακροπρόθεσμη πτώση του δολαρίου θα είχε σημαντικό αντίκτυπο στην παγκόσμια οικονομία. Θα μείωνε τις τιμές εισαγωγών για τις αναδυόμενες οικονομίες, βοηθώντας στην αποκλιμάκωση των πληθωριστικών πιέσεων. Αντίστοιχα, θα έδινε ώθηση στις εξαγωγές των αμερικανικών επιχειρήσεων εις βάρος των ανταγωνιστών τους σε Ευρώπη, Ασία και αλλού.

«Το πιθανότερο μονοπάτι για το δολάριο είναι να παραμείνει αδύναμο τους επόμενους μήνες», λέει ο Πίτερ Βασάλο, διαχειριστής κεφαλαίων της BNP Paribas Asset Management. Ο ίδιος ποντάρει στο ότι το δολάριο Αυστραλίας, το δολάριο Νέας Ζηλανδίας και η νορβηγική κορώνα θα ενισχυθούν.

Βέβαια, οι επενδυτές έχουν «καεί» και στο παρελθόν με πρόωρα στοιχήματα σε μειώσεις επιτοκίων της Fed, οι οποίες υποτίθεται ότι θα έριχναν το δολάριο. Αυτό συνέβη νωρίτερα μέσα στο 2023, όταν το αμερικανικό νόμισμα φαινόταν να βρίσκεται στα πρόθυρα μιας παρατεταμένης πτώσης, αλλά τελικά σταθεροποιήθηκε, καθώς τα μακροοικονομικά στοιχεία έδειξαν ότι η Fed δεν επρόκειτο να σταματήσει τις αυξήσεις επιτοκίων.

Ο Μάικλ Κάιλ, της Goldman Sachs, εκτιμά ότι η όποια πτώση του δολαρίου θα είναι πιο «ρηχή» από ό,τι στο παρελθόν, κάτι το οποίο στηρίζει στην ανθεκτικότητα της αμερικανικής οικονομίας. Κατά την άποψή του η στήριξη προς το δολάριο θα καταρρεύσει εάν η Fed σταματήσει τη μάχη της έναντι του πληθωρισμού, την ώρα που η ΕΚΤ κρατάει τα επιτόκια του ευρώ υψηλά για μεγαλύτερο διάστημα.

«Ο μεγαλύτερος κίνδυνος που θα μπορούσε να οδηγήσει σε μεγαλύτερη πτώση του δολαρίου είναι εάν η εικόνα του πληθωρισμού παρουσιάσει απόκλιση», λέει ο αναλυτής. Η Goldman Sachs εκτιμά ότι το δολάριο θα αποδυναμωθεί στο 1,15 ανά ευρώ το 2024, από περίπου 1,12 τώρα. Το γιεν αναμένεται να ενισχυθεί στα 125 ανά δολάριο, από περίπου 139 τώρα.

Αστυνομικός απομακρύνει ένα παιδί από το Πουρνάρι Δερβενοχωρίων. Στο κέντρο, δύο αδέλφια μεταφέρουν νερό από πισίνα στην προσπάθειά τους να κατασβέσουν τη φωτιά που απειλεί το αγρόκτημά τους στην περιοχή Παλαιοκούντουρα Δερβενοχωρίων. Δεξιά, οι φλόγες υψώνονται απειλητικά στο Λουτράκι, όπου η πυρκαγιά συνέχιζε χθες την καταστροφική πορεία της για δεύτερη μέρα.

«Είμαστε περιτριγυρισμένοι από εύφλεκτη ύλη»

Κάτοικοι Καλυβίων και Λαγονησίου μιλούν στην «Κ» για το καθάρισμα οικοπέδων από τον Δήμο Σαρωνικού

ΤΗΣ ΗΛΙΑΝΑΣ ΜΑΓΡΑ

Στην πλατεία Ευαγγελιστρίας, στα Καλύβια Θορικού του Δήμου Σαρωνικού, η μόνη υπενθύμιση της χθεσινής φωτιάς είναι οι συζητήσεις των κατοίκων. Εχει ζέστη, όπως και σε όλη την Αττική χθες. Καμένο δεν μυρίζει πουθενά – άλλωστε η πύρινη λαίλαπα ευτυχώς δεν έφθασε μέχρι την πόλη. Αλλά οι περισσότεροι κάτοικοι τρόμαξαν για το τι θα γινόταν αν ο άνεμος φυσούσε διαφορετικά. Το ερώτημα είναι αν έγινε φέτος τελικά ο καθαρισμός δρόμων και οικοπέδων από την εύφλεκτη ύλη ξερών χόρτων και κλαδιών.

«Ο δήμος όσο μπορεί τα έχει περιορίσει», δηλώνει ο κρεοπώλης Βασίλης Λαδάς, τονίζοντας πως ο ίδιος καθάρισε το σπίτι του πριν από 4-5 μήνες και πήγε ξερά χόρτα και κλαδιά στη χωματερή, από όπου λέει πως τα μάζεψε ο Δήμος Σαρωνικού. «Υπάρχει και η δυνατότητα να τα αφήσεις στην αυλή σου, από όπου έρχεται και τα παίρνει ο δήμος με ραντεβού – δεν φταίει μόνο ο δήμος, πρέπει να έχουμε και την αίσθηση ατομικής ευθύνης· δεν φταίω εγώ όταν αφήνω το οικόπεδό μου ακαθάριστο;» λέει. Οι δρόμοι ήταν καθαρισμένοι, επιμένει ο κ. Λαδάς. «Με τόσα μποφόρ δεν μπορούσες να κάνεις τίποτα».

«Αλλαξαν οι συνήθειες»

Ο Γιάννης Σοφρώνης, ο οποίος εργαζόταν στον Δήμο Σαρωνικού μέχρι το 2013 και από τότε διατηρεί καφέ στην πλατεία, δηλώνει στην «Κ» ότι η έκταση που καλύπτει ο δήμος είναι τεράστια, ειδικά συγκριτικά με το προσωπικό του. «Γενικά ο δήμος μαζεύει, αλλά το προσωπικό είναι ελλιπές, δεν υπάρχουν αρκετά άτομα για να ασχοληθούν. Επίσης μπορούν να μπουν μόνο στα οικόπεδα εντός σχεδίου, οι ιδιοκτήτες των οικοπέδων εκτός σχεδίου είναι άγνωστοι, δεν μπορεί να τους βρει κανείς, εκτός αν πάει στο υποθηκοφυλακείο – ποιος θα πάει στο υποθηκοφυλακείο για μια λωρίδα;» τονίζει. Ο ίδιος συμπληρώνει πως στη συγκεκριμένη αγροτοαστική, όπως λέει, περιοχή, έχουν αλλάξει οι συνήθειες. «Οι παλιοί γεωργοί τα καθάριζαν, οι καινούργιοι τα παρατάνε. Μαζεύεται πάρα πολύ καύσιμη ύλη από τα σπίτια που κατοικούνται, αλλά και από τα παρατημένα, ο δήμος δεν μπορεί να τα μαζέψει όλα», υπογραμμίζει.

> **«Γενικά ο δήμος μαζεύει, αλλά δεν υπάρχουν αρκετά άτομα για να ασχοληθούν και μπορούν να μπουν μόνο στα οικόπεδα εντός σχεδίου».**

Η Φρόσω Κομμάτα, η οποία εργάζεται σε μαγαζί στην πλατεία Ευαγγελιστρίας των Καλυβίων Θορικού αλλά ζει στο Λαγονήσι, λέει στην «Κ» πως έπαιρνε τηλέφωνο στον δήμο για να έρθουν να μαζέψουν τα ξερά χόρτα που υπάρχουν γύρω από το σπίτι της. «Είπαν ότι δεν μπορεί να ανέβει το φορτηγό. Εμείς προσπαθούμε το δικό μας σπίτι να το έχουμε καθαρό, αλλά στα οικόπεδα δεξιά και αριστερά μας οι ιδιοκτήτες έχουν να φανούν δεκαετίες», εξηγεί η ίδια, τονίζοντας πως τη Δευτέρα φοβήθηκαν πολύ. «Βλέπαμε τον καπνό και τη φωτιά και ήμασταν με ένα λάστιχο στο χέρι, κοιμηθήκαμε τρεις το πρωί. Ευτυχώς δεν ήρθε πολύ κοντά, αλλά άμα γυρίσει ο αέρας δεν ξέρεις ποτέ τι μπορεί να γίνει, και εμείς είμαστε περιτριγυρισμένοι από εύφλεκτη ύλη, σαν τα ζώα στο κλουβί».

Μια γυναίκα στο σπίτι της στο Λαγονήσι, που έχει καταστραφεί ολοσχερώς από την πυρκαγιά που ξεκίνησε από τον Νέο Κουβαρά.

Το ίδιο λέει και η κ. Ευθυμία, κάτοικος Λαγονησίου που βρέθηκε χθες στα Καλύβια Θορικού. «Αδιαφόρησαν εντελώς στο Λαγονήσι, μπροστά από το σπίτι μας βρίσκεται ένα εγκαταλελειμμένο οικόπεδο – κανείς δεν έχει καθαρίσει εκεί», αναφέρει.

Οι απόψεις άλλων κατοίκων των Καλυβίων Θορικού διίστανται. «Ο δήμος», λέει ο Ιωάννης Σκουρλής, ο οποίος διατηρεί κατάστημα κινητής τηλεφωνίας στα Καλύβια, «ήταν πολύ επιμελής, τα μάζευε τα χόρτα». Οσο μπορούσε, τονίζει. «Και οι προσπάθειες που κάνουν, όμως, είναι ανάλογες του προσωπικού τους».

Η Μαρία, η οποία εργάζεται σε κατάστημα οπτικών της πλατείας, λέει πως δεν είδε ποτέ να μαζεύονται ξερά χόρτα από τον δήμο. Από την άλλη, ο Χάρης, εργαζόμενος σε καφέ, σημειώνει ότι ξερά χόρτα και κλαδιά μαζεύονται από τις τοπικές αρχές, αλλά όχι σε ικανοποιητικό βαθμό. «Δεν είναι θέμα τωρινό, είναι διαχρονικό το θέμα», αναφέρει στην «Κ». «Αυτό που δεν κάνουν οι Αρχές είναι πρόληψη», συμπληρώνει, «να ξεκινήσουν από τον Φεβρουάριο, να κάνουν αποψίλωση, θα μπορούσε να βοηθήσει σε αυτό και ο στρατός, όπως και στο να μην πλησιάζει κανείς τα δάση, γιατί κάποιος τις βάζει τις φωτιές».

> **«Είναι διαχρονικό το θέμα. Αυτό που δεν κάνουν οι Αρχές είναι πρόληψη, να ξεκινήσουν από τον Φεβρουάριο, να κάνουν αποψίλωση».**

Τρωτές οι περιοχές εκτός σχεδίου

Ενας δυσεπίλυτος γρίφος, ένα μπερδεμένο κουβάρι, η άκρη του οποίου μοιάζει εγκλωβισμένη στο εσωτερικό του. Αυτό είναι για την Ελλάδα η «συνύπαρξη» κατοικιών και δασικής βλάστησης, το φαινόμενο οικισμών που γειτνιάζουν με δάση και δασικές εκτάσεις – ή έχουν παρεισφρήσει σε αυτά. Μολονότι σε πολλές περιπτώσεις αυτή η συνύπαρξη καθιστά τρωτούς και τους οικισμούς αλλά και τα περιαστικά δάση, η πολιτεία φαίνεται αδύναμη να υπερκεράσει τα εμπόδια και να προχωρήσει στις αναγκαίες ρυθμίσεις.

«Το θέμα έχει να κάνει με την ανάπτυξη των πόλεων μεταπολεμικά και ιδίως μετά τη δεκαετία του '70», λέει στην «Κ» ο επίκουρος καθηγητής στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του ΑΠΘ Λουκάς Τριάντης. «Εχει να κάνει με τον τρόπο που η πολιτεία έχει αποφασίσει ότι θα επεκτείνεται η πόλη, αυθαίρετα και καταναλώνοντας εκτάσεις στον περιαστικό χώρο, όπως ρέματα, δάση, παραλίες». Στην Ανατολική Αττική, από Ωρωπό έως Σούνιο, η αυθαίρετη εκτός σχεδίου δόμηση έχει υπάρξει μεγάλη πληγή. «Οταν η βλάστηση αναπτύσσεται σε έναν οικισμό εντός σχεδίου πόλεως, μπορούν να γίνουν διάφορες παρεμβάσεις, όπως καθαρισμοί δένδρων, κλαδέματα, φροντίδα, αποφυγή εύφλεκτων ειδών δένδρων κ.ο.κ. Το πρόβλημα εντοπίζεται σε περιοχές εκτός σχεδίου, που δεν μπαίνουν στο σχέδιο ακριβώς γιατί δεν μπορούν να ξεπεραστούν προβλήματα που έχουν να κάνουν με συνταγματικά κατοχυρωμένες ρυθμίσεις για την προστασία του περιβάλλοντος που δεν επιτρέπουν τη δόμηση. Αυτό τις καθιστά τρωτές σε φυσικές καταστροφές, αφού δεν έχουν ζώνες προστασίας, δεν έχουν χώρους διαφυγής, ανεπτυγμένο οδικό δίκτυο, κάπου να πάει το κοινό σε περίπτωση κινδύνου. Η ιστορία με το Μάτι είναι πολύ πρόσφατη. Αυτές οι περιοχές είναι τρωτές και λόγω της κλιματικής κρίσης θα γίνονται όλο και πιο τρωτές», τονίζει ο κ. Τριάντης. Τι μπορεί να γίνει σήμερα; Οπως λέει, «αυτό που χρειάζεται είναι να ολοκληρωθούν τα θεσμικά βήματα που έχει υποχρέωση η πολιτεία να ολοκληρώσει, όπως είναι το κτηματολόγιο και το δασολόγιο, να οριστεί δηλαδή ποιες εκτάσεις είναι δασικές και ποιες όχι, και να ολοκληρωθεί ο πολεοδομικός σχεδιασμός, η σύνταξη των τοπικών πολεοδομικών σχεδίων, που θα ξεκαθάριζε τι επιτρέπεται και τι όχι σε κάθε περιοχή». Ομως για λόγους που ο καθένας μπορεί να φανταστεί, τα βήματα αυτά έχουν φτάσει σε διάφορα στάδια και εκκρεμούν. «Τα τοπικά πολεοδομικά σχέδια έχουν εξαγγελθεί αλλά εκκρεμούν. Αλλωστε η διαδικασία είναι παράλληλη. Ο πολεοδομικός σχεδιασμός δεν μπορεί να αλλάξει το δασικό καθεστώς μιας περιοχής. Η περιβαλλοντική προστασία, δηλαδή, είναι πάνω από τον πολεοδομικό σχεδιασμό, οπότε η ολοκλήρωση της διαδικασίας με τους δασικούς χάρτες είναι απαραίτητη», καταλήγει.

> **«Δεν έχουν ζώνες προστασίας, χώρους διαφυγής, κάπου να πάει το κοινό σε περίπτωση κινδύνου», λέει στην «Κ» ο καθηγητής του ΑΠΘ κ. Τριάντης.**

ΛΙΝΑ ΓΙΑΝΝΑΡΟΥ

Μαζικές διασώσεις ζώων

Το σπαρακτικό βίντεο της εθελόντριας στο Fazoo Farm, στο Λαγονήσι, που παλεύει να διασώσει από τη φωτιά τα σκυλιά και τα γατιά του καταφυγίου έχει γίνει viral στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», η φωτιά πλησίασε στον χώρο αιφνιδιαστικά γρήγορα, χωρίς να υπάρξει ικανό χρονικό διάστημα να οργανωθεί επιχείρηση εκκένωσης. Η ευρύτερη περιοχή από τα Καλύβια έως και την Ανάβυσσο έχει πάρα πολλά καταφύγια και πανσιόν ζώων συντροφιάς, αλλά και χώρους με παραγωγικά και ιπποειδή.

Η αγωνία και η κινητοποίηση των φιλόζωων υπήρξε από την πρώτη στιγμή μεγάλη. Υπενθυμίζεται ότι έχει αποκτηθεί μεγάλη τεχνογνωσία στην οργάνωση εκκενώσεων και διασώσεων από τις προηγούμενες μεγάλες πυρκαγιές στο Μάτι και στη Βαρυμπόμπη. Πέρα από την πολύτιμη βοήθεια των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, οι κατά τόπους εθελοντικές ομάδες, αλλά και οι ιδιοκτήτες ζώων συντροφιάς έχουν και την ειδική γραμματεία, στην οποία μπορούν να απευθύνονται. Ετσι, οι τηλεφωνικές γραμμές της ειδικής γραμματείας εδώ και δύο μέρες δεν έχουν πάψει να χτυπούν. Η περίπτωση του Fazoo Farm είναι προς το παρόν μεμονωμένη, καθώς σε άλλα καταφύγια πραγματοποιήθηκαν εκκενώσεις. Μια ιστορία με αίσιο τέλος ήταν η εκκένωση του Ιππικού Ομίλου Αναβύσσου. Στις υπεράνθρωπες προσπάθειες, που γίνονται υπό τον συντονισμό της ειδικής γραμματείας για την προστασία των ζώων συντροφιάς, συνδράμουν η Πολιτική Προστασία, εθελοντικές ομάδες, όπως η Alma Libre και η Greek Animal Rescue και δήμοι που έχουν προσφέρει μεγάλα φορτηγά για εκκενώσεις.

> **Στις προσπάθειες, υπό τον συντονισμό της ειδικής γραμματείας για την προστασία των ζώων, συνδράμουν η Πολιτική Προστασία, εθελοντικές ομάδες και δήμοι.**

Από το μεσημέρι της Δευτέρας η αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία Dog's Voice, υπό την αιγίδα της ειδικής γραμματείας, έθεσε σε λειτουργία τον σταθμό πυροπλήκτων ΛΑΤΟ Γαλάτσι, που δέχεται τα πυρόπληκτα ζώα από καταφύγια και σπίτια σε Κερατέα, Λαγονήσι και Καλύβια.

Το πρωί της Τρίτης τα φιλοξενούμενα ζώα συντροφιάς είχαν πλέον φτάσει τα 150. Στο πλευρό των ζώων βρίσκεται η Εθελοντική Δράση Κτηνιάτρων Ελλάδος και πλήθος κόσμου που προσφέρει τα απαραίτητα. Αντίστοιχα, τα ιπποειδή και τα παραγωγικά ζώα από την περιοχή μεταφέρθηκαν στο καταφύγιο A Little Shelter στο Πολυδένδρι.

Οι εθελοντικές ομάδες δεν έχουν προλάβει να κάνουν απολογισμό, καθώς συνεχίζουν αδιάκοπα εκκενώσεις και διασώσεις στα νέα πύρινα μέτωπα. Μεταξύ άλλων διασώθηκαν 200 κατσικάκια και αρνάκια από στάνη που κάηκε ολοσχερώς στο Λουτράκι. «Ουσιαστικά, τα ζώα της Λαυρεωτικής θα επιστρέψουν σταδιακά στους χώρους που ήταν παλιά και στο ΛΑΤΟ θα πάμε τα ζώα από τα υπόλοιπα πυρόπληκτα μέρη», μεταφέρει διασώστης στην «Κ», που βρίσκεται πλέον επί ποδός δύο συνεχή 24ωρα.

ΙΩΑΝΝΑ ΦΩΤΙΑΔΗ

ΑΡΘΡΟ / *Του* **ΓΙΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΟΥΛΑ**

Το δικαίωμα της ψήφου

Η ψήφος αποτελεί βασικό δικαίωμα και πολιτικό καθήκον του κάθε πολίτη ανεξαρτήτως του τόπου κατοικίας του. Οι ομογενείς που ζουν στο εξωτερικό διαδραματίζουν έναν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο γιατί η ψήφος τους μετράει για την πατρίδα τους και την ίδια ώρα είναι σημαντική για τον τόπο διαμονής τους. Οι ψήφοι των ομογενών από το εξωτερικό λοιπόν, συμβάλλουν στην ενίσχυση της δημοκρατίας, καθώς επεκτείνεται το εκλογικό σώμα και δίνεται η δυνατότητα σε περισσότερους πολίτες να έχουν ρόλο στις πολιτικές αποφάσεις της χώρας τους.

Γενικά, οι ομογενείς που ζουν στο εξωτερικό μπορούν να διατηρήσουν συνεχής επαφή με την πατρίδα τους μέσω της συμμετοχής τους στις εκλογές. Η συμμετοχή αυτή τους δίνει τη δυνατότητα να συνεισφέρουν στην ανάπτυξη και πρόοδο της πατρίδας.

Η ψήφος των αποδήμων, λοιπόν, είναι ένας τρόπος για τους Έλληνες του εξωτερικού να μπορούν να υπερασπίζονται τα δικαιώματά τους. Μέσω αυτής μπορούν να αναδείξουν ζητήματα που τους αφορούν άμεσα και να αναζητήσουν λύσεις μέσω των διαδικασιών της Βουλής. Οι ομογενείς αποτελούν μια σημαντική δύναμη που μπορεί να επηρεάσει τις πολιτικές εξελίξεις στην πατρίδα τους και της χώρας διαμονής τους.

Η συμμετοχή των ομογενών στις εκλογές ενισχύει τις διμερείς σχέσεις μεταξύ της πατρίδας τους και της χώρας διαμονής τους

Η συμμετοχή των ομογενών στις εκλογές ενισχύει τις διμερείς σχέσεις μεταξύ της πατρίδας τους και της χώρας διαμονής τους, ενώ μέσω συγκεκριμένων δράσεων μπορούν να προωθούν τη συνεργασία και την ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των δύο χωρών. Συμπερασματικά, η ψήφος των ομογενών από το εξωτερικό είναι κρίσιμης σημασίας για την ενίσχυση της δημοκρατίας, την προστασία των δικαιωμάτων τους και την προώθηση της συνεργασίας μεταξύ χωρών. Ενεργώντας ως γέφυρα ανάμεσα στις κοινότητες, οι ομογενείς συμβάλλουν στη διαμόρφωση μιας κοινής και ευημερούσας μελλοντικής πραγματικότητας. Το να μπορούν να ψηφίζουν στις ελληνικές βουλευτικές εκλογές είναι ένα δικαίωμα απαραβίαστο, όμως η διευκόλυνση του δικαιώματός τους δυστυχώς δεν είναι δεδομένη λόγω της απίστευτης προπαγάνδας αριστερών κομμάτων. Ειλικρινά, θέλω να πιστεύω ότι η Βουλή θα κάνει το καθήκον της και θα διευκολύνει τους Έλληνες ομογενείς να μπορέσουν να ασκήσουν χωρίς περιορισμούς το δικαίωμα της ψήφου στις εθνικές εκλογές.

Ο κ. Γιάννης Γεωργούλας είναι σύμβουλος Στρατηγικής και Επιχειρήσεων.

ANCORIA INSURANCE
shape your future

Δημοσίευση σύμφωνα με τον Κανονισμό 31 των περί Ασφαλιστικών και Αντασφαλιστικών Εργασιών και Άλλων Συναφών Θεμάτων Κανονισμών του 2016 και 2019

ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΕΚΘΕΣΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ancoria Insurance Public Limited (η "Εταιρεία") υποβάλλει στα μέλη την Ενοποιημένη Έκθεση Διαχείρισης μαζί με τις ελεγμένες ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της Εταιρείας και των θυγατρικών της (που μαζί αναφέρονται ως το «Συγκρότημα») για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2022.

Οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις περιλαμβάνουν τις οικονομικές καταστάσεις της Εταιρείας και των θυγατρικών της εταιρειών Gamut Consultants Ltd, Ancoria Realty EOOD και Atlas Real Estate EOOD.

Σύσταση

Η Εταιρεία συστάθηκε στην Κύπρο στις 5 Ιουνίου 1987 σαν ιδιωτική εταιρεία περιορισμένης ευθύνης. Στις 23 Νοεμβρίου 1998 η Εταιρεία έκδωσε δήλωση αντί πρόσκλησης για εγγραφή και μετατράπηκε σε δημόσια εταιρεία. Το εγγεγραμμένο γραφείο της είναι στην οδό Λαοδικείας 36, Στρόβολος, 2028 Λευκωσία.

Κύριες δραστηριότητες

Το Συγκρότημα παρέχει αποταμιευτικά προϊόντα ζωής μέσω ασφαλιστήριων συμβολαίων ζωής και επαγγελματικών συνταξιοδοτικών προγραμμάτων και προωθεί τα προϊόντα του σε Κύπρο και Σουηδία. Οι ασφαλιστικές εργασίες ζωής, περιλαμβάνουν την πώληση ασφαλιστήριων συμβολαίων ζωής που περιέχουν σημαντικό ασφαλιστικό κίνδυνο και επενδυτικών συμβολαίων που περιέχουν ασήμαντο ασφαλιστικό κίνδυνο.

Αλλαγές στη δομή του συγκροτήματος

Κατά την διάρκεια του έτους δεν έχει γίνει οποιαδήποτε αλλαγή στη δομή του Συγκροτήματος. Η Εταιρεία δεν προτίθεται να πραγματοποιήσει οποιαδήποτε εξαγορά ή συγχώνευση.

Λειτουργικό περιβάλλον του Συγκροτήματος και προβλεπόμενες μελλοντικές εξελίξεις

Η Εταιρεία διατηρεί σήμερα ηγετική θέση στην προσφορά επαγγελματικών συνταξιοδοτικών προγραμμάτων στην Κύπρο. Η ισχυρή διείσδυση στην Κυπριακή αγορά σχετίζεται κυρίως με την επιτυχία του Ancoria Pension Plan (πρόγραμμα συνταξιοδοτήσεως της Ancoria), το οποίο διέπεται από τον κλάδο VII του περί Ασφαλιστικών και Αντασφαλιστικών Εργασιών και Άλλων Συναφών Θεμάτων Νόμου του 2016: Κλάδος Διαχείρισης Ταμείων Ομαδικής Συνταξιοδοτήσεως. Τα κεφάλαια υπό διαχείριση του Συγκροτήματος στην Κυπριακή αγορά αυξάνονται με πολύ υψηλότερο ρυθμό σε σύγκριση με τα υπό διαχείριση κεφάλαια της Σουηδικής αγοράς. Ως αποτέλεσμα, στις 31/12/2022, το ποσοστό των συνολικών κεφαλαίων που σχετίζεται με την Κυπριακή αγορά υπερβαίνει το ποσοστό που σχετίζεται με τη Σουηδική αγορά και αντιπροσωπεύει το 51% των συνολικών κεφαλαίων των ασφαλισμένων. Το έτος 2022 εξακολουθεί να είναι επηρεασμένο από τις επιπτώσεις της πανδημιάς COVID-19, την εμφάνιση μεταλλάξεων και των σχετικών μέτρων τα οποία εφάρμοσαν διάφορες κυβερνήσεις παγκοσμίως με στόχο τον περιορισμό της εξάπλωση της νόσου.

Τα μέτρα αυτά έχουν περιορίσει περαιτέρω την οικονομική δραστηριότητα τόσο στην Κύπρο όσο και παγκοσμίως και έχουν επηρεάσει σοβαρά, και θα μπορούσαν να συνεχίσουν να επηρεάζουν αρνητικά, επιχειρήσεις, συμμετέχοντες στην αγορά καθώς και την κυπριακή οικονομία και άλλες οικονομίες παγκοσμίως όσο εξακολουθούν να ισχύουν για άγνωστο χρονικό διάστημα. Ορισμένα από αυτά τα μέτρα χαλάρωσαν ή έπαψαν να είναι σε ισχύ, ωστόσο κατά την 31 Δεκεμβρίου 2022, παραμένει ο κίνδυνος οι αρχές να επιβάλουν επιπρόσθετους περιορισμούς το 2023 για τον περιορισμό της εξάπλωσης επιπρόσθετων παραλλαγών του ιού.

Από τα τέλη Φεβρουαρίου 2022, η σύγκρουση μεταξύ Ρωσίας και Ουκρανίας κλιμακώθηκε περαιτέρω και η κατάσταση παραμένει εξαιρετικά ασταθής. Ως απάντηση στη σύγκρουση, επιβλήθηκαν ορισμένες κυρώσεις σε Ρωσικές οντότητες για να τους περιοριστεί η πρόσβαση σε ξένες χρηματοπιστωτικές αγορές, συμπεριλαμβανομένης της κατάργησης της πρόσβασης αρκετών Ρωσικών τραπεζών στο διεθνές σύστημα SWIFT. Η Ευρωπαϊκή Ένωση, το Ηνωμένο Βασίλειο και οι ΗΠΑ (μεταξύ άλλων) έχουν επίσης επιβάλει κυρώσεις κατά της Ρωσικής κεντρικής τράπεζας, περιορίζοντας την πρόσβαση του Ρωσικού κράτους σε συναλλαγματικά αποθέματα και εισήγαγαν περαιτέρω δέσμευση περιουσιακών στοιχείων σε καθορισμένα άτομα/οντότητες και κυρώσεις σε συγκεκριμένους τομείς.

Η κατάσταση εξακολουθεί να εξελίσσεται και μπορεί να προκύψουν περαιτέρω κυρώσεις και περιορισμοί στην επιχειρηματική δραστηριότητα των εταιρειών που δραστηριοποιούνται στην περιοχή, καθώς και συνέπειες στη Ρωσική οικονομία γενικότερα, αλλά η πλήρης φύση και οι πιθανές επιπτώσεις τους είναι άγνωστες. Ωστόσο, ο Όμιλος δεν επηρεάζεται σημαντικά από τη σύγκρουση, καθώς οι δραστηριότητές του δεν επηρεάζονται από την κατάσταση, εντούτοις θα συνεχίσει να παρακολουθεί την κατάσταση και να αναλάβει μέτρα εάν χρειαστεί.

Προς το τέλος του πρώτου τριμήνου του 2023, τα γεγονότα που αφορούσαν την κατάρρευση ορισμένων Αμερικανικών τραπεζών και την αναγκαστική εξαγορά της Credit Suisse από την UBS (η οποία έγινε με την μεσολάβηση των Ελβετικών ρυθμιστικών αρχών), οδήγησαν σε αυξημένη αστάθεια και αυξημένη νευρικότητα στις χρηματοπιστωτικές αγορές.

Η Εταιρεία ακολουθεί μια συντηρητική επενδυτική στρατηγική και υπάρχει αρκετή μεγάλη διασπορά στα χαρτοφυλάκια της σε σχέση με κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων, χρηματοπιστωτικών μέσων και εκδοτών. Με τις πρόσφατες εξελίξεις, η Εταιρεία μείωσε το επίπεδο των καταθέσεων της στην Credit Suisse. Η συνολική έκθεση της Εταιρείας στην Credit Suisse (το μεγαλύτερα επηρεαζόμενο αντισυμβαλλόμενο μέρος) και στις επηρεαζόμενες τράπεζες των ΗΠΑ είναι αμελητέα. Επιπλέον, η έκθεση στην Credit Suisse αντιπροσωπεύει καταθέσεις και μέσα που δεν επηρεάστηκαν από την εξαγορά και δεν έχουν υποστεί απομείωση, όπως συνέβη με μια συγκεκριμένη κατηγορία ομολόγων Credit Suisse Tier 1 (AT1) με υψηλότερο κίνδυνο. Ως εκ τούτου, οι δραστηριότητες της Εταιρείας δεν έχουν επηρεαστεί ουσιαστικά από τις παραπάνω εξελίξεις.

Οικονομικά Αποτελέσματα

Τα συνολικά εισοδήματα αυξήθηκαν σε ΣΕΚ 64.484 χιλιάδες το 2022 από ΣΕΚ 59.998 χιλιάδες το 2021, κυρίως λόγω των αυξημένων ασφαλίστρων. Τα συνολικά καθαρά ασφαλιστήρια ωφελήματα, ζημιές από επενδύσεις και άλλα έξοδα ανήλθαν σε ΣΕΚ 97.293 χιλιάδες το 2022 σε σύγκριση με ΣΕΚ 39.565 χιλιάδες το 2021. Η αύξηση από το προηγούμενο έτος οφείλεται κυρίως στην επίδραση της καθαρής αλλαγής στις υποχρεώσεις ασφαλιστικών και επενδυτικών συμβολαίων που προκύπτουν από τις επενδυτικές ζημιές που αποδίδονται στους κάτοχους συμβολαίων του Συγκροτήματος. Το συνολικό κέρδος για το έτος ανήλθε σε ΣΕΚ 11.580 χιλιάδες (2021: ΣΕΚ 32.190 χιλιάδες) και τα συνολικά έσοδα για το έτος ανήλθαν στις ΣΕΚ 14.689 χιλιάδες (2021: ΣΕΚ 34.393 χιλιάδες ζημιά). Τα αναλυτικά αποτελέσματα του Συγκροτήματος για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2022 παρουσιάζονται στην ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων.

Στις 31 Δεκεμβρίου 2022 το Συγκρότημα συνέχιζε να είναι σε πολύ ισχυρή χρηματοοικονομική θέση και διατηρούσε συντελεστή φερεγγυότητας ο οποίος υπερέβαινε κατά πολύ τις ελάχιστες απαιτήσεις βάσει της Φερεγγυότητας ΙΙ. Η χρηματοοικονομική θέση του Συγκροτήματος παρουσιάζεται στην ενοποιημένη κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης.

Μη χρηματοοικονομικοί βασικοί δείκτες απόδοσης

Περιβάλλον

Το Συγκρότημα δεσμεύεται για την περιβαλλοντική βιωσιμότητα. Εφαρμόζονται πολιτικές και διαδικασίες και πραγματοποιούνται συνεχείς αναβαθμίσεις συστημάτων για να μας υποστηρίξουν στην προσπάθεια μείωσης όσο το δυνατόν περισσότερο των επιπτώσεων μας στο περιβάλλον.

Ένας από τους κύριους στόχους του Συγκροτήματος είναι η ψηφιοποίηση και η δημιουργία ενός περιβάλλοντος χωρίς τη χρήση χαρτιού. Για να το πετύχει αυτό, το Συγκρότημα ενθαρρύνει το προσωπικό να μειώσει τη χρήση χαρτιού στις καθημερινές συναλλαγές και λειτουργίες, ενώ ενθαρρύνει τους πελάτες του να χρησιμοποιούν την προηγμένη διαδικτυακή μας πλατφόρμα. Το Συγκρότημα έχει βελτιώσει την εφαρμογή του για κινητή τηλεφωνία, κατά την διάρκεια του 2022, ώστε να επιτρέπει στους πελάτες να κάνουν τις συναλλαγές τους χρησιμοποιώντας το κινητό τους, συμπεριλαμβανομένων των συναλλαγών που αφορούν μεταφορές μεταξύ ταμείων και εξαγορών.

Κοινωνική ευθύνη

Τα κέρδη του Συγκροτήματος διανέμονται στο Sievert Larsson Scholarship Foundation, ένα φιλανθρωπικό ίδρυμα που ιδρύθηκε το 2007 για να βοηθά παιδιά να εξασφαλίζουν ένα καλύτερο μέλλον μέσω της εκπαίδευσης. Με την πάροδο του χρόνου το ίδρυμα έχει δώσει χιλιάδες υποτροφίες παγκοσμίως για να μπορέσουν τα παιδιά να ακολουθήσουν την εκπαίδευση που τους αξίζει. Καθ' όλη τη διάρκεια του έτους το Συγκρότημα συνεισφέρει σε διάφορες φιλανθρωπικές εκδηλώσεις ως μέρος της μακροπρόθεσμης δέσμευσής του προς την κοινωνία.

Προσωπικό

Το Συγκρότημα λειτουργεί ένα σχέδιο παροχών συνταξιοδότησης καθορισμένων συνεισφορών για το προσωπικό και τη διευθυντική του ομάδα. Προσφέρει επίσης ασφαλιστική κάλυψη για ιατροφαρμακευτική φροντίδα καθώς και για κάλυψη ζωής, το κόστος της οποίας καταβάλλεται εξ ολοκλήρου από το Συγκρότημα.

Μερίσματα

Στις 5 Μαίου 2022, το Διοικητικό Συμβούλιο ενέκρινε την πληρωμή τελικού μερίσματος ύψους ΣΕΚ 0,909091 ανά μετοχή (2021: ΣΕΚ 0,454546 ανά μετοχή), συνολικού ύψους ΣΕΚ 10.000 χιλιάδων (2021: ενδιάμεσο μέρισμα ύψους ΣΕΚ 5.000 χιλιάδων).

Κλιματική αλλαγή

Η Διεύθυνση του Συγκροτήματος έχει λάβει υπόψη της την παγκόσμια ευαισθητοποίηση και τις ανησυχίες σχετικά με τις πιθανές επιπτώσεις από τις κλιματικές αλλαγές. Επί του παρόντος, αυτό το θέμα δεν είχε σημαντική επίδραση στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις και οι μελλοντικές επιπτώσεις στις δραστηριότητες και τα επιχειρηματικά πλάνα του Συγκροτήματος είναι δύσκολο να προβλεφθούν. Η Διεύθυνση συνεχίζει να παρακολουθεί τις εξελίξεις σε αυτόν τον τομέα και θα ανταποκριθεί όπου είναι απαραίτητο για να διασφαλίσει τη βιωσιμότητα του Συγκροτήματος και θα υιοθετήσει όλες τις κυβερνητικές κατευθυντήριες γραμμές εάν και όταν αυτές εκδοθούν στις αγορές στις οποίες δραστηριοποιείται το Συγκρότημα.

Υποκαταστήματα

Το Συγκρότημα δεν διεξάγει εργασίες μέσω υποκαταστήματος.

Διοικητικό Συμβούλιο

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας κατά την ημερομηνία αυτής της έκθεσης και κατά το έτος 2022 παρουσιάζεται στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις. Σύμφωνα με τις πρόνοιες του Άρθρου 84 του Καταστατικού της Εταιρείας, Ο κ. Sievert Larsson και ο κ. Τάσος Αναστάση αποχωρούν και καθώς είναι επανεκλέξιμοι, προσφέρονται για επανεκλογή.

Κατά την διάρκεια του έτους δεν υπήρξαν σημαντικές αλλαγές στην ανάθεση ευθυνών των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας ενώ η αμοιβή των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου παρουσιάζεται στις σημειώσεις των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Μετοχικό κεφάλαιο

Κατά τη διάρκεια του έτους 2022 δεν υπήρξαν αλλαγές στο μετοχικό κεφάλαιο της Εταιρείας.

Διαχείριση κινδύνων και χρήση χρηματοοικονομικών μέσων

Το Συγκρότημα εκτίθεται σε διάφορους κινδύνους, οι κυριότεροι εκ των οποίων είναι ο ασφαλιστικός κίνδυνος, ο πιστωτικός κίνδυνος, ο κίνδυνος αγοράς και ο κίνδυνος ρευστότητας. Το Συγκρότημα θεωρεί την διαχείριση κινδύνων ως ένα σημαντικό μέρος του πλαισίου διακυβέρνησης και ως ένα σημαντικό παράγοντα για την επίτευξη των στόχων του. Σε σχέση με τον ασφαλιστικό κίνδυνο, το Συγκρότημα διατηρεί επαρκή αποθεματικά για την κάλυψη των υποχρεώσεων του από ασφαλιστήρια συμβόλαια σύμφωνα με τις συμβουλές του εντεταλμένου αναλογιστή. Περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με την διαχείριση κινδύνων και χρήση χρηματοοικονομικών μέσων περιγράφονται στις σημειώσεις των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Γεγονότα μετά την ημερομηνία αναφοράς

Οποιαδήποτε σημαντικά γεγονότα που συνέβησαν μετά την ημερομηνία αναφοράς περιγράφονται στις σημειώσεις των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Ανεξάρτητοι Ελεγκτές

Οι ανεξάρτητοι ελεγκτές, Pricewaterhouse Coopers Limited, έχουν εκδηλώσει επιθυμία να συνεχίσουν να παρέχουν τις υπηρεσίες τους. Ψήφισμα που να εξουσιοδοτεί το Διοικητικό Συμβούλιο να καθορίσει την αμοιβή τους θα κατατεθεί στην Ετήσια Γενική Συνέλευση.

Με εντολή του Διοικητικού Συμβουλίου
Τάσος Αναστάση
Ανώτερος Εκτελεστικός Διευθυντής
Λευκωσία, 6 Απριλίου 2023

Έκθεση Ανεξάρτητου Ελεγκτή

Προς τα Μέλη της Ancoria Insurance Public Limited

Έκθεση επί του Ελέγχου των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων
Γνώμη

Κατά τη γνώμη μας, οι συνημμένες ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις της Ancoria Insurance Public Limited (η "Εταιρεία") και των θυγατρικών της (το «Συγκρότημα») δίνουν αληθινή και δίκαιη εικόνα της ενοποιημένης χρηματοοικονομικής θέσης του Συγκροτήματος στις 31 Δεκεμβρίου 2022 και της ενοποιημένης χρηματοοικονομικής του επίδοσης και των ενοποιημένων ταμειακών ροών του, για το έτος που έληξε την ημερομηνία αυτή, σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ), όπως αυτά υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση και τις απαιτήσεις του περί Εταιρειών Νόμου της Κύπρου, Κεφ. 113.

Τι έχουμε ελέγξει:

Έχουμε ελέγξει τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις οι οποίες αποτελούνται από:

- την ενοποιημένη κατάσταση χρηματοοικονομικής θέσης στις 31 Δεκεμβρίου 2022,
- την ενοποιημένη κατάσταση λογαριασμού αποτελεσμάτων για το έτος που έληξε την ημερομηνία αυτή,
- την ενοποιημένη κατάσταση συνολικών εισοδημάτων για το έτος που έληξε την ημερομηνία αυτή,
- την ενοποιημένη κατάσταση μεταβολών καθαρής θέσης για το έτος που έληξε την ημερομηνία αυτή,
- την ενοποιημένη κατάσταση ταμειακών ροών για το έτος που έληξε την ημερομηνία αυτή, και
- περίληψη σημαντικών λογιστικών πολιτικών και σημειώσεις στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις.

Το χρηματοοικονομικό πλαίσιο αναφοράς που έχει εφαρμοστεί στην κατάρτιση των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων είναι τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς όπως αυτά υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση και οι απαιτήσεις του περί Εταιρειών Νόμου της Κύπρου, Κεφ. 113.

Βάση γνώμης

Ο έλεγχός μας έχει διενεργηθεί σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου (ΔΠΕ). Οι ευθύνες μας, με βάση αυτά τα πρότυπα περιγράφονται περαιτέρω στην παράγραφο Ευθύνες του Ελεγκτή για τον Έλεγχο των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων της έκθεσής μας.

Πιστεύουμε, ότι τα ελεγκτικά τεκμήρια, που έχουμε αποκτήσει είναι επαρκή και κατάλληλα για να αποτελέσουν βάση για την ελεγκτική μας γνώμη.

Ανεξαρτησία

Παραμείναμε ανεξάρτητοι από το Συγκρότημα καθ' όλη τη διάρκεια του διορισμού μας, σύμφωνα με τον Διεθνή Κώδικα Δεοντολογίας Λογιστών (συμπεριλαμβανομένων των Διεθνών Προτύπων Ανεξαρτησίας), που εκδίδεται από το Διεθνές Συμβούλιο Προτύπων Δεοντολογίας για Επαγγελματίες Λογιστές (Κώδικας ΔΣΠΔΕΛ) και τις απαιτήσεις δεοντολογίας, που σχετίζονται με τον έλεγχο ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων στην Κύπρο και έχουμε συμμορφωθεί με τις άλλες ευθύνες δεοντολογίας, που απορρέουν από τις απαιτήσεις αυτές και τον Κώδικα ΔΣΠΔΕΛ.

Κύρια θέματα ελέγχου συμπεριλαμβανομένων των σημαντικότερων κινδύνων ουσιωδών ανακριβειών, που περιλαμβάνει εκτιμώμενους κινδύνους ουσιωδών ανακριβειών που οφείλονται σε απάτη

Τα κύρια θέματα ελέγχου είναι εκείνα που, κατά την επαγγελματική μας κρίση, ήταν εξέχουσας σημασίας στον έλεγχο των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων της τρέχουσας περιόδου. Τα θέματα αυτά έχουν εξεταστεί στο πλαίσιο του ελέγχου των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων ως σύνολο, για τη διαμόρφωση της γνώμης μας επί αυτών και δεν εκφέρουμε ξεχωριστή γνώμη σχετικά με αυτά τα θέματα.

Κύριο Θέμα Ελέγχου

Εκτίμηση των τεχνικών αποθεματικών συνδεδεμένων και μη συνδεδεμένων με μονάδες σε σχέση με τις υποχρεώσεις ασφαλιστηρίων και επενδυτικών συμβολαίων. Οι υποχρεώσεις ασφαλιστηρίων και επενδυτικών συμβολαίων του Συγκροτήματος περιλαμβάνουν τεχνικά αποθεματικά συνδεδεμένα και μη συνδεδεμένα με μονάδες που ανέρχονται σε ΣΕΚ 34.140 χιλιάδες.

Καθορίσαμε την εκτίμηση αυτών των τεχνικών αποθεμάτων συνδεδεμένων και μη συνδεδεμένων με μονάδες ως κύριο θέμα ελέγχου λόγω της σημαντικότητας των σχετικών υπολοίπων, των σημαντικών εκτιμήσεων που εφαρμόζει η διοίκηση στην εκτίμησή τους και της πολυπλοκότητας στον υπολογισμό και την επιλογή των σχετικών παραδοχών εκτίμησης, οι οποίες περιλάμβαναν μεταξύ άλλων:

Το αναμενόμενο ποσοστό θνησιμότητας, τις αποδόσεις των επενδύσεων που υποστηρίζουν τα επενδυτικά ταμεία συνδεδεμένα με μονάδες, τα προεξοφλητικά επιτόκια και τις παραδοχές για έξοδα διαχείρισης ανά συμβόλαιο που βασίζονται κυρίως στην εμπειρία του παρελθόντος αλλά και σε εσωτερικά και εξωτερικά δεδομένα που αντικατοπτρίζουν τις τρέχουσες τιμές της αγοράς και άλλες δημοσιευμένες πληροφορίες.

Οι κύριες γνωστοποιήσεις του Συγκροτήματος σχετικά με τις υποχρεώσεις ασφαλιστήριων και επενδυτικών συμβολαίων, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών τεχνικών αποθεματικών συνδεδεμένων και μη συνδεδεμένων με μονάδες, περιλαμβάνονται στις σχετικές σημειώσεις των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων.

Πώς ο έλεγχος έχει αντιμετωπίσει το Κύριο Θέμα Ελέγχου

Έχουμε διεκπεραιώσει τις ακόλουθες διαδικασίες:

- Έχουμε κατανοήσει τη διαδικασία εκτίμησης των τεχνικών αποθεματικών συνδεδεμένων και μη συνδεδεμένων με μονάδες σε σχέση με τις υποχρεώσεις ασφαλιστηρίων και επενδυτικών συμβολαίων, και έχουμε αξιολογήσει τον σχεδιασμό των σχετικών δικλίδων ασφαλείας και καθορίσει αν αυτές έχουν εφαρμοστεί.
- Έχουμε αξιολογήσει την εμπειρία, την αντικειμενικότητα και την ικανότητα του εντεταλμένου αναλογιστή που χρησιμοποίησε το Συγκρότημα για την εκτίμηση της αποτίμησης των τεχνικών αποθεμάτων συνδεδεμένων και μη συνδεδεμένων με μονάδες.
- Έχουμε αξιολογήσει τη μεθοδολογία που εφαρμόστηκε και τις παραδοχές που χρησιμοποιήθηκαν από τον εντεταλμένο εσωτερικό αναλογιστή του Συγκροτήματος για τον καταρτισμό του Ελέγχου Επάρκειας Υποχρεώσεων – ''Liability Adequacy Test'' βάση των προδιαγραφών του Διεθνούς Λογιστικού Προτύπου 4.
- Έχουμε εξετάσει την αναλογιστική μελέτη που ετοιμάστηκε από τον εντεταλμένο αναλογιστή του Συγκροτήματος σε σχέση με την κατάρτιση των τεχνικών αποθεματικών συνδεδεμένων και μη συνδεδεμένων με μονάδες όπως αυτά αναγνωρίστηκαν στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις. Κατά την αξιολόγηση της ακρίβειας και της επάρκειας των αποθεματικών, αξιολογήσαμε την καταλληλότητα των μεθόδων αποτίμησης που διέπουν τον υπολογισμό των αποθεματικών και το εύλογο των παραδοχών αποτίμησης (όπως το ποσοστό θνησιμότητας, τις αποδόσεις των επενδύσεων που υποστηρίζουν τα επενδυτικά ταμεία συνδεδεμένα με μονάδες, τα προεξοφλητικά επιτόκια και τις παραδοχές για έξοδα διαχείρισης ανα συμβόλαιο) μέσω της συμμετοχής των εσωτερικών εμπειρογνωμόνων- αναλογιστών στην ελεγκτική ομάδα.
- Έχουμε ελέγξει σε δειγματοληπτική βάση την πληρότητα και την ακρίβεια των δεδομένων που χρησιμοποιήθηκαν στους αναλογιστικούς υπολογισμούς για την κατάρτιση των τεχνικών αποθεματικών συνδεδεμένων και μη συνδεδεμένων με μονάδες.
- Έχουμε αξιολογήσει κατά πόσον οι γνωστοποιήσεις σε σχέση με τα τεχνικά αποθεματικά συνδεδεμένα και μη συνδεδεμένα με μονάδες είναι κατάλληλες και πλήρης σύμφωνα με τα σχετικά λογιστικά πρότυπα.

Τα αποτελέσματα όλων των πιο πάνω διαδικασιών ήταν ικανοποιητικά.

Αναφορά σε άλλες πληροφορίες

Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι υπεύθυνο για τις άλλες πληροφορίες. Οι άλλες πληροφορίες αποτελούνται από τις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στην Ενοποιημένη Έκθεση Διαχείρισης, αλλά δεν περιλαμβάνουν τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις και την έκθεση ελεγκτή επί αυτών.

Η γνώμη μας επί των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων δεν καλύπτει τις άλλες πληροφορίες και δεν εκφέρουμε οποιοδήποτε συμπέρασμα διασφάλισης επί αυτών. Σχετικά με τον έλεγχό των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, η ευθύνη μας είναι να διαβάσουμε τις άλλες πληροφορίες, που αναφέρονται παραπάνω, έτσι ώστε να αξιολογήσουμε, κατά πόσο αυτές δεν συνάδουν ουσιωδώς με τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις ή με τη γνώση που έχουμε αποκτήσει κατά τη διάρκεια του ελέγχου, ή διαφαίνεται να είναι ουσιωδώς εσφαλμένες. Εάν, με βάση τις διαδικασίες που έχουμε πραγματοποιήσει σχετικά με τις άλλες πληροφορίες που έχουμε παραλάβει πριν την ημερομηνία της έκθεσης του ανεξάρτητου ελεγκτή, συμπεράνουμε ότι υπάρχει ουσιώδες σφάλμα σε αυτές τις άλλες πληροφορίες, είμαστε υποχρεωμένοι να αναφέρουμε το γεγονός αυτό. Δεν έχουμε να αναφέρουμε τίποτα επί αυτού.

Ευθύνες του Διοικητικού Συμβουλίου και των υπεύθυνων για θέματα διακυβέρνησης για τις Ενοποιημένες Οικονομικές Καταστάσεις

Το Διοικητικό Συμβούλιο είναι υπεύθυνο για την κατάρτιση των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων που δίνουν αληθινή και δίκαιη εικόνα σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, όπως αυτά υιοθετήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση και τις απαιτήσεις του περί Εταιρειών Νόμου της Κύπρου, Κεφ. 113, και για εκείνες τις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου που το Διοικητικό Συμβούλιο καθορίζει ως απαραίτητες, ώστε να καθίσταται δυνατή η κατάρτιση ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων απαλλαγμένων από ουσιώδες σφάλμα, οφειλόμενου είτε σε απάτη είτε σε λάθος.

Κατά την κατάρτιση των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, το Διοικητικό Συμβούλιο είναι υπεύθυνο για την αξιολόγηση της ικανότητας του Συγκροτήματος να συνεχίσει τη δραστηριότητα του, γνωστοποιώντας, όπου συντρέχει τέτοια περίπτωση, τα θέματα που σχετίζονται με τη συνεχιζόμενη δραστηριότητα και τη χρήση της λογιστικής αρχής της συνεχιζόμενης δραστηριότητας, εκτός και εάν το Διοικητικό Συμβούλιο είτε προτίθεται να ρευστοποιήσει το Συγκρότημα ή να διακόψει τη δραστηριότητά του ή δεν έχει άλλη ρεαλιστική εναλλακτική επιλογή από το να προβεί σε αυτές τις ενέργειες. Οι υπεύθυνοι για θέματα διακυβέρνησης είναι υπεύθυνοι για την επίβλεψη της διαδικασίας χρηματοοικονομικής αναφοράς του Συγκροτήματος.

Ευθύνες του Ελεγκτή για τον Έλεγχο των Ενοποιημένων Οικονομικών Καταστάσεων

Οι στόχοι μας, είναι να αποκτήσουμε λελογισμένη διασφάλιση για το κατά πόσον οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις στο σύνολό τους είναι απαλλαγμένες από ουσιώδες σφάλμα, οφειλομένου είτε σε απάτη είτε σε λάθος και η έκδοση έκθεσης ελεγκτή, η οποία να περιλαμβάνει τη γνώμη μας. Λελογισμένη διασφάλιση συνιστά υψηλού βαθμού διασφάλιση αλλά όχι εγγύηση ότι ο έλεγχος, όπως αυτός πραγματοποιήθηκε με βάση τα ΔΠΕ, πάντοτε θα εντοπίζει ένα ουσιώδες σφάλμα όταν αυτό υπάρχει. Σφάλματα δύναται να προκύψουν είτε από απάτη, είτε από λάθος και θεωρούνται ουσιώδη εάν, μεμονωμένα ή αθροιστικά, θα μπορούσε εύλογα να αναμενόταν ότι θα επηρεάσουν τις οικονομικές αποφάσεις των χρηστών που λήφθηκαν με βάση αυτές τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις.

Ως μέρος ενός ελέγχου σύμφωνα με τα ΔΠΕ, ασκούμε επαγγελματική κρίση και διατηρούμε επαγγελματικό σκεπτικισμό καθ' όλη τη διάρκεια του ελέγχου. Επίσης:

- Αναγνωρίζουμε και αξιολογούμε τους κινδύνους για ουσιώδη σφάλματα στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις, που οφείλονται είτε σε απάτη είτε σε λάθος, σχεδιάζουμε και εφαρμόζουμε ελεγκτικές διαδικασίες, οι οποίες ανταποκρίνονται στους κινδύνους αυτούς και λαμβάνουμε ελεγκτικά τεκμήρια, τα οποία είναι επαρκή και κατάλληλα για να αποτελέσουν τη βάση της γνώμης μας. Ο κίνδυνος μη εντοπισμού ενός ουσιώδους σφάλματος, που οφείλεται σε απάτη, είναι μεγαλύτερος από αυτόν που οφείλεται σε λάθος, λόγω του ότι η απάτη μπορεί να περιλαμβάνει συμπαιγνία, πλαστογραφία, εσκεμμένες παραλείψεις, ψευδείς δηλώσεις ή την παράκαμψη των δικλίδων εσωτερικού ελέγχου.
- Κατανοούμε τις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου που είναι σχετικές με τον έλεγχο, προκειμένου να σχεδιάσουμε ελεγκτικές διαδικασίες, που είναι κατάλληλες υπό τις περιστάσεις, αλλά όχι με σκοπό την έκφραση γνώμης επί της αποτελεσματικότητας των δικλίδων εσωτερικού ελέγχου του Συγκροτήματος.
- Αξιολογούμε την καταλληλόλητα των λογιστικών πολιτικών που χρησιμοποιήθηκαν και του λελογισμένου των λογιστικών εκτιμήσεων και των σχετικών γνωστοποιήσεων που έγιναν από το Διοικητικό Συμβούλιο.
- Συμπεραίνουμε για την καταλληλότητα της χρήσης από το Διοικητικό Συμβούλιο της λογιστικής αρχής της συνεχιζόμενης δραστηριότητας και, με βάση τα ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτήθηκαν, για το εάν υπάρχει ουσιώδης αβεβαιότητα σχετικά με γεγονότα ή συνθήκες που μπορεί να υποδηλώνουν ουσιώδη αβεβαιότητα ως προς την ικανότητα του Συγκροτήματος να συνεχίσει τη δραστηριότητά του. Εάν συμπεράνουμε, ότι υφίσταται ουσιώδης αβεβαιότητα, είμαστε υποχρεωμένοι στην έκθεση ελεγκτή να επισύρουμε την προσοχή στις σχετικές γνωστοποιήσεις των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, ή εάν αυτές οι γνωστοποιήσεις είναι ανεπαρκείς, να διαφοροποιήσουμε τη γνώμη μας. Τα συμπεράσματα μας βασίζονται σε ελεγκτικά τεκμήρια που αποκτώνται μέχρι την ημερομηνία της έκθεσης ελεγκτή. Ωστόσο, μελλοντικά γεγονότα ή συνθήκες ενδέχεται να έχουν ως αποτέλεσμα το Συγκρότημα να παύσει να λειτουργεί ως συνεχιζόμενη δραστηριότητα.
- Αξιολογούμε τη συνολική παρουσίαση, δομή και περιεχόμενο των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, συμπεριλαμβανομένων των γνωστοποιήσεων, και κατά πόσο οι ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις αντικατοπτρίζουν τις συναλλαγές και γεγονότα με τρόπο που να επιτυγχάνεται η αληθινή και δίκαιη εικόνα.
- Λαμβάνουμε επαρκή και κατάλληλα ελεγκτικά τεκμήρια αναφορικά με τις οικονομικές πληροφορίες των οντοτήτων ή επιχειρηματικών δραστηριοτήτων εντός του Συγκροτήματος για να εκφράσουμε γνώμη επί των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων. Είμαστε υπεύθυνοι για την καθοδήγηση, επίβλεψη και εκτέλεση του ελέγχου των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων. Παραμένουμε αποκλειστικά υπεύθυνοι για την ελεγκτική μας γνώμη.

Μεταξύ άλλων θεμάτων, κοινοποιούμε στους υπεύθυνους για θέματα διακυβέρνησης θέματα σχετικά με το προβλεπόμενο πεδίο και χρονοδιάγραμμα του ελέγχου και σημαντικά ευρήματα από τον έλεγχο, συμπεριλαμβανομένων τυχόν σημαντικών ελλείψεων στις δικλίδες εσωτερικού ελέγχου, που εντοπίσαμε κατά τη διάρκεια του ελέγχου μας.

Επίσης, παρέχουμε στους υπεύθυνους για θέματα διακυβέρνησης δήλωση ότι έχουμε συμμορφωθεί με τις σχετικές απαιτήσεις δεοντολογίας που αφορούν στην ανεξαρτησία μας και κοινοποιούμε σε αυτό όλες τις σχέσεις και άλλα θέματα που μπορεί εύλογα να θεωρηθεί ότι επηρεάζουν την ανεξαρτησία μας και, όπου είναι εφαρμόσιμο, ενέργειες που λαμβάνονται για την εξάλειψη των απειλών ή των μέτρων προστασίας που εφαρμόζονται.

Από τα θέματα που κοινοποιήθηκαν στους υπεύθυνους για θέματα διακυβέρνησης καθορίζουμε τα θέματα που έχουν τη μεγαλύτερη σημασία στον έλεγχο των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων της τρέχουσας περιόδου και ως εκ τούτου, είναι τα κύρια θέματα ελέγχου.

Έκθεση επί Άλλων Νομικών και Κανονιστικών Απαιτήσεων

Σύμφωνα με τις απαιτήσεις του άρθρου 10(2) του Κανονισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) αριθ. 537/2014, παρέχουμε τις πιο κάτω πληροφορίες στην Έκθεση Ανεξάρτητου Ελεγκτή, οι οποίες απαιτούνται επιπρόσθετα από τις απαιτήσεις των Διεθνών Προτύπων Ελέγχου.

Διορισμός του Ελεγκτή και Περίοδος Διορισμού

Διοριστήκαμε για πρώτη φορά ως ελεγκτές της Εταιρείας στις 24 Ιουνίου 2021 από τους μετόχους της Εταιρείας στην Ετήσια Γενική Συνέλευση για τον έλεγχο των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2021. Ο διορισμός μας ανανεώνεται ετησίως με ψήφισμα των μετόχων και αντιπροσωπεύει μια συνολική περίοδο αδιάκοπου διορισμού δύο ετών.

Συνοχή της πρόσθετης Έκθεσης προς την Επιτροπή Ελέγχου

Επιβεβαιώνουμε ότι η γνώμη μας επί των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων η οποία εκφέρεται σε αυτήν την έκθεση, συνάδει με την πρόσθετη έκθεσή μας στην Επιτροπή Ελέγχου της Εταιρείας που έχει εκδοθεί στις 5 Απριλίου 2023 σύμφωνα με το άρθρο 11 του κανονισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) αριθ. 537/2014.

Παροχή Μη Ελεγκτικών Υπηρεσιών

Δηλώνουμε ότι δεν παρείχαμε μη ελεγκτικές υπηρεσίες που απαγορεύονται σύμφωνα με το άρθρο 5 του κανονισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) αριθ. 537/2014 και το άρθρο 72 του περί Ελεγκτών Νόμου του 2017. Επίσης δεν υπάρχουν μη ελεγκτικές υπηρεσίες που έχουν παρασχεθεί από εμάς προς το Συγκρότημα, οι οποίες δεν έχουν γνωστοποιηθεί στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις ή στην Ενοποιημένη Έκθεση Διαχείρισης.

Άλλα Νομικά Θέματα

Σύμφωνα με τις επιπρόσθετες απαιτήσεις του περί Ελεγκτών Νόμου του 2017, αναφέρουμε τα πιο κάτω:

- Κατά τη γνώμη μας, με βάση τις εργασίες που έγιναν κατά τη διάρκεια του ελέγχου μας, η Ενοποιημένη Έκθεση Διαχείρισης έχει καταρτιστεί σύμφωνα με τις απαιτήσεις του περί Εταιρειών Νόμου της Κύπρου, Κεφ. 113 και οι πληροφορίες που δίνονται στην έκθεση αυτή συνάδουν με τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις.
- Με βάση τη γνώση και σύμφωνα με την κατανόηση της επιχείρησης και του περιβάλλοντος του Συγκροτήματος που αποκτήσαμε κατά τον έλεγχο των ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων, είμαστε υποχρεωμένοι να αναφέρουμε εάν έχουμε εντοπίσει ουσιώδεις ανακρίβειες στην Ενοποιημένη Έκθεση Διαχείρισης. Δεν έχουμε να αναφέρουμε τίποτα επί αυτού.

Άλλο Θέμα

Αυτή η έκθεση, περιλαμβανομένης και της γνώμης, ετοιμάστηκε για τα μέλη της Εταιρείας ως σώμα και μόνο σύμφωνα με το Άρθρο 10(1) του κανονισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) αριθ. 537/2014 και το Άρθρο 69 του περί Ελεγκτών Νόμου του 2017 και για κανένα άλλο σκοπό. Δίνοντας αυτή τη γνώμη δεν αποδεχόμαστε και δεν αναλαμβάνουμε ευθύνη για οποιοδήποτε άλλο σκοπό ή προς οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο στη γνώση του οποίου αυτή η έκθεση δυνατόν να περιέλθει.

Ο συνέταιρος ανάθεσης για αυτή την ανεξάρτητη έκθεση ελέγχου είναι ο Νίκος Σ. Σταύρου.

Νίκος Σ. Σταύρου
Εγκεκριμένος Λογιστής και Εγγεγραμμένος Ελεγκτής
εκ μέρους και για λογαριασμό της
PricewaterhouseCoopers Limited
Εγκεκριμένοι Λογιστές και Εγγεγραμμένοι Ελεγκτές
PwC Central, Λεωφόρος Δημοσθένη Σεβέρη 43
Τ.Τ. 1080 Λευκωσία, Κύπρος
6 Απριλίου 2023

ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ
ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ ΣΤΙΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2022

	2022 ΣΕΚ000	2021 ΣΕΚ000
Μεικτά ασφάλιστρα	22.918	14.126
Καθαρά ασφάλιστρα	22.918	14.126
Δικαιώματα εισπρακτέα ασφαλιστηρίων συμβολαίων	24.283	14.998
Δικαιώματα εισπρακτέα επενδυτικών συμβολαίων	12.247	24.310
Άλλα έσοδα	5.036	6.564
Άλλα εισοδήματα	41.566	45.872
Συνολικά εισοδήματα	64.484	59.998
Ωφελήματα από εξαγορές, ακυρώσεις και αποσύρσεις ασφαλιστήριων συμβολαίων	(71.493)	(97.163)
Απαιτήσεις λόγω θανάτου	(19.397)	(32.196)
Έξοδα λόγω θανάτου	(292)	(378)
Καθαρή μεταβολή στις υποχρεώσεις ασφαλιστηρίων συμβολαίων	270.490	(74.174)
Καθαρά ασφαλιστήρια ωφελήματα/(απαιτήσεις)	179.308	(203.911)
(Ζημιά)/εισόδημα από επενδύσεις	(312.905)	320.681
Καθαρή μεταβολή στις υποχρεώσεις επενδυτικών συμβολαίων	75.435	(122.401)
Τόκοι, τραπεζικά έξοδα και παρακρατούμενοι φόροι	(2.118)	(1.534)
Δικαιώματα διαχείρισης χαρτοφυλακίου	(2.768)	(2.827)
Άλλα λειτουργικά και διοικητικά έξοδα	(34.245)	(29.573)
Καθαρή (ζημιά)/εισόδημα από επενδύσεις και άλλα έξοδα	(276.601)	164.346
Συνολικά ασφαλιστήρια ωφελήματα, (ζημιά)/εισόδημα από επενδύσεις και άλλα έξοδα - καθαρά	(97.293)	(39.565)
Συναλλαγματικά κέρδη	43.632	11.419
Μερίδιο κέρδους συνδεδεμένης εταιρείας	2.502	2.151
Κέρδος πριν τη φορολογία	13.325	34.003
Φόρος εισοδήματος	(1.745)	(1.813)
Καθαρό κέρδος για το έτος	11.580	32.190

ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΩΝ
ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ ΠΟΥ ΕΛΗΞΕ ΣΤΙΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2022

	2022 ΣΕΚ000	2021 ΣΕΚ000
Καθαρό κέρδος για το έτος	11.580	32.190
Λοιπά συνολικά εισοδήματα		
Ποσά που δεν θα αναταξινομηθούν στην Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων σε μεταγενέστερες περιόδους:		
Επανεκτίμηση ακινήτων		
Αναπροσαρμογή στην εύλογη αξία γης και κτιρίων	3.049	1.962
Αναβαλλόμενη φορολογία	(321)	(305)
	2.728	1.657
Ποσά που μπορεί να αναταξινομηθούν στην Κατάσταση Λογαριασμού Αποτελεσμάτων σε μεταγενέστερες περιόδους		
Συναλλαγματική διαφορά από τη μετάφραση δραστηριοτήτων σε ξένο νόμισμα	3.463	546
Αποδέσμευση συναλλαγματικού αποθεματικού λόγω κατανομής της επένδυσης σε συνδεδεμένη εταιρεία	(3.082)	-
	381	546
Λοιπά συνολικά εισοδήματα για το έτος	3.109	2.203
Συνολικά εισοδήματα για το έτος	14.689	34.393

ΕΝΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΣΗΣ
ΣΤΙΣ 31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2022

	2022 ΣΕΚ000	2021 ΣΕΚ000
ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ		
Άυλα περιουσιακά στοιχεία	-	44
Ακίνητα, εγκαταστάσεις και εξοπλισμός	30.656	27.706
Επενδύσεις σε συνδεδεμένες εταιρείες	61.081	53.763
Επενδύσεις σε ακίνητα	25.496	24.063
Επενδύσεις που αποτιμούνται σε δίκαιη αξία μέσω των αποτελεσμάτων	2.478.197	2.467.422
Άλλα εισπρακτέα ποσά	2.024	2.602
Επιστρεπτέοι φόροι	2.064	512
Τραπεζικές καταθέσεις	277.627	171.457
Μετρητά στην τράπεζα και στο ταμείο	332.573	486.229
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ	3.209.718	3.233.798
ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ		
Ίδια κεφάλαια		
Εκδομένο μετοχικό κεφάλαιο	15.542	15.542
Αποθεματικό υπέρ το άρτιο	88.409	88.409
Αποθεματικό επανεκτίμησης ακινήτων	24.826	22.098
Αποθεματικό μετατροπής ξένων νομισμάτων	6.050	5.669
Συσσωρευμένα κέρδη	154.289	152.709
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων	289.116	284.427
Υποχρεώσεις		
Υποχρεώσεις ασφαλιστηρίων συμβολαίων	1.085.404	1.380.177
Ποσά πληρωτέα σε κατόχους συμβολαίων	34.653	20.356
Αναβαλλόμενη φορολογική υποχρέωση	3.755	3.513
Υποχρεώσεις επενδυτικών συμβολαίων	1.790.720	1.543.569
Άλλοι πιστωτές και οφειλόμενα έξοδα	2.274	1.658
Οφειλόμενα ποσά σε συγγενικά μέρη	644	-
Τραπεζικά παρατραβήγματα	3.152	98
Σύνολο υποχρεώσεων	2.920.602	2.949.371
ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ	3.209.718	3.233.798

Στις 6 Απριλίου 2023, το Διοικητικό Συμβούλιο της Ancoria Insurance Public Ltd ενέκρινε αυτές τις οικονομικές καταστάσεις για έκδοση.
Ιωάννης Λοΐζου – Πρόεδρος, Τάσος Αναστάση – Ανώτερος Εκτελεστικός Διευθυντής
Όλες οι σημειώσεις μπορούν να επιθεωρηθούν στην υπηρεσία ελέγχου ασφαλιστικών εταιρειών.

Εκδοθέν Μετοχικό Κεφάλαιο Εταιρείας €1.870.000. Ancoria Insurance Public Ltd: Διεύθυνση κεντρικών γραφείων: Ancoria Insurance Public Ltd, Λαοδικείας 36, 2028 Στρόβολος, Λευκωσία, τηλ: +357 22 551300, φαξ: +357 22 318925, info@ancoria.com, www.ancoria.com Α.Ε. 29805

Η δημοσίευση αυτή αποτελεί μετάφραση στην Ελληνική γλώσσα αποσπασμάτων της έκθεσης διαχείρισης και των οικονομικών καταστάσεων της Ancoria Insurance Public Limited για το έτος που έληξε στις 31 Δεκεμβρίου 2022 και της σχετικής έκθεσης ανεξάρτητου ελεγκτή για σκοπούς συμμόρφωσης με τις πρόνοιες της κείμενης νομοθεσίας. Η έκθεση διαχείρισης και η έκθεση ανεξάρτητου ελεγκτή θα πρέπει να διαβάζονται με το πλήρες κείμενο των οικονομικών καταστάσεων για την ολοκληρωμένη κατανόηση τους. Διευκρινίζεται ότι όπου υπάρχει αναφορά στις σημειώσεις των οικονομικών καταστάσεων έχει απαλειφθεί ο αριθμός της σημείωσης στην οποία έχει γίνει η αναφορά.

Ρεκόρ πρόωρων αποπληρωμών στεγαστικών στην Ισπανία

Πώς αντιδρούν οι Ευρωπαίοι στο άλμα επιτοκίων – Σε αντίθετη ρότα οι Γερμανοί

Τους πρώτους πέντε μήνες του 2023, βάσει στοιχείων της ΕΚΤ, οι πρόωρες αποπληρωμές στεγαστικών δανείων σημείωσαν αύξηση 24% στην Ισπανία και 23% στην Πορτογαλία, αντιθέτως μειώθηκαν οι πρόωρες αποπληρωμές κατά 39% στη Γερμανία και κατά 42% στην Ολλανδία.

Διαφορετικά ανακλαστικά, μερικές φορές αντιδιαμετρικά αντίθετα, προκαλούν στους λαούς της Ευρωζώνης οι αυξήσεις των επιτοκίων, καθώς η αντίδραση των δανειοληπτών εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από το πώς επηρεάζεται το κόστος εξυπηρέτησης του χρέους τους. Σε αυτό καθοριστική παράμετρος είναι οι τοπικές συνήθειες και η τοπική νοοτροπία στις συναλλαγές των πολιτών με τις τράπεζες. Έτσι, στην παρούσα συγκυρία, Ισπανοί, Ιταλοί και Πορτογάλοι σπεύδουν να αποπληρώσουν το συντομότερο τα στεγαστικά τους δάνεια, ενώ οι Γερμανοί κάνουν το ακριβώς αντίθετο, πληρώνουν μόνον τις δόσεις που είναι υποχρεωμένοι και επιλέγουν να καταθέσουν τις αποταμιεύσεις τους στην τράπεζα.

Σύμφωνα με υπολογισμούς του Bloomberg βάσει στοιχείων της ΕΚΤ, τους πρώτους πέντε μήνες του 2023 οι πρόωρες αποπληρωμές στεγαστικών δανείων σημείωσαν αύξηση 24% στην Ισπανία και 23% στην Πορτογαλία. Στο ίδιο χρονικό διάστημα, αντιθέτως, μειώθηκαν οι πρόωρες αποπληρωμές κατά 39% στη Γερμανία και κατά 42% στην Ολλανδία. Σε μεγάλο βαθμό η διαφορά αυτή οφείλεται στο ότι σε ορισμένες χώρες προτιμώνται τα δάνεια με κυμαινόμενο επιτόκιο, ενώ σε άλλες οι δανειολήπτες επιλέγουν κατά προτίμηση τα δάνεια με σταθερό επιτόκιο. Στις χώρες της νότιας Ευρώπης τα στεγαστικά δάνεια έχουν συνήθως κυμαινόμενα επιτόκια που ακολουθούν τις αυξήσεις ή μειώσεις των επιτοκίων της ΕΚΤ. Το Euribor ενός έτους, που αποτελεί το επίπεδο αναφοράς για τα επιτόκια στα περισσότερα στεγαστικά δάνεια στην Ισπανία, από τα μέσα του έτους έχει αυξηθεί πάνω από το 4%. Έτσι, πολλοί δανειολήπτες στην περιοχή αναγκάζονται να καταβάλουν επιτόκιο τριπλάσιο από εκείνο που πλήρωναν πριν από μόλις 12 μήνες. Κάτι αντίστοιχο συμβαίνει και στην Πορτογαλία. Ως εκ τούτου σπεύδουν να αποπληρώσουν τα δάνειά τους φοβούμενοι περαιτέρω αυξήσεις που θα καταστήσουν ακόμη πιο ακριβή και δύσκολη την αποπληρωμή τους.

Στη Γερμανία, όπου προτιμώνται τα δάνεια με σταθερό επιτόκιο, οι πολίτες πληρώνουν μόνον τις δόσεις και καταθέτουν τις αποταμιεύσεις τους στην τράπεζα.

Για όσους ιδιοκτήτες ακινήτων έχουν πάρει δάνειο με κυμαινόμενο επιτόκιο «είναι λογικό να αποπληρώνουν μέρος του στεγαστικού τους όταν έχουν κάποιο κεφάλαιο και μπορούν να το διαθέσουν», επισημαίνει ο Ανχελ Ταλαβέρα, επικεφαλής του τομέα ευρωπαϊκής οικονομίας στην Oxford Economics στο Λονδίνο. Η κατάσταση είναι όμως εντελώς διαφορετική σε άλλες χώρες, κατά κύριον λόγο στις χώρες του ευρωπαϊκού Βορρά, όπου είναι πολύ πιο συνήθη τα δάνεια με σταθερό επιτόκιο. Στη Γερμανία, για παράδειγμα, οι περισσότεροι δανειολήπτες έχουν «κλειδώσει»» το ύψος των επιτοκίων τους για τα επόμενα 10 χρόνια ή και για ακόμη περισσότερο. Αυτό σημαίνει πως όσο κι αν αυξάνει τα επιτόκια η ΕΚΤ, οι κινήσεις της δεν έχουν άμεσο αντίκτυπο στο κόστος εξυπηρέτησης των στεγαστικών δανείων των Γερμανών ή των Ολλανδών. Και αυτό είναι ιδιαιτέρως σημαντικό καθώς πρόκειται για μια περίοδο που τα οικονομικά των ευρωπαϊκών νοικοκυριών δέχονται μεγάλες πιέσεις εξαιτίας του πληθωρισμού. Το γεγονός ότι το επιτόκιο του δανείου είναι σταθερό διευκολύνει ένα νοικοκυριό να αναβάλει την αποπληρωμή του στεγαστικού δανείου.

Οσον αφορά όσους διαθέτουν μετρητά, το να τα τοποθετήσουν σε αποταμιευτικούς λογαριασμούς είναι πολύ πιο λογικό παρά να αποπληρώσουν τα φθηνά δάνεια. Στη Γαλλία, για παράδειγμα, όσοι καταθέτουν τις αποταμιεύσεις τους στην τράπεζα κερδίζουν κατά μέσον όρο περισσότερο από 3% στις καταθέσεις ενός έτους, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στη Γερμανία είναι 2,6%. Αυτές οι αποκλίσεις έχουν πολύ σημαντικό αντίκτυπο. Τους πρώτους πέντε μήνες του έτους μειώθηκαν οι πρόωρες αποπληρωμές στεγαστικών δανείων σε Γαλλία, Γερμανία και Ολλανδία και συνολικά ανήλθαν σε ποσό κατά 59,5 δισ. ευρώ λιγότερο σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του περασμένου έτους. Αντίθετως σε Ιταλία, Πορτογαλία και Ισπανία το συνολικό ποσό των πρόωρων αποπληρωμών δανείων ήταν κατά 8,9 δισ. ευρώ μεγαλύτερο σε σύγκριση με πέρυσι. Οπως τονίζει η Βαλέρια Ντίνγκερ, καθηγήτρια Οικονομικών με ειδίκευση στην τραπεζική στο Πανεπιστήμιο Osnabruck, «όταν αυξάνονται τα επιτόκια, ο κόσμος στη Γερμανία δεν σπεύδει να αποπληρώσει τα δάνειά του, καθώς ξέρει ότι μπορεί από μια κατάθεση να κερδίσει πολύ περισσότερο από όσο θα επωφεληθεί αν αποπληρώσει εσπευσμένα το στεγαστικό του δάνειο που έχει σταθερό επιτόκιο». Η ίδια καταλήγει ότι «αυτό ακριβώς βλέπουμε να γίνεται σε αυτήν τη συγκυρία».

BLOOMBERG

Φρένο στην οικονομική ανάπτυξη της Κίνας το δεύτερο τρίμηνο

Η οικονομική ανάκαμψη της Κίνας έχασε τη δυναμική της το δεύτερο τρίμηνο, θέτοντας σε κίνδυνο τον αναπτυξιακό στόχο του Πεκίνου μετά την πανδημία και εντείνοντας τις ανησυχίες για επιβράδυνση της παγκόσμιας οικονομίας. Η γενική εικόνα από την οικονομία του Κόκκινου Δράκου είναι άνιση ανάκαμψη, υποχώρηση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης, υψηλή ανεργία στους νέους και αυξημένος κίνδυνος στην αγορά ακινήτων. Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία που δόθηκαν στη δημοσιότητα, το ΑΕΠ αναπτύχθηκε με ρυθμούς 6,3% σε σχέση με ένα χρόνο νωρίτερα, την ώρα που οι αναλυτές «έβλεπαν» κατά μέσον όρο ανάπτυξη της τάξης του 7,1%. Σε τριμηνιαία βάση η ανάπτυξη επιβραδύνθηκε στο 0,8% από 2,2% το πρώτο τρίμηνο.

Τα σκληρά lockdowns για την αναχαίτιση της πανδημίας προκάλεσαν πέρυσι όλεθρο στη δεύτερη μεγαλύτερη οικονομία του κόσμου, συμπεριλαμβανομένου του χρηματοοικονομικού κόμβου της Σαγκάης. Μετά την άρση των περιορισμών, η οικονομία ανέκαμψε το πρώτο τρίμηνο του τρέχοντος έτους με το ΑΕΠ να αυξάνεται κατά 4,5%, σειρά οικονομικών μεγεθών ωστόσο τους τελευταίους μήνες υποδηλώνουν ότι η δυναμική έχει ατονήσει. Ο τομέας του εμπορίου κατέγραψε ιδιαίτερα ασθενή μεγέθη. Μόνο τον Ιούνιο υποχώρησε περίπου 6%, με τις εξαγωγές να μειώνονται κατά 8,3% σε μόλις 2 τρισ. γουάν (280 δισ. δολάρια ΗΠΑ) και τις εισαγωγές να υποχωρούν κατά 2,6%. Επίσης, μόνο για τον Ιούνιο, οι λιανικές πωλήσεις της Κίνας αυξήθηκαν κατά 3,1% σε σύγκριση με την αύξηση 12,7% του Μαΐου.

Άνιση ανάκαμψη, υποχώρηση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης, υψηλή ανεργία στους νέους και αυξημένος κίνδυνος στην αγορά ακινήτων – Σε κίνδυνο οι στόχοι του Πεκίνου.

Σε τριμηνιαία βάση η κινεζική ανάπτυξη επιβραδύνθηκε στο 0,8% από 2,2% το πρώτο τρίμηνο. Μόνο τον Ιούνιο οι εξαγωγές μειώθηκαν κατά 8,3%.

Τις τελευταίες τρεις δεκαετίες, η κινεζική ανάπτυξη στήριξε την παγκόσμια οικονομία και μετά τους περιορισμούς της πανδημίας, το 2023 αναμενόταν ευρέως να είναι μια νέα χρονιά ταχείας ανάκαμψης. Η οικονομία της Κίνας, δεύτερη σε μέγεθος μετά τις ΗΠΑ, στηρίζει τις τιμές για πολλά εμπορεύματα. Είναι, επίσης, η πηγή μιας ολοένα και πιο εξελιγμένης σειράς αγαθών από ηλεκτρικά οχήματα μέχρι αεροσκάφη και μονάδες ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και έτσι η χαμηλότερη ζήτηση στο εσωτερικό μπορεί να οδηγήσει σε εξαγωγή περισσότερων προϊόντων. Ο τρόπος με τον οποίο η Κίνα θα αντιμετωπίσει την επιβράδυνσή της προκαλεί ήδη ανησυχία στους παγκόσμιους επενδυτές και τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής, συμπεριλαμβανομένης της υπουργού Οικονομικών των ΗΠΑ Τζάνετ Γέλεν, η οποία επισκέφθηκε πρόσφατα το Πεκίνο. «Η Κίνα είναι ένας πολύ σημαντικός εισαγωγέας, οπότε όταν η κινεζική ανάπτυξη επιβραδύνεται, έχει αντίκτυπο στην ανάπτυξη πολλών χωρών και το βλέπουμε αυτό», δήλωσε. Τα νέα στοιχεία έδειξαν επίσης ότι η ανεργία των νέων σκαρφάλωσε σε νέο ιστορικό υψηλό, εντείνοντας τις φωνές που ζητούν από το Πεκίνο να κάνει περισσότερα για να τονώσει την ανάπτυξη. Στο μέτωπο της ανεργίας, ο γενικός δείκτης παρέμεινε τον Ιούνιο αμετάβλητος στο 5,2%, ενώ το ποσοστό των ανέργων ηλικίας μεταξύ 16 και 24 ετών αυξήθηκε στο 21,3%, καταγράφοντας την έκτη συνεχόμενη μηνιαία αύξηση. Οι αριθμοί είναι «ανησυχητικοί», δήλωσε ο οικονομολόγος της Moody's Analytics, Χάρι Μέρφι Κρουζ. «Η ανάκαμψη της Κίνας πηγαίνει από το κακό στο χειρότερο», είπε. «Υστερα από μια τονωτική ένεση τους πρώτους μήνες του 2023, το hangover της πανδημίας μαστίζει την ανάκαμψη της χώρας». Οι κρατικές δαπάνες είναι πιθανό να βοηθήσουν βασικές βιομηχανίες όπως η αγορά ακινήτων και οι κατασκευές, αλλά δεν θα είναι «πανάκεια», τόνισε. Το Πεκίνο έχει θέσει έναν «μετριοπαθή» στόχο για ανάπτυξη κοντά στο 5% στο σύνολο της χρονιάς, αλλά έρχεται αντιμέτωπο με μπαράζ οικονομικών προκλήσεων.

Κόντρα στην Ε.Ε. για την επικεφαλής Ανταγωνισμού

Της **ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ ΒΟΥΔΟΥΡΗ**

Πρόκειται για μία από τις «καλύτερες οικονομολόγους στον κόσμο» με αξιόλογο βιογραφικό και μεγάλη εμπειρία στη δημόσια διοίκηση. Παρ' όλα αυτά, ο διορισμός της εδώ και μία σχεδόν εβδομάδα στη θέση της επικεφαλής οικονομολόγου Ανταγωνισμού στην αρμόδια γενική διεύθυνση της Κομισιόν έχει προκαλέσει την οργή, κυρίως της Γαλλίας, «διαξιφισμούς» στο Twitter ανάμεσα σε Ευρωπαίους αξιωματούχους, καθώς και έντονες αντιδράσεις σε διάφορες πολιτικές ομάδες στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Ο λόγος για την Αμερικανίδα Φιόνα Σκοτ Μόρτον, που αποτέλεσε την «εκλεκτή» υποψήφια της αρμόδιας επιτρόπου Μαργκρέτε Βεστάγκερ και όχι τυχαία, καθώς, εκτός από πρώην αξιωματούχος του Μπαράκ Ομπάμα και καθηγήτρια στο αμερικανικό Πανεπιστήμιο Γέιλ, έχει διατελέσει σύμβουλος των Amazon και Apple. Ηταν ωστόσο η αμερικανική της υπηκοότητα, καθώς και η προηγούμενη θητεία της σε αμερικανικούς τεχνολογικούς κολοσσούς, που καθιστά «δυσκολοχώνευτη» την επιλογή της Βεστάγκερ – ιδιαίτερα στο Παρίσι. Σχεδόν ταυτόχρονα την περασμένη Πέμπτη η υπουργός Εξωτερικών της Γαλλίας Κατρίν Κολονά και ο υφυπουργός αρμόδιος για ψηφιακές υποθέσεις, Ζαν Νοέλ Μπαρό, εξέφρασαν την «έκπληξή» τους μέσω Twitter για τον προτεινόμενο διορισμό, τονίζοντας ότι «οι κανονισμοί για την ψηφιακή μετάβαση αποτελούν κρίσιμο θέμα για τη Γαλλία και την Ευρώπη». Ζήτησαν από την Κομισιόν να επανεξετάσει την υποψηφιότητά της. Παρόμοιο αίτημα κατέθεσαν μέσω επιστολής τους και οι επικεφαλής τεσσάρων πολιτικών ομάδων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (ΕΛΚ, Renew, Σοσιαλδημοκράτες, Πράσινοι) καλώντας σε ακρόαση τη Βεστάγκερ στην επιτροπή Οικονομικών και Νομισματικών Υποθέσεων σήμερα Τρίτη, προκειμένου «να εξηγήσει την επιλογή της».

Αντιδράσεις από τη Γαλλία για τον διορισμό της Αμερικανίδας οικονομολόγου Φιόνα Σκοτ Μόρτον.

Η αλήθεια είναι ότι η θέση που προτείνεται στην Αμερικανίδα κορυφαία οικονομολόγο έχει αρκετή επιρροή, καθώς θα παρέχει συμβουλές στην αρμόδια επίτροπο σε διάφορα θέματα οικονομικής πολιτικής. Η Σκοτ Μόρτον αποτελεί την πρώτη υποψήφια με αμερικανικό διαβατήριο για μια τόσο υψηλή θέση στα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα, ενώ η επιλογή της συμπίπτει χρονικά με το εγχείρημα των Βρυξελλών να ενισχύσουν τα νομικά τους «εργαλεία» προκειμένου τεχνολογικοί κολοσσοί να «συμμορφώνονται» με μια σειρά νέων ευρωπαϊκών νόμων και ρυθμίσεων. Πριν από μερικούς μήνες, άλλωστε, η Μαργκρέτε Βεστάγκερ κατηγόρησε την Google για παραβίαση αντιμονοπωλιακών κανόνων στη διαφημιστική τεχνολογία, ζητώντας διάσπαση τμημάτων της επιχείρησής της, ενώ υπό διερεύνηση βρίσκονται και η Apple, η Microsoft και η Meta.

Γερμανοί ευρωβουλευτές πάντως –που προφανώς δεν συμμερίζονται τον γαλλικό στόχο περί «στρατηγικής αυτονομίας» της Ευρώπης και στον τομέα αυτό– θεωρούν μέσω αναρτήσεών τους στο Twitter ότι βασικό κριτήριο πρέπει να είναι η «αριστεία» και όχι η υπηκοότητα. Αυτή ήταν και η απάντηση της Κομισιόν στα σχετικά ερωτήματα, ότι πρόκειται δηλαδή για συγκεκριμένο πόστο που απαιτεί τεχνική ειδίκευση και εξαιρετικά ακαδημαϊκά προσόντα.

Η Φιόνα Σκοτ Μόρτον, εκτός από πρώην αξιωματούχος του Μπαράκ Ομπάμα και καθηγήτρια στο αμερικανικό Πανεπιστήμιο Γέιλ, έχει διατελέσει σύμβουλος των Amazon και Apple.

Ricoh RansomCare:
Προστατευτείτε
από τις Κυβερνοεπιθέσεις

Tsiakkastel OFFICE LINE

Επικοινωνήστε μαζί μας στο 22862700 ή στο info@tsiakkastel.com.cy

ΑΝΑΛΥΣΗ

Η αποτυχία της αγοράς και ο ρόλος του κράτους

Του **ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ**

Η ενεργειακή αναστάτωση, η κρίση τροφίμων που προκάλεσε ο πόλεμος στην Ουκρανία, ανέδειξαν μια πασίγνωστη αλήθεια. Το μεγαλύτερο μέρος της ελληνικής αγοράς αποτελείται από ολιγοπώλια που ορίζουν τις τιμές, μοιράζουν τα μερίδια αγοράς, μερικές επιχειρήσεις συναποφασίζουν τι γίνεται, πότε, σε ποιες τιμές. Αυτή είναι η αλήθεια που σπάνια ομολογούν όσοι ασχολούνται με την οικονομία.

Αυτό που έχει αλλάξει είναι ότι όλοι έμαθαν για τον όρο «πληθωρισμό της απληστίας» που περιγράφει εύστοχα αυτό που βίωνε η χώρα και πριν από τον πόλεμο. Πάντα οι τιμές των καυσίμων, για παράδειγμα, μειώνονταν αργά όταν έπεφταν οι διεθνείς τιμές και αυξάνονταν απότομα όταν η τάση ήταν ανοδική.

Γιατί υπάρχει το καθεστώς αυτό; Μήπως δεν υπάρχουν νόμοι που να θεραπεύουν τη δυσλειτουργία της αγοράς; Υπάρχουν. Για παράδειγμα ισχύει ο νόμος 3959/2011 που αφορά την «προστασία του ελεύθερου ανταγωνισμού».

Για να ευθυμήσουμε λίγο σημειώνω ότι ανάμεσα στους υπουργούς που υπέγραφαν τον νόμο στο ΦΕΚ τον Απρίλιο του 2011, είναι ο υπουργός Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης Ιωάννης Ραγκούσης. Στα δώδεκα χρόνια που πέρασαν ο κ. Ραγκούσης είχε πολλές αλλαγές στη ζωή του, με τελευταία ότι δεν εκλέχθηκε βουλευτής ΣΥΡΙΖΑ.

Κι όμως, μόλις φέτος τον Ιανουάριο 2023, κυκλοφόρησαν από την Επιτροπή Ανταγωνισμού οι «κατευθυντήριες οδηγίες για την εφαρμογή του άρθρου 1Α του νόμου 3959/2011».

Τι αφορούν; «Απαγορεύεται σε μία επιχείρηση να προτείνει, να εξαναγκάζει, να παρέχει κίνητρα ή να προσκαλεί με οποιονδήποτε τρόπο άλλη επιχείρηση να συμμετέχει σε συμφωνία μεταξύ επιχειρήσεων ή σε αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων ή σε εναρμονισμένες πρακτικές, για την παρεμπόδιση, τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού».

Οι εταιρείες, λοιπόν, απαγορεύεται να στοχεύουν:

α) Στον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό των τιμών αγοράς ή πώλησης σε μία αγορά.

β) Στον περιορισμό ή στον έλεγχο της παραγωγής, της διάθεσης, της τεχνολογικής ανάπτυξης ή των επενδύσεων.

γ) Στην κατανομή των αγορών ή των πηγών εφοδιασμού.

Για όποιον δεν κατάλαβε, η Επιτροπή Ανταγωνισμού προσφέρει και απλά παραδείγματα:

«Η προσκαλούσα επιχείρηση Α επικοινωνεί με τον ανταγωνιστή της Β σε τηλεφωνική συνομιλία: «Αυξήστε τους ναύλους σας κατά 20 τοις εκατό και θα αυξήσω τους δικούς μου την επόμενη κιόλας μέρα! Θα βγάλεις περισσότερα και εσύ, και εγώ» – Παραλήπτης Β: «Δεν μπορούμε να μιλάμε για τιμολόγηση!» Ο παραλήπτης Β ενημερώνει την αρχή ανταγωνισμού ή διαχωρίζει τη θέση του δημόσια ως προς αυτή την πρόσκληση».

Τα παραδείγματα προφανώς θα προκάλεσαν τρανταχτά γέλια των στελεχών που ασχολούνται με την τιμολογιακή πολιτική. Προφανώς έχουν διασκεδάσει και στελέχη πολυεθνικών που πωλούν τα ίδια προϊόντα πιο ακριβά στην Ελλάδα από άλλες ευρωπαϊκές χώρες, στελέχη εταιρειών τροφίμων που ανεβάζουν τιμές επειδή αυξήθηκε το κόστος και παραλείπουν να τις μειώσουν όταν πέφτουν.

Τίποτα από όλα αυτά δεν ήταν άγνωστο. Η έκπληξη ήρθε επειδή μια κεντροδεξιά κυβέρνηση που είναι φιλική προς την επιχειρηματικότητα αποφάσισε να αντιδράσει ζητώντας από εταιρείες όπως οι ακτοπλοϊκές ή τα σούπερ μάρκετ να μειώσουν τις τιμές εφόσον μειώθηκε το κόστος τους. Είναι η ίδια κυβέρνηση που «έπεισε» τις εταιρείες ενέργειας ότι πρέπει να καταβάλλουν έκτακτο φόρο για τα μη αναμενόμενα, έκτακτα κέρδη τους. Και μοίρασε τις εισπράξεις του φόρου αυτού στους καταναλωτές.

Ουσιαστικά αυτό που συμβαίνει είναι η ομολογία της αποτυχίας της λειτουργίας της αγοράς και του ανταγωνισμού που αναγκάζει την κυβέρνηση να παρέμβει διοικητικά. Έτσι ξεπερνιέται ένα ταμπού. Φιλική προς επιχειρηματικότητα πολιτική δεν σημαίνει φιλικός σε εταιρείες αλλά στη δημιουργία πολλών εταιρειών.

Τρία χρόνια κρίσεων ώθησαν στη φτώχεια 165 εκατ. ανθρώπους

Παύση στην αποπληρωμή χρεών από αναπτυσσόμενες χώρες ζητεί ο ΟΗΕ

Η πανδημία της COVID-19, η κρίση κόστους ζωής και ο πόλεμος στην Ουκρανία έχουν ωθήσει 165 εκατ. ανθρώπους στη φτώχεια από το 2020, ανακοίνωσαν τα Ηνωμένα Εθνη, απευθύνοντας έκκληση να αποφασιστεί «παύση» στην αποπληρωμή χρεών από τις αναπτυσσόμενες χώρες για να αντιστραφεί η τάση. Λόγω του σωρευτικού αντίκτυπου των οικονομικών σοκ, 75 εκατ. άνθρωποι διολίσθησαν στην ακραία φτώχεια (εισόδημα κάτω από 2,15 δολάρια την ημέρα) μεταξύ του 2020 και του 2023, ενώ άλλα 90 εκατ. βρίσκονται πλέον κάτω από το όριο της φτώχειας, δηλαδή έχουν εισόδημα που δεν ξεπερνάει τα 3,65 δολάρια την ημέρα, σύμφωνα με τους υπολογισμούς του Προγράμματος Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών (UNDP).

Δεκάδες κυβερνήσεις –οι περισσότερες στην Αφρική και στη Μέση Ανατολή– ξοδεύουν περισσότερο από το διπλάσιο των εσόδων τους για την αποπληρωμή του χρέους απ' ό,τι σε κοινωνικά προγράμματα. Εκτιμάται ότι 3,3 δισ. άνθρωποι ζουν σε χώρες που ξοδεύουν περισσότερα για πληρωμές τόκων σε τράπεζες ή επίσημους δανειστές από όσα αφιερώνουν στην εκπαίδευση ή στη φροντίδα των πολιτών τους.

Για να βγουν από τη φτώχεια το κόστος θα ήταν περίπου 14 δισ. δολ., το 0,009% του παγκόσμιου ΑΕΠ το 2022.

«Οι φτωχότεροι υποφέρουν περισσότερο και τα εισοδήματά τους το 2023 προβλέπεται να παραμείνουν κάτω από τα προ πανδημίας επίπεδα», αναφέρει η έκθεση από το UNDP, με τίτλο «Το ανθρώπινο κόστος της αδράνειας: Φτώχεια, κοινωνική προστασία και εξυπηρέτηση του χρέους, 2020-2023». «Οι χώρες που θα μπορούσαν να επενδύσουν σε δίχτυα ασφαλείας τα τελευταία τρία χρόνια εμπόδισαν σημαντικό αριθμό ανθρώπων να διολισθήσει στη φτώχεια», δήλωσε ο επικεφαλής του UNDP, Αχίμ Στάινερ. «Στις υπερχρεωμένες χώρες υπάρχει συσχέτιση μεταξύ υψηλών επιπέδων χρέους, ανεπαρκών κοινωνικών δαπανών και ανησυχητικής αύξησης των ποσοστών φτώχειας». Το πρόγραμμα ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών εισηγείται έτσι να υπάρξει «παύση» της αποπληρωμής των κρατικών χρεών στις χώρες που είναι υποχρεωμένες να επιλέξουν μεταξύ του να εξυπηρετούν τα χρέη τους ή να βοηθήσουν τους πληθυσμούς τους. Κατά τους υπολογισμούς της έκθεσης, για να βγουν αυτοί οι 165 εκατ. «νεόπτωχοι» από τη φτώχεια το κόστος θα ήταν περίπου 14 δισ. δολάρια, με άλλα λόγια, το 0,009% του παγκόσμιου ΑΕΠ το 2022, ή κάτι λιγότερο από το 4% του ποσού που δαπανούν για να εξυπηρετούν τα χρέη τους οι αναπτυσσόμενες χώρες. Αν προστεθούν οι απώλειες εσόδων των ανθρώπων που βρίσκονταν ήδη κάτω από το όριο της φτώχειας πριν από τα πρόσφατα σοκ, το κόστος των δαπανών ελάφρυνσης θα έφθανε τα 107 δισ. (0,065% του παγκόσμιου ΑΕΠ, περίπου το ένα τέταρτο του ποσού που δαπανάται για την εξυπηρέτηση χρεών).

«Η απραξία όσον αφορά την αναδιάρθρωση των κρατικών χρεών των αναπτυσσόμενων χωρών έχει ανθρώπινο κόστος», επέμεινε ο Στάινερ. «Χρειαζόμαστε νέους μηχανισμούς για να προλαβαίνουμε και να απορροφούμε τα σοκ και για να λειτουργεί η οικονομική αρχιτεκτονική για τους πιο ευάλωτους». Το απαρχαιωμένο σύστημα το οποίο «αντανακλά τις αποικιακές δυναμικές της εποχής που δημιουργήθηκε», κατήγγειλε και ο γ.γ. του ΟΗΕ, Αντόνιο Γκουτέρες, που ζητεί μονίμως μεταρρύθμιση των διεθνών χρηματοπιστωτικών θεσμών.

Από το 2020, οι φτωχότερες χώρες του κόσμου υπερχρεώθηκαν για να αντιμετωπίσουν την πανδημία, τους υψηλότερους λογαριασμούς τροφίμων και καυσίμων λόγω του πολέμου στην Ουκρανία, τον ταχύτερο πληθωρισμό των τελευταίων τεσσάρων δεκαετιών και τα υψηλότερα επιτόκια. Τώρα, δεκάδες κυβερνήσεις –οι περισσότερες στην Αφρική και στη Μέση Ανατολή– ξοδεύουν περισσότερο από το διπλάσιο των εσόδων τους για την αποπληρωμή του χρέους απ' ό,τι σε κοινωνικά προγράμματα. Εκτιμάται ότι 3,3 δισ. άνθρωποι ζουν σε χώρες που ξοδεύουν περισσότερα για πληρωμές τόκων σε τράπεζες ή επίσημους δανειστές απ' όσα αφιερώνουν στην εκπαίδευση ή στη φροντίδα των πολιτών τους. «Αυτό σημαίνει μια κυβέρνηση που δεν μπορεί πλέον να πληρώνει τους δασκάλους της, δεν μπορεί πλέον να απασχολεί γιατρούς και νοσηλευτές στα νοσοκομεία, αδυνατεί να προσφέρει τα φάρμακα για τα αγροτικά κέντρα υγείας», σύμφωνα με το UNDP. Ολο αυτό μεταφράζεται σε λιγότερη υγειονομική περίθαλψη, λιγότερη εκπαίδευση, λιγότερες εγγυήσεις κοινωνικής ασφάλισης που μπορούν να παρέχουν προσωρινή ανακούφιση σε ανθρώπους που «χωρίς δικό τους λάθος, βρίσκονται σε μια κατάσταση όπου δεν μπορούν πλέον να ταΐσουν την οικογένειά τους».

Με τη σειρά τους η φτώχεια και η αδυναμία του κράτους να βοηθήσει, να είναι πάροχος υπηρεσιών, αρχίζουν να πολώνουν τις κοινωνίες. «Πολιτική πόλωση, ριζοσπαστικοποίηση, απώλεια πολιτικής σταθερότητας, μια χώρα που δεν είναι πλέον σε θέση να εισάγει καύσιμα, να παρέχει φάρμακα ή ακόμα και βασικά τρόφιμα, γίνεται ασταθής κοινωνία», καταλήγει η έκθεση.

Το νερό είναι ο χρυσός της νέας εποχής

Ενώ οι ανάγκες αυξάνονται, τα έργα σε υποδομές και εξοικονόμηση αντιπροσωπεύουν μόνο 3% των επενδύσεων για το κλίμα

Της **ΡΟΥΜΠΙΝΑΣ ΣΠΑΘΗ**

Λίγο μετά την προσάρτηση της Κριμαίας από τη Ρωσία, το 2014, το Κιέβο επέλεξε ως μέτρο αντεκδίκησης την κατασκευή ενός φράγματος με το οποίο περιόρισε κατά 85% τη ροή του νερού στη χερσόνησο. Η κρίση νερού που ακολούθησε στην ταλαιπωρημένη χερσόνησο δεν ήταν παρά ένα από τα πολλά παραδείγματα της Ιστορίας, που καταδεικνύουν πως το νερό μπορεί να αποτελέσει όπλο αλλά και θύμα πολέμων, όπως, άλλωστε, μπορεί να είναι και η αιτία πολέμων. Είναι, όμως, παράλληλα και θύμα της κλιματικής κρίσης με τα αλλεπάλληλα επεισόδια παρατεταμένης ξηρασίας που πλήττουν πλέον διάφορες ζώνες του πλανήτη και όχι μόνον τη δεινοπαθούσα Αφρική, αλλά και τμήματα της Ευρώπης και μετατρέπουν, έτσι, τον ζωτικότερο φυσικό πόρο σε χρυσό της νέας εποχής. Γιατί το νερό είναι πολύτιμο όσο ο χρυσός, αλλά και εξίσου δυσεύρετο.

Μολονότι καλύπτει περισσότερο από το 70% της επιφάνειας της Γης, μόλις το 3% του νερού στον πλανήτη είναι πόσιμο και ένα σημαντικό τμήμα από αυτό το 3% είναι εγκλωβισμένο στους πάγους. Και στο μεταξύ οι ανάγκες του παγκόσμιου πληθυσμού σε νερό αυξάνονται διαρκώς. Στη διάρκεια του 20ού αιώνα η αύξηση που σημείωσε η κατανάλωση νερού ήταν υπερδιπλάσια της αύξησης που κατέγραψε

Ομάδα δεκάδων επενδυτών κάλεσε τις κυβερνήσεις ανά τον κόσμο να υιοθετήσουν πολιτικές για να ενθαρρύνουν τις επενδύσεις του ιδιωτικού τομέα.

ο παγκόσμιος πληθυσμός. Κι ενώ η κλιματική κρίση έχει ήδη δημιουργήσει συνθήκες ανεπάρκειας ή και έλλειψης νερού σε περιοχές όπου ζουν 2 δισ. άνθρωποι, οι επενδύσεις που γίνονται σε υποδομές για το νερό, για την εξοικονόμησή του, την αποθήκευσή του και τη διασφάλιση της ποιότητάς του δεν αντιπροσωπεύουν παρά μόνον ένα ισχνό 3% των επενδύσεων για το κλίμα και την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής.

Για πρώτη φορά επιχείρησε να θέσει αποφασιστικά το νερό στον χάρτη των επενδύσεων η πρώτη διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το νερό που έγινε την άνοιξη στη Νέα Υόρκη. Εν αναμονή της διάσκεψης, ομάδα δεκάδων επενδυτών που διαχειρίζεται συνολικά κεφάλαια ύψους 3 τρισ. δολ., με ανοικτή επιστολή κάλεσε τις κυβερνήσεις ανά τον κόσμο να υιοθετήσουν πολιτικές για τη διασφάλιση επάρκειας νερού και να ενθαρρύνουν τις επενδύσεις του ιδιωτικού τομέα σε σχέδια κάθε είδους για το νερό. Και το μόνο που δεν λείπει εν προκειμένω είναι η καινοτομία και οι ιδέες που χρειάζονται χρηματοδότηση, είτε αυτές αφορούν την άντληση νερού από την ατμόσφαιρα, τη χρήση του ηλιακού φωτός για την αφαλάτωση του θαλάσσιου νερού και τη μετατροπή του σε πόσιμο είτε τη χρήση του Ιντερνετ των Πραγμάτων για την εφαρμογή έξυπνων συστημάτων άρδευσης ή την αποτροπή των διαρροών. Ενδεικτική περίπτωση καινοτομίας είναι, για παράδειγμα, η εταιρεία HydroIQ, που χρησιμοποιεί το Ιντερνετ των Πραγμάτων και ελαχιστοποιεί τον χρόνο που χρειάζεται για τον εντοπισμό μιας διαρροής, περιορίζοντάς τον σε λίγα λεπτά, όταν σε ιδιαίτερα δύσκολες περιπτώσεις μπορεί να χρειάζονταν και μήνες. Οπου εφάρμοσε την τεχνολογία της το 2022, κατόρθωσε να διασώσει περίπου ένα δισ. λίτρα νερού που διαφορετικά θα είχαν χαθεί.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Επενδύσεις στην ανακύκλωση

Με στόχο να ενθαρρύνει κεφάλαια από τον ιδιωτικό τομέα να τοποθετηθούν σε σχέδιο για το νερό, το μεγαλύτερο επενδυτικό ταμείο που επενδύει σε πρότζεκτ για το κλίμα προωθεί πρόγραμμα με προϋπολογισμό 1,5 δισ. δολ. για την ανακύκλωση νερού στη Νότια Αφρική. Ο λόγος για το Green Climate Fund (GCF), που έχει κεφάλαια 235 εκατ. δολ. και επιχειρεί να ενθαρρύνει επενδυτές του ιδιωτικού τομέα να τοποθετήσουν ποσά σε έργα για το νερό, αλλά κυρίως σε χώρες που πλήττονται από την κλιματική αλλαγή. Εν προκειμένω πρόκειται για το πρόγραμμα δεύτερης χρήσης του νερού, του οποίου τη διαχείριση θα αναλάβει η Αναπτυξιακή Τράπεζα της Νότιας Αφρικής. Θα διατεθούν συνολικά 1,4 δισ. δολ. για τη χρηματοδότηση των σχετικών σχεδίων, 62 εκατ. δολ. για τη στήριξη του προγράμματος και 10 εκατ. δολ. σε πρόγραμμα ενημέρωσης και επικοινωνίας σχετικά με τα αντίστοιχα σχέδια.

Στη Νότια Αφρική προωθείται σχέδιο με προϋπολογισμό 1,5 δισ. δολ. και στόχο την προσέλκυση ιδιωτικών κεφαλαίων.

Οπως τόνισε το GCF, πρόκειται για το πρώτο πρόγραμμα τέτοιας κλίμακας χρηματοδότησης που επιχειρεί στον τομέα του νερού και μόνο για μία χώρα και «στόχος του είναι ο μετασχηματισμός του τομέα του νερού, με ιδιαίτερη έμφαση σ' αυτό που πηγαίνει χαμένο, στην ανακύκλωσή του και στην αποφυγή διαρροών, καθώς και η προσέλκυση περισσότερων κεφαλαίων του ιδιωτικού τομέα στον στόχο αυτόν». Η ανακύκλωση του νερού είναι το αντικείμενο και εταιρειών στην Ευρώπη. Στη Βρετανία, για παράδειγμα, όπου ένα άτομο καταναλώνει περίπου 150 λίτρα νερού την ημέρα σε διάφορες χρήσεις, η Kelda showers έχει σχεδιάσει ένα σύστημα για τη μείωση της κατανάλωσης νερού στο ήμισυ. Παράλληλα, η σκωτσέζικη εταιρεία Cascade Water Products προσπαθεί να πείσει τους επενδυτές ότι το δικό της σύστημα ανακύκλωσης νερού μπορεί να λύσει το πρόβλημα. Οπως τονίζει, η κατανάλωση πόσιμου νερού στην τουαλέτα ή σε άλλες χρήσεις για την καθαριότητα του σπιτιού αποτελεί σπατάλη τόσο του νερού όσο και ενεργειακών πόρων.

Συγκεντρώνει, έτσι, και απολυμαίνει νερό που έχει φύγει από το ντους και το οποίο αντιστοιχεί, σύμφωνα με τους υπολογισμούς της, στο νερό που καταναλώνεται στην τουαλέτα. Εκτιμά πως με τον τρόπο αυτόν μπορεί να μειωθεί η κατανάλωση νερού κατά 30%. Η γενική διευθύντρια, Καρολάιν Χογκ, τονίζει επίσης πως για το σύστημα αυτό δεν θα χρειάζεται περισσότερη ενέργεια μέσα σε ένα έτος από όση καταναλώνει ένα μέσο νοικοκυριό μέσα σε μία ημέρα. Δηλώνει, όμως, απελπισμένη μιλώντας στο Reuters και τονίζει πως η απαιτούμενη τεχνολογία για την εφαρμογή του συστήματος αυτού σε βιομηχανική κλίμακα είναι έτοιμη, «αλλά οι επενδυτές απλώς δεν φαίνεται να το καταλαβαίνουν ούτε και οι πολιτικοί».

Ελλειμμα

Επισημαίνοντας το έλλειμμα επενδύσεων για το νερό, ο επιχειρηματίας Μπράιαν Μποζάιρ που ασχολείται με την εφαρμογή σύγχρονων τεχνολογιών για την αντιμετώπιση των προβλημάτων ύδρευσης στην Αφρική, τόνισε πως «όλοι γνωρίζουμε ότι το νερό είναι κρίσιμο και πεπερασμένο, αλλά δεν έχει υπάρξει μέριμνα για επενδύσεις σε υποδομές σ' αυτό για πολλά χρόνια».

2 δισ.

άνθρωποι δεν έχουν πρόσβαση σε καθαρό πόσιμο νερό.

Ούτε ένα σεντ

Σχολιάζοντας το έλλειμμα επενδύσεων για το νερό και την ασφαλή επάρκειά του, ο Τομ Φέργκιουσον, ιδρυτής της Burnt Island Ventures, αναφέρει πως «έχουμε τοποθετήσει τρισεκατομμύρια δολάρια σε έργα για την κιλοβατώρα, για την ενέργεια, και ουσιαστικά τίποτε για το γαλόνι του νερού».

3%

του νερού που υπάρχει στον κόσμο είναι πόσιμο.

Κατάχρηση

Τονίζοντας την ανάγκη να εξοικονομηθεί νερό, ο Ντράγκαν Τούτις, διευθύνων σύμβουλος της Oneka Technologies, λέει ότι «πρέπει να μειώσουμε την κατάχρηση και την εξάντληση του νερού από φυσικούς υδάτινους πόρους, ώστε να μπορούν να αναπαραχθούν και να επιστρέψουν σε μια φυσική ισορροπία».

Σε κρίση η διαχείριση των υδάτων στη Βρετανία

Των **ΦΙΛΙΠ ΑΛΑΝΤΡΙΚ, ΠΡΙΣΙΛΑ ΑΖΕΒΕΔΟ ΡΟΤΣΑ** *και* **ΛΑΡΣ ΜΑΚΕΛΧΟΝ**

Η βρετανική ρυθμιστική αρχή της βιομηχανίας εταιρειών ύδρευσης, η Ofwat, βρίσκεται προ διλήμματος. Πρέπει να στηρίξει τις εταιρείες που εποπτεύει και από τις οποίες υπάρχουν αιτήματα για δισεκατομμύρια, αλλά πρέπει να τα καταφέρει χωρίς να αποθαρρύνει τις επενδύσεις στον τομέα του νερού. Από το 1989, οπότε και ιδρύθηκε ταυτοχρόνως με την ιδιωτικοποίηση της βιομηχανίας νερών και ύδρευσης, η Ofwat απέφευγε να παρέμβει στον τρόπο λειτουργίας των επιχειρήσεων όσο οι λογαριασμοί του νερού παρέμεναν σε χαμηλά επίπεδα και το νερό έρρεε άφθονο. Επέτρεψε, έτσι, στις εταιρείες να συσσωρεύσουν χρέη και να μην επενδύουν επί μια δεκαετία από το 2006.

Η έλλειψη επενδύσεων ευθύνεται για τη διαρροή αποβλήτων στους ποταμούς και τις θάλασσες της Βρετανίας, όπως και για τις ρωγμές στους αγωγούς που χρειάζονται επειγόντως επισκευή.

Πριν από δύο εβδομάδες ήρθε στην επιφάνεια η κρίση της μεγαλύτερης εταιρείας ύδρευσης, της Thames Water, που έχει χρέη ύψους περίπου 14 δισ. στερλινών. Τώρα η Ofwat πρέπει να εξασφαλίσει ότι οι εταιρείες ύδρευσης θα μπορέσουν να προσελκύσουν επενδυτικά κεφάλαια για να ξαναχτίσουν τις υποδομές ύδρευσης της Βρετανίας και να προστατεύσουν τους καταναλωτές.

Συσσώρευση χρεών, έλλειψη επενδυτών, ρύπανση ποταμών και θαλασσών και φόβοι για αυξήσεις στους λογαριασμούς.

Για να το επιτύχει πρέπει να πείσει τις επιχειρήσεις να βελτιώσουν τη φερεγγυότητά τους, ώστε να πείσουν τους μετόχους να τους διαθέσουν κεφάλαια με προσιτά επιτόκια. Θα πρέπει όμως και να αυξηθούν οι λογαριασμοί του νερού. Οι Βρετανοί πολιτικοί, όμως, δεν μπορούν να υπερασπισθούν την αύξηση των λογαριασμών του νερού με σκοπό τη χρηματοδότηση επενδύσεων, σε μια περίοδο που ο κόσμος αντιμετωπίζει την κρίση του κόστους διαβίωσης. Σύμφωνα με το Συμβούλιο Καταναλωτών για το νερό, μια αύξηση των λογαριασμών κατά 100 στερλίνες θα οδηγήσει 1,1 εκατ. βρετανικά νοικοκυριά στη φτώχεια και την αδυναμία να καλύψουν το κόστος της ύδρευσης, καθώς αυτό θα υπερβαίνει το 5% του εισοδήματός τους. Η Ofwat δεν είχε ποτέ αντιμετωπίσει τόσο δυσεπίλυτη κατάσταση. Την κλίμακα του προβλήματος σκιαγραφεί η περίπτωση της Thames Water, που εξυπηρετεί 15 εκατ. άτομα στο Λονδίνο και την περιφέρειά του. Εν μέσω ανησυχίας πως οι ιδιοκτήτες της εταιρείας θα αρνηθούν να χορηγήσουν τα κεφάλαια που ζητάει η Ofwat, η κυβέρνηση άρχισε συνομιλίες για τη διάσωση της εταιρείας με μια προσωρινή κρατικοποίηση. Τελικά οι μέτοχοι συμφώνησαν να χορηγήσουν στην εταιρεία 750 εκατ. στερλίνες, πέραν των 500 εκατ. που δέσμευσαν πέρυσι. Η κίνηση έγινε δεκτή από την αγορά, αλλά απλώς κέρδισε λίγο χρόνο για την εταιρεία.

Πριν από δύο εβδομάδες ήρθε στην επιφάνεια η κρίση της μεγαλύτερης βρετανικής εταιρείας ύδρευσης, της Thames Water, που εξυπηρετεί 15 εκατ. άτομα στο Λονδίνο και την περιφέρειά του και έχει χρέη ύψους περίπου 14 δισ. στερλινών.

pwc
PwC Foundation
Μια νέα πνοή κοινωνικής προσφοράς

ΑΝΑΛΥΣΗ

Νέες τεχνολογίες, φόβοι και πραγματικότητα

Του **ΣΤΙΒΕΝ ΠΑΤΝΕΡ / THE NEW YORK TIMES**

Οι εργάτες ήταν εξοργισμένοι, πιστεύοντας πως τα νέα μηχανήματα έθεταν σε κίνδυνο τη δουλειά τους, προκαλούσαν ζημιές στα εργοστάσια, άρπαζαν μηχανήματα και τα μετέφεραν στους δρόμους και τα έκαιγαν, ενώ είχαν σε όλα τη στήριξη του κοινού, σιωπηρά ακόμη και από τις Αρχές. Αυτά συνέβησαν το 1675.

Και οι Βρετανοί εργάτες δεν ήταν ούτε οι πρώτοι ούτε οι τελευταίοι σε μια μακρά σειρά ανησυχιών για τη ζημιά που ενδεχομένως θα προκαλούσαν στις δουλειές τους οι μηχανές που μείωναν την εργασία. Πολλούς αιώνες αργότερα τα κλωστήρια στην κλωστοϋφαντουργία προκάλεσαν οργή μεταξύ των εργατών, που αναγκάστηκαν να βρουν

Δεν έχουν παρέλθει ακόμη ούτε 30 χρόνια από όταν μια εργασία με έρευνα σε βιβλιοθήκη θα προϋπέθετε ώρες κουραστικών προσπαθειών μέσα σε τόμους γεμάτους σκόνη.

άλλες εργασίες. Και περίπου πριν από 60 χρόνια, το περιοδικό Life προειδοποιούσε πως η έλευση του αυτοματισμού θα εξαφανίσει τα περισσότερα επαγγέλματα. Αντιθέτως, όμως, η απασχόληση αυξήθηκε δραστικά.

Τώρα η εφαρμογή ChatGPT, όπως και άλλες πλατφόρμες δημιουργικής τεχνητής νοημοσύνης, έχει προκαλέσει τσουνάμι υπερβολικών φόβων, αυτή τη φορά για τις θέσεις εργασίας των υπαλλήλων υψηλής εξειδίκευσης. Μήπως θα καταστήσει περιττούς τους βοηθούς των δικηγόρων ή ακόμη και μια μερίδα των ίδιων των δικηγόρων; Μήπως η τεχνητή νοημοσύνη θα μπορεί να διαγνώσει κάποιες παθήσεις ταχύτερα και καλύτερα από τους γιατρούς; Μήπως το επόμενο δοκίμιό μου θα έχει γραφτεί μυστηριωδώς από μια μηχανή; Και ο Τύπος με κομμένη την ανάσα έχει αρχίσει να αφηγείται τις πρώτες απώλειες θέσεων εργασίας. Τα μαθήματα που μας έχει δώσει η Ιστορία είναι καθησυχαστικά και δεν μπορούμε να τα αγνοούμε.

Αυτή τη στιγμή το πρόβλημά μας δεν είναι ότι έχουμε υπερβολικά πολλή τεχνολογία, αλλά ότι έχουμε πολύ λίγη. Επί χιλιετίες είχαμε κάποιου είδους τεχνητή νοημοσύνη με την ευρεία έννοια. Ο άβακας, για παράδειγμα, που μάλλον επινοήθηκε στη Βαβυλωνία εδώ και περισσότερο από 4.000 χρόνια, αντικατέστησε άλλες πιο κουραστικές μεθόδους μαθηματικών υπολογισμών, με αποτέλεσμα την εξοικονόμηση χρόνου και τη μείωση της εργασίας.

Δεν έχουν παρέλθει ακόμη ούτε 30 χρόνια από όταν μια εργασία με έρευνα σε βιβλιοθήκη θα προϋπέθετε ώρες κουραστικών προσπαθειών μέσα σε τόμους γεμάτους σκόνη. Σήμερα δεν απαιτεί παρά μόνον μερικά χτυπήματα σε κάποια πλήκτρα. Και βέβαια δεν εκπλήττει το γεγονός ότι οι βιβλιοθηκάριοι δεν έχουν αυξηθεί από το 1990, μολονότι συνολικά η απασχόληση έχει αυξηθεί κατά περισσότερο από 40%. Άλλες κατηγορίες επαγγελμάτων έχουν, επίσης, εξαφανιστεί.

Σύμφωνα με πρόσφατη μελέτη που εκπόνησαν το 2018 οικονομολόγοι του MIT, περίπου 60% των σημερινών θέσεων εργασίας δεν υπήρχαν το 1940. Τη δεκαετία μετά τις δυσοίωνες προειδοποιήσεις του περιοδικού Life για την επέλαση των ρομπότ, δημιουργήθηκαν στις ΗΠΑ 20,2 εκατ. θέσεις εργασίας και σήμερα η ανεργία βρίσκεται στο 3,6%, σχεδόν στο χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων 50 ετών. Έχει εκτοξευθεί ο αριθμός των Αμερικανών που απασχολούνται στον τομέα της χρηματοδότησης και οι υπολογιστές, το πρόγραμμα Excel και διάφορες άλλες τεχνολογίες τούς έχουν κάνει πολύ πιο παραγωγικούς.

Η αύξηση της παραγωγικότητας μεταφράζεται σε υψηλότερους μισθούς και φθηνότερα προϊόντα και επομένως σε μεγαλύτερη αγοραστική δύναμη, που φέρνει περισσότερη κατανάλωση και η οποία δίνει νέα ώθηση στην παραγωγή και δημιουργεί νέες θέσεις εργασίας. Κι έτσι επιτυγχάνεται η ανάπτυξη.

Ολα αυτά καθιστούν αναγκαία την τεχνητή νοημοσύνη, καθώς μόνον έτσι μπορούμε να επιτύχουμε διαρκή οικονομική πρόοδο και αύξηση του βιοτικού επιπέδου. Η τεχνολογία, είτε έχει τη μορφή των ρομπότ είτε της τεχνητής νοημοσύνης, έχει κεντρικό ρόλο σ' αυτόν τον στόχο. Την εποχή της μεγάλης καινοτομίας, από το 1920 έως το 1970, η παραγωγικότητα αυξανόταν κατά 2,8% ετησίως. Εκτοτε ο ετήσιος ρυθμός αύξησής της είναι κατά μέσον όρο 1,6% αν εξαιρέσουμε μια σύντομη περίοδο της επανάστασης των υπολογιστών από το 1995 έως το 2005.

«Καμπανάκι» ΟΟΣΑ για κινδύνους από τη χρήση τεχνητής νοημοσύνης

Προειδοποιεί για αναστάτωση στην αγορά εργασίας με μαζικές απολύσεις

Οι ανεπτυγμένες οικονομίες των χωρών-μελών του ΟΟΣΑ βρίσκονται στα πρόθυρα της επανάστασης που θα φέρει η τεχνητή νοημοσύνη, μεταβάλλοντας θεμελιωδώς την εργασία, προκαλώντας μαζικές απολύσεις και θέτοντας ηθικά ζητήματα. Στην προειδοποίηση αυτή προέβη προς τα μέλη του ο ΟΟΣΑ, καλώντας τις πλουσιότερες οικονομίες του κόσμου να προετοιμαστούν για την αναστάτωση που θα επέλθει στις αγορές εργασίας. Τις καλεί να προετοιμαστούν επίσης για τις ανεπιθύμητες παρενέργειες όταν οι κλάδοι των οικονομιών θα υιοθετούν μαζικά τη νέα τεχνολογία και προεξοφλεί πως τον μεγαλύτερο κίνδυνο διατρέχουν οι υψηλής εξειδίκευσης υπάλληλοι γραφείου, που αντιπροσωπεύουν περίπου το 27% της απασχόλησης σε όλες τις χώρες- μέλη του.

Ο διεθνής οργανισμός είναι ο τελευταίος σε μια σειρά οικονομικών οργανισμών που προειδοποιούν για τις παρενέργειες που θα έχουν οι νέες τεχνολογίες, όπως η εφαρμογή ChatGPT, που οι οικονομολόγοι και οι άνθρωποι της τεχνολογίας έχουν χαρακτηρίσει «δημιουργική τεχνητή νοημοσύνη», λόγω της ικανότητάς της να δημιουργεί περιεχόμενο παραπλήσιο με εκείνο των ανθρώπων. Υπογραμμίζει ειδικότερα την ανάγκη να ληφθούν υπόψη τα πιθανά οφέλη, όπως η μεγαλύτερη ικανοποίηση των εργαζομένων από την

Ο διεθνής οργανισμός προεξοφλεί πως τον μεγαλύτερο κίνδυνο διατρέχουν οι υψηλής εξειδίκευσης υπάλληλοι γραφείου.

Ο Στέφανο Σκαρπέτα, υπεύθυνος απασχόλησης και κοινωνικών θεμάτων στον ΟΟΣΑ, επισημαίνει πως η δημιουργική τεχνητή νοημοσύνη «ενδέχεται να αντικαταστήσει πολλά επαγγέλματα και να οδηγήσει σε μείωση μισθών και απώλεια θέσεων εργασίας». Υπογραμμίζει πως διαβλέπει τον μεγαλύτερο κίνδυνο στους τομείς της χρηματοδότησης, της ιατρικής και των νομικών υπηρεσιών.

ποιότητα της εργασίας τους και η αύξηση της παραγωγικότητας, αλλά και να εξετασθούν σοβαρά οι αρνητικές επιπτώσεις, ιδιαιτέρως για τα επαγγέλματα υψηλής εξειδίκευσης. Ο Στέφανο Σκαρπέτα, υπεύθυνος απασχόλησης και κοινωνικών θεμάτων στον ΟΟΣΑ, επισημαίνει ειδικότερα πως έως τώρα είναι περιορισμένος ο αντίκτυπος της δημιουργικής τεχνητής νοημοσύνης στην αγορά εργασίας, αλλά «είναι σαφές πως ενδέχεται να αντικαταστήσει πολλά επαγγέλματα και να οδηγήσει σε μείωση μισθών και απώλεια θέσεων εργασίας». Υπογραμμίζει πως διαβλέπει τον μεγαλύτερο κίνδυνο στους τομείς της χρηματοδότησης, της ιατρικής και των νομικών υπηρεσιών, των υπαλλήλων υψηλής εξειδίκευσης εν ολίγοις.

Οι δυσοίωνες προειδοποιήσεις του διεθνούς οργανισμού δεν συνάδουν με τις προβλέψεις άλλων οικονομολόγων, που εκτιμούν πως η τεχνητή νοημοσύνη θα δώσει ώθηση στην ανάπτυξη. Προσφάτως η Goldman Sachs προέβλεψε πως η δημιουργική τεχνητή νοημοσύνη θα αυξήσει την παραγωγικότητα τόσο ώστε να ενισχύσει το παγκόσμιο ΑΕΠ κατά 7% σε ορίζοντα 10 ετών. Δεν παρέλειψε, ωστόσο, να προειδοποιήσει πως στην πορεία ενδέχεται να χαθούν 300 εκατ. θέσεις εργασίας. Σημειωτέον, ότι παρά τις δυσοίωνες προβλέψεις του, ο ΟΟΣΑ υπογραμμίζει πως η τεχνητή νοημοσύνη θα δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας και θα οδηγήσει σε αυξήσεις των μισθών, ενώ διαπιστώνει πως στους τομείς που την έχουν ήδη υιοθετήσει, πολλοί εργαζόμενοι δηλώνουν ότι έχει βελτιώσει την ποιότητα της εργασίας, καθώς έχει αυτοματοποιήσει επικίνδυνες ή βαρετές διαδικασίες. Ο Σκαρπέτα, πάντως, τονίζει ότι η χρήση της τεχνητής νοημοσύνης «συνοδεύεται από ηθικά ζητήματα σχετικά με την προστασία των δεδομένων και της ιδιωτικότητας, τη διαφάνεια και τη σαφήνεια, τη μεροληψία και τις διακρίσεις, την αυτόματη λήψη αποφάσεων και την υποχρέωση των υπευθύνων να είναι υπόλογοι για τις αποφάσεις τους. Ετσι, ο διεθνής οργανισμός καταλήγει στην «επιτακτική και επείγουσα ανάγκη να δράσουμε», δίνοντας μεγαλύτερη σημασία στα οφέλη της. Καλεί μάλιστα τις χώρες-μέλη του να συντονίσουν τις κινήσεις τους ώστε να αποφύγουν έναν νέο ανταγωνισμό μεταξύ τους για τις πλέον επωφελείς ρυθμίσεις σε εθνικό επίπεδο. Η σύστασή του είναι εξίσου επίκαιρη με τις προειδοποιήσεις του για τους κινδύνους, καθώς σε πολλά κράτη-μέλη της Ε.Ε. ισχυρές επιχειρήσεις, όπως ο γερμανικός κολοσσός Siemens και η γαλλική αεροδιαστημική βιομηχανία Airbus, έχουν αντιδράσει στις προτάσεις της Κομισιόν για την τεχνητή νοημοσύνη, τις οποίες θεωρούν τις αυστηρότερες ρυθμίσεις στον κόσμο. Υποστηρίζουν μάλιστα πως η υπερβολική προσπάθεια να περιφρουρηθούν οι οικονομίες από τις παρενέργειες της τεχνητής νοημοσύνης μπορεί να υπονομεύσει την ανταγωνιστικότητά τους.

Κέντρο πληθωρισμού στις ΗΠΑ η πλούσια πολιτεία της Φλόριντα

Η Φλόριντα είναι το hot spot του πληθωρισμού στις ΗΠΑ λόγω του επίμονου προβλήματος με το υπερβολικά υψηλό κόστος στέγασης. Οι περιοχές Μαϊάμι-Φορτ Λοντερντέιλ, δυτικό Παλμ Μπιτς έχουν το υψηλότερο ποσοστό πληθωρισμού στις μητροπολιτικές περιοχές, με περισσότερους από 2,5 εκατ. κατοίκους, με ποσοστό πληθωρισμού 9% για τους 12 μήνες που έληξαν τον Απρίλιο. Αυτό είναι υπερδιπλάσιο από τον εθνικό μέσο όρο του 4%, σύμφωνα με στοιχεία του δείκτη τιμών καταναλωτή. Σε άλλες περιοχές την ίδια στιγμή σημειώθηκε πρόοδος. Η Μινεάπολη,

Λόγω του υψηλού κόστους στέγασης τον Απρίλιο ο δείκτης ήταν στο 9%, ποσοστό υπερδιπλάσιο από τον εθνικό μέσο όρο του 4%.

λόγου χάρη, είχε ποσοστό πληθωρισμού 1,8% τον Μάιο σε σχέση με το προηγούμενο έτος, το χαμηλότερο από τις 23 μητροπολιτικές περιοχές για τις οποίες το υπουργείο Εργασίας δημοσιεύει στοιχεία. Ενώ και η Χαβάη είχε το δεύτερο χαμηλότερο ποσοστό πληθωρισμού στο 2% – αντικατοπτρίζοντας τον στόχο της Federal Reserve για τον προτιμώμενο δείκτη πληθωρισμού.

Στη Φλόριντα, τη λεγόμενη «Ηλιόλουστη πολιτεία» ο αυξανόμενος πληθυσμός εκτόξευσε τον πληθωρισμό, ιδιαίτερα μέσω του κόστους στέγασης. Είναι μια τάση που επιταχύνθηκε κατά τη διάρκεια της πανδημίας, όταν η τηλεργασία έδωσε σε ορισμένους Αμερικανούς την ελευθερία να μετεγκατασταθούν, λένε οι οικονομολόγοι. «Πολλοί άνθρωποι εξακολουθούν να έρχονται στη Φλόριντα επειδή η οικονομία είναι πραγματικά ισχυρή και σε πολλούς αρέσει το γεγονός ότι δεν έχει φόρο εισοδήματος, όπως στη Νέα Υόρκη για παράδειγμα», εξηγεί η Αμάντα Φάλιν, οικονομολόγος στο Πανεπιστήμιο της Φλόριντα.

«Και σε μέρη όπως το Μαϊάμι βλέπουμε μεγάλη ζήτηση ακινήτων από μη κατοίκους της πολιτείας ή μη Αμερικανούς επενδυτές – γενικά πλούσιους ανθρώπους που θέλουν ένα ωραίο σπίτι στην περιοχή». Ο πληθυσμός της Φλόριντα αυξήθηκε περισσότερο από οποιαδήποτε πολιτεία από τον Ιούλιο του 2021 έως τον Ιούλιο του 2022 λόγω της εγχώριας μετανάστευσης, σύμφωνα με τις τελευταίες εκτιμήσεις του Γραφείου Απογραφής. Κατά την ίδια περίοδο η Φλόριντα είχε επίσης την ταχύτερη αύξηση πληθυσμού κατά ποσοστό, από το 1957. Το κόστος στέγασης αντιπροσωπεύει σχεδόν το ένα τρίτο του δείκτη τιμών καταναλωτή του υπουργείου Εργασίας και τα πληθυσμιακά κέρδη επηρεάζουν σε μεγάλο βαθμό αυτό το στοιχείο. Η εισροή κατοίκων ενισχύει τη ζήτηση, σε μια τοπική οικονομία σε γενικές γραμμές για μεταφορές, υπηρεσίες και στέγαση. Αυτό ανέβασε τους ρυθμούς πληθωρισμού. Τα αυξανόμενα επιτόκια, τα περιορισμένα αποθέματα κατοικιών σε πόλεις όπως το Μαϊάμι και η ακριβότερη ασφάλιση ακινήτων έχουν επίσης ωθήσει το κόστος στέγασης, λένε οι αναλυτές. «Τόσο η αγορά ενοικίασης όσο και η αγορά πώλησης δέχονται ανοδικές πιέσεις στις τιμές από όλους αυτούς τους παράγοντες», λέει η Φάλιν.

Στροφή Ιαπώνων στο «πλαστικό χρήμα»

Μια ολόκληρη γενιά μεγάλωσε στην εποχή του αποπληθωρισμού και στη διάρκεια του πειράματος των άκρως χαμηλών επιτοκίων, που στην Ιαπωνία διήρκεσε 24 χρόνια. Σήμερα πρέπει να προσαρμοστεί ξαφνικά σε ένα περιβάλλον στο οποίο αυξάνονται οι τιμές, τα επιτόκια ανεβαίνουν και η αγορά εργασίας γίνεται όλο και περισσότερο απαιτητική. Ο πληθωρισμός στην Ιαπωνία υπερβαίνει για 14ο συναπτό μήνα τον στόχο του 2% που έχει θέσει η Τράπεζα της Ιαπωνίας, ενώ τα στοιχεία που δόθηκαν στη δημοσιότητα μέσα στην εβδομάδα καταδεικνύουν πως οι μισθοί έχουν πάρει την ανιούσα.

Ο πολιτικός και ο επιχειρηματικός κόσμος της Ιαπωνίας αρχίζουν να εξετάζουν όλο και περισσότερο το ενδεχόμενο να επέρχεται κάποια θεμελιώδης αλλαγή στην πορεία της χώρας. Αυτός ο συνδυασμός μεταβολών στα μακροοικονομικά μεγέθη, με κυριότερη

Ο υψηλός πληθωρισμός φαίνεται να αλλάζει τη στάση τους για την αποταμίευση και τη χρήση μετρητών.

πρόκληση τον υψηλότερο πληθωρισμό που έχει γνωρίσει η Ιαπωνία εδώ και πολλές δεκαετίες, αλλάζει τη στάση των ανθρώπων σε ό,τι αφορά την παράδοση των Ιαπώνων στην αποταμίευση. Καθώς επί πολλά χρόνια η οικονομία της χώρας βρισκόταν σε στασιμότητα, οι καταναλωτές επέλεγαν στην πλειονότητά τους να τοποθετήσουν τα χρήματά τους σε τραπεζικούς λογαριασμούς, παρά το γεγονός ότι δεν είχαν κέρδος, καθώς τα επιτόκια ήταν μηδενικά. Και η αλλαγή αντανακλάται στη στάση των Ιαπώνων απέναντι στα μετρητά και ειδικότερα απέναντι στα κέρματα. Φαίνεται πως οι Ιάπωνες εγκαταλείπουν την παραδοσιακή προσήλωσή τους στα μετρητά. Η Τράπεζα της Ιαπωνίας τονίζει βέβαια πως τα ιαπωνικά νοικοκυριά εξακολουθούν να διατηρούν τραπεζικούς λογαριασμούς, ενώ είναι μικρή η μείωση των χαρτονομισμάτων που βρίσκονται σε κυκλοφορία. Στο μεταξύ, όμως, μειώνεται αισθητά η κυκλοφορία των κερμάτων, με μεγαλύτερη εκείνη του κέρματος των 500 γιεν. Πρόκειται για το κέρμα που παραδοσιακά συνηθίζουν να δίνουν οι γονείς στα παιδιά για να το ρίξουν στον κουμπαρά τους, μια παράδοση που στοχεύει στο να καλλιεργήσει την αξία της αποταμίευσης στα παιδιά και να τους μάθει να αναβάλουν για αργότερα την ικανοποίηση διαφόρων επιθυμιών τους.

Οι συναλλαγές χωρίς μετρητά αυξήθηκαν θεαματικά στην Ιαπωνία και αντιπροσωπεύουν το 36% του συνόλου των πληρωμών.

Σύμφωνα με στοιχεία της Τράπεζας της Ιαπωνίας, ο αριθμός των κερμάτων που κυκλοφορούν υποχωρεί μεν σταθερά από τη δεκαετία του 1970, αλλά τους τελευταίους 18 μήνες έχει σημειώσει ραγδαία πτώση σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του περασμένου έτους. Μεσολάβησε, βέβαια, μια εξαιρετικά αρνητική συγκυρία, όταν η πανδημία συνδυάστηκε με τις προμήθειες των τραπεζών, τον πληθωρισμό και την άνοδο της τεχνολογίας πληρωμών χωρίς μετρητά. Η δημοτικότητα των πληρωμών χωρίς μετρητά άρχισε να αυξάνεται ραγδαία στη διάρκεια της πανδημίας, καθώς κυκλοφόρησε η φήμη ότι τα κέρματα είναι «μολυσμένα» και πιθανώς φορείς του κορωνοϊού. Επιταχύνθηκε, όμως, στη διάρκεια του περασμένου έτους, όταν άρχισαν να αλλάζουν τα μακροοικονομικά μεγέθη της χώρας και προπαντός να επιταχύνεται ο πληθωρισμός. Ετσι οι συναλλαγές χωρίς μετρητά αυξήθηκαν θεαματικά και έφθασαν να αντιπροσωπεύουν το 36% του συνόλου των πληρωμών από καταναλωτές, ενώ μόλις μια δεκαετία νωρίτερα το αντίστοιχο ποσοστό δεν υπερέβαινε το 15%.

Το αυξανόμενο κόστος στέγασης δημιουργεί πόλεις χωρίς παιδιά

Απειλή για την οικονομία η εγκατάλειψη των αστικών κέντρων από οικογένειες

Το London Councils, το οποίο εκπροσωπεί τους 32 δήμους και το City of London Corporation, προβλέπει μείωση 7,6% στον αριθμό των μαθητών σε όλη την πόλη μεταξύ 2022-23 και 2026-27, που ισοδυναμεί με περίπου 243 τάξεις.

Το αυξανόμενο κόστος της στέγασης αδειάζει τα μεγάλα αστικά κέντρα από οικογένειες με παιδιά, μια αυξανόμενη τάση που απειλεί όχι μόνο την κοινωνική κινητικότητα και την πολιτιστική δράση, αλλά και την ίδια την οικονομία. Το Randal Cremer στο Χάκνεϊ του Λονδίνου είναι ένα από τα σχολεία που αναμένεται να κλείσουν και να συγχωνευθούν, έχοντας δεχθεί πλήγμα από το Brexit, τα χαμηλά ποσοστά γεννήσεων, αλλά και την ακρίβεια που διώχνει τις οικογένειες. «Είχα πει ότι θυμίζει πένθος, αλλά στην πραγματικότητα είναι περισσότερο σαν μια ανίατη ασθένεια. Κάθε φορά που φεύγει ένα παιδί, είναι άλλο ένα σύμπτωμα», λέει η διευθύντρια Τζο Ράιλι, αποδίδοντας το επικείμενο λουκέτο στο γεγονός ότι «η στέγαση γίνεται απρόσιτη». Ο δήμαρχος του Χάκνεϊ, Φίλιπ Γκλάνβιλ, κάνει λόγο για «οξεία κρίση οικονομικής προσιτότητας» που απαιτεί παρέμβαση της κεντρικής κυβέρνησης, με επενδύσεις στην κοινωνική στέγαση, την πρόνοια και την επιβολή ελέγχων στα εκτοξευόμενα ενοίκια.

Το Χάκνεϊ δεν είναι η μόνη περιοχή στη βρετανική πρωτεύουσα που «χάνει»

Το πρόβλημα αντιμετωπίζουν πολλές πόλεις στον κόσμο, όπως το Λονδίνο, το Σαν Φρανσίσκο, το Σιάτλ, η Ουάσιγκτον και το Χονγκ Κονγκ.

παιδιά. Το London Councils, το οποίο εκπροσωπεί τους 32 δήμους και το City of London Corporation, προβλέπει μείωση 7,6% στον αριθμό των μαθητών σε όλη την πόλη μεταξύ 2022-23 και 2026-27, που ισοδυναμεί με περίπου 243 τάξεις.

Ενα μέλλον με λιγότερα παιδιά ωστόσο αντιμετωπίζουν πολλές πόλεις στον κόσμο, όπως το Σαν Φρανσίσκο, το Σιάτλ και η Ουάσιγκτον. Στο Χονγκ Κονγκ, για κάθε ενήλικο άνω των 65 ετών «αντιστοιχούν» 0,7 παιδιά, ενώ στο Τόκιο η αντιστοιχία είναι ακόμη μικρότερη (0,5). Για την προοπτική μιας άτεκνης πόλης έγραφε πριν από μία δεκαετία ο Τζόελ Κότκιν, συγγραφέας του «The Human City», λέγοντας ότι οι πόλεις των ΗΠΑ «ξεκίνησαν ένα πείραμα για να απαλλάξουν τις πόλεις από παιδιά. Η πολυσυζητημένη "δημιουργική τάξη" –μια δημογραφική ομάδα που περιλαμβάνει όχι μόνο άγαμους επαγγελματίες αλλά ζευγάρια και φοιτητές– καταλαμβάνει μεγάλο μέρος του αστικού χώρου που κάποτε γέμιζε από οικογένειες. Ολο και περισσότερο, οι μεγάλες αμερικανικές πόλεις, από τη Νέα Υόρκη και το Σικάγο μέχρι το Λος Αντζελες και το Σιάτλ, εξελίσσονται σε παιδικές χαρές για πλούσιους».

Ο Τζον Τάμπας, ανώτερος ερευνητής στο Centre for London, ανησυχεί ότι η βρετανική πρωτεύουσα θα γίνει μια «πιο διχασμένη και μακροπρόθεσμα λιγότερο παραγωγική πόλη. Οι υψηλές τιμές των σπιτιών και των ενοικίων που αναγκάζουν τους φτωχούς και μεσαίου εισοδήματος κατοίκους να μετακινηθούν και να εγκαταλείψουν την πόλη πιθανότατα θα αυξήσουν τον φυλετικό διαχωρισμό και θα βλάψουν την κοινή κουλτούρα της πόλης».

Η παρουσία παιδιών σε μια γειτονιά διαμορφώνει και τις υποδομές, ενώ μπορεί να ωφελήσει όλους τους ενηλίκους, όχι μόνο τους γονείς, καθώς αποτελεί ένα «είδος δείκτη» ασφαλείας. Στην περιοχή King's Cross του κεντρικού Λονδίνου, τα παιδιά που σκαρφαλώνουν σε παιδικές χαρές και τρέχουν μέσα από σιντριβάνια έχουν ωφελήσει επίσης τις επιχειρήσεις, λέει η Ανθια Χάρις, υπεύθυνη διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων στην Argent, την εταιρεία ανάπτυξης στην περιοχή που φιλοξενεί τη Sony Music και την Google καθώς και καταστήματα και εστιατόρια. «Οι εταιρείες απολαμβάνουν τη ζωντάνια που δίνουν τα παιδιά σε έναν τόπο», λέει. Το Σίτι του Λονδίνου, που ιστορικά φιλοξενεί τράπεζες και δικηγορικά γραφεία, τα τελευταία χρόνια ενδιαφέρεται πολύ να προσελκύει επισκέπτες εκτός των ωρών γραφείου. Πριν από περισσότερα από 20 χρόνια, οι Αμερικανοί κοινωνιολόγοι Ρίτσαρντ Λόιντ και Τέρι Νίκολς περιέγραψαν τις πόλεις ως «μηχανές ψυχαγωγίας» για τους εύπορους χωρίς παιδιά. Σήμερα, ο Λόιντ προειδοποιεί ότι οι πόλεις κινδυνεύουν, εάν οι οικογένειες δεν μπορούν πλέον να τις αντέξουν οικονομικά. Τα παιδιά είναι σημάδι της μακροπρόθεσμης «υγείας» μιας γειτονιάς, καθώς οι γονείς τείνουν να προσφέρουν και να συνεισφέρουν στη γειτονιά τους, ενώ έχουν επίσης αντίκτυπο στις τοπικές υπηρεσίες. «Ο αυξανόμενος αριθμός νεαρών Λονδρέζων που αναγκάζονται να εγκαταλείψουν την πόλη λόγω της απρόσιτης κατοικίας θα επηρεάσει επίσης τις συνθήκες πρόσληψης και την κατάσταση των δημόσιων υπηρεσιών. Η πρωτεύουσα έχει το υψηλότερο ποσοστό κενών θέσεων εργασίας για εργαζόμενους του Εθνικού Συστήματος Υγείας (NHS) προσθέτει, κάτι που οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην έλλειψη νοσοκόμων. Στο εσωτερικό του Λονδίνου, ο αρχικός μισθός μιας νοσοκόμας είναι 32.466 λίρες, πράγμα που σημαίνει ότι θα έπρεπε να ξοδέψουν περισσότερο από το 66% της ακαθάριστης αμοιβής τους για να καλύψουν τα τοπικά μέσα ενοίκια.

Εκρηξη του αριθμού των άστεγων οικογενειών μετά την πανδημία στις ΗΠΑ

Ανησυχητικά είναι τα στοιχεία για τις άστεγες οικογένειες στις ΗΠΑ σε μία ακόμα ένδειξη των συνεπειών που επιφέρουν στην καθημερινότητα των Αμερικανών ο υψηλός πληθωρισμός, η σφιχτή αγορά κατοικίας και ο τερματισμός των πανδημικών επιδομάτων.

Περίπου 72.700 πολίτες, οικογένειες με παιδιά, είναι άστεγοι σε 20 από τις μεγαλύτερες πόλεις των ΗΠΑ, σύμφωνα με τα στοιχεία για το 2023. Ο αριθμός αυτός είναι αυξημένος κατά 37,6% σε σχέση με πέρυσι. Στη Νέα Υόρκη, ο αριθμός αυτός αυξήθηκε κατά δύο τρίτα, ενώ στο Σικάγο, στην περιφέρεια της Κολούμπια και στο Φορτ Γουόρθ του Τέξας καταγράφηκαν επίσης υπερβολικές αυξήσεις.

Ωστόσο η κατάσταση είναι πιθανότατα ακόμη πιο ζοφερή από ό,τι δείχνουν οι συγκεκριμένοι αριθμοί, καθώς πόλεις όπως το Σαν Φρανσίσκο και το Σιάτλ – που αντιμετωπίζουν σοβαρή κρίση αστέγων– εξαιρέθηκαν από την έκθεση επειδή εκεί καταμετρήθηκαν μόνο άστεγοι σε καταφύγια.

Τα ευρήματα της έρευνας βασίζονται

Σύμφωνα με τα στοιχεία για το 2023, ήταν κατά 37,6% περισσότεροι σε σχέση με πέρυσι, σε 20 αμερικανικές πόλεις.

σε στοιχεία που συλλέχθηκαν από πόλεις όπου πραγματοποιήθηκε καταμέτρηση των ανθρώπων που διαμένουν σε καταφύγια ή στους δρόμους και δείχνουν μια επιδεινούμενη κατάσταση ενόψει της κυβερνητικής έκθεσης που αναμένεται στο τέλος του έτους. Το υπουργείο Στέγασης και Αστικής Ανάπτυξης (HUD) δημοσιεύει συνήθως τον Δεκέμβριο μια ολοκληρωμένη καταμέτρηση. Γεγονός είναι ότι οι εκτιμήσεις αυτές καταδεικνύουν την ανησυχητική κατεύθυνση προς την οποία οδεύει η έλλειψη στέγης στις οικογένειες. Οι λόγοι είναι πολλοί, όπως ο τερματισμός των απαγορεύσεων στις εξώσεις, ο περιορισμός των μέτρων για την τόνωση της οικονομίας και των

Το αμερικανικό υπουργείο Παιδείας υπολογίζει ότι περίπου 1,1 εκατ. παιδιά ήταν άστεγα κατά τη διάρκεια της πανδημίας.

προγραμμάτων διατροφής και παιδικής μέριμνας. Οι οικογένειες μαύρων πλήττονται περισσότερο, καθώς αποτελούν το ήμισυ όσων βιώνουν οικογενειακή αστεγία, σύμφωνα με το HUD. Ο Ρίτσαρντ Χο, επικεφαλής σύμβουλος του HUD, δηλώνει ότι σύμφωνα με τα προκαταρκτικά στοιχεία ο αριθμός των άστεγων οικογενειών με παιδιά «αυξάνεται δραματικά». Το υπουργείο αναμένει «κάποια πιθανώς πραγματικά επίπονα δεδομένα» στο μέλλον.

Σύμφωνα με το υπουργείο, περίπου 161.000 οικογένειες με παιδιά έμειναν άστεγες το 2022. Αν και οι μετρήσεις της πανδημίας σηματοδότησαν τις χαμηλότερες τιμές στα στοιχεία που χρονολογούνται από το 2007, ορισμένοι εμπειρογνώμονες προειδοποιούν ότι δεν διεξήχθησαν ακριβείς μετρήσεις κατά τη διάρκεια της υγειονομικής κρίσης. Το υπουργείο Παιδείας χρησιμοποιεί έναν ευρύτερο ορισμό και μετράει επίσης όσους ζουν σε μοτέλ ή με συγγενείς λόγω έλλειψης στέγης. Οπως ανέφερε, περίπου 1,1 εκατ. παιδιά ήταν άστεγα κατά τη διάρκεια της πανδημίας.

Κατά 91 δισ. μειώθηκαν οι εισαγωγές από τη Ρωσία στην Ε.Ε.

Οι κυρώσεις της Ευρωπαϊκής Ενωσης κατά της Ρωσίας θα αυξηθούν με την πάροδο του χρόνου και θα έχουν αυξανόμενο μακροπρόθεσμο αντίκτυπο στην οικονομία της Μόσχας, σύμφωνα με την Κομισιόν.

Μια εκτίμηση των επιπτώσεων, που εκπονήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, δείχνει ότι οι κυρώσεις έχουν περικόψει περίπου 91 δισ. ευρώ εισαγωγών από τη Ρωσία και καλύπτουν 48 δισ. ευρώ εξαγωγών της Ε.Ε., όπως μεταδίδει το Bloomberg.

Οι κυρώσεις «έχουν υποβαθμίσει σημαντικά τη βιομηχανική και τεχνολογική ικανότητα της Ρωσίας», σύμφωνα με την έκθεση. «Αυτές οι επιπτώσεις θα ενταθούν περαιτέρω με την πάροδο του χρόνου, καθώς τα μέτρα έχουν διαρθρωτικό, μακροπρόθεσμο αντίκτυπο στον προϋπολογισμό της Ρωσίας, στις χρηματοπιστωτικές αγορές, τις ξένες επενδύσεις και τη βιομηχανική και τεχνολογική βάση της». Η Ε.Ε. έχει επιβάλει κυρώσεις σε σχεδόν 1.500 άτομα και 250 οντότητες μετά τις επιθέσεις της Ρωσίας στην Ουκρανία, οι οποίες ξεκίνησαν με την προσάρτηση της Κριμαίας το 2014 και συνεχίστηκαν με την εισβολή της στην Ουκρανία τον Φεβρουάριο του περασμένου έτους. Με τα μέτρα που σχεδιάστηκαν για την ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων στα κράτη-μέλη ο αντίκτυπος στην Ε.Ε. περιορίστηκε, αλλά ήταν ορατός σε ορισμένους τομείς κυρίως λόγω των αντιποίνων της Ρωσίας και εξαιτίας του ίδιου του πολέμου και της επακόλουθης αύξησης των τιμών, σύμφωνα με το έγγραφο.

Η έκθεση σημειώνει ότι η ευρωπαϊκή βιομηχανία έχει αντιμετωπίσει μερικές «σοβαρές» διαταραχές της αλυσίδας εφοδιασμού που σχετίζονται με τις εισαγωγές σε σπάνια αέρια, όπως το νέον και το ξένον, που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή τσιπ. Οι σιδηροδρομικές εμπορευματικές μεταφορές μεταξύ Ε.Ε. και Κίνας που διέρχονται μέσω Ρωσίας μειώθηκαν και η απαγόρευση εισαγωγής προϊόντων ξύλου καθώς και τα ρωσικά αντίποινα συνέβαλαν σε αυξήσεις τιμών και ορισμένα ζητήματα εφοδιασμού.

Οι εξαγωγές της Ε.Ε. και οι εισαγωγές από τη Ρωσία έχουν μειωθεί περισσότερο από 50% σε σύγκριση με το 2021, με αποτέλεσμα «μια άνευ προηγουμένου αποσύνδεση» των δύο οικονομιών, αναφέρει η έκθεση.

Ωστόσο, η Μόσχα μπόρεσε να συσσωρεύσει ορισμένα υλικά καθώς και να προμηθευτεί κάποια απαγορευμένα αγαθά και άλλες, εναλλακτικές τεχνολογίες από τρίτες χώρες, όπως η Κίνα, το Καζακστάν, η Τουρκία και τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα.

Η έκθεση εκτιμά ότι σχεδόν το ένα τρίτο του ομοσπονδιακού προϋπολογισμού της Ρωσίας θα δαπανηθεί για την άμυνα και την εσωτερική ασφάλεια φέτος. Η ρωσική παραγωγή χάλυβα μειώθηκε κατά 7% πέρυσι σε σύγκριση με το 2021 και αναμένεται περαιτέρω πτώση 10% φέτος.

«Πολύ πέρα από τον άμεσο αντίκτυπό τους, οι περιορισμοί των εισαγωγών της Ε.Ε. διεισδύουν βαθιά στον ιστό της ρωσικής οικονομίας», αναφέρεται στο έγγραφο.

Οι εξαγωγές της Ε.Ε. και οι εισαγωγές από τη Ρωσία έχουν μειωθεί περισσότερο από 50% σε σύγκριση με το 2021, με αποτέλεσμα «μια άνευ προηγουμένου αποσύνδεση» των δύο οικονομιών, αναφέρει έκθεση της Κομισιόν.

B-start
Κάνε καλή αρχή με Business Start
Ισχύουν όροι | Cyta Business Call Center 150
Ολοκληρωμένες Λύσεις για νέες επιχειρήσεις
Σταθερή | Ίντερνετ | Υπηρεσία Cloud | Κινητή
Δωρεάν εγκατάσταση και πολλά προνόμια
Μέχρι 25% έκπτωση στη μηνιαία συνδρομή για 12 μήνες
cyta business
Μαζί από την αρχή

Ο καύσωνας απειλεί τα ευρωπαϊκά δίκτυα ενέργειας

Σε δοκιμασία η παραγωγή λόγω υποχώρησης της στάθμης των ποταμών

Η υποχώρηση των υδάτων στον Ρήνο έχει αυξήσει το κόστος μεταφοράς του ντίζελ από το κέντρο εμπορίας πετρελαίου του Ρότερνταμ.

Ο καύσωνας πλήττει πλέον ολόκληρη την Ευρώπη από τη Γερμανία έως τα Βαλκάνια, ασκώντας πιέσεις στα συστήματα ενέργειας και μεταφορών της περιοχής, καθώς ποτάμια όπως ο Ρήνος και ο Ροδανός επηρεάζονται.

Η εθνική μετεωρολογική υπηρεσία της Γερμανίας προειδοποίησε αυτή την εβδομάδα για «ακραίο θερμικό φαινόμενο στον Ανω Ρήνο». Παρόμοια προειδοποίηση εξέδωσε η ιταλική μετεωρολογική υπηρεσία, με τον υδράργυρο στη Σαρδηνία να ξεπερνάει τους 40 βαθμούς Κελσίου.

Η κλιματική αλλαγή αυξάνει τη συχνότητα των ακραίων καιρικών φαινομένων σε όλο το βόρειο ημισφαίριο αυτό το καλοκαίρι, φέρνοντας καυτή ζέστη από την Κίνα έως το Τέξας, ενώ πλημμύρες πλήττουν τη Νέα Υόρκη και το Δελχί. Οι αυξανόμενες θερμοκρασίες δείχνουν ότι η Ευρώπη σπάει τα ρεκόρ που σημειώθηκαν πέρυσι.

Η ζέστη του καλοκαιριού και η υποχώρηση των υδάτων στον ποταμό Ρήνο,

Η υπερθέρμανση του Ροδανού είναι πιθανό να αναγκάσει την Electricite de France να περιορίσει την παραγωγή πυρηνικής ενέργειας.

που είναι κρίσιμης σημασίας για τη μεταφορά ενεργειακών εμπορευμάτων στην Ευρώπη, παραμένουν στο επίκεντρο αυτόν τον μήνα. Ο δείκτης στο Kaub –ένα βασικό σημείο στον ποταμό δυτικά της Φρανκφούρτης– αναμενόταν να πέσει κάτω από 1 μέτρο, σύμφωνα με την Ομοσπονδιακή Διοίκηση Υδάτων της Γερμανίας.

Πέρυσι τον Αύγουστο, ο δείκτης νερού στο Kaub έπεσε κάτω από τα 40 εκατοστά, ένα επίπεδο το οποίο πολλές φορτηγίδες θεώρησαν αντιοικονομικό για τη μεταφορά εμπορευμάτων.

Το κόστος μεταφοράς του ντίζελ από το κέντρο εμπορίας πετρελαίου του Ρότερνταμ σε ένα βασικό σημείο στον Ανω Ρήνο σημείωσε την περασμένη Τρίτη τη μεγαλύτερη αύξηση που έχει καταγραφεί από τον Φεβρουάριο, καθώς η χαμηλή στάθμη του νερού περιορίζει τον όγκο που μπορούν να μεταφέρουν οι φορτηγίδες.

Η υπερθέρμανση μιας άλλης βασικής πλωτής οδού, του Ροδανού, είναι πιθανό να αναγκάσει την Electricite de France (EDF) να περιορίσει την παραγωγή πυρηνικής ενέργειας σε ορισμένους πυρηνικούς αντιδραστήρες της από σήμερα. Σύμφωνα με τους γαλλικούς κανονισμούς, η EDF πρέπει να μειώσει ή να σταματήσει την παραγωγή όταν οι θερμοκρασίες του ποταμού ξεπεράσουν ορισμένα επίπεδα, ώστε να διασφαλιστεί ότι το νερό που χρησιμοποιείται για την ψύξη των πυρηνικών αντιδραστήρων δεν θα βλάψει το περιβάλλον όταν ξαναμπεί σε πλωτές οδούς.

Η Maxar Technologies αναμένει ότι το κύμα καύσωνα της Γερμανίας θα υποχωρήσει αυτή την εβδομάδα, έπειτα από θερμοκρασίες που θα φτάσουν στους 35,5 βαθμούς Κελσίου.

Ωστόσο, οι θερμοκρασίες πάνω από τις κανονικές αναμένεται να επιμείνουν σε μεγάλο μέρος της νότιας Ευρώπης, με τα Βαλκάνια να παρουσιάζουν θερμοκρασίες κοντά στους 40 βαθμούς, σύμφωνα με το Maxar.

Αντίθετα, το Ηνωμένο Βασίλειο και οι σκανδιναβικές χώρες θα παρουσιάσουν χαμηλότερες θερμοκρασίες τις επόμενες 10 ημέρες. Το Λονδίνο θα είναι 4,2 βαθμούς κάτω από το κανονικό την Κυριακή και τη Δευτέρα. Το Ηνωμένο Βασίλειο είχε προηγουμένως τον πιο καυτό Ιούνιο που έχει καταγραφεί έως σήμερα.

Ο γιος του Μπλερ ίδρυσε εταιρεία για να προωθήσει μη προνομιούχους νέους

Ο Γιούαν Μπλερ, γιος του πρώην πρωθυπουργού της Βρετανίας, είναι απίθανο να μπει σε μια συνάντηση με έναν πιθανό εργοδότη, επενδυτή ή πολιτικό που δεν αναγνωρίζει το όνομά του. Αλλά στην ηλικία των 39, ο συνιδρυτής της εταιρείας μαθητείας Multiverse Group Ltd, αξίας 1,7 δισ. δολαρίων, έχει επίγνωση ότι γεννήθηκε προνομιούχος. «Είναι πολύ εύκολο να πιστέψεις ότι όλα είναι δυνατά απλώς επειδή ο πατέρας σου διοικεί τη χώρα», είπε.

Ο Μπλερ και τα αδέλφια του μετακόμισαν στην Ντάουνινγκ Στριτ το 1997, όταν ο πατέρας τους ξεκίνησε τη 10ετή θητεία του ως πρωθυπουργός. Φοίτησε σε κρατικό σχολείο πριν σπουδάσει Αρχαία Ιστορία στο Πανεπιστήμιο του Μπρίστολ και στη συνέχεια μετακόμισε στις ΗΠΑ για να σπουδάσει Διεθνείς Σχέσεις στο Γέιλ. Επειτα έκανε μεταπτυχιακή πρακτική εργασία στη Morgan Stanley.

Εκεί λέει πως συνειδητοποίησε κάτι. Οι άλλοι απόφοιτοι που έκαναν πρακτική ήταν σχεδόν όλοι «λευκοί άνδρες», προερχόμενοι από προνομιούχα σπίτια και είχαν πτυχία θεωρητικών επιστημών. «Δεν είχαμε κάποιο θεϊκό δικαίωμα να είμαστε εκεί», διαπίστωσε ο Μπλερ.

Σήμερα ο Μπλερ έχει θέσει ως σκοπό να ανατρέψει αυτή την παράδοση που

Η Multiverse έχει στο ενεργητικό της 10.000 μαθητευόμενους και αποφοίτους που έχουν συνεργαστεί με 1.000 επιχειρήσεις.

επικρατεί σε εταιρείες όπως η Microsoft, η Citigroup και η Morgan Stanley. Ο τρόπος που έχει επιλέξει είναι η μαθητεία, αλλά όχι υπό το καθεστώς που επικρατούσε πριν από δεκαετίες. Η Multiverse προσφέρει εκπαίδευση στην εργασία πάνω σε δεξιότητες επεξεργασίας δεδομένων, μηχανικής λογισμικού και επιχειρηματικού μετασχηματισμού. Στόχος είναι οι μαθητευόμενοι να προσλαμβάνονται με βάση τις ικανότητες και όχι τους ακαδημαϊκούς βαθμούς τους.

Ο Μπλερ υποστηρίζει ότι η αναγκαιότητα για πανεπιστημιακό τίτλο σπουδών προκειμένου κάποιος να εξασφαλίσει μια θέση εργασίας έκανε τις εταιρείες να δίνουν τις καλύτερες δουλειές σε μια μειονότητα αποφοίτων ελίτ ιδρυμάτων που δεν αντιπροσώπευαν την κοινωνία. Τα αποτελέσματα είναι ενθαρρυντικά. Πλέον τα 2/3 των μαθητευομένων στις εταιρείες που συνεργάζονται με τη Multiverse είναι μαύροι, Ασιάτες ή άλλης εθνικότητας. Επιπλέον, το 1/3 δικαιούνταν δωρεάν γεύματα στα σχολεία τους, άρα προέρχονται από οικογένειες χαμηλών εισοδημάτων. Η Multiverse χρεώνει την κάθε εταιρεία με 1.500 λίρες για κάθε πρόσληψη και εν συνεχεία πληρώνεται για να παρέχει εκπαίδευση μέσω της εισφοράς μαθητείας, ενός χρηματικού ποσού που κάθε εταιρεία με 250 ή περισσότερους υπαλλήλους πρέπει να καταβάλλει βάσει νόμου στην Αγγλία. Η Multiverse έχει εξασφαλίσει την υποστήριξη μεγάλων επενδυτών όπως η GV, γνωστή προηγουμένως ως Google Ventures, η General Catalyst –η οποία έχει επενδύσει στην Airbnb και την Deliveroo– και η Index Ventures, αλλά και μελών της οικογένειας Walmart.

Η Multiverse του Γιούαν Μπλερ προσφέρει εκπαίδευση στην εργασία πάνω σε δεξιότητες επεξεργασίας δεδομένων, μηχανικής λογισμικού και επιχειρηματικού μετασχηματισμού και έχει εξασφαλίσει την υποστήριξη μεγάλων επενδυτών όπως η Google Ventures, η General Catalyst και η Index Ventures.

Παρά τα πρόσφατα στοιχεία της Reed Recruitment που δείχνουν ότι οι φοιτητές οι οποίοι ετοιμάζονται να αποφοιτήσουν αντιμετωπίζουν μια δυσκολία πρόσβασης στην αγορά εργασίας, ο Μπλερ υποστηρίζει ότι η Multiverse δεν βλέπει μείωση της ζήτησης.

Το ένα τρίτο των μαθητευομένων λαμβάνει αύξηση μισθού κατά την προαγωγή του καθώς βρίσκεται ακόμη στο πρόγραμμα, ενώ «τείνει να λαμβάνει καλύτερες αξιολογήσεις απόδοσης από τους αποφοίτους». Γιατί; Η Multiverse αναζητά «πυγμή ή αλλιώς ανθεκτικότητα», υποστηρίζει. Εκτός από τους νεότερους μαθητευόμενους, η επανεκπαίδευση των υφιστάμενων εργαζομένων είναι ένα από τα ταχύτερα αναπτυσσόμενα τμήματα της επιχείρησης, καθώς οι εταιρείες προσπαθούν να προσαρμοστούν στην αυξανόμενη ζήτηση για δεξιότητες επεξεργασίας δεδομένων – αλλά με ένα εργατικό δυναμικό που είναι ανέτοιμο για τη νέα εποχή.

Η Multiverse, η οποία έχει στο ενεργητικό της 10.000 μαθητευόμενους και αποφοίτους που έχουν συνεργαστεί με 1.000 επιχειρήσεις, εκπαιδεύει εργαζομένους σε fast food, ταμίες και μάγειρες στο πώς να γίνουν αναλυτές δεδομένων και μηχανικοί λογισμικού.

Ενδεικτικό είναι ότι σύμφωνα με το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ, περισσότεροι από 1 δισ. εργαζόμενοι θα χρειαστούν επανεκπαίδευση μέχρι το 2030. Για τους εργοδότες τα οφέλη είναι προφανή. Οι εταιρείες αναζητούν τρόπους για να χρησιμοποιήσουν την τεχνητή νοημοσύνη και την αυτοματοποίηση για να αυξήσουν την αποδοτικότητα – και τελικά να αντικαταστήσουν θέσεις εργασίας.

Η Multiverse προσπαθεί να εντοπίσει τους ανθρώπους που κινδυνεύουν περισσότερο να χάσουν τη δουλειά τους μέσα στα επόμενα τρία χρόνια, παρέχοντάς τους τεχνολογική κατάρτιση σε μια προσπάθεια να αποφευχθεί ένα δαπανηρό κύμα απολύσεων και επαναπροσλήψεων. «Είναι πολύ πιο φθηνό να φέρουμε ανθρώπους μέσω αυτής της οδού από ό,τι να πάμε εξωτερικά», λέει ο Μπλερ.

Τα συνταξιοδοτικά ταμεία της Βρετανίας επενδύουν σε νεοφυείς επιχειρήσεις

Ενα φιλόδοξο σχέδιο, που θα διοχετεύσει δισεκατομμύρια λίρες από τα συνταξιοδοτικά ταμεία σε ταχέως αναπτυσσόμενες μη εισηγμένες επιχειρήσεις ανακοίνωσε η βρετανική κυβέρνηση, με στόχο να τονώσει την οικονομική ανάπτυξη, αλλά και να κάνει τη χώρα πιο ελκυστική στους κολοσσούς τεχνολογίας. Ο υπουργός Οικονομικών του Ηνωμένου Βασιλείου Τζέρεμι Χαντ παρουσίασε μια σειρά από μεταρρυθμίσεις, που όπως είπε θα ενισχύσουν τις αποδοχές των συνταξιούχων κατά 1.283 δολάρια ετησίως, επιτρέποντάς τους να αποκομίσουν μακροπρόθεσμα κέρδη από νεοφυείς επιχειρήσεις.

Το Ηνωμένο Βασίλειο, σημειωτέον, έχει τη μεγαλύτερη αγορά συντάξεων στην Ευρώπη, αξίας άνω των 3,2 τρισ. δολαρίων. Πιο συγκεκριμένα, εννέα από τα μεγαλύτερα συνταξιοδοτικά τα-

Στόχος η τόνωση της ανάπτυξης – Αναμένεται έως το 2030 να απελευθερωθεί χρηματοδότηση 64,5 δισ. δολαρίων.

μεία της Βρετανίας συμφώνησαν να αυξήσουν τις επενδύσεις τους, σε μια κίνηση που θα μπορούσε να απελευθερώσει χρηματοδότηση έως και 64,5 δισ. δολάρια. Στο πλαίσιο της συμφωνίας, ασφαλιστικοί κολοσσοί όπως οι Aviva (AIVAF), Legal & General (LGGNY) και Mercer έχουν δεσμευθεί να διαθέσουν τουλάχιστον το 5% των περιουσιακών στοιχείων των προεπιλεγμένων κεφαλαίων τους σε μη εισηγμένες εταιρείες έως το 2030. Ολα τα συνταξιοδοτικά προγράμματα στον χώρο εργασίας του Ηνωμένου Βασιλείου προσφέρουν προκαθορισμένα κεφάλαια, στα οποία οι αποταμιευτές που δεν επιλέγουν τη δική τους επενδυτική στρατηγική εγγράφονται αυτόματα.

«Πρόκειται για μια ιστορική καμπή, που θα πετύχει τον διττό στόχο της εξασφάλισης ενός φωτεινότερου μέλλοντος για τους συνταξιούχους και της διοχέτευσης δισεκατομμυρίων στην οικονομία μας», τόνισε ο δήμαρχος του Σίτι του Λονδίνου Νίκολας Λάιονς. Το σύμφωνο θα «υποστηρίξει τις εταιρείες να αναπτυχθούν, να παραμείνουν και να εισαχθούν στο Ηνωμένο Βασίλειο». Τα μέτρα για την αξιοποίηση των συνταξιοδοτικών ταμείων έρχονται σε μια κρίσιμη στιγμή για τη βρετανική οικονομία, που υποφέρει από πεισματικά υψηλό πληθωρισμό, συμπιεσμένες επενδύσεις και αδύναμη ανάπτυξη. Η κυβέρνηση δέχεται επίσης πιέσεις στη μετα-Brexit εποχή για να παρουσιάσει απτά οφέλη για το Λονδίνο, το κέντρο του κλάδου χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών της Βρετανίας. Από τότε που η Βρετανία αποχώρησε από την Ε.Ε., το Λονδίνο έχασε θέσεις εργασίας και περιουσιακά στοιχεία σε πρωτεύουσες του «μπλοκ», όπως η Φρανκφούρτη και το Παρίσι, καθώς και σε άλλα χρηματοπιστωτικά κέντρα του κόσμου, όπως η Νέα Υόρκη.

Η απόφαση τον Μάρτιο από την κατασκευάστρια μικροτσίπ (ημιαγωγοί) ARM, το «στολίδι» του βρετανικού τεχνολογικού τομέα, να εισέλθει στο Χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης, αποτέλεσε οδυνηρό πλήγμα για τη βρετανική οικονομία.

Το Ηνωμένο Βασίλειο έχει τη μεγαλύτερη αγορά συντάξεων στην Ευρώπη, αξίας άνω των 3,2 τρισ. δολαρίων.

GAP | Insurance Agency
Ασφαλιστικά προϊόντα για ιδιώτες & επιχειρήσεις.
Coverholder at LLOYD'S AXA IGI
G.A.P. VASSILOPOULOS GROUP

Στα κτίρια του χθες το αύριο της αγοράς του real estate

Ακίνητα 100.000 τ.μ. αναβαθμίζονται ενεργειακά και λειτουργικά στην Αθήνα

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

Τουλάχιστον 100.000 τ.μ. παλιών κτιρίων στο κέντρο της Αθήνας και σε άλλα σημεία του λεκανοπεδίου αναμένεται να αναβαθμιστούν ενεργειακά και λειτουργικά το επόμενο διάστημα. Σε κάποιες περιπτώσεις μάλιστα θα γίνει και αλλαγή χρήσης, π.χ. από γραφεία σε ξενοδοχείο, ώστε να μεγιστοποιηθεί η υπεραξία της εκάστοτε παρέμβασης. Αυτή ακριβώς η μετατροπή παλιών και συχνά απαξιωμένων ακινήτων σε σύγχρονες κατασκευές, με χαμηλή κατανάλωση ενέργειας και εκπομπές ρύπων, θεωρείται από τους επαγγελματίες του κλάδου «το μέλλον του real estate στην Ελλάδα». Το γερασμένο, ενεργοβόρο κτιριακό απόθεμα του λεκανοπεδίου της Αττικής θα πρέπει να αναβαθμιστεί και να έρθει στον 21ο αιώνα, καθώς αυτή είναι η πλέον βιώσιμη και πράσινη λύση για το μέλλον της πόλης.

Στο άμεσο μέλλον, οι μεγάλες εταιρείες θα επιλέγουν αποκλειστικά πράσινα κτίρια για τη στέγασή τους, ενώ στα παλαιά ακίνητα του κέντρου θα στεγάζονται μόνο μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Μείωση εκπομπών

«Κατ' αρχάς, με την ενεργειακή και λειτουργική αναβάθμιση ενός παλιού κτιρίου και σύμφωνα με μετρήσεις που έχει πραγματοποιήσει το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, εξασφαλίζεται μείωση των εκπομπών του διοξειδίου του άνθρακα κατά τουλάχιστον 50%, σε σχέση με την υφιστάμενη κατάσταση. Ταυτόχρονα και ιδίως αν το έργο περιλαμβάνει και αλλαγή χρήσης, πραγματοποιούνται και στατικές ενισχύσεις του κτιρίου, ώστε να συμβαδίζει με τον σύγχρονο αντισεισμικό κανονισμό. Έτσι, ουσιαστικά το κτίριο που προκύπτει είναι σύγχρονο κι έχει μπροστά του άλλα 50 χρόνια ζωής, όντας ικανό να αντεπεξέλθει τόσο σε έναν σεισμό, όσο και στις αυξημένες θερμοκρασίες λόγω της κλιματικής αλλαγής», εξηγεί ο κ. Δημήτρης Ανδριόπουλους, διευθύνων σύμβουλος της Dimand Real Estate. Ασφαλώς, τέτοιες παρεμβάσεις όχι μόνο αναβαθμίζουν τα κτίρια, αλλά προσφέρουν και σημαντικές υπεραξίες στους κατόχους τους και τους επενδυτές, τουλάχιστον 30%, υπολογίζοντας και τα κεφάλαια που δαπανήθηκαν για την ανακατασκευή και την ενεργειακή αναβάθμιση.

Τα πράσινα γραφεία

«Σε μερικά χρόνια από σήμερα, όλα τα παλιά κτίρια στο κέντρο της Αθήνας και σε άλλες περιοχές της Αττικής δεν θα θεωρούνται πλέον επενδυτικά, καθώς δεν θα μπορούν να προσελκύσουν χρήστες/μισθωτές υψηλού βεληνεκούς και μεγέθους, παρά μόνο μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Οι μεγάλες εταιρείες θα επιλέγουν αποκλειστικά πράσινα κτίρια για τη στέγασή τους, κάτι που σημαίνει ότι θα πρέπει να υλοποιηθεί ένα εκτεταμένο πρόγραμμα ενεργειακής και λειτουργικής αναβάθμισης, τουλάχιστον σε όσα ακίνητα κάτι τέτοιο είναι εφικτό», αναφέρει στην «Κ» ο κ. Αρις Καρυτινός, διευθύνων σύμβουλος της Prodea Investments ΑΕΕΑΠ.

Η Prodea έχει ήδη σχετική εμπειρία, καθώς ολοκλήρωσε πρόσφατα το έργο της ενεργειακής αναβάθμισης ενός κτιρίου γραφείων, επιφάνειας 5.500 τ.μ. στη Λ. Συγγρού 44, κοντά στους Στύλους του Ολυμπίου Διός στο κέντρο της Αθήνας. Το κτίριο, ηλικίας άνω των 50 ετών, είχε αποκτηθεί το 2019 αντί 5,9 εκατ. ευρώ. Επενδύθηκαν επιπλέον 8 εκατ. ευρώ για τη μετατροπή σε ένα πράσινο κτίριο γραφείων, που πλέον μισθώνεται από τον όμιλο KPMG. Σήμερα, η εμπορική αξία του εν λόγω ακινήτου ανέρχεται σε 20 εκατ. ευρώ, δηλαδή έχει καταγραφεί υπεραξία 53% για την Prodea σε σχέση με το κόστος κτήσης και την επένδυση που πραγματοποίησε.

Σύμφωνα με τον κ. Καρυτινό, η εταιρεία δρομολογεί δύο ακόμα επενδύσεις ενεργειακής αναβάθμισης σε υφιστάμενα ακίνητα του χαρτοφυλακίου της. «Συνολικά θα αναβαθμίσουμε 15.000 τ.μ. Το πρώτο και μεγαλύτερο ακίνητο επιφάνειας της τάξεως των 11.500 τ.μ. αφορά ένα κενό κτίριο γραφείων που διαθέτουμε στην Καλλιθέα και χρησιμοποιούνταν στο παρελθόν από την Εθνική Τράπεζα. Το δεύτερο έργο αφορά την αναβάθμιση ενός κτιρίου γραφείων 3.500 τ.μ. στο Μαρούσι, που είναι μισθωμένο σε πολλούς, διαφορετικούς χρήστες», αναφέρει ο κ. Καρυτινός.

Το Ταμείο Ανάκαμψης

Σύμφωνα με τον ίδιο, τα δανειακά κεφάλαια του Ταμείου Ανάκαμψης, τα οποία χρηματοδοτούν τέτοιες δράσεις, αποτελούν μια σημαντική ευκαιρία για τις εταιρείες ακινήτων, προκειμένου να προχωρήσουν σε ενεργειακές αναβαθμίσεις υφιστάμενων ακινήτων του χαρτοφυλακίου τους. «Σε ένα περιβάλλον υψηλών επιτοκίων, το χαμηλό κόστος χρήματος που προσφέρει το Ταμείο Ανάκαμψης λειτουργεί ως καταλύτης για την επιτάχυνση παρεμβάσεων ενεργειακής αναβάθμισης κτιρίων», καταλήγει ο κ. Καρυτινός.

Εργα αναβάθμισης κτιρίων συνολικής επιφάνειας άνω των 50.000 τ.μ. μόνο στο κέντρο της Αθήνας, σχεδιάζει και η Dimand, είτε για δικά της ακίνητα είτε για ακίνητα που θα ενταχθούν στην εταιρεία του Project Skyline, όπου μετέχουν επίσης ως μέτοχοι η Alpha Bank, η Premia Properties και σύντομα και η EBRD.

Το σημαντικότερο ακίνητο που σχεδιάζεται να αναβαθμιστεί ενεργειακά, σε συνδυασμό και με διαφοροποίηση της χρήσης του, είναι το συγκρότημα κτιρίων, συνολικής επιφάνειας 25.000 τ.μ., που βρίσκεται στη συμβολή των οδών Σοφοκλέους και Αιόλου. Πρόκειται για ένα ακίνητο του ομίλου της Alpha Bank (και παλιότερα της Εμπορικής Τράπεζας), το οποίο θα ενταχθεί στο Project Skyline το επόμενο διάστημα. Μάλιστα, εκτός από τα έργα ενεργειακής αναβάθμισης, σχεδιάζεται και η μετατροπή ενός τμήματος του ακινήτου σε διαμερίσματα. Ανάλογο σχεδιασμό δρομολογεί η Dimand και για το αυτοτελές κτίριο γραφείων επιφάνειας της τάξεως των 3.000 τ.μ. που μισθώνει από το ίδρυμα Τοσίτσα. Το κτίριο βρίσκεται στη συμβολή των οδών Λυκούργου και Απελλού και πρόκειται να μετατραπεί σε ένα ακίνητο μεικτής χρήσης, που θα περιλαμβάνει σε μεγάλο βαθμό και χρήση κατοικίας. Υπενθυμίζεται ότι ήδη η εταιρεία έχει ξεκινήσει τις εργασίες για την πλήρη ανάπλαση και ενεργειακή αναβάθμιση του συγκροτήματος των κτιρίων του πρώην Μινιόν, επί της Λ. Πατησίων, σχεδιάζοντας επίσης χρήσεις καταστημάτων, γραφείων και κατοικίας.

Το κτίριο γραφείων στη διασταύρωση των οδών Σταδίου και Εμμανουήλ Μπενάκη, κατασκευής του 1959 κι επιφανείας 5.000 τ.μ., πρόκειται να μετατραπεί σε πράσινο ξενοδοχείο τεσσάρων αστέρων, στο πλαίσιο επένδυσης του ελληνικού επενδυτικού fund EuSIF.

Οφέλη από την αφαίρεση του αμίαντου

Ενα από τα μη ορατά οφέλη των παρεμβάσεων για την ενεργειακή αναβάθμιση και την ανακατασκευή των παλιών κτιρίων της Αθήνας, ιδίως όσα έχουν κατασκευαστεί πριν από αρκετές δεκαετίες, είναι ασφαλώς η αφαίρεση του αμίαντου. Η παρουσία του επικίνδυνου για την υγεία υλικού εντοπίζεται κυρίως στις σωληνώσεις των κτιρίων, ή σε παλιές ψευδοροφές. Ετσι, στο πλαίσιο των σχετικών παρεμβάσεων πραγματοποιείται και αφαίρεση και αποκομιδή του αμίαντου, γεγονός που συντελεί στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των χρηστών του κτιρίου. Ενα σχετικό παράδειγμα, όπου βρέθηκαν και αφαιρέθηκαν σημαντικές ποσότητες αμιάντου, ήταν το κτίριο του Σαρόγλειου Μεγάρου στην πλατεία Ομονοίας (Σταδίου 65), που σήμερα λειτουργεί ως πράσινο ξενοδοχείο της αλυσίδας Moxy. Για την ανακατασκευή του ακινήτου και τη μετατροπή του σε ξενοδοχείο, το σχήμα των Dimand-Prodea προχώρησε σε συνολική επένδυση που ξεπέρασε τα 20 εκατ. ευρώ. Το ακίνητο είναι ιδιοκτησίας του Μετοχικού Ταμείου Στρατού και της Λέσχης Αξιωματικών Ενόπλων Δυνάμεων και έχει παραχωρηθεί με σύμβαση εκμετάλλευσης.

Λίφτινγκ σε νέα κτίρια

Αξίζει να σημειωθεί ότι εκτός από τα κτίρια του κέντρου της Αθήνας, τα οποία εκ των πραγμάτων χρήζουν αναβάθμισης, πλέον έχουν αρχίσει να απαιτούνται σημαντικές παρεμβάσεις, ιδίως στο σκέλος της ενεργειακής κατανάλωσης, και στα κτίρια γραφείων που κατασκευάστηκαν τις δεκαετίες του 1990 και το 2000. Για παράδειγμα, η Trastor επίσης έχει ξεκινήσει τις διαδικασίες για την ενεργειακή αναβάθμιση δύο κτιρίων του χαρτοφυλακίου της, τα οποία είναι πιο σύγχρονα, αλλά που δεν καλύπτουν και πάλι τις τωρινές ανάγκες. Το πρώτο εξ αυτών βρίσκεται στη Λ. Βασ. Σοφίας 94 και μισθώνεται από την Τρ. Πειραιώς, που θα αποχωρήσει εντός του έτους. Τα έργα για την ενεργειακή αναβάθμιση θα ξεκινήσουν προς το τέλος του έτους. Ενα ακόμα ακίνητο που θα ξεκινήσει να αναβαθμίζεται ενεργειακά θα είναι το κτίριο γραφείων επιφάνειας 14.000 τ.μ. που αγόρασε πέρυσι η Trastor αντί 27 εκατ. ευρώ. Πρόκειται για ένα κτίριο γραφείων που βρίσκεται στο Μαρούσι. Το κτίριο μισθώνεται σήμερα από την Bayern και τον όμιλο Φουρλή, αμφότεροι εκ των οποίων θα έχουν αποχωρήσει έως το τέλος του έτους.

Σε ενεργειακή αναβάθμιση ενός υφιστάμενου κτιρίου γραφείων στο Μαρούσι, που αποκτήθηκε στο τέλος του 2022, προχωράει και η Noval του ομίλου Βιοχάλκο. Πρόκειται για ένα ακίνητο επιφάνειας 6.636 τ.μ. στη Λ. Κηφισίας 199. Το ακίνητο ανήκε στη HELLENiQ ENERGY Holdings και αποκτήθηκε μέσω διαγωνιστικής διαδικασίας, με το τίμημα να ανέρχεται σε 11 εκατ. ευρώ. Η Noval σχεδιάζει να ανακατασκευάσει το ακίνητο και να το αναβαθμίσει ενεργειακά, μετατρέποντάς το σε ένα σύγχρονο, βιοκλιματικό κτίριο, με πιστοποίηση κατά LEED. Εκτός όμως από τους «μεγάλους» του κλάδου, ανάλογα έργα δρομολογούνται και από άλλες εταιρείες. Για παράδειγμα, την περασμένη εβδομάδα έγινε γνωστό ότι ένα κτίριο γραφείων, κατασκευής του 1959 και επιφάνειας 5.000 τ.μ. πρόκειται να μετατραπεί σε πράσινο ξενοδοχείο τεσσάρων αστέρων. Πρόκειται για την πρώτη επένδυση του πρώτου ελληνικού επενδυτικού fund EuSIF στην ελληνική αγορά ακινήτων, το οποίο διαχειρίζεται η Sirec Energy. Η αξία της συναλλαγής υπολογίζεται ότι ανήλθε σε 25 εκατ. ευρώ.

Η μεγάλη συρρίκνωση της αγοράς εργασίας

Η ανεργία στην Ελλάδα υποχώρησε στα επίπεδα του 2004, αλλά ο αριθμός των εργαζομένων μειώθηκε κατά 190.000 άτομα

Η ανεργία επέστρεψε τον Μάιο του 2023 στο επίπεδο του 10,8%, στο ίδιο επίπεδο που ήταν και τον Μάιο του 2004. Τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ δείχνουν ότι οι άνεργοι στην Ελλάδα είναι 506.000, ενώ τον Μάιο του 2004 ήταν 517.000, πάνω κάτω δηλαδή ο ίδιος αριθμός.

Αυτό που δεν είναι αντίστοιχο, είναι ο αριθμός των απασχολουμένων. Με ανεργία στο 10,6% τον Μάιο του 2004, η χώρα μετρούσε 4,37 εκατ. απασχολουμένους. Σήμερα, με αντίστοιχο ποσοστό ανεργίας, μετράει 4,186 εκατ. Αρα, από την αγορά εργασίας... λείπουν 190.000 εργαζόμενοι, όσος δηλαδή είναι ο πληθυσμός του Βόλου και των Σερρών μαζί. Το «φαινόμενο» αποδίδεται στη μείωση του πληθυσμού της χώρας αλλά και στο brain drain. Το εργατικό δυναμικό της χώρας, από τα πέντε εκατ. που ήταν πριν μπει η χώρα στα μνημόνια, έχει μειωθεί σήμερα στα 4,7 εκατ. Ο κίνδυνος είναι ορατός: ακόμη και όταν θα επιτευχθεί ο στόχος που έχει οριστεί για μείωση της ανεργίας κάτω από το 8% (ουσιαστικά δηλαδή σε νέο ιστορικό χαμηλό), η χώρα δεν θα φτάσει –αν δεν υπάρξει ουσιαστική αλλαγή στη σύνθεση του πληθυσμού– στον αριθμό των εργαζομένων που είχε πριν μπει η χώρα στα μνημόνια, δηλαδή κοντά στα 4,6 εκατ.

Τα τρία βασικά μεγέθη για την αγορά εργασίας εξελίσσονται τα τελευταία χρόνια ως εξής:

1. Πριν ξεσπάσει η μεγάλη ύφεση, το 2008, ο αριθμός των απασχολουμένων είχε καταγράψει ρεκόρ με 4,592 εκατ. άτομα. Η μεγάλη κρίση έριξε τον αριθμό των απασχολουμένων ακόμη και στα 3,36 εκατ. τον Μάιο του 2020, μήνα κορύφωσης των αναστολών συμβάσεων εργασίας λόγω πανδημίας. Με το τέλος της πανδημίας και την επιστροφή στην ανάπτυξη, φτάσαμε να μετράμε τον Μάιο του 2023 περίπου 4,186 εκατ. απασχολουμένους.

Το «φαινόμενο» αποδίδεται στη μείωση του πληθυσμού της χώρας, αλλά και στο brain drain.

2. Οι άνεργοι ήταν 369.000 τον Μάιο του 2008 και αυτός ήταν ο χαμηλότερος αριθμός που έχει καταγραφεί τα τελευταία 20 χρόνια. Η χειρότερη χρονιά ήταν το 2013 με περισσότερους από 1,35 εκατ. ανέργους, ενώ πλέον ο αριθμός έχει υποχωρήσει στους 506.000. Το ποσοστό της ανεργίας είναι σήμερα στο 10,6%. Για να πέσει στο 8% που είναι και ο επίσημος στόχος, θα πρέπει ο αριθμός των ανέργων να μειωθεί περαιτέρω στους 360.000 και ουσιαστικά να επανέλθει στα επίπεδα του 2008. Χρειάζονται επιπλέον 140.000-150.000 θέσεις εργασίας για να φτάσουμε στον στόχο.

3. Ο μεγαλύτερος αριθμός οικονομικά μη ενεργών πολιτών καταγράφηκε στην Ελλάδα το 2020 λόγω πανδημίας. Οσοι μπήκαν σε αναστολή, χαρακτηρίστηκαν με αυτόν τον τρόπο. Γι' αυτό και τον Μάιο του 2022 που είχε τελειώσει το μέτρο των αναστολών, ο οικονομικά μη ενεργός πληθυσμός ήταν 3,1 εκατ. άτομα, όσα και σήμερα.

Τι σημαίνει για την ελληνική οικονομία μικρότερος αριθμός εργατικού δυναμικού; Λιγότερα έσοδα για το ασφαλιστικό, χαμηλότερο φορολογητέο εισόδημα –πριν από τα μνημόνια είχε φτάσει στα 115 δισ. ευρώ και το 2022 έκλεισε με 85 δισ. ευρώ, δηλαδή 30 δισ. ευρώ λιγότερα– περισσότερα προβλήματα στελέχωσης των εταιρειών. Οσο μάλιστα συνεχίζεται η μείωση του πληθυσμού της χώρας –από το 2011 και μετά οι θάνατοι είναι περισσότεροι από τις γεννήσεις– τόσο περισσότερο θα διογκώνεται το πρόβλημα. Η ανεργία θα μειώνεται αλλά ο αριθμός των απασχολουμένων δεν θα αυξάνεται ανάλογα.

Απασχόληση

	Απασχολούμενοι (σε χιλιάδες)	Ανεργοι (σε χιλιάδες)	Μη ενεργοί (σε χιλιάδες)	Ποσοστό ανεργίας
Μάιος 2004	4.376,3	517,8	3.569,0	10,6%
Μάιος 2005	4.452,4	491,2	3.529,5	9,9%
Μάιος 2006	4.506,3	450,7	3.520,9	9,1%
Μάιος 2007	4.524,2	422,1	3.534,0	8,5%
Μάιος 2008	4.592,8	368,8	3.512,8	7,4%
Μάιος 2009	4.543,0	471,7	3.423,4	9,4%
Μάιος 2010	4.407,1	627,9	3.342,5	12,5%
Μάιος 2011	4.077,0	828,9	3.404,9	16,9%
Μάιος 2012	3.669,8	1.171,0	3.415,8	24,2%
Μάιος 2013	3.475,2	1.351,0	3.363,0	28,0%
Μάιος 2014	3.486,0	1.305,2	3.350,2	27,2%
Μάιος 2015	3.631,3	1.188,0	3.273,0	24,7%
Μάιος 2016	3.661,5	1.148,0	3.242,2	23,9%
Μάιος 2017	3.731,3	1.058,5	3.226,6	22,1%
Μάιος 2018	3.805,0	931,6	3.243,4	19,7%
Μάιος 2019	3.906,5	832,7	3.197,8	17,6%
Μάιος 2020	3.365,5	819,2	3.710,2	19,6%
Μάιος 2021	3.940,7	726,9	3.195,8	15,6%
Μάιος 2022	4.140,3	601,3	3.092,9	12,7%
Μάιος 2023	4.186,2	506,2	3.111,5	10,8%

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Το 2022, οι θάνατοι έφτασαν στους 142.573 και οι γεννήσεις στις 77.106, που σημαίνει ότι το ισοζύγιο ήταν αρνητικό κατά 65.500, ενώ και το 2023, στα στατιστικά στοιχεία του ληξιαρχείου έχουν περάσει 67.074 θάνατοι και 35.015 γεννήσεις.

Τα στατιστικά της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής δείχνουν ότι και το τμήμα του μη ενεργού οικονομικά πληθυσμού έχει μειωθεί. Τα 3,1 εκατ. είναι ο μικρότερος αριθμός που έχει καταγραφεί από το 2004 μέχρι σήμερα. Αρα, δεν μπορεί κανείς να υποθέσει ότι σημαντικό τμήμα του πληθυσμού απογοητεύτηκε από τις δυσκολίες στην αγορά εργασίας και επέλεξε συνειδητά να μην εργάζεται. Ως λύση προβάλλει τώρα ο επαναπατρισμός νέων που εγκατέλειψαν τη χώρα την προηγούμενη 12ετία αναζητώντας καλύτερες συνθήκες εργασίας στο εξωτερικό.

Οι χαμηλοί μισθοί

Το πρόβλημα είναι ότι παρά τις όποιες αυξήσεις έγιναν στους μισθούς, οι αποδοχές στην Ελλάδα παραμένουν σε αρκετά χαμηλά επίπεδα προκειμένου να καταστούν «ελκυστικοί» για αυτούς που άφησαν τη χώρα τους. Για τους επόμενους μήνες, ο κατώτατος μισθός στον ιδιωτικό τομέα θα παραμείνει στα 780 ευρώ, ενώ από τον Μάιο του 2024 και μετά θα ανέβει πιθανότατα στα 810 με 820 ευρώ μεικτά. Στον ιδιωτικό τομέα υπάρχει η δυνατότητα ελεύθερης διαπραγμάτευσης, ωστόσο με τον μέσο μεικτό μισθό να ανέρχεται πλέον περίπου στα 1.200-1.250 ευρώ, τα περιθώρια να γίνει ο μισθός στην Ελλάδα συγκριτικό πλεονέκτημα σε σχέση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες, δεν είναι πολλά.

VOGUE
GREECE
ΚΥΡΙΑΚΗ
23/07
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
SENSES
JESSICA STAM BY PANOS DAVIOS

Στο τραπέζι η αξιοποίηση σπάνιων γαιών στην Ελλάδα

Η απεξάρτηση της Ε.Ε. από την Κίνα δημιουργεί ευκαιρίες

Της **ΧΡΥΣΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ**

Ευκαιρίες αξιοποίησης των εγχώριων κοιτασμάτων σπάνιων γαιών και κρίσιμων πρώτων υλών «βλέπει» η κυβέρνηση μετά τους περιορισμούς που ανακοίνωσε η Κίνα στις εξαγωγές γαλλίου και γερμανίου, απαραίτητες πρώτες ύλες για την κατασκευή ημιαγωγών.

Μέσα στο Σαββατοκύριακο ο υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας Θεόδωρος Σκυλακάκης ζήτησε αναλυτική ενημέρωση από την Ελληνική Αρχή Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών (ΕΑΓΜΕ και πρώην ΙΓΜΕ) σχετικά με τις περιοχές πιθανολογούμενων κοιτασμάτων σπάνιων γαιών και κρίσιμων πρώτων υλών, με στόχο να αξιολογηθούν οι πιο ώριμες από τις οποίες θα μπορούσε να ξεκινήσει πρόγραμμα περαιτέρω διερεύνησης για τον εντοπισμό τους και εν συνεχεία οι δυνατότητες εξόρυξης.

Είχε προηγηθεί μέσα στην εβδομάδα η επαφή της Κομισιόν με τη Mytilineos, η οποία ζήτησε από την ελληνική εταιρεία να διερευνήσει την παραγωγή γαλλίου ως υποπροϊόντος κατά τη διαδικασία μετατροπής του βωξίτη σε αλουμίνα, πρώτη ύλη για την παραγωγή αλουμινίου στις εγκαταστάσεις της «Αλουμίνιον της Ελλάδος» στον Αγ. Νικόλαο Βοιωτίας. Η Ε.Ε. προμηθεύεται το 71% του γαλλίου και το 45% του γερμανίου από την Κίνα, αλλά υπάρχουν μόνο λίγες εταιρείες εκτός Κίνας ικανές να παράγουν μέταλλα υψηλής καθαρότητας που χρησιμοποιούνται στην κατασκευή τσιπ, πλιακών φωτοβολταϊκών κυττάρων και οπτικών ινών.

Η διοίκηση της ΕΑΓΜΕ κατέθεσε, σύμφωνα με πληροφορίες, στο γραφείο του κ. Σκυλακάκη μέσα στο Σαββατοκύριακο έναν πλήρη φάκελο με τη χαρτογράφηση των περιοχών που έχουν διερευνηθεί στο παρελθόν σε συνεργασία με το ΕΛΚΕΘΕ (Ελληνικό Κέντρο Θαλασσίων Ερευνών) και εμφανίζουν σημαντικές ενδείξεις ύπαρξης κοιτασμάτων σπάνιων κρίσιμων πρώτων υλών, καθώς και προτάσεις για τα επόμενα βήματα που απαιτούνται εφόσον υπάρξει πολιτική βούληση για την αξιοποίησή τους.

«Είναι ένα θέμα προτεραιότητας, ευρωπαϊκής και ντε φάκτο ελληνικής και πρέπει να δούμε τι μπορεί να πετύχουμε σε αυτό το πεδίο. Θα δούμε τις περιοχές με ενδεικτικά κοιτάσματα, τι πρόσθετα στοιχεία χρειάζονται, θα τα αξιολογήσουμε και παράλληλα θα δουλέψουμε το θεσμικό πλαίσιο για την αξιοποίησή τους» δηλώνει στην «Κ» ο κ. Σκυλακάκης, υπογραμμίζοντας τον σημαντικό ρόλο των κρίσιμων πρώτων υλών για την υλοποίηση της πολιτικής πράσινης μετάβασης της Ευρώπης.

Θ. Σκυλακάκης: Είναι ένα θέμα προτεραιότητας, ευρωπαϊκής και ντε φάκτο ελληνικής.

Το πρώτο βήμα στην κατεύθυνση της αξιοποίησης των πιθανολογούμενων κρίσιμων πρώτων υλών για την ενεργειακή μετάβαση είναι η επίσπευση και εντατικοποίηση των κοιτασματολογικών ερευνών (γεωφυσικές και χημικές αναλύσεις) στις περιοχές που θεωρούνται πιο ώριμες, με χρηματοδότηση από τα νέα προγράμματα του ΕΣΠΑ. Στη συνέχεια και προκειμένου να διαπιστωθεί εάν οι ενδείξεις επιβεβαιώνονται θα πρέπει να γίνουν κάποιες γεωτρήσεις, οι οποίες σύμφωνα με τις εκτιμήσεις αρμοδίων στελεχών στην καλύτερη των περιπτώσεων θα ξεκινήσουν μέσα στο 2024 και θα διαρκέσουν τουλάχιστον δύο έτη. «Από τη στιγμή που θα ξεκινήσει ένα πλήρες πρόγραμμα ερευνών μέχρι και την αξιοποίηση του κοιτάσματος θα περάσουν τουλάχιστον δέκα χρόνια, διάστημα που μπορεί να περιοριστεί κατά το ήμισυ εάν ληφθούν μέτρα επίσπευσης της αδειοδοτικής διαδικασίας λόγω της κρισιμότητα της κατάστασης», τονίζει στην «Κ» ο δρ Κωνσταντίνος Λασκαρίδης, προϊστάμενος Διεύθυνσης Ορυκτών Πόρων και Μεταλλευτικής της ΕΑΓΜΕ.

Για την κυβέρνηση και την πολιτική ηγεσία του ΥΠΕΝ, το ζήτημα –μετά και την κρισιμότητα της κατάστασης όπως διαμορφώνεται σε ευρωπαϊκό επίπεδο από τη στάση της Κίνας– τίθεται σε προτεραιότητα και αυτό φάνηκε και από τις δηλώσεις του αρμόδιου υπουργού Θ. Σκυλακάκη κατά την προσέλευσή του στο άτυπο συμβούλιο υπουργών Περιβάλλοντος και Ενέργειας την περασμένη Τετάρτη στο Βαγιαδολίδ της Ισπανίας.

«Η Ελλάδα στηρίζει την πρωτοβουλία της Ε.Ε. για στρατηγική αυτονομία και μπορεί να συμβάλει με την εξόρυξη κρίσιμων πρώτων υλών και σπάνιων γαιών που υπάρχουν στο υπέδαφός της, σε αυτή την προσπάθεια», δήλωσε ο υπουργός. Σημείωσε επίσης ότι «η Ελλάδα αποτελεί έναν από τους μεγαλύτερους παραγωγούς βωξίτη στην Ε.Ε., ενώ σημαντικό είναι το δυναμικό της χώρας σε αντιμόνιο και σε στοιχεία που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή μπαταριών, όπως νικέλιο, κοβάλτιο και μαγγάνιο και ότι η εξόρυξη σπάνιων γαιών και κρίσιμων στρατηγικών μετάλλων θα μπορούσε να διευκολυνθεί από το REPowerEU, το οποίο σχεδιάζεται έτσι ώστε να συμβάλει και σε πρόσθετες επενδύσεις στον τομέα των μπαταριών». Θα πρέπει να σημειωθεί ότι το συμβούλιο υπουργών της Ε.Ε. έπειτα από τις ισχυρές αντιδράσεις της Πανευρωπαϊκής Ενωσης Βιομηχανιών Μετάλλου (Eurometaux), ενέκρινε την ένταξη στη λίστα των κρίσιμων πρώτων υλών (CRM) το αλουμίνιο, την αλουμίνα και τον ψευδάργυρο, που δεν είχε συμπεριλάβει αρχικά η Κομισιόν.

Κρίσιμες πρώτες ύλες και σπάνιες γαίες στην Ελλάδα

Πλατίνα

Εκτός από τη βιομηχανία κοσμημάτων, χρησιμοποιείται στους **καταλύτες των αυτοκινήτων.** Επίσης, η ομάδα μετάλλων πλατίνας, που περιλαμβάνει το παλλάδιο, χρησιμοποιείται σε ένα ευρύ φάσμα συσκευών, από τηλεοράσεις πλάσματος και αεροσκάφους αυτοκινήτου έως βηματοδότες.

Η ΕΥΡΩΠΗ ΕΙΣΑΓΕΙ:
Κυρίως από τη Νότια Αφρική, τη Ρωσία και τις ΗΠΑ

Αλλες χώρες παραγωγοί είναι ο **Καναδάς** και η **Ζιμπάμπουε.**

Γερμάνιο

Αυτό το μέταλλο χρησιμοποιείται κυρίως σε **οπτικές ίνες,** πλαστικά PET, ηλεκτρονικά και ηλιακά πάνελ, στρατιωτικές συσκευές νυχτερινής όρασης, δορυφορικά ηλιακά κύτταρα και πυροσβεστικό εξοπλισμό. Εξάγεται ως υποπροϊόν της παραγωγής ψευδαργύρου και από τέφρα άνθρακα.

Η ΕΥΡΩΠΗ ΕΙΣΑΓΕΙ:
50% από τη Φινλανδία
17% από την Κίνα
11% από τη Βρετανία

Η **Ρωσία** έχει το 5% της παγκόσμιας παραγωγής.

Σπάνιες γαίες

Είναι ζωτικής σημασίας για την παραγωγή πολλών προϊόντων υψηλής τεχνολογίας, όπως οι μόνιμοι μαγνήτες, απαραίτητο συστατικό σε **smartphone,** τηλεοράσεις, υπολογιστές, κινητήρες αυτοκινήτων, ανεμογεννήτριες.

Η ΕΥΡΩΠΗ ΕΙΣΑΓΕΙ:
99% των σπάνιων γαιών και
98% των μόνιμων μαγνητών από την Κίνα

Το μεγαλύτερο γνωστό κοίτασμα σπάνιων γαιών στην Ευρώπη ανακαλύφθηκε στη **βόρεια Σουηδία** τον Ιανουάριο, αλλά μπορεί να χρειαστούν από 10 έως 15 χρόνια για να ξεκινήσει η εξόρυξη.

Μαγνήσιο

Είναι βασικό για τη βιομηχανία αλουμινίου. Χρησιμοποιείται στην παραγωγή χάλυβα και σε πλήθος κλάδων, συμπεριλαμβανομένων των μεταφορών και του διαστήματος, σε ηλεκτρονικά είδη ευρείας κατανάλωσης, όπως φορητούς υπολογιστές και κινητά τηλέφωνα και στην **παραγωγή φαρμακευτικών προϊόντων.** Το μαγνήσιο χρησιμοποιείται επίσης για την κατασκευή χάλυβα.

Η ΕΥΡΩΠΗ ΕΙΣΑΓΕΙ:
93% από την Κίνα

Οι **ΗΠΑ** έχουν το 4% της παγκόσμιας παραγωγής.

Στρόντιο

Μαλακό μέταλλο σε ασημί απόχρωση, βασικό συστατικό στη βιομηχανία εξόρυξης πετρελαίου και φυσικού αερίου και στους μόνιμους **μαγνήτες μεγαφώνων** και κεραιών.

Η ΕΥΡΩΠΗ ΠΡΟΜΗΘΕΥΕΤΑΙ:
100% από την Ισπανία

Παράγεται επίσης σε **Ιράν** και **Κίνα.**

Λίθιο

Είναι το βασικό υλικό για μπαταρίες, χωρίς αυτό η **ηλεκτροκίνηση** θα ήταν φενάκη. Χρησιμοποιείται επίσης για την παραγωγή ανθεκτικού στη θερμότητα γυαλιού, κεραμικών και ψυχιατρικών φαρμάκων.

Η ΕΥΡΩΠΗ ΕΙΣΑΓΕΙ:
Κυρίως από τη Χιλή, τις ΗΠΑ και τη Ρωσία.

Σε ευρωπαϊκό έδαφος υπάρχει στην **Πορτογαλία,** στην **Τσεχία** και στην **Ισπανία, αλλά οι προσπάθειες εξόρυξης σταμάτησαν λόγω των αντιδράσεων.**

Κοβάλτιο

Για αιώνες χρησιμοποιήθηκε κυρίως για την παραγωγή μπλε χρωστικής. Πλέον είναι βασικό συστατικό σε επαναφορτιζόμενες μπαταρίες για smartphone και ηλεκτρικά αυτοκίνητα, **τουρμπίνες** αεροσκαφών και σε ζωοτροφές.

Η ΕΥΡΩΠΗ ΕΙΣΑΓΕΙ:
50% από το Κονγκό

Παράγεται επίσης σε **Καναδά** και **Κίνα.**

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Σε ποιες περιοχές υπάρχουν σημαντικές ενδείξεις για κοιτάσματα

Η Ελλάδα μαζί με τη Γροιλανδία, τη Σουηδία, τη Φινλανδία και τη Νορβηγία αποτελούν την ομάδα χωρών που η Ευρώπη μπορεί να στηρίξει τα σχέδιά της για περιορισμό της εξάρτησής της σε σπάνιες γαίες και κρίσιμες πρώτες ύλες από την Κίνα.

Η γεωλογία της Ελλάδας, σύμφωνα με τον δρα Κωνσταντίνο Λασκαρίδη, προϊστάμενο Διεύθυνσης Ορυκτών Πόρων και Μεταλλευτικής της Ελληνικής Αρχής Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών (ΕΑΓΜΕ), παρουσιάζει όξινα μαγματικά πετρώματα ανάλογα με αυτά της Β. Ευρώπης, που φιλοξενούν τα γνωστά κοιτάσματα Norra Kärr της Σουηδίας, Kvanefjeld και Kringlerne της Γροιλανδίας και Fen της Νορβηγίας και της Φινλανδίας, τα οποία θεωρείται ότι από μόνα τους μπορούν να καλύψουν τις ανάγκες της Ευρώπης στις επόμενες δεκαετίες.

Υπάρχουν σημαντικές ενδείξεις για την ύπαρξη σπάνιων γαιών κυρίως σε περιοχές της Β. Ελλάδας, από τις έρευνες που έχει πραγματοποιήσει το ΙΓΜΕ (νυν ΕΑΓΜΕ) σε συνεργασία με το ΕΛΚΕΘΕ. Σπάνιες γαίες, και μάλιστα σε υψηλή περιεκτικότητα, ανιχνεύονται στο παράκτιο και το υποθαλάσσιο περιβάλλον μεταξύ Χαλκιδικής και Αλεξανδρούπολης, κυρίως στις εκβολές των ποταμών Στρυμόνα, Νέστου και Εβρου. Κοιτασματολογικές έρευνες αλλά και αναλύσεις δειγμάτων που πραγματοποίησε το ΙΓΜΕ σε αυτές τις περιοχές ήταν αρκετά ενθαρρυντικές, με μέση περιεκτικότητα σπάνιων γαιών 1,17%, αλλά δυστυχώς με αρκετή περιεκτικότητα σε θόριο (ραδιενεργό στοιχείο). Η ύπαρξη ραδιενεργών στοιχείων και βαρέων μετάλλων στις σπάνιες γαίες είναι ο βασικότερος λόγος που στην Ευρώπη, αν και έχουν βρεθεί κοιτάσματα, δεν έχουν αξιοποιηθεί μέχρι σήμερα, τονίζει ο κ. Λασκαρίδης. Σπάνιες γαίες εντοπίζονται επίσης στους λατερίτες της Λοκρίδας και στο Βροντερό Φλώρινας, στους βωξίτες της ζώνης Παρνασσού - Γκιώνας, στα αλκαλικά μαγματικά πετρώματα στον Φανό της Σαμοθράκης και στους φωσφορίτες στη Δυτική Ελλάδα.

Η γεωλογία της Ελλάδας έχει ανάλογα χαρακτηριστικά με εκείνα της Σουηδίας, της Γροιλανδίας, της Νορβηγίας και της Φινλανδίας.

Από τις μεταλλοφορίες σπάνιων γαιών που μελετήθηκαν στην Ελλάδα, σύμφωνα με τον κ. Λασκαρίδη, μόνον οι μαύρες άμμοι από την περιοχή της Λουτρών Ελευθερών - Νέας Περάμου παρουσιάζουν οικονομικό ενδιαφέρον.

Η ΕΑΓΜΕ, σύμφωνα με τον κ. Λασκαρίδη, μπορεί να συμβάλει στη μείωση της εξάρτησης της Ελλάδας και κατ' επέκταση της Ε.Ε. από τις εισαγωγές κρίσιμων πρώτων υλών, με επαναξιολόγηση των εγχώριων πόρων και αντιμετώπιση τριών ζητημάτων. Αναφέρεται στην ολοκλήρωση της γεωλογικής ερευνητικής προσπάθειας της χώρας μας, στη σύνθεση των διαθέσιμων πληροφοριών, οι οποίες είναι κατακερματισμένες, ξεπερασμένες και ελλιπείς, καθώς και στην επανεκτίμηση του δυναμικού των αποβλήτων εξόρυξης.

Σύμφωνα με έρευνες, υπάρχουν σημαντικές ενδείξεις για την ύπαρξη σπάνιων γαιών, κυρίως σε περιοχές της Β. Ελλάδας. Σπάνιες γαίες και μάλιστα σε υψηλή περιεκτικότητα ανιχνεύονται στο παράκτιο και το υποθαλάσσιο περιβάλλον μεταξύ Χαλκιδικής και Αλεξανδρούπολης, κυρίως στις εκβολές των ποταμών Στρυμόνα, Νέστου και Εβρου.

Οι σπάνιες γαίες της Ελλάδας είχαν προσελκύσει στο παρελθόν το ενδιαφέρον της Κίνας. Εξαμελής κινεζική αντιπροσωπεία, αποτελούμενη από γεωλόγους και μηχανικούς μεταλλείων από τη γεωλογική υπηρεσία της Κίνας και δύο εκπροσώπους της μεταλλουργικής εταιρείας China Minmetals, βρέθηκε για έξι ημέρες τον Σεπτέμβριο του 2014 στην Αθήνα, όπου πέρα από τον τότε υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Γιάννη Μανιάτη, επισκέφθηκε το ΙΓΜΕ και ενημερώθηκε για τις μέχρι τότε έρευνες, αλλά και την Αλουμίνιον της Ελλάδος, για να διαπιστώσει εάν ανιχνεύονται σπάνιες γαίες στα απορρίμματα παραγωγής αλουμινίου.

Η Κίνα εμφανίστηκε τότε πρόθυμη να επενδύσει στη χώρα μας σε έρευνα και εξόρυξη σπάνιων γαιών και να μεταφέρει το κοίτασμα στις εγκαταστάσεις της για επεξεργασία, όπου οι περιβαλλοντικοί περιορισμοί είναι ιδιαίτερα χαλαροί. Το περιβαλλοντικό, υπό την έννοια των αντιδράσεων σε νέες εξορύξεις, είναι το μεγαλύτερο πρόβλημα που έχει μπροστά της η Ευρώπη στον νέο στόχο για αυτονομία σε κρίσιμες πρώτες ύλες.

ΑΝΑΛΥΣΗ / *Του* **ΚΩΣΤΑ ΚΑΛΛΙΤΣΗ**

Πληθωρισμός απληστίας και επισήμως...

Ο πρωθυπουργός αναγνώρισε ότι υπάρχει θέμα «πληθωρισμού απληστίας» – πληθωρισμού κερδών. Πρόκειται γι' αυτό που συμβαίνει με τα εισιτήρια της ακτοπλοΐας (ή με αεροπορικά εισιτήρια...), με τα τρόφιμα, κάτι σαν αυτό που συμβαίνει σε αρκετά είδη λαϊκής κατανάλωσης (που μένουν αμετάβλητες οι τιμές, ενώ μικραίνουν οι συσκευασίες). Επειδή η ζήτηση ξεπερνάει την προσφορά λόγω διαταραχών, οι εταιρείες βρίσκουν ευκαιρία να αυξήσουν τα κέρδη τους, αυξάνοντας τις τιμές δυσανάλογα συγκριτικά με τα κόστη. Στην αναμπουμπούλα, κάποιοι χαίρονται. Το φαινόμενο δεν είναι καινούργιο. Πριν από 250 χρόνια ο Ανταμ Σμιθ εξηγούσε ότι η αύξηση των κερδών μπορεί να προκαλέσει γεωμετρική αύξηση των τιμών, ενώ η αύξηση των μισθών μόνο μια γραμμική, αναλογική αύξησή τους. «Τα υψηλά κέρδη –έγραφε– τείνουν να αυξάνουν τις τιμές πολύ περισσότερο απ' ό,τι οι υψηλοί μισθοί». Γι' αυτό διαφωνούσε με όσους ισχυρίζονταν ότι, δήθεν, στα κέρδη δεν πρέπει να μπαίνει ταβάνι, αλλά να αφήνονται να φτάσουν στον ουρανό, ελεύθερα να ρυθμίζονται από την αγορά. Τα λόγια του ξαναγίνονται, περισσότερο από ποτέ, επίκαιρα. Από την Κριστίν Λαγκάρντ, τον ΟΟΣΑ, την Ε.Ε. μέχρι το ΔΝΤ, οι μελέτες υποδεικνύουν ως κύριο παράγοντα του πληθωρισμού τα επιχειρηματικά κέρδη. Η διάγνωση που (καθυστερημένα...) έκανε ο πρωθυπουργός είναι σωστή. Αλλά «μια σωστή διάγνωση δεν προσφέρει πολλά, αν δεν συνοδευτεί από μια σωστή θεραπεία». Κατ' αρχήν, σε επίπεδο Ευρωζώνης, η θεραπεία που ακολουθείται μάλλον επιδεινώνει παρά θεραπεύει την ασθένεια. Οι αυξήσεις των επιτοκίων που (επιθετικά) αποφασίζει η ΕΚΤ επιτείνουν τους κινδύνους ανεργίας, ύφεσης, αντί να ενισχύουν την προσφορά αποθαρρύνουν τις επενδύσεις και, βεβαίως, κατατείνουν στη συρρίκνωση του κοινωνικού κράτους, ιδιαίτερα στις δημοσιονομικά ασθενέστερες χώρες. Αν, όμως, οι αυξήσεις των ευρωπαϊκών επιτοκίων είναι μια πολιτική εκτός τόπου και χρόνου, δεν σημαίνει ότι δεν μπορεί να γίνει τίποτα. Οι Ισπανοί, για παράδειγμα, είχαν θέσει πλαφόν στις τιμές ηλεκτρικού ρεύματος και ενέργειας, μείωσαν τους συντελεστές ΦΠΑ, πήραν διοικητικά μέτρα για τις τιμές των εισιτηρίων και τα ενοίκια, και κατάφεραν η οικονομία τους να αναδειχθεί η πρώτη μεγάλη οικονομία της Ευρωζώνης όπου έπεσε ο πληθωρισμός κάτω από 2% – με συγκριτικά μεγάλη μείωση των τιμών των τροφίμων. Στα καθ' ημάς, ο υγιής ανταγωνισμός ποτέ δεν ήταν στα ισχυρά σημεία της οικονομίας μας, η ενίσχυση και στήριξη της Επιτροπής Ανταγωνισμού δεν ήταν στις προτεραιότητες των εκάστοτε κυβερνήσεων, οι ποινές –όταν επιβάλλονταν– δεν ήταν τέτοιες που να χαλάνε το γλέντι της κερδοσκοπίας. Οπως δείχνει η περίπτωση της ακτοπλοΐας, η κερδοσκοπία έχει αποθρασυνθεί – την ενθάρρυνε και η πολιτική της περασμένης 4ετίας. Μένει να φανεί αν αυτό θα αλλάξει, αν το κράτος θα κάνει χρήση της δύναμής του για να προστατέψει τον κόσμο της εργασίας. Αν θα γίνουν εκτεταμένοι έλεγχοι στις τιμές, αν θα τονωθεί ο ανταγωνισμός, αν θα επιβληθούν κάποιου είδους «κόφτες» σε υπερβολικά ποσοστά κέρδους – που τροφοδοτούν τον πληθωρισμό και τα επιδοτούμε μέσω των market pass. Αν, δηλαδή, η σωστή πρωθυπουργική διάγνωση θα συνοδευτεί από αποτελεσματική θεραπεία.

Απομένει να φανεί αν η σωστή πρωθυπουργική διάγνωση θα συνοδευτεί από αποτελεσματική θεραπεία.

kallitsiskostas@yahoo.com

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Β΄ ΤΟΜΟΣ

Ο συναρπαστικός επίλογος
του καθηλωτικού graphic novel

ΚΥΡΙΑΚΗ
23/07

Σε ιστορικό υψηλό οι ξένες επενδύσεις

Αυξήθηκαν κατά 20,2% σε σχέση με το 2021, στα 7,6 δισεκατομμύρια, μειώθηκαν στην Ευρωπαϊκή Ενωση

Της **ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ**

Νέο ιστορικό υψηλό ρεκόρ σημείωσαν οι άμεσες ξένες επενδύσεις (ΑΞΕ) στην Ελλάδα το 2022, καθώς σύμφωνα με τα στοιχεία της UNCTAD (πρόκειται για τον οργανισμό εμπορίου και ανάπτυξης του ΟΗΕ), που περιλαμβάνονται στην ετήσια έκθεση για τις ΑΞΕ, World Investment Report 2022, η αξία τους διαμορφώθηκε σε 7,604 δισ. δολάρια έναντι 6,328 δισ. δολαρίων το 2021, ενισχυμένες κατά 20,2%. Αξίζει, μάλιστα, να σημειωθεί ότι το 2021, χρονιά κατά την οποία σημειώθηκε ρεκόρ 31 ετών, η αξία των ΑΞΕ με βάση τα αναθεωρημένα στοιχεία της UNCTAD ήταν όπως προαναφέρθηκε 6,328 δισ. δολάρια, αρκετά περισσότερα από την αρχική εκτίμηση του διεθνούς οργανισμού που είχε κάνει λόγο για ΑΞΕ ύψους 5,732 δισ. δολαρίων. Σχεδόν το 75% των ΑΞΕ που πραγματοποιήθηκαν στην Ελλάδα το 2022 αφορά εξαγορές - συγχωνεύσεις ελληνικών επιχειρήσεων από ξένα κεφάλαια - επενδυτές.

Οι ξένες επενδύσεις που αφορούν εξαγορές και συγχωνεύσεις ελληνικών επιχειρήσεων ανήλθαν σε 5,634 δισ.

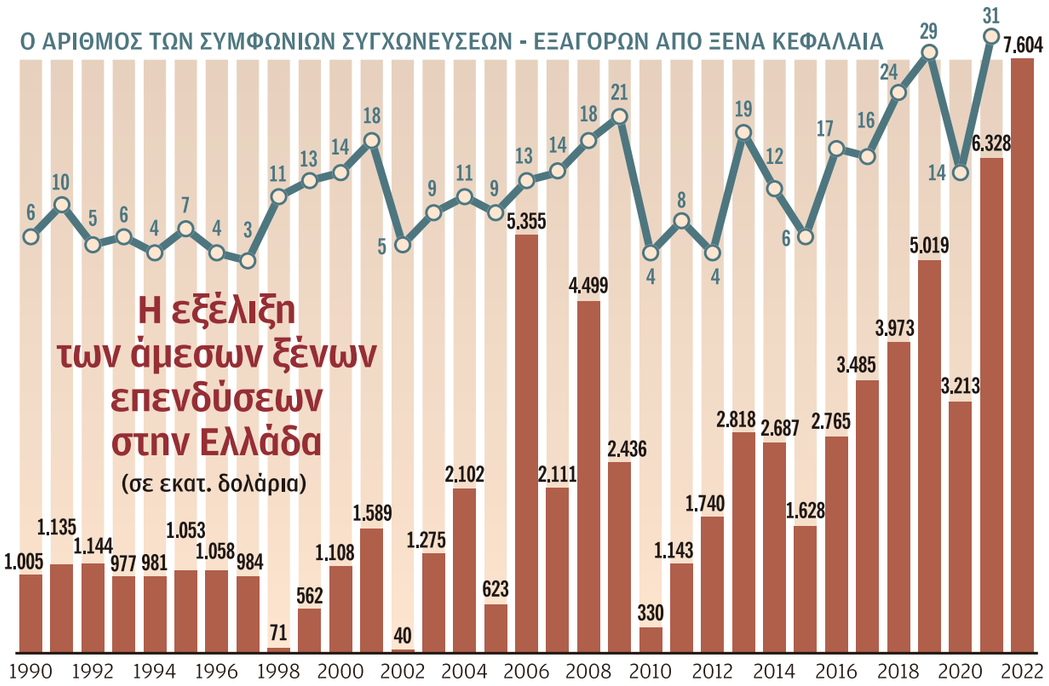

• Τα στοιχεία για το 2021 έχουν αναθεωρηθεί προς τα πάνω σε σύγκριση με την περυσινή έκθεση
ΠΗΓΕΣ: UNCTAD, World Investment Report
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η ΑΥΞΗΣΗ των ΑΞΕ στην Ελλάδα το 2022, και μάλιστα κατά 20,2%, είναι ιδιαιτέρως σημαντική, δεδομένου ότι μετά την πανδημική κρίση υπήρξε η ενεργειακή - πληθωριστική κρίση που επηρέασε κυρίως την Ευρώπη. Στην Ευρώπη, άλλωστε, οι ΑΞΕ συνολικά υποχώρησαν το 2022 κατά 8,2% σε σύγκριση με το 2021, ενώ ειδικά στην Ευρωπαϊκή Ενωση η αξία των ΑΞΕ μειώθηκε ακόμη περισσότερο, κατά 9,7%. Σε παγκόσμιο επίπεδο οι ΑΞΕ επίσης σημείωσαν υποχώρηση το 2022 σε σύγκριση με το 2021, κατά 12,4%. Υπενθυμίζεται ότι το 2021 οι ΑΞΕ σε παγκόσμιο επίπεδο είχαν αυξηθεί κατά 64%, άνοδος που συνδέεται κυρίως με την επανεκκίνηση της οικονομικής δραστηριότητας μετά το σοκ των lockdowns του 2020.

Το απόθεμα ΑΞΕ στην Ελλάδα διαμορφώθηκε το 2022 σε 49,24 δισ. δολάρια έναντι 42,11 δισ. δολαρίων το 2021, αυξημένο κατά 16,9%.

Οι ΑΞΕ που αφορούν εξαγορές και συγχωνεύσεις ελληνικών επιχειρήσεων από ξένα κεφάλαια ανήλθαν το 2022 σε 5,634 δισ. δολάρια έναντι 2,901 δισ. δολαρίων το 2021, καταγράφοντας αύξηση 94,2%. Από την άλλη, μείωση σημείωσαν για ακόμη μία χρονιά οι ΑΞΕ που αφορούν εντελώς νέες επενδύσεις, όχι δηλαδή εξαγορά υφιστάμενων επιχειρήσεων, αλλά εγκατάσταση νέων επιχειρήσεων ή επέκταση με νέες επενδύσεις (greenfield investments). Ειδικότερα, σύμφωνα με τα στοιχεία της UNCTAD, η αξία αυτού του είδους των επενδύσεων διαμορφώθηκε το 2022 σε 2,196 δισ. δολάρια έναντι 2,411 δισ. δολαρίων το 2021, καταγράφοντας μείωση 8,9%. Μείωση κατά 19,5% είχαν σημειώσει το 2021 σε σύγκριση με το 2020 οι επενδύσεις που χαρακτηρίζονται «greenfield». Βασικός λόγος γι' αυτό το φαινόμενο είναι ότι αφενός παραμένουν σε ισχύ πολλά γραφειοκρατικά εμπόδια που αποτρέπουν τους ξένους επενδυτές να ξεκινήσουν κάτι εκ του μηδενός στην ελληνική αγορά, και αφετέρου υπάρχουν πολύ καλές ελληνικές επιχειρήσεις στις οποίες επιλέγουν να επενδύσουν και να έχουν πολύ πιο άμεσα αποτελέσματα. Αυτό, πάντως, από μια άποψη μεταφράζεται σε επενδύσεις που δημιουργούν λιγότερες νέες θέσεις εργασίας από τις προσδοκώμενες.

Τι συνέβη στη γειτονική Τουρκία, μία από τις βασικές ανταγωνίστριες χώρες στην προσέλκυση ξένων επενδύσεων στην περιοχή μας, το 2022, σε μια χρονιά που η τουρκική οικονομία βρέθηκε σε περιδίνηση; Οι ΑΞΕ αυξήθηκαν κατά 8,8% σε σύγκριση με το 2021 και διαμορφώθηκαν σε 12,88 δισ. δολάρια.

Στην Πορτογαλία, μια χώρα με οικονομία που έχει αρκετά όμοια χαρακτηριστικά με αυτά της Ελλάδας, οι άμεσες ξένες επενδύσεις διαμορφώθηκαν το 2022 σε 9,09 δισ. δολάρια, μειωμένες κατά 5,4% σε σύγκριση με το 2021. Αξίζει, δε, να σημειωθεί ότι το απόθεμα ΑΞΕ στην εν λόγω χώρα είναι πολύ μεγαλύτερο από αυτό της Ελλάδας, στα 177,33 δισ. δολάρια. Σε θετικό πρόσημο, αλλά σε πολύ χαμηλότερα επίπεδα από αυτά στην Ελλάδα, διαμορφώθηκαν οι ΑΞΕ στην Εσθονία, τη χώρα της Βαλτικής που γνωρίζει σημαντική ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια, στηριζόμενη πολύ στις νέες τεχνολογίες. Οι ΑΞΕ στην Εσθονία διαμορφώθηκαν το 2022 σε 1,20 δισ. δολάρια. Το 2021 η αποεπένδυση ξένων κεφαλαίων ήταν μεγαλύτερη από τις επενδύσεις. Μείωση κατά 24,7% σημείωσαν οι ΑΞΕ στη Λιθουανία και διαμορφώθηκαν το 2022 σε 2,15 δισ. δολάρια, με τη χώρα να επηρεάζεται αρνητικά από τον υψηλό πληθωρισμό και κυρίως τον πόλεμο στην Ουκρανία. Ακόμη μεγαλύτερη ήταν η μείωση των άμεσων ξένων επενδύσεων στη Λετονία, επίσης για τους ίδιους λόγους. Οι ΑΞΕ σε αυτή τη χώρα της Βαλτικής διαμορφώθηκαν σε 1,5 δισ. δολάρια, μειωμένες κατά 54,6% σε σύγκριση με το 2021. Οι επενδύσεις ελληνικών κεφαλαίων στο εξωτερικό διαμορφώθηκαν το 2022 σε 2,88 δισ. δολάρια, ενισχυμένες κατά 159,7% σε σύγκριση με το 2021. Στη φετινή έκθεση της UNCTAD για τις ΑΞΕ γίνεται ειδική αναφορά στο επενδυτικό σχέδιο του ομίλου Κοπελούζου «Elica Interconnection», το οποίο προβλέπει τη δημιουργία υποθαλάσσιου καλωδίου για την ηλεκτρική διασύνδεση Ελλάδας - Αιγύπτου. Η αναφορά γίνεται στο πλαίσιο επισήμανσης της UNCTAD ότι πλέον οι διεθνείς επενδύσεις σε γραμμές μεταφοράς τείνουν να είναι σημαντικά μεγαλύτερες από αυτές που αφορούν μόνο το εσωτερικό μιας χώρας.

Οι εκτιμήσεις για το 2023

Συνολικά οι ΑΞΕ σε παγκόσμιο επίπεδο διαμορφώθηκαν το 2022 σε 1,3 τρισ. δολάρια, υποχωρώντας κατά 12,4%, εξέλιξη που αποδίδεται κυρίως στον πόλεμο στην Ουκρανία, στις υψηλές τιμές των τροφίμων και της ενέργειας, και στις πιέσεις που δημιουργεί η διόγκωση του χρέους, δημόσιου και ιδιωτικού. Τα καλά νέα είναι ότι η UNCTAD αναμένει ότι η πτωτική τάση στις ΑΞΕ θα συνεχισθεί και το 2023, καθώς το παγκόσμιο περιβάλλον για τις διεθνείς επιχειρήσεις και τις διασυνοριακές επενδύσεις παραμένει γεμάτο προκλήσεις και τη φετινή χρονιά. Προκλήσεις που σχετίζονται με τις συνεχιζόμενες γεωπολιτικές εντάσεις αλλά και με την αναταραχή στον χρηματοπιστωτικό τομέα, αυξάνοντας την αβεβαιότητα των επενδυτών.

Αλμα αναζητήσεων για καταλύματα Airbnb από Ελληνες

Κατακόρυφη εμφανίζεται η αύξηση του ενδιαφέροντος των Ελλήνων επισκεπτών σε καταλύματα βραχυχρόνιας μίσθωσης μέσω της πλατφόρμας Airbnb. Σύμφωνα με τα στοιχεία της ίδιας της εταιρείας, οι αναζητήσεις για διαμονή φέτος το καλοκαίρι (από Ελληνες) έχουν καταγράψει αύξηση που υπερβαίνει το 70% σε σχέση με πέρυσι. Παράλληλα, μια ακόμη αξιοσημείωτη τάση είναι η επιθυμία σημαντικού ποσοστού των Ελλήνων να περάσουν αρκετές ημέρες στο κατάλυμα που θα μισθώσουν, πιθανώς συνδυάζοντας όχι μόνον τις διακοπές τους, αλλά και την εργασία τους.

Πρόκειται για τάση που ξεκίνησε την περίοδο της πανδημίας, ιδίως σε κοντινούς προς την Αττική προορισμούς ή ακόμη κι εντός του λεκανοπεδίου, π.χ. σε παραλιακούς προορισμούς κατά μήκος της ακτογραμμής, όπως π.χ. η Βάρκιζα, η Ανάβυσσος, το Σούνιο, το Λαγονήσι, το Πόρτο Ράφτη και η Σαρωνίδα. Σύμφωνα με την Airbnb, πάνω από μία στις επτά κρατήσεις που γίνονται από Ελληνες, δηλαδή σχεδόν το 15%, αφορά διάρκεια διαμονής τουλάχιστον 28 ημερών.

«Είναι μια συναρπαστική στιγμή για να δούμε πώς ταξιδεύουν οι Ελληνες: οι άνθρωποι θέλουν να ταξιδεύουν περισσότερο από ποτέ γιατί αποζητούν τη σύνδεση. Επειτα από χρόνια απομόνωσης, οι άνθρωποι επιδιώκουν να συνδεθούν ξανά. Οχι μόνο παρατηρούμε σημαντική αύξηση στους Ελληνες ταξιδιώτες που αναζητούν στην Airbnb τις καλοκαιρινές τους διακοπές, αλλά βλέπουμε επίσης μια εξέλιξη στον τρόπο με τον οποίο οι Ελληνες επισκέπτες ταξιδεύουν –μένουν περισσότερο, αναζητούν οικονομικά προσιτές επιλογές και εξερευνούν νέους προορισμούς», δήλωσε ο Τζιάκομο Τροβάτο, επικεφαλής της Airbnb στη Νοτιοανατολική Ευρώπη. Οι 10 πιο φθηνοί προορισμοί στην Ελλάδα, που να προσφέρουν δηλαδή καταλύματα με τιμές χαμηλότερες των 100 δολαρίων/διανυκτέρευση (90 ευρώ) είναι οι εξής: Καλλιθέα Αττικής, Χίος, Παγγαίο (Β. Μακεδονία και Θράκη), Δήμος Νεάπολης-Συκεών (Κεντρική Μακεδονία), Ερμούπολη (Σύρος), Ικαρία, Κως, Λευκάδα, Θεσσαλονίκη και Θερμαϊκός.

Οσον αφορά τη λίστα με τα 10 πιο επιθυμητά καταλύματα (από Ελληνες) στην Ελλάδα, ξεχωρίζουν ακίνητα σε νησιωτικούς προορισμούς, αρχής γενομένης με υπόσκαφο σπίτι στη Σαντορίνη, μια βίλα με πισίνα στον Αποκόρωνα των Χανίων, μια βίλα στο Κάθισμα της Λευκάδας, μια βίλα στην Κεφαλονιά, ένας... περιστερώνας στην Τήνο, μια σουίτα με πισίνα στη Μήλο, βίλες στο Μαλεβίζι των Χανίων και τη Σαντορίνη, αλλά και κατοικίες σε Μύκονο και Λέρο.

Αύξηση των εξαγωγών κατά 5% το 2024 «βλέπει» η Εθνική Τράπεζα

Παρά την επιβράδυνση της δυναμικής τους λόγω της αδύναμης διεθνούς ζήτησης, οι ελληνικές εξαγωγές ενισχύουν τα μερίδια αγοράς τους στους περισσότερους μεγάλους ευρωπαϊκούς προορισμούς, σύμφωνα με όσα αναφέρει μελέτη της Διεύθυνσης Οικονομικής Ανάλυσης της Εθνικής Τράπεζας (ΕΤΕ). Οπως δηλαδή επισημαίνεται, η ανταγωνιστικότητα των ελληνικών προϊόντων παραμένει άθικτη και οι παραγγελίες διατηρούνται σε υψηλά επίπεδα, με αποτέλεσμα οι Ελληνες εξαγωγείς να είναι σε θέση να ενισχύσουν τους ρυθμούς ανάπτυξης, αξιοποιώντας τη σταδιακή ανάκαμψη της ευρωπαϊκής οικονομίας.

Πώς όμως διαμορφώνονται οι επιδόσεις των ελληνικών εξαγωγών κατά το φετινό τρίμηνο Φεβρουαρίου - Απριλίου, έναντι του προηγούμενου εννεαμήνου; Εμφάνισαν οριακή άνοδο σε ποσοστό 0,4%, σε αποπληθωρισμένους όρους, ύστερα από μία διετία ισχυρής ανάπτυξης της τάξεως του 10%. Ανά τομείς, τα μέταλλα –κυρίως ο χαλκός– και τα φάρμακα εμφανίζουν ετήσια πτώση εξαγωγών της τάξεως του 6%-8%. Αντίβαρο όμως αποτέλεσε η ανοδική τάση των τροφίμων (+15%), η οποία εν πολλοίς στηρίχθηκε στον διπλασιασμό των εξαγωγών ελαιολάδου, επειδή η συγκυρία για την Ελλάδα στη μεσογειακή αγορά υπήρξε ευνοϊκή.

Για φέτος εκτιμάται ότι θα περιοριστεί στο 2,5% λόγω της αδύναμης ζήτησης από την ευρωπαϊκή αγορά.

Οι συνθήκες αβεβαιότητας αποτυπώνονται στις συνολικές εισαγωγές της Ευρωπαϊκής Ενωσης, οι οποίες παρέμειναν στάσιμες το τελευταίο τρίμηνο.

Σε επίπεδο προορισμών, χαμηλές επιδόσεις, εξαιτίας αδύναμης ζήτησης, εμφάνισαν βασικές αγορές της Ευρώπης και της Βόρειας Αμερικής, οι οποίες αθροιστικά καλύπτουν την πλειονότητα των ελληνικών εξαγωγών. Εξαίρεση αποτελεί η ανοδική πορεία των ελληνικών προϊόντων στις αγορές των Βαλκανίων (+6% ετησίως) και κατά βάση προς Βουλγαρία, όπου η Ελλάδα (πέρα από τις κρίσιμες ροές φυσικού αερίου) ενισχύει την πράσινη μετάβαση της οικονομίας της μέσω σημαντικών εξαγωγών ειδών φωτισμού χαμηλής ενεργειακής κατανάλωσης (LED).

Με τα δεδομένα αυτά, οι αναλυτές διαπιστώνουν ότι οι συνθήκες αυξημένης αβεβαιότητας αποτυπώνονται στις συνολικές εισαγωγές της Ευρωπαϊκής Ενωσης, οι οποίες παρέμειναν στάσιμες το τελευταίο τρίμηνο, ενώ ενισχύονταν 18% το προηγούμενο εννεάμηνο. Κατά τη μελέτη, που δεν λαμβάνει υπόψη (για την αποφυγή σφάλματος) τα συγκυριακά έντονα ανοδικά μερίδια αγοράς του ελαιολάδου, τα ελληνικά προϊόντα εκπλήσσουν θετικά με την υψηλή ανταγωνιστικότητά τους, πετυχαίνοντας να ενισχύσουν το μερίδιό τους στην Ε.Ε. κατά 5%, σε 0,40% το διάστημα Φεβρουαρίου - Απριλίου, έναντι του προηγουμένου εννεαμήνου. Επίσης, η λεπτομερής ανάλυση ανά κλάδο και ανά χώρα αποτύπωσε αυξημένη διείσδυση των ελληνικών προϊόντων στα 2/3 των περιπτώσεων, επιβεβαιώνοντας την ευρύτητα της ενισχυμένης ανταγωνιστικότητας για την Ελλάδα. Πού εμφανίζεται υψηλότερη αύξηση μεριδίου; Στα τρόφιμα (πέρα από την αλματώδη άνοδο του ελαιολάδου) και τα φάρμακα, με την Κύπρο, τη Βουλγαρία και τη Ρουμανία να ξεχωρίζουν θετικά σε επίπεδο προορισμών. Οι εν λόγω ενδείξεις αυξημένης ανταγωνιστικότητας συνάδουν με την «αίσθηση» των ίδιων των Ελλήνων εξαγωγέων, όπως αυτή αποτυπώθηκε σε πρόσφατη έρευνα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, όπου ο σχετικός δείκτης κατέγραψε την υψηλότερη θετική απόκλιση από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο κατά την τελευταία εικοσαετία.

Σύμφωνα με την ανάλυση της ΕΤΕ, οι προοπτικές είναι ανοδικές λόγω των ανοδικών ρυθμών σε ποσοστό 2,8% ετησίως, που κατέγραψαν οι εξαγωγές τον Μάιο. Οπως και εξαιτίας της ενίσχυσης των ελληνικών εξαγωγών, που τροφοδοτεί η ανάκαμψη της ευρωπαϊκής ζήτησης, με τους αναλυτές να συσχετίζουν τη μεταβλητότητα των ελληνικών εξαγωγών κατά την τελευταία εικοσαετία με τις διακυμάνσεις του ευρωπαϊκού ΑΕΠ. Σε όλα αυτά προστίθεται η αισιοδοξία των ελληνικών επιχειρήσεων για τις εξαγωγικές παραγγελίες, με τον σχετικό δείκτη να ξεπερνάει κατά 7 μονάδες τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Ετσι, οι ελληνικές εξαγωγές αναμένεται να προσεγγίσουν ρυθμούς ανόδου της τάξης του 2,5% το 2023 και να επιστρέψουν στη μεσοπρόθεσμη τάση του 5% το 2024.

Οι μεγαλοοφειλέτες αυξάνονται και οι μικροοφειλέτες μειώνονται

Μεγαλώνει η λίστα με όσους χρωστούν στο Δημόσιο πάνω από 10.000 ευρώ

Του **ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ**

Το 70% του συνολικού ληξιπρόθεσμου χρέους προς την εφορία προέρχεται από τις επιχειρήσεις. Οι περισσότερες από αυτές έχουν πτωχεύσει εδώ και δεκαετίες, ενώ για όσες είναι ακόμη ενεργές, μετά τον καταλογισμό των φόρων, δυστυχώς η νομοθεσία και οι διαδικασίες που πρέπει να ακολουθήσουν οι ελεγκτές οδηγούσαν μέχρι πρότινος σε... μηδενικά αποτελέσματα. Από τον καταλογισμό, για παράδειγμα, του προστίμου μέχρι την κίνηση των διαδικασιών (έκθεση ελέγχου και είσπραξη) μπορεί στην καλύτερη περίπτωση να περάσει ένας μήνας με 40 ημέρες και στη χειρότερη ακόμη και έξι μήνες, ενδεχομένως και χρόνος.

Τα στοιχεία της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, που ανέλυσε το Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή, δείχνουν ότι τα νομικά πρόσωπα οφείλουν το 70% των ληξιπρόθεσμων οφειλών, αγγίζοντας στο τέλος Απριλίου τα 58,9 δισ. ευρώ. Ωστόσο, από αυτό το ποσό ελάχιστα μπορούν να εισπραχθούν σήμερα. Και γι' αυτόν τον λόγο η φορολογική διοίκηση εστιάζει πλέον στα νέα χρέη που δημιουργούνται, καθώς οι πιθανότητες είσπραξης είναι πολύ μεγαλύτερες σε σύγκριση με τα παλαιά χρέη.

Από την ανάλυση των στοιχείων προκύπτει ότι από τα 107,7 δισ. ευρώ που είναι συνολικά τα ληξιπρόθεσμα χρέη, το πραγματικά εισπράξιμο υπολογίζεται στα 81,4 δισ. ευρώ. Η αλήθεια όμως είναι πολύ μακριά, καθώς το ποσό που μπορεί εντέλει να εισπραχθεί δεν ξεπερνάει τα 26,9 δισ. ευρώ, δηλαδή το 25% του συνολικού χρέους προς το Δημόσιο. Από αυτά τα 26,9 δισ. προέρχεται πάνω από το 90% των εισπράξεων. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στην έκθεση: «Με άλλα λόγια το σύνολο σχεδόν των εισπράξεων προέρχεται από μόλις (...) το 25% του συνολικού ληξιπρόθεσμου υπολοίπου».

Τα χρέη προς την εφορία φτάνουν στα 107,7 δισ., αλλά μπορούν να εισπραχθούν μόλις 26,9 δισ., δηλαδή το 25% του χρέους.

Σύμφωνα με τα στοιχεία:

• Το 57%, που αντιστοιχεί σε 46,3 δισ. ευρώ, πηγάζει από φορολογικές οφειλές (άμεσοι και έμμεσοι φόροι, φόροι στην περιουσία, ΦΠΑ, ειδικοί φόροι κατανάλωσης κτλ.).

• Το υπόλοιπο των πραγματικών ληξιπρόθεσμων οφειλών προέρχεται από άλλες κατηγορίες οφειλής, οι οποίες παρουσιάζουν χαμηλό ποσοστό είσπραξης. Σύμφωνα με στοιχεία της ΑΑΔΕ, σε αυτές περιλαμβάνονται τα πρόστιμα (φορολογικά και μη φορολογικά), τα οποία αποτελούν το 29,7% του πραγματικού ληξιπρόθεσμου υπολοίπου, καθώς αγγίζουν τα 24,2 δισ. ευρώ, και οι μη φορολογικές οφειλές (δάνεια, δικαστικά έξοδα, καταλογισμοί κτλ.), οι οποίες αποτελούν το 13,3% του πραγματικού ληξιπρόθεσμου υπολοίπου, ποσοστό που αντιστοιχεί σε 10,9 δισ. ευρώ. Από τα στοιχεία της ΑΑΔΕ προκύπτει επίσης ότι το τελευταίο έτος καταγράφεται αύξηση των μεγάλων οφειλετών με χρέη άνω του 1 εκατ. ευρώ και ήδη έχουν ληφθεί μέτρα προκειμένου να διαπιστωθεί εάν έχουν περιουσιακά στοιχεία, πώς διακινούν τυχόν χρήμα που διαθέτουν, καθώς από τα επίσημα κανάλια (τράπεζες) δεν προκύπτουν καταθέσεις στις περισσότερες περιπτώσεις. Όπως αναφέρουν στελέχη της φορολογικής διοίκησης, η λήψη αναγκαστικών μέτρων ενεργοποιείται αυτομάτως για τους ανωτέρω. Στις περισσότερες περιπτώσεις, όμως, οι λογαριασμοί είναι άδειοι, ενώ δεν υπάρχουν και περιουσιακά στοιχεία στο όνομα του οφειλέτη ή του επιχειρηματία.

Σε αυτό το πλαίσιο η ΑΑΔΕ προχωρεί πλέον στην αναζήτηση του χρήματος. Εκτιμούν ότι κάπου υπάρχει περιουσία, την οποία όμως, με τα μέχρι προ ολίγων ημερών διαθέσιμα «όπλα», δεν μπορούσαν να εντοπίσουν. Πλέον μπορούν να ζητούν στοιχεία από επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες πληρωμών στην Ελλάδα. Συγκεκριμένα θα ζητηθούν στοιχεία από τη Viva, τη Revolut και άλλα ψηφιακά πορτοφόλια, εκτιμώντας ότι θα εντοπιστούν περιουσιακά στοιχεία και κινήσεις λογαριασμών.

Ηδη έχει περάσει από τη Βουλή η σχετική διάταξη που παρέχει τη δυνατότητα στον φοροεισπρακτικό μηχανισμό να ζητάει στοιχεία από τις ανωτέρω εταιρείες παροχής πληρωμών (ψηφιακά πορτοφόλια) και οι οποίες θα υποχρεούνται άμεσα να τα παρέχουν.

Οι «μεγάλοι» δεν πληρώνουν τις οφειλές τους προς την εφορία

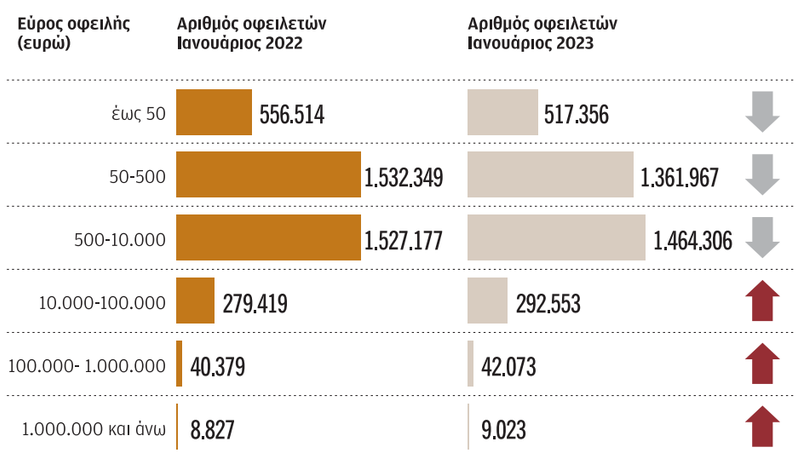

ΠΗΓΗ: ΚΕΑΟ

Πόσοι χρωστούν στα ασφαλιστικά ταμεία

Εύρος οφειλής (ευρώ)	Αριθμός οφειλετών πρώτο τρίμηνο 2022	Αριθμός οφειλετών πρώτο τρίμηνο 2023	Μεταβολή
<50	124.681	146.738	22.057
50-500	343.830	294.511	-49.319
500-10.000	1.273.158	1.139.101	-134.057
10.000-100.000	625.026	649.029	24.003
100.000-1.000.000	54.565	61.286	6.721
>1.000.000	2.313	2.539	226
Σύνολο	2.423.573	2.293.204	-130.369

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Στα 46 δισ. ευρώ τα χρέη προς τα Ταμεία

Της **ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ**

Μόνον όσοι έχουν μικρές οφειλές, κάτω των 10.000 ευρώ, προς τα ασφαλιστικά ταμεία μπορούν να τις αποπληρώσουν, ενώ φυσικά πρόσωπα και επιχειρήσεις με μεγαλύτερα χρέη, λόγω των προσαυξήσεων, φορτώνουν το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης με συνεχώς μεγαλύτερες οφειλές. Ετσι, και κατά το πρώτο τρίμηνο του 2023 τα χρέη προς το Κέντρο Είσπραξης Ασφαλιστικών Οφειλών (ΚΕΑΟ) αυξήθηκαν κατά 255,6 εκατ. ευρώ, αγγίζοντας σχεδόν τα 46 δισ. ευρώ.

Αναλυτικά, σύμφωνα με την πρώτη τριμηνιαία έκθεση προόδου του ΚΕΑΟ για το 2023, το σύνολο των ληξιπρόθεσμων ασφαλιστικών οφειλών στο τέλος Μαρτίου διαμορφώθηκε στα 45,9 δισ. ευρώ, αυξημένες κατά 255,6 εκατ. ευρώ σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο εξαιτίας της αύξησης των πρόσθετων τελών και προσαυξήσεων κατά 393,5 εκατ. ευρώ, καθώς οι κύριες οφειλές παρουσίασαν μείωση κατά 137,9 εκατ. ευρώ. Οπως επισημαίνεται μάλιστα στην τριμηνιαία έκθεση του Γραφείου Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή, σε ετήσια βάση, ο αριθμός των οφειλετών παρουσίασε μείωση κατά 130.369, με αποτέλεσμα ο συνολικός αριθμός των μητρώων με οφειλές σε ασφαλιστικά ταμεία να διαμορφώνεται στο τέλος του πρώτου τριμήνου 2023 σε 2.293.204. Η μείωση των οφειλετών προέρχεται από τις κατηγορίες οφειλής μεταξύ 50 και 10.000 ευρώ, και μάλιστα κατά 183.376 μητρώα συνολικά. Γεγονός που δείχνει ότι έχουν καταφέρει να κρατήσουν χαμηλά τις οφειλές τους, έως τις 10.000 ευρώ, προσπαθώντας να ενταχθούν σε κάποια ρύθμιση και να αποπληρώσουν το χρέος τους.

Στον αντίποδα, παρατηρείται αύξηση στις συνολικές οφειλές κατά περίπου 3,1 δισ. ευρώ σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους, η οποία οφείλεται τόσο σε αύξηση των κύριων οφειλών (κατά 828,2 εκατ. ευρώ), όσο και των πρόσθετων τελών (αύξηση κατά 2,3 δισ. ευρώ). Αναλυτικότερα, αύξηση στις ληξιπρόθεσμες κύριες οφειλές παρατηρείται σε όλες τις κατηγορίες οφειλής άνω των 10.000 ευρώ, με τη μεγαλύτερη να εντοπίζεται σε αυτή μεταξύ 100.000 και 1.000.000 ευρώ (κατά 556 εκατ. ευρώ). Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», οι συνολικές εισπράξεις του ΚΕΑΟ κατά το πρώτο τρίμηνο του 2023 ανέρχονται σε 418,5 εκατ. ευρώ, με το 60% να προέρχεται από πληρωμές οφειλών που έχουν ενταχθεί σε καθεστώς ρύθμισης και το 40% από καταβολές εκτός ρύθμισης. Τα περισσότερα χρήματα εισπράχθηκαν από την πάγια ρύθμιση, που από τα τέλη του 2022 έγινε σε έως 24 δόσεις, και ακολουθούν η ρύθμιση των 120 δόσεων, αυτή των 72, η παλιά ρύθμιση (του 2015) των 100 δόσεων και τελευταία αυτή του εξωδικαστικού μηχανισμού.

Η αύξηση των εσόδων από ρυθμίσεις είχε ως αποτέλεσμα τη διατήρηση του ΕΦΚΑ σε πλεονασματική τροχιά. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την έκθεση του Γραφείου Προϋπολογισμού, τα έσοδα από ρυθμίσεις οφειλών αλλά και εισφορές κατά το πρώτο τρίμηνο του 2023 ήταν αυξημένα κατά 319 εκατ. ευρώ, με αποτέλεσμα το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης να εμφανίζει πλεόνασμα. Το πλεόνασμα βέβαια είναι της τάξης των 259 εκατ. ευρώ, μειωμένο κατά 244 εκατ. ευρώ σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2022 (πλεόνασμα 503 εκατ. ευρώ).

Σύμφωνα, τέλος, με τα στοιχεία του ΕΦΚΑ, ο συνολικός αριθμός ληξιπρόθεσμων αιτήσεων συνταξιοδότησης μειώθηκε ελαφρώς, από 48.302 στο τέλος Δεκεμβρίου 2022 σε 48.183 στο τέλος Μαρτίου 2023. Στον κλάδο επικουρικής σύνταξης, οι ληξιπρόθεσμες αιτήσεις στο τέλος Μαρτίου ήταν 67.616.

Ανάκαμψη στο Χρηματιστήριο με υψηλό τζίρο

Ανοδος 0,93% του Γενικού Δείκτη, στα 124,32 εκατ. η αξία συναλλαγών

Σε ανοδική τροχιά επανήλθε η χρηματιστηριακή αγορά στη σημερινή συνεδρίαση, μετά τη χθεσινή ισχυρή υποχώρηση, ενώ η άνοδος των τιμών των μετοχών συνοδεύθηκε και από αύξηση του τζίρου. Από την υψηλή κεφαλαιοποίηση υπεραπέδωσαν οι μετοχές της Πειραιώς, της Μυτιληναίος, της Εθνικής και της Ελλάκτωρ.

Ο Γενικός Δείκτης Τιμών έκλεισε στις 1.315,89 μονάδες, σημειώνοντας άνοδο 0,93%. Ενδοσυνεδριακά κα-

Υπεραπέδωσαν οι μετοχές της Πειραιώς, της Μυτιληναίος, της Εθνικής και της Ελλάκτωρ.

τέγραψε υψηλότερη τιμή στις 1.318,58 μονάδες (+1,13%). Η αξία των συναλλαγών ανήλθε στα 124,32 εκατ. ευρώ, ενώ διακινήθηκαν 29.105.889 μετοχές. Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης σημείωσε άνοδο σε ποσοστό 1,10%, ενώ ο δείκτης της μεσαίας κεφαλαιοποίησης ενισχύθηκε σε ποσοστό 1,55%.

Από τις μετοχές της υψηλής κεφαλαιοποίησης, τη μεγαλύτερη άνοδο κατέγραψαν οι Πειραιώς (+5,39%), Μυτιληναίος (+3,72%), Εθνική (+3,37%), της Ελλάκτωρ (+3,10%), Σαράντης (+2,11%) και Eurobank (+1,94%). Αντιθέτως, τη μεγαλύτερη πτώση σημείωσαν οι μετοχές του ΟΤΕ (-1,94%), της ΤΕΡΝΑ Ενεργειακή (-1,88%), του ΟΠΑΠ (-0,99%) και της ΕΥΔΑΠ (-0,87%).

Από τους επιμέρους δείκτες, τη μεγαλύτερη άνοδο κατέγραψαν αυτοί του εμπορίου (+3,59%), των βιομηχανικών προϊόντων (+3,31%) και των τραπεζών (+2,62%), ενώ τις μεγαλύτερες απώλειες σημείωσαν οι τηλεπικοινωνίες (-1,95%) και το πετρέλαιο (-0,67%). Τον μεγαλύτερο όγκο συναλλαγών παρουσίασαν η Πειραιώς και η Alpha Bank διακινώντας 6.873.707 και 6.624.177 μετοχές, αντιστοίχως. Τη μεγαλύτερη αξία συναλλαγών σημείωσαν η Πειραιώς με 23,72 εκατ. ευρώ και η Μυτιληναίος με 14,27 εκατ. ευρώ.

Ανοδικά κινήθηκαν 68 μετοχές, 41 πτωτικά και 20 παρέμειναν σταθερές. Τη μεγαλύτερη άνοδο σημείωσαν οι μετοχές: Ξυλεμπορία (π) +18,75% και Δομική Κρήτης +15,85%. Τη μεγαλύτερη πτώση κατέγραψαν οι μετοχές: Reds -4,76% και Space Hellas -3,33%. Στην αγορά συναλλάγματος, το ευρώ έναντι του δολαρίου σημείωνε χθες το απόγευμα άνοδο σε ποσοστό 0,14% και διαμορφωνόταν στο 1,1257 δολάριο. Το ευρώ βρίσκεται στα 155,6050 γιεν, στο 0,8585 με τη στερλίνα και στο 0,9651 με το ελβετικό φράγκο.

Η Deutsche Bank αναθεώρησε προς τα κάτω τις προβλέψεις της για την οικονομική ανάπτυξη της Κίνας φέτος, ακολουθώντας ανάλογες κινήσεις από τις τράπεζες JP Morgan, Morgan Stanley και Citigroup.

Με κέρδη έκλεισαν χθες οι ευρωπαϊκές αγορές

Ανοδικά κινήθηκαν χθες οι ευρωπαϊκές και διεθνείς αγορές, καθώς και η Γουόλ Στριτ πριν από το κλείσιμό της χάρις στα τραπεζικά αποτελέσματα – οι Dow Jones και S&P είχαν άνοδο αργά χθες κατά 0,95% και 048% αντίστοιχα. Οι λιανικές πωλήσεις στις Ηνωμένες Πολιτείες τον Ιούνιο εμφάνισαν μικρότερη από την αναμενόμενη αύξηση, αν και σε άλλες περιφέρειες η διάθεση των καταναλωτών για αγορές δεν υποχώρησε. Ειδικότερα, στη Γηραιά Ηπειρο ο πανευρωπαϊκός δείκτης STOXX 600 ολοκλήρωσε τη χθεσινή συνεδρίαση με κέρδη της τάξεως του 0,62%, ενώ ο δείκτης MSCI, ο οποίος παρακολουθεί την πορεία των χρηματιστηρίων διεθνώς, ανήλθε

Υποχώρηση εμφάνισαν οι αποδόσεις των ομολόγων των κρατών της Ευρωζώνης.

0,36%. Οι επενδυτές στα ευρωπαϊκά χρηματιστήρια στράφηκαν στα εταιρικά αποτελέσματα τριμήνου κυρίως, αποσύροντας το βλέμμα από τα μεγέθη της οικονομίας και τη νομισματική πολιτική. Η τιμή της μετοχής της Novartis ανήλθε 4,64% χάρις στο ότι αναβάθμισε τις προοπτικές για την κερδοφορία της και ανακοίνωσε επαναγορά μετοχών έως και 15 δισ. δολαρίων. Η Deutsche Bank αναθεώρησε προς τα κάτω τις προβλέψεις της για την οικονομική ανάπτυξη της Κίνας φέτος, ακολουθώντας ανάλογες κινήσεις από τις τράπεζες JP Morgan, Morgan Stanley και Citigroup. «Η πορεία της Κίνας έχει εξαιρετική σημασία για την Ευρώπη», επισήμανε η Φιόνα Σινκότα, υψηλόβαθμη αναλύτρια αγορών της City Index. «Εκφράζονται ανησυχίες για το πώς θα μεταφραστεί η εξασθένηση της Κίνας για τη Γερμανία και τη γερμανική οικονομία». Την προσεχή εβδομάδα, σημειωτέον, επίκεινται συνεδριάσεις της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των Ηνωμένων Πολιτειών και της Τράπεζας της Ιαπωνίας. Προσφάτως παρατηρήθηκε αποδυνάμωση του δολαρίου και ενίσχυση του ευρώ, διότι η αγορά προσδοκά να υπάρξει διαφοροποίηση μεταξύ ΕΚΤ και Fed ως προς τα επιτόκια. Χθες στο Λονδίνο ο δείκτης FTSE 100 ολοκλήρωσε τη συνεδρίαση με άνοδο 0,64%, με 0,35% ο DAX στη Φρανκφούρτη, στο Παρίσι ο CAC 40 με 0,38%, με 0,34% στο Μιλάνο ο FTSE MIB και με 0,19% ο IBEX στη Μαδρίτη. Υποχώρηση, τέλος, εμφάνισαν χθες οι αποδόσεις των ομολόγων των κρατών της Ευρωζώνης, ενώ ειδικά εκείνες των 10ετών γερμανικών διαμορφώθηκαν στα χαμηλότερα επίπεδά τους από τις 29 Ιουνίου στο 2,33%, με απώλειες 1,1 μονάδας βάσης ενδοσυνεδριακά.

REUTERS, BLOOMBERG

(Πηγή: Reuters)

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

New York/Νέα Υόρκη

(Σε δολάρια)

Εταιρείες	Πριν από το κλείσιμο	Μετ.%
3M COMPANY	102,52	0,8063
ALCOA CORP	34,76	-2,2772
ALTRIA GROUP	45,3451	-0,0769
AMAZON COM	132,68	-0,6589
AMER EXPRESS C	177,27	1,0719
AMER INTL GROU	59,15	0,0846
AMGEN	230,655	1,2355
APPLE INC	192,4399	-0,7991
BANK OF AMERIC	30,765	4,6429
BAXTER INTL IN	46,6	0,1074
BOEING CO	210,86	-0,4767
BRISTOL MYERS	62,07	0,3557
CAMPBELL SOUP	44,935	-0,0111
CATERPILLAR IN	262,71	2,0392
THE CIGNA GP O	286,32	1,8353
CHEVRON	155,04	1,0428
CISCO SYSTEMS	50,875	0,1279
CITIGROUP	47,245	2,1293
CERVECERIAS	17,23	0,7013
COCA-COLA CO	60,5229	-0,4721
COLGATE PALMOL	75,97	0,516
DANAOS CORP	67,31	1,5081
DIANA SHIPPING	3,705	0,4065
DOW INC	52,89	0,8774
DUPONT DE NMOU	73,815	1,7016
GLBL X EM MR E	25,7352	-0,7513
ENTERGY CP	97,91	-0,8406
EXXON MOBIL	101,3	-0,0789
FEDEX CORP	261,98	2,8462
FORD MOTOR CO	13,9699	-0,8524
INTL BUS MACHI	134,59	0,2607
GENERAL DYNAMI	214,69	-0,7764
GENERAL ELEC C	111,055	-0,0765
GOLDM SACHS GR	335,52	2,5428
HALLIBURTON CO	38,12	2,0343
HARTFORD FINL	72,55	0,4569
HP INC	32,5	-0,975
HOME DEPOT INC	315,32	-0,231
INTEL CORP	34,075	-0,8583
JOHNSON JOHNSO	158,72	-0,22
JPMORGAN CHASE	154,04	0,4303
LAZARD	34,775	0,5639
MCDONALD'S COR	293,31	-0,4649
MERCK & CO	105,94	0,3505
MICROSOFT CP	362,99	4,9923
3M COMPANY	102,53	0,8161
MORGAN STANLEY	91,805	6,2927
NIKE INC CL B	109,17	0,4231
NORFOLK SOUTHE	234,005	0,3538
PFIZER INC	36,2042	0,9598
PROCTER & GAMB	149,17	0,1208
ROCKWELL AUTOM	344,815	0,6524
SCHLUMBERGER L	57,145	1,1237
SOUTHERN	69,02	-1,6529
STEALTHGAS	4,818	1,8605
TSAKOS ENERGY	17,73	-0,7279
UNISYS CORP	5,265	-1,7724
UNITEDHEALTH G	503,7	4,053
US BANCORP	36,22	2,7226
VERIZON COMMS	32,615	3,6713
WALT DISNEY CO	85,625	0,076
WELLS FARGO &	45,4125	1,5031
WALMART INC	154,37	-0,31

London/Λονδίνο

(Σε πέννες)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ANGLO AMERICAN	2289,59375	0,895
A.B.FOOD	2083,5	1,742
ADMIRAL GRP	2076,45879	1,265
ASHTEAD GRP.	5456	1,639
ANTOFAGASTA	1494,5506	0,534
AVIVA	386,06919	0,646
ASTRAZENECA	10288	0,784
BABCOCK INTL	310,2	1,113
BAE SYS.	919,68315	-0,283
BARCLAYS	156,19007	2,127
BR.AMER.TOB.	2547,5717	1,11
BARRATT DEVEL.	422,7526	3,893
BERKELEY GP.HL	4089,65	1,767
BR.LAND	320,15581	1,85
BUNZL	2796	0,539
BP	449,28072	1,359
BURBERRY GRP	2088,24383	1,437
BT GROUP	121,33	-1,138
COCACOLA HBC A	2347,69828	0,258
CARNIVAL	1219,57119	3,071
CENTRICA	124,25026	-0,283
COMPASS GROUP	2113,9286	-1,507
CAPITA GROUP	28,04	0,791
CRH	4395	0,641
DCC	4421,85	1,83
DIAGEO	3355,5	0,179
DIRECT LINE	144,05	1,802
EXPERIAN	2994	0,134
EASYJET	482,08561	1,525
FRESNILLO	628,6	1,715
GLENCORE	453,93814	0,077
GSK	1315,7704	1,062
HIKMA	1816,73302	3,383
HAMMERSON	23,72	-1,173
HARGREAVES LAN	840,4	0,889
HSBC HLDGS.UK	623,6	0,939
INTL CONSOL AI	155,25032	-0,582
INTERCON. HOTE	5420	0,819
3I GRP.	1931	0,208
IMP.BRANDS	1771	0,739
INTERTEK GROUP	4128,60797	-0,413
ITV	68,9	2,896
JOHNSON MATTHE	1806,81727	3,314
KINGFISHER	233,1	3,223
LAND SECS.	615,8	1,219
LEGAL&GEN.	226,6	1,206
LLOYDS GRP.	45,25	1,896
MARKS & SP.	8200	3,907
MONDI	1309,5	2,234
NATIONAL GRID	1016,3503	-0,393
NEXT	6942	0,754
PRUDENTIAL	1052,98942	1,559
PERSIMMON	1083,81076	4,298
PEARSON	848,6	1,024
RELX	2555	-0,078
RIO TINTO	5120,8513	0,472
ROLLS-ROYCE HL	146,4	0,171
SAINSBURY(J)	275,61	2,214
SCHRODERS	441,23	1,44
SAGE GRP.	928,6	0,108
ST.JAMES'S PLA	1091,65682	2,059
SMITHS GROUP	1629	0,587
SMITH&NEPHEW	1177,625	-0,592
SSE	1781,66215	-0,506
STAND.CHART.	697,2	1,22
SEVERN TRENT	2452,3	0,122
TRAVIS PERKINS	846,2	2,976
TESCO	251,2	0,924
TUI AG	581,52364	1,553
TAYLOR WIMPEY	108,73435	4,611
UNILEVER	4015,5	-0,1
UTD. UTILITIES	954,6	0,315
VODAFONE GRP	71,26496	-0,654
WPP	849,45	2,8
WHITBREAD	3352,125	0,419

Zurich/Ζυρίχη

(Σε ελβ. φρ.)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ABB LTD N	34,03	0,41
RICHEMONT N	141,55	2,65
GEBERIT N1	469	0,77
NOVARTIS N	88,86	4,64
ROCHE HOLDING	269,3	0,41
SGS N	81,02	-1,03
SWATCH GROUP I	279,3	1,27
ADECCO N	33,69	2,25
JULIUS BAER N	57,3	0,67
GIVAUDAN N	2956	0,41
NESTLE SA	104,38	-0,34
TRANSOCEAN N	0	0
SWISSCOM N	551,6	-0,76
SWISS RE N	91	0,69
UBS GROUP N	18,315	1,02
ZURICH INSURAN	408,8	0,12

Frankfurt/Φρανκφούρτη

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ADIDAS N	173,44	0,8
ALLIANZ SE	210,8	0,6
BASF SE	46,64	1,43
BAY MOT WERKE	107,1	0,3
BEIERSDORF	115,45	-0,75
BAYER N AG	51,4	1,18
COMMERZBANK	11,15	0,015
CONTINENTAL AG	70,98	1,74
DEUTSCHE BANK	9,898	0,061
DT BOERSE N	164,55	0,05
DT LUFTHANSA A	8,716	-0,012
DT TELEKOM N	19,398	-0,354
E.ON SE NA	11,41	0,035
FRESENIUS MEDI	48,63	1,02
FRESENIUS SE	26,61	0,49
HEIDELBERG MAT	72,12	0,76
HENKEL AG&CO V	71,12	-0,52
INFINEON TECH	37,85	-0,09
K+S AG NA	16,94	0,485
MERCK KGAA	148,65	-0,15
MUENCH. RUECK	336,8	1,4
RWE AG	39,11	-0,12
THYSSENKRUPP A	7,258	0,058
VOLKSWAGEN VZ	122,72	0,66
VONOVIA SE	19,76	0,775
SIEMENS N	150,2	0,28
SAP SE	128,22	-0,18

Amsterdam/Αμστερνταμ

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
AALBERTS	38,75	0,81
AEGON	4,721	0,73
ABN AMRO BANK	15,24	0,93
AKZO NOBEL	73,86	1,04
ARCELORMITTAL	25,16	1,11
ASML HOLDING	664,2	-0,08
GALAPAGOS	37,8	0,4
HEINEKEN	97,36	0,81
ING GROEP	13,02	1,01
KPN KON	3,239	-0,8
NN GROUP	33,68	-0,03
IMCD	135	-0,11
RANDSTAD	52,2	1,08
RELX	29,69	-0,17
VOPAK	35,38	0,74
WOLTERS KLUWER	112,8	-0,4

Milano/Μιλάνο

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
A2A SPA	1,66	1,67
AZIMUT HLDG	20,17	19,85
ENEL	6,28	6,24
ENI	13,43	13,29
GENERALI ASS	18,90	18,93
GEOX	0,84	0,85
INTESA SANPAOL	2,466	1,27
MEDIOBANCA	11,34	11,34
RCS MEDIAGROUP	0,70	0,70
PRYSMIAN	36,78	36,88
SNAM	4,68	4,69
TELECOM ITALIA	0,26	0,26
TENARIS	14,41	14,20
TERNA	7,56	7,54
UNICREDIT	22,07	0,23

Tokyo/Τόκιο

(Σε γιέν)

Εταιρείες	2/5	Μετ.%
AJINOMOTO	5554	1,68
ASAHI GROUP HL	5447	1,11
ASTELLAS PHARM	2015	0,5
BRIDGESTONE CO	5750	0,21
CANON INC	3727	1,44
CASIO COMPUTER	1189,5	0,46
CITIZEN WATCH	871	0,93
CREDIT SAISON	2234	0,34
DAIWA SEC GROU	729,2	0,97
SUBARU	2490,5	1,34
FUJIFILM HOLDI	8219	0,86
FUJITSU	18435	-0,43
HINO MOTORS	579,5	-0,26
HITACHI	8755	-0,96
HONDA MOTOR	4220	0,52
IHI	3641	0
ISUZU MOTORS	1742,5	1,78
KAWASAKI HVY I	3434	0,15
KAJIMA CORP	2131	1,94
KEIO	4279	-1,25
KOBE STEEL	1346,5	0,34
KONICA MINOLTA	498,5	-0,36
JTEKT	1276	1,47
MITSUB UFJ FG	1083	2,36
MITSUBISHI COR	6914	1,01
MITSUBISHI ELE	2052,5	0,88
MITSUBISHI MOT	495,4	1,35
NEC CORPORATIO	6894	1,26
NIKKON HLDG	2842,5	0,83
NIKON CORP	1840	0,33
NISSUI CORP	5447	0,81
NISSAN MOTOR C	558,6	0,43
NOMURA HOLDING	547,1	-0,04
NISSAN CHEMICA	6125	-0,36
NIPPON PAPER I	1178	
OBAYASHI CORP	1230,5	-0,12
ODAKYU ELEC RA	1852	-0,64
OJI HOLDINGS	524,7	-0,94
OSAKA GAS	2132,5	-0,07
RICOH CO LTD	1218	-0,2
SECOM	9299	0,36
SEVEN & I HLDG	5905	0,94
SHARP CORP	805,5	0,44
SHIMIZU CORP	897,2	0,79
SHISEIDO	6242	-1,27
SONY GROUP COR	13200	2,56
SMFG	6406	2,09
SUMITOMO CHEM	426,9	-0,72
SUZUKI	928	1,09
TAISEI CORP	5056	0,46
TDK CORPORATIO	5463	1,39
TOBU RAILWAY	3561	-0,64
TOKIO MARINE H	3139	0,38
TORAY INDUSTRI	776,5	0,77
TREND MICRO	6544	-1,86
TOPY INDS LTD	2252	1,08
TORAY INDUSTRI	776,5	0,77
TOSHIBA CORP	4525	0,4
TOYOBO	1033	-0,19
TOYOTA MOTOR C	2240	0,99
YAMAHA CORP	5288	0,42

Paris/Παρίσι

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ACCOR	33,98	0,24
AIR LIQUIDE	159,44	0
ALSTOM	26,99	0,9
AXA	26,58	0,43
BNP PARIBAS	57,61	1,59
BOUYGUES	30,92	1,28
CAPGEMINI	177,10	1,66
CARREFOUR	17,25	0,23
CASINO GUICHAR	2,83	-9,99
CREDIT AGRICOL	11,04	0,62
DANONE	55,38	0,31
DASSAULT SYSTE	40,72	-0,2
L'OREAL	408,35	-1,35
L.V.M.H.	859,30	0,03
LAGARDERE	21,25	0
MICHELIN	27,70	1,8
PERNOD RICARD	199,20	-0,3
KERING	494,00	0,76
PUBLICIS GROUP	73,58	1,6
RENAULT	38,58	0,93
SAINT-GOBAIN	57,89	0,45
SANOFI	95,94	1,89
SCHNEIDER ELEC	161,12	0,42
SOCIETE GENERA	23,87	0,19
SODEXO	96,32	-1,25
TF1	6,50	1,33
THALES	138,70	0,43
VEOLIA ENVIRON	29,08	0,48

Madrid/Μαδρίτη

(Σε ευρώ)

Εταιρείες	Χθεσινό	Μετ.%
ACS CONS Y SER	29,74	0,3374
AENA SME	142,85	0,7405
ACERINOX	9,974	-0,1002
ACCIONA	138,8	0,6162
AMADEUS	66,4	-0,1504
BBVA	7,162	0,9017
BANKINTER	6,154	0,7531
CAIXABANK	3,85	0,6273
DSTR INT ALIME	0,0145	0,6944
ENDESA	19,345	-1,175
ENAGAS	15,97	0,094
FERROVIAL	29,44	0,891
FOMENTO DE CON	11,96	0,1675
GRIFOLS	13,01	1,2451
IBERDROLA	11,18	-0,3565
INT AIRLINES G	1,7895	-0,8038
INDRA SISTEMAS	12,27	2,25
INDITEX	34,91	-0,6828
MAPFRE	1,796	0,4474
MERLIN PROP	8,105	-0,8563
ARCELORMITTAL	25,15	0,9635
REPSOL	12,835	1,2623
BCO DE SABADEL	1,1335	0,7556
BANCO SANTANDE	3,51	1,7834
SACYR	3,022	-0,1322
TELEFONICA	3,621	-1,1736
TECNICAS REUN	8,74	2,522

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ

ΤΙΜΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ

ΣΕ ΟΡΟΥΣ ΕΥΡΩ			ΤΙΜΕΣ SPOT
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ	1,1255	ΡΕΑΛ ΒΡΑΖΙΛΙΑΣ	5,4001
ΓΙΕΝ ΙΑΠΩΝΙΑΣ	155,40	ΔΟΛΑΡΙΟ ΚΑΝΑΔΑ	1,4862
ΛΕΒ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ	1,9558	ΓΟΥΑΝ ΚΙΝΑΣ	8,0745
ΚΟΡΩΝΑ ΤΣΕΧΙΑΣ	23,818	ΔΟΛΑΡΙΟ ΧΟΝΓΚ ΚΟΝΓΚ	8,7918
ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ	7,4509	ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΟΝΗΣΙΑΣ	16.864,46
ΛΙΡΑ ΣΤΕΡΛΙΝΑ	0,85838	ΣΕΚΕΛ ΙΣΡΑΗΛ	4,0730
ΦΙΟΡΙΝΙ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ	373,68	ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΙΑΣ	92,3335
ΖΛΟΤΙ ΠΟΛΩΝΙΑΣ	4,4458	ΓΟΥΟΝ ΝΟΤΙΑΣ ΚΟΡΕΑΣ	1.419,52
ΛΕΪ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ	4,9380	ΠΕΣΟ ΜΕΞΙΚΟ	18,8029
ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ	11,5040	ΡΙΝΓΚΙΤ ΜΑΛΑΙΣΙΑΣ	5,1126
ΦΡΑΓΚΟ ΕΛΒΕΤΙΑΣ	0,9647	ΔΟΛΑΡΙΟ Ν. ΖΗΛΑΝΔΙΑΣ	1,7908
ΚΟΡΩΝΑ ΙΣΛΑΝΔΙΑΣ	146,30	ΠΕΣΟ ΦΙΛΙΠΠΙΝΩΝ	61,261
ΚΟΡΩΝΑ ΝΟΡΒΗΓΙΑΣ	11,3395	ΔΟΛΑΡΙΟ ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗΣ	1,4866
ΛΙΡΑ ΤΟΥΡΚΙΑΣ	30,3528	ΜΠΑΧΤ ΤΑΪΛΑΝΔΗΣ	38,436
ΔΟΛΑΡΙΟ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ	1,6523	ΡΑΝΤ ΝΟΤΙΑΣ ΑΦΡΙΚΗΣ	20,1525

ΡΟΥΒΛΙ ΡΩΣΙΑΣ: Λόγω της τρέχουσας συναλλακτικής δραστηριότητας στην αγορά EUR/RUB, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα δεν είναι σε θέση να καθορίσει μία τιμή αναφοράς αντιπροσωπευτική των επικρατουσών συνθηκών της αγοράς. Ως εκ τούτου, η ΕΚΤ αποφάσισε να αναστείλει τη δημοσίευση τιμής αναφοράς του ευρώ για το ρωσικό ρούβλι μέχρι νεωτέρας.

ΙΣΟΤΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΦΠΑ

ΙΟΥΛΙΟΣ 2023	
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ	1,0923
ΛΙΡΑ ΑΓΓΛΙΑΣ-ΣΚΩΤΙΑΣ-Β. ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ	0,8583
ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ	7,4479
ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ	11,7563

ΧΡΥΣΗ ΛΙΡΑ

ΤΙΜΗ ΑΓΟΡΑΣ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΕΥΡΩ)		
	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ
ΠΑΛΑΙΑΣ ΚΟΠΗΣ	395,65	476,81
ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1973 & ΠΡΟΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	395,65	476,81
ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1974 & ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	395,65	472,51

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ

	Κλείσιμο	Προηγ.	Διαφορά	Μετ.
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΧΑ	1.315,89	1.303,79	12,10	0,93%
FTSE/Χ.Α. LARGE CAP	3.192,49	3.157,74	34,75	1,10%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ Χ.Α.	8.506,34	8.623,84	-117,50	-1,36%
FTSE/Χ.Α.ΥΨΗΛΗΣ ΜΕΡΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	3.959,74	3.968,61	-8,87	-0,22%
ATHEX SELECT PLUS	4.568,84	4.522,24	46,60	1,03%
ATHEX SELECT	6.692,83	6.611,63	81,20	1,23%
FTSE/ΧΑ MID & SMALL CAP ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ	5.558,73	5.490,64	68,09	1,24%
FTSE/Χ.Α. MID CAP	2.163,08	2.130,04	33,04	1,55%
FTSE/ΧΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ PLUS	3.951,81	3.894,09	57,72	1,48%
FTSE/Χ.Α. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	760,50	752,27	8,23	1,09%
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ Χ.Α.	2.375,53	2.353,55	21,98	0,93%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΑΠΕΖΕΣ	1.092,76	1.064,87	27,89	2,62%
FTSE/Χ.Α. ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	4.716,36	4.720,39	-4,03	-0,09%
FTSE/Χ.Α. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	1.455,25	1.423,13	32,12	2,26%
FTSE/Χ.Α. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	7.836,99	7.585,90	251,09	3,31%
FTSE/Χ.Α. ΕΜΠΟΡΙΟ	1.333,27	1.287,12	46,15	3,59%
FTSE/Χ.Α. ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	15.362,52	15.395,66	-33,14	-0,22%
FTSE/Χ.Α. ΤΡΟΦΙΜΑ & ΠΟΤΑ	10.222,99	10.185,88	37,11	0,36%
FTSE/Χ.Α. ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	9.065,18	9.024,76	40,42	0,45%
FTSE/Χ.Α. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ & ΥΛΙΚΑ	4.641,30	4.567,20	74,10	1,62%
FTSE/Χ.Α. ΕΝΕΡΓΕΙΑ	5.244,27	5.279,87	-35,60	-0,67%
FTSE/Χ.Α. ΤΑΞΙΔΙΑ & ΑΝΑΨΥΧΗ	2.920,12	2.938,91	-18,79	-0,64%
FTSE/Χ.Α. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	2.907,23	2.881,02	26,21	0,91%
FTSE/Χ.Α. ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	3.962,02	4.040,95	-78,93	-1,95%
FTSE/Χ.Α. ΥΓΕΙΑ	465,02	464,34	0,68	0,15%
FTSE/Χ.Α. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	5.838,17	5.823,28	14,89	0,26%

ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΤΡΑΠΕΖΕΣ	51.768.530,22
ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	16.906.964,71
ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	9.161.015,70
ΣΤΑΘΕΡΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ	8.785.942,12
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	6.061.211,02
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	5.652.010,58
ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	4.326.726,33
ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	4.119.852,34
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	3.321.087,95
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ	2.445.842,37
ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	1.809.599,26
ΤΣΙΜΕΝΤΑ	1.294.932,10
ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	1.205.776,08
ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ	913.901,51
ΜΗ ΣΙΔΗΡΟΥΧΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	724.590,62
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ & ΘΕΜΑΤΟΦΥΛΑΚΕΣ	723.615,99
ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	625.973,47
ΤΑΞΙΔΙΑ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	397.930,20
ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	355.670,37
ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ	336.135,49
ΔΙΥΛΙΣΤΗΡΙΑ & ΕΜΠΟΡΙΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ	335.013,64
ΥΔΡΕΥΣΗ	292.766,05
ΔΙΑΡΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	237.398,43
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	211.984,50
ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	198.732,08
ΚΑΘΕΤ. ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ & ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ	189.644,58
ΤΡΟΦΙΜΑ	177.237,55

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ

ΑΝΟΔΟΣ	Κλείσιμο	Μετ.	ΠΤΩΣΗ	Κλείσιμο	Μετ.
ΔΟΜΙΚΗ ΚΡΗΤΗΣ (ΚΟ)	1,900	15,85%	REDS (ΚΟ)	2,200	-4,76%
ΕΚΤΕΡ (ΚΟ)	2,290	15,66%	SPACE HELLAS (ΚΟ)	8,640	-4,00%
ΕΛΙΝΟΙΛ (ΚΟ)	2,770	15,42%	ΙΛΥΔΑ (ΚΟ)	1,470	-2,65%
ΚΛΩΣ/ΓΙΑ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ (ΚΟ)	1,260	8,62%	ΙΑΤΡΙΚΟ ΑΘΗΝΩΝ (ΚΟ)	1,980	-2,46%
ΡΕΒΟΪΛ (ΚΟ)	1,880	6,21%	OTE (ΚΟ)	14,160	-1,94%
ΦΙΕΡΑΤΕΞ (ΚΟ)	0,484	5,68%	AUTOHELLAS (ΚΟ)	13,440	-1,90%
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	3,522	5,39%	ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	17,790	-1,88%
PROFILE (ΚΟ)	4,900	4,93%	FLEXOPACK (ΚΟ)	8,450	-1,74%
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	4,870	4,73%	ΕΛΛΑΔΟΣ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	16,800	-1,18%
INTRAKAT (ΚΟ)	3,080	4,41%	CENTRIC ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	0,340	-1,16%

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

ΑΞΙΑ		ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ	
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	24.521.293,45	ΕΚΤΕΡ (ΚΟ)	2,77%
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	14.278.135,60	ΔΟΜΙΚΗ ΚΡΗΤΗΣ (ΚΟ)	2,46%
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜ. (ΚΟ)	11.149.366,28	PROFILE (ΚΟ)	1,93%
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	9.293.977,41	SUNRISEMEZZ PLC (ΚΟ)	0,73%
JUMBO (ΚΟ)	9.161.015,70	ΚΛΩΣ/ΓΙΑ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ (ΚΟ)	0,64%
OTE (ΚΟ)	8.785.942,12	ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	0,57%
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	6.703.126,75	INTRAKAT (ΚΟ)	0,41%
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	5.652.010,58	ΦΙΕΡΑΤΕΞ (ΚΟ)	0,41%
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	3.757.856,21	PHOENIX VEGA MEZZ PLC (ΚΟ)	0,36%
ΔΕΗ (ΚΟ)	3.633.992,66	ΠΑΪΡΗΣ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ (ΚΟ)	0,34%

ΟΙ ΜΕΤΟΧΕΣ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ FTSE 25

		Κλείσιμο	Μετ.%
ΒΙΟ	(ΒΙΟΧΑΛΚΟ)	5,8	0,69
CENER	(CENERGY HOLDINGS SA)	6,16	0,98
TITC	(TITAN)	17,86	1,82
EEE	(COCA COLA HBC)	27,24	0,33
OTE	(OTE)	14,16	-1,94
ΑΡΑΙΓ	(AEGEAN AIRLINES)	12,3	1,82
ΤΕΝΕΡΓ	(ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ)	17,79	-1,88
ΣΑΡ	(ΣΑΡΑΝΤΗΣ)	7,74	2,11
ΕΛΛΑΚΤΩΡ	(ΕΛΛΑΚΤΩΡ)	2,495	3,1
ΓΕΚΤΕΡΝΑ	(ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ)	14,34	0,42
ΜΥΤΙΛ	(ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ)	34,54	3,72
ΛΑΜΔΑ	(LAMDA DEVELOPMENT)	7,18	-0,14
ΕΛΧΑ	(ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ)	2,055	-0,48
ΑΛΦΑ	(ALPHA BANK)	1,607	0,78
ΜΠΕΛΑ	(JUMBO)	27,6	-0,07
ETE	(ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ)	6,202	3,37
ΠΕΙΡ	(ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ)	3,522	5,39
ΕΥΡΩΒ	(EUROBANK)	1,6295	1,94
ΕΛΠΕ	(ΕΛΠΕ)	7,78	-0,77
ΚΟΥΕΣ	(QUEST)	6,45	0
ΟΤΟΕΛ	(AUTOHELLAS)	13,44	-1,9
ΕΥΔΑΠ	(ΕΥΔΑΠ)	6,8	-0,87
ΟΠΑΠ	(ΟΠΑΠ)	15,94	-0,99
ΜΟΗ	(MOTOR OIL)	22,86	-0,7
ΔΕΗ	(ΔΕΗ)	10,4	1,46

ΠΑΡΑΓΩΓΑ - ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΟΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ
Σ.Μ.Ε. σε Δείκτες	272	2.625	6.845
FTSE/Χ.Α. Τράπεζες	5	42	1.402
FTSE/Χ.Α. Large Cap	266	2.582	4.762
MSCI GREECE REBASED	1	1	681
Σ.Μ.Ε. σε Μετοχές	1.847	20.771	523.913
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	38	422	15.770
ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΚΟ)	43	267	5.257
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	243	7.552	253.959
AUTOHELLAS (ΚΟ)	3	5	89
ΑΒΑΞ Α.Ε. (ΚΟ)	16	54	1.159
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	14	143	1.444
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	25	115	6.908
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	4	17	502
ΕΛΒΑΛΧΑΛΚΟΡ (ΚΟ)	4	13	1.952
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	91	1.564	38.238
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	18	52	1.105
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	11	36	922
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	43	189	7.522
ΕΛΛΗΝ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	40	362	10.022
HELLENiQ ENERGY (ΚΟ)	4	14	1.142
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	34	105	3.694
INTRAKAT (ΚΟ)	161	1.205	9.601
JUMBO (ΚΟ)	3	4	173
LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	27	95	6.389
MIG (ΚΟ)	1	1	60
MOTOR OIL (ΚΟ)	12	27	1.711
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	172	580	3.208
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	181	1.086	16.557
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	3	20	2.634
OTE (ΚΟ)	139	512	12.233
ΟΛΠ (ΚΟ)	0	0	321
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	284	5.368	73.973
ΔΕΗ (ΚΟ)	76	407	28.519
QUEST ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	6	24	144
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	115	405	11.664
TITAN CEMENT (ΚΑ)	3	3	761
VIOHALCO SA/NV (ΚΑ)	33	124	6.280
Δικαιώματα σε Δείκτες	15	245	2.921
FTSE/Χ.Α. Large Cap	15	245	2.921
Δικαιώματα σε Μετοχές	1	2	882
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	0	0	15
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0	0	293
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	0	0	156
OTE (ΚΟ)	1	2	26
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	0	0	154
ΔΕΗ (ΚΟ)	0	0	238
Συνολική Δραστηριότητα	2.135	23.643	534.561

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τρίτη 18 Ιουλίου 2023

ΚΩΔ.	ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΩΤΑΤΗ	ΑΝΩΤΑΤΗ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ.**	ΔΙΑΦ.*	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ	ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣ.	% ΜΕΤΑΒ.
ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΕΛΗΤ	HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LTD	1.9200	1.9300	1.9216	0.1780	“1,263”	1.9000	1.9200	1.9200	0.00
ΤΡΚΗ	Bank of Cyprus Holdings Plc	2.8100	2.8400	2.8355	-0.6200	“187,004”	2.8200	2.8400	2.8300	-0.35
ΔΗΕΠ	Demetra Holdings Plc (EM)	0.5300	0.5450	0.5374	0.6170	“5,222”	0.5350	0.5400	0.5350	0.94
ΛΕΠΕ	LCP HOLDINGS AND INVESTMENTS PUBLIC LTD (Σ)	0.0780	0.0860	0.0857	0.3690	“8,244”	0.0780	0.0860	0.0860	4.88
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΛΟΥΗ	LOUIS PLC	0.0775	0.0830	0.0816	0.1280	“20,735”	0.0775	0.0840	0.0800	-2.44
Τεχνολογία										
ΛΟΤΖ	LOGICOM PUBLIC LTD	2.2200	2.2600	2.2449	25.5020	“1,325”	2.2200	2.2600	2.2600	0.89
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΤΑΣ	ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD	1.6900	1.6900	1.6900	-1.0000	635	1.6000	1.6900	1.6900	-0.59
ΚΟΣΑ	ΚΟΣΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ						0.0500	0.0605		
MINE	ΜΙΝΕΡΒΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ	0.0145	0.0145	0.0145	0.0000	“3,835”	0.0145	0.0000	0.0145	0.00
ΑΚΕΠ	ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0260		
ΓΠΕΠ	“UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)”						0.0500	0.0000		
ΕΛΛΗ	ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD						0.3240	0.3960		
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC (EM)						0.0620	0.0650		
ΚΕΑΕ	CPI HOLDINGS PUBLIC LTD (Σ)						0.0030	0.0050		
ΣΛΕΠ	CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD (Σ)						0.0025	0.0035		
ΦΑΣΤ	UNIFAST FINANCE & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0010	0.0000		
ΧΑΕΠ	“HARVEST CAPITAL MANAGEMENT PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)”						0.0000	0.0265		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΜΑΠΑ	MALLOUPPAS & PAPACOSTAS PUBLIC CO LTD (Σ)						0.2720	0.3100		
ΑΓΡΟ	“ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΑΓΡΟΥ “”Η ΠΡΟΟΔΟΣ““ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ “						1.0700	0.0000		
ΚΛΑΡ	CLARIDGE PUBLIC LTD						0.0210	0.0220		
ΚΩΝΣ	CONSTANTINOU BROS HOTELS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.1050		
ΛΕΠΤ	LEPTOS CALYPSO HOTELS PUBLIC LTD						0.0000	0.0600		
ΛΟΞΕ	LORDOS HOTELS (HOLDINGS) PUBLIC LTD						0.7500	0.8300		
ΣΑΛΑ	SALAMIS TOURS (HOLDINGS) PUBLIC LTD (Σ)	2.7000	2.7000	2.7000	0.0000	600	2.7000	2.8000	2.7000	0.00
ΤΟΚΙ	TOP KINISIS TRAVEL PUBLIC LTD (Σ)						0.0590	0.0000		
Βιομηχανία										
ΝΤΙΑ	DISPLAY ART PLC (Σ)	0.0500	0.0550	0.0501	-0.2950	“9,600”	0.0480	0.0540	0.0550	3.77
ΔΒΚΔ	ΔΑΣΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ ΚΥΠΡΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ						0.9000	0.0000		
ΚΕΤΣ	THE CYPRUS CEMENT PUBLIC COMPANY LTD	0.6200	0.6300	0.6248	0.4760	“21,010”	0.6150	0.6250	0.6250	0.81
ΚΥΘΡ	K. KYTHREOTIS HOLDINGS PUBLIC LTD						0.3240	0.0000		
ΤΣΙΒ	ΤΣΙΜΕΝΤΟΠΟΙΙΑ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ						2.7200	2.8000		
Βασικά Καταναλωτικά Αγαθά										
ΙΟΑΝ	CHRIS JOANNOU PUBLIC LTD (Σ)						0.0280	0.0000		
ΚΕΟ	KEO PLC						1.5200	1.5900		
ΜΙΤΣ	ΜΙΤΣΙΔΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ						0.2200	0.2400		
ΜΠΛΕ	BLUE ISLAND PLC	0.9300	0.9300	0.9300	0.0000	200	0.9000	0.9300	0.9300	0.00
ΦΡΟΥ	ALKIS H. HADJIKYRIACOS (FROU-FROU BISCUITS) PUBLIC LTD	0.2800	0.2800	0.2700	-1.0000	“1,260,600”	0.2700	0.2800	0.2800	0.00
Τεχνολογία										
NETIN	NET INFO PLC						0.0000	0.9600		
Βασικά Υλικά										
ΛΟΡΔ	LORDOS UNITED PUBLIC LTD						0.0800	0.0890		
Ακίνητη Περιουσία										
ΚΚΟΜ	K + G COMPLEX PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.3040	0.3280		
ΠΑΝΔ	ΠΑΝΔΩΡΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ						0.0840	0.0860		
ΦΙΛΟ	ΦΙΛΟΚΤΗΜΑΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (Σ)						0.0955	0.0000		
Ενέργεια										
ΛΙΝΑ	PETROLINA (HOLDINGS) PUBLIC LTD	1.1400	1.1400	1.1400	-0.0670	“5,000”	1.1400	1.1500	1.1400	0.00
ΑΓΟΡΑ ΕΠΙΤΗΡΗΣΗΣ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΙΕΠ	“ΑΙΑΝΤΑΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (ΑΝ, ΕΜ, Σ)”						0.0000	0.0000		
ΙΣΕΠ	“ΙΣΧΥΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (ΕΜ, Σ)”						0.0420	0.0495		
ΚΑΕΠ	ΚΑΡΥΕΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ (Σ)						0.0000	0.2300		
ΡΕΕΠ	“REGALLIA HOLDINGS & INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)”						0.0015	0.0000		
Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΕΡΜΕ	“ERMES DEPARTMENT STORES PLC (ΑΝ, Σ)”						0.0000	0.0000		
ΧΑΣΕ	“Ch. Charilaou Group Plc (ΑΝ, Σ)”						0.0020	0.0000		
ΤΟΕΠ	ΤΟΞΟΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΛΤΔ (Σ)						0.0000	0.0315		
ΝΤΟΔ	DOME INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0000		
ΤΣΟΚ	A. TSOKKOS HOTELS PUBLIC LTD						0.0745	0.0830		
Βιομηχανία										
ΡΟΛΑ	ROLANDOS ENTERPRISES PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0195		
ΣΤΣΔ	“CYPRUS TRADING CORPORATION PLC (ΑΝ, Σ)”						0.0000	0.0000		
Ακίνητη Περιουσία										
ΓΟΥΛ	“WOOLWORTH (CYPRUS) PROPERTIES PLC (ΑΝ, Σ)”						0.0000	0.0000		
ΑΓΟΡΑ ΟΜΟΛΟΓΩΝ										
ΕΤΑΙΡΙΚΑ ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ										
ΕΛΛΗΟ24	Ellinas Finance Public Company Ltd (Ομόλογα)						0.0000	0.0000		
ΕΤΜΑ1	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ – ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΑ ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 1						88.0000	94.9990		
ΕΤΜΑ2	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ – ΜΕΤΑΤΡΕΨΙΜΑ ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ 2						88.7000	89.4999		
ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΑ ΧΡΕΟΓΡΑΦΑ										
ΚΧ071Α17	“ΚΟΧΑ 3,25% (1ης Σειράς 2017, Λήξης 2024) “						0.0000	0.0000		
ΚΧ101Α15	“ΚΟΧΑ 4,00%(1ης Σειράς 2015, Λήξης 2025) “						0.0000	0.0000		
ΓΡΑΜΜΑΤΙΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ										
ΓΔ13Δ23	“Γραμμάτια Δημοσίου 13 Εβδομάδων, 4η Έκδοση 2023 (28/04/2023 – 28/07/2023) “							0.0000	0.0000	
ΓΔ13Ε23	“Γραμμάτια Δημοσίου 13 Εβδομάδων, 5η Έκδοση 2023 (26/05/2023 – 25/08/2023) “							0.0000	0.0000	
ΓΔ13Ζ23	“Γραμμάτια Δημοσίου 13 Εβδομάδων, 6η Έκδοση 2023 (23/06/2023 – 22/09/2023) “							0.0000	0.0000	

* Η διαφορά αυτή αντιπροσωπεύει την αυξομείωση της μέσης σταθμικής τιμής σε σεντ από την προηγούμενη χρηματιστηριακή συνάντηση.
** Στον υπολογισμό της μέσης σταθμικής τιμής συμπεριλαμβάνονται και η αξία και τα τεμάχια συναλλαγών που εκτελέστηκαν με τη μέθοδο ‘Απλή Προσυμφωνημένη Συναλλαγή’.
Ειδική κατηγορία διαπραγμάτευσης: Στην Κατηγορία αυτή θα ταξινομούνται εταιρείες όταν ενδεχομένως θα συντρέχουν σοβαροί λόγοι μη πλήρους συμμόρφωσης τους με τη νομοθεσία και μη παραχής επαρκών στοιχείων /εκεγγύων προς τους επενδυτές.
Αγορά ειδικών χαρακτηριστικών: ταξινομούνται εταιρείες οι οποίες έχουν: (α) δεν τηρούν τις υποχρεώσεις της διασποράς ή της εμπορευσιμότητας ή της χρηματιστηριακής αξίας της αγοράς στην οποία είναι εισηγμένες ή (β) παραλείπουν να εισαγάγουν στο Χρηματιστήριο μετοχές τους όπως προβλέπεται από το Άρθρο 129 των περί Αξιών και Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου Νόμων ή (γ) i. για τις οποίες επίκειται ουσιαστική διαφοροποίηση των δραστηριοτήτων τους ή ii. για τις οποίες επίκειται αντίστροφη εξαγορά ή iii. οι οποίες είναι επενδυτικοί οργανισμοί και επιζητούν την απαλλαγή τους από περιορισμό αναφορικά προς τις υποχρεώσεις τους.

NBG Securities

“Ανάπτυξη Διασυνοριακού Δικτύου Προώθησης Αειφόρου Παράκτιου Τουρισμού”

Cross-Coastal-Net

Οδεύει προς την ολοκλήρωση του τό Έργο (Πράξη) που αφορά τη διασυνοριακή συνεργασία Ελλάδας – Κύπρου σε θέματα αειφόρων μορφών παράκτιου τουρισμού. Η περίπτωση Ακάμα – Μπάλου

Οδεύει προς την ολοκλήρωση του το Έργο (Πράξη) με τίτλο “Ανάπτυξη Διασυνοριακού Δικτύου Προώθησης Αειφόρου Παράκτιου Τουρισμού “και ακρωνύμιο: “CROSS-COASTAL-NET”. Το έργο όπως είναι γνωστό πραγματοποιείται στο πλαίσιο του Άξονα Προτεραιότητας 3 «Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και πρόληψη κινδύνων» του Προγράμματος συνεργασίας INTERREG V-A ΕΛΛΑΔΑ-ΚΥΠΡΟΣ 2014-2020. Στο έργο CROSS-COASTAL-NET συμμετέχουν από πλευράς Κύπρου το ΕΒΕ Πάφου, το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου και το Κοινοτικό Συμβούλιο Ίννιας, ενώ από πλευράς Ελλάδας συμμετέχουν το ΕΒΕ Χανίων, ο Δήμος Κισσάμου και το Πολυτεχνείο Κρήτης.

Ο Τουρισμός αποτελεί τη σημαντικότερη οικονομική δραστηριότητα στην κοινή διασυνοριακή περιοχή Ελλάδας – Κύπρου και ως εκ τούτου έχει πολύ σημαντικό θετικό αντίκτυπο στις τοπικές οικονομίες της ΠΕ Χανίων και της Επαρχίας Πάφου. Κάθε χρόνο οι δύο ανωτέρω χωρικές ενότητες προσελκύουν εκατοντάδες χιλιάδες ημεδαπούς και αλλοδαπούς επισκέπτες, με το 90% αυτών να συγκεντρώνονται άναρχα στις παράκτιες περιοχές, λόγω της ύπαρξης ενός πολύ μεγάλου αριθμού παράκτιων περιοχών ιδιαίτερου φυσικού κάλους. Το γεγονός αυτό επιφέρει ήδη αρνητικές επιπτώσεις στους τοπικούς φυσικούς πόρους, με αποτέλεσμα την υποβάθμιση και αντίστοιχη μείωση της ελκυστικότητας των παράκτιων αυτών ακτών, πολλές από τις οποίες περιλαμβάνουν υπο-περιοχές ενταγμένες στο δίκτυο Natura 2000, όπως η Λιμνοθάλασσα Μπάλου στην ΠΕ Χανίων, και η Χερσόνησος Ακάμα στην Επαρχία Πάφου. Παράλληλα, τίθεται σε σοβαρό κίνδυνο η βιοποικιλότητα των περιοχών αυτών.

Συγκεκριμένα, στις 06/06/2023 και 07/06/2023 διοργανώθηκε με απόλυτη επιτυχία στην Πάφο η 3η Τεχνική Συνάντηση του έργου. Στη συνάντηση συμμετείχε όλο

το εταιρικό σχήμα του έργου και συντονιστής της εκδήλωσης ήταν το Επιμελητήριο Πάφου. Από πλευράς ΕΒΕΠ συμμετείχε ο Γραμματέας/Διευθυντής κ. Μαρίνος Στυλιανού και ο Υπεύθυνος Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων Λειτουργός του Επιμελητηρίου κ. Στέφανος Χατζηιωάννου.

Στη συνάντηση συμμετείχαν από πλευράς Κύπρου το ΕΒΕ Πάφου, το Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου και το Κοινοτικό Συμβούλιο Ίννιας, ενώ από πλευράς Ελλάδας συμμετείχαν το ΕΒΕ Χανίων, ο Δήμος Κισσάμου και το Πολυτεχνείο Κρήτης. Την πρώτη μέρα της συνάντησης έγινε ανασκόπηση της μέχρι τώρα πορείας του Έργου και στη συνέχεια παρουσιάστηκαν από όλους τους εταίρους του έργου οι εργασίες που εκτελέστηκαν μέχρι τώρα. Το ΕΒΕ Πάφου ως υπεύθυνος του Πακέτου εργασίας 2 συντόνισε τη συζήτηση του Π2 “Δημοσιότητα και Πληροφόρηση.”

Από τη συνάντηση έχουν εξαχθεί τα βασικά συμπεράσματα του έργου, έχουν τροχιοδρομηθεί οι επόμενες ενέργειες από όλους τους Εταίρους και έχει καθοριστεί η καταληκτική συνάντηση η οποία θα πραγματοποιηθεί στην Κρήτη καθώς επίσης και το 2-ήμερο Green Tourism Festival στην Πάφο το οποίο θα περιλαμβάνει έκθεση «πράσινων» τουριστικών προϊόντων και υπηρεσιών.

Επιπροσθέτως, το Κοινοτικό Συμβούλιο Ίννιας στις 17/02/2023 διοργάνωσε με απόλυτη επιτυχία στην συνεδριακή αίθουσα του Droushia Heights Hotel, στην Δρούσια το θεματικό εργαστήριο με τίτλο: “Διαβούλευση επί της Μεθοδολογίας Ίδρυσης Πρότυπων Κοινοτήτων Προστασίας και Ανάδειξης Ευαίσθητων Τουριστικών Περιοχών ενώ παράλληλα με μεγάλη επιτυχία και ενεργή συμμετοχή, στις 09/03/2023 πραγματοποιήθηκε το θεματικό εργαστήρι για την δημιουργία πρότυπου μοντέλου βιώσιμης διαχείρισης και δεικτών μέτρησης τουριστικής χωρητικότητας ευαίσθητων παράκτιων περιοχών NATURA 2000, από το Εργαστήριο Ανανεώσιμων και Βιώσιμων Ενεργειακών Συστημάτων της Σχολής Χημικών Μηχανικών και Μηχανικών Περιβάλλοντος του Πολυτεχνείου Κρήτης σε συνεργασία με το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Χανίων (συντονιστή του προγράμματος) και τον Δήμο Κισσάμου.

Παράλληλα την Τρίτη 06/06/2023 το απόγευμα, στην συνεδριακή αίθουσα του Vasilikon Winery, στον Κάθηκα το ΕΒΕ Πάφου διοργάνωσε Θεματικό εργαστήρι όπου οι παρευρισκόμενοι είχαν την ευκαιρία να ενημερωθούν από τους Εταίρους για τα πράσινα τουριστικά πακέτα που παρήχθησαν μέσα από το έργο Cross Coastal Net, τα οποία και παρουσιάστηκαν με διαφάνειες, λεπτομέρειες, χάρτες και διαδρομές.

Τέλος την Τετάρτη 07/06/2023 το απόγευμα, στην συνεδριακή αίθουσα του Coral Beach Hotel & Resort στην Πέγεια, το ΕΒΕΠ πραγματοποίησε Εκδήλωση με σκοπό την ενημέρωση των συμμετεχόντων, εκπροσώπων της τοπικής και επαρχιακής διοίκησης άλλων δημόσιων και ιδιωτικών φορέων & Οργανώσεων αλλά και φορέων της κοινωνίας των πολιτών από την περιοχή του Ακάμα, επί των σκοπών και δράσεων του συγκεκριμένου έργου.

Πολύ σημαντικό στοιχείο το οποίο πρέπει να αναφερθεί, αποτελεί το Κέντρο Πληροφόρησης / Παρατηρητήριο το οποίο υλοποιήθηκε στα πλαίσια του έργου CROSS COASTAL NET και το οποίο εδρεύει στην Ίννια πλήρως στελεχωμένο από τις αρχές Μάιου, με την συμμετοχή και καθοδήγηση του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου.

Για όσους ενδιαφέρονται για περισσότερη πληροφόρηση επί του έργου, μπορούν να επισκεφτούν την ιστοσελίδα του έργου που έχει δημιουργήσει το Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Πάφου στην παρακάτω διεύθυνση: https://cross-coastal-net.eu/

Στέφανος Χατζηιωάννου
Λειτουργός ΕΒΕ Πάφου
Υπεύθυνος Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων

ΠΡΟΩΘΗΤΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Οι περισσότεροι από τους επιχειρηματίες που συμμετείχαν στο πρότζεκτ είναι σε θέση να πληρώσουν το ενοίκιο, ενώ όσοι τελικά δεν συνέχισαν αντικαταστάθηκαν από άλλους ντόπιους επιχειρηματίες, που είδαν την πόλη τους να γίνεται ξανά προορισμός.

Το Πουλ ξαναζωντάνεψε «δωρεάν»

Ενα πείραμα που αναγέννησε επιχειρηματικά μια περιοχή στη νοτιοδυτική Αγγλία

Της **ΕΣΕ ΝΕΛΣΟΝ**

Για σχεδόν δύο δεκαετίες ο Στίβεν Γουάιατ βρισκόταν σε έναν κύκλο απεξάρτησης και χρήσης ναρκωτικών. Το 2006 και κατά τη διάρκεια της παραμονής του σε κέντρο απεξάρτησης στη μικρή πόλη Πουλ της νοτιοδυτικής Αγγλίας, έμαθε την τέχνη της συντήρησης επίπλων την οποία ασκούσε ιδιωτικά. Δεκαπέντε χρόνια αργότερα είχε όμως την τύχη να λάβει μέρος σε ένα φιλόδοξο πρότζεκτ, που έμελλε να του αλλάξει τη ζωή, αλλάζοντας παράλληλα και τη ζωή ενός ολόκληρου δρόμου. Ο λόγος για την πρωτοβουλία να δοθεί σε δέκα νέους επιχειρηματίες δωρεάν ενοίκιο δύο χρόνων για να ανοίξουν το κατάστημά τους στην οδό Κίνγκλαντ Κρέσεντ, τον σχεδόν έρημο πρώην εμπορικό δρόμο της πόλης.

Δέκα νέοι επιχειρηματίες άνοιξαν το κατάστημά τους στη σχεδόν έρημη οδό Κίνγκλαντ Κρέσεντ, χωρίς να πληρώνουν ενοίκιο για δύο χρόνια.

Το Πουλ βρίσκεται μόλις λίγα χιλιόμετρα μακριά από μερικές από τις ακριβότερες παραθαλάσσιες κατοικίες της χώρας, όμως το κέντρο του είχε αρχίσει να ρημάζει μετά την πανδημία, με τις ντόπιες επιχειρήσεις να κλείνουν η μία μετά την άλλη. Πλέον, και με τη διετή περίοδο χάριτος να έχει παρέλθει, οι περισσότεροι από τους επιχειρηματίες που συμμετείχαν στο πρότζεκτ είναι σε θέση να πληρώσουν το ενοίκιο, ενώ όσοι τελικά δεν συνέχισαν αντικαταστάθηκαν από άλλους ντόπιους επιχειρηματίες, που είδαν την πόλη τους να γίνεται ξανά προορισμός. Το πείραμα πέτυχε.

Η Χόουπ Ντιν, 29 ετών, στο ανθοπωλείο που άνοιξε στην Κίνγκλαντ Κρέσεντ, όταν κατά τη διάρκεια της πανδημίας απολύθηκε από την εταιρεία που εργαζόταν. Πάει περίφημα. Οι κάτοικοι της περιοχής ήθελαν τα καταστήματα να τα πάρουν ανεξάρτητοι επιχειρηματίες και όχι πολυεθνικές εταιρείες.

Ομως, το πρόβλημα δεν είναι μόνο στο μικρό Πουλ. Ολόκληρη η Βρετανία χρειάζεται μια συλλογική στροφή, εάν θέλει να επιβιώσουν οι μεγάλοι εμπορικοί δρόμοι της, όμοιοι με αυτούς των Ηνωμένων Πολιτειών, από την απομάκρυνση των καταναλωτών από τα φυσικά καταστήματα. Τα νούμερα είναι μέχρι στιγμής ενθαρρυντικά, αλλά απέχουν ακόμη από τα προ πανδημίας επίπεδα. Τα μαγαζιά που έκλεισαν την περασμένη χρονιά ήταν λιγότερα σε σχέση με την προηγούμενη, ενώ η κίνηση των πεζών στους εμπορικούς δρόμους τον Ιούνιο ήταν 5% μεγαλύτερη από πέρυσι.

Και το κέρδος δεν είναι, φυσικά, μόνο αισθητικό. Η αναμόρφωση της Κίνγκλαντ Κρέσεντ έχει αποτελέσει το κέντρο γύρω από το οποίο έχει αναπτυχθεί ένα πλέγμα από μοντέρνα καφέ, μπαρ και μαγαζιά με φυτά. Για τους ιδιοκτήτες που πρόσφεραν τους χώρους τους δωρεάν το στοίχημα ήταν να γεμίσει η πόλη με ανεξάρτητους επιχειρηματίες, ακόμη και χωρίς προηγούμενη επαγγελματική εμπειρία, αντί για πολυεθνικές εταιρείες, πράγμα που θα δημιουργήσει μια ροή νέων επισκεπτών και κατ' επέκταση μια ροή χρήματος. Πριν ανοίξει το κατάστημά του, ο Γουάιατ επισκεύαζε τα έπιπλά του ιδιωτικά και πουλούσε λίγα κομμάτια στο Ιντερνετ. Από τότε που το άνοιξε έχει πουλήσει πάνω από 1.000 κομμάτια. Οταν τον Μάρτιο ήρθε η ώρα να πληρώσει το πρώτο του ενοίκιο, ο Γουάιατ αγόρασε και τον δίπλα χώρο. Λίγα νούμερα παρακάτω βρίσκεται το κατάστημα της Χόουπ Ντιν, 29 ετών, που απολύθηκε από την εταιρεία που εργαζόταν κατά την περίοδο της πανδημίας. Το μαγαζί της, που πουλάει φυτά στον πράσινο παράδεισο που είναι πλέον η Κίνγκλαντ Κρέσεντ, απασχολεί έξι άτομα και έχει τρεις διαφορετικές ειδικεύσεις. «Νιώθω σαν κανονική επιχειρηματίας πλέον», δηλώνει χαρούμενη.

Η σύντομη θωπεία δεν είναι αδίκημα, απεφάνθη δικαστής

ΡΩΜΗ. Αγανακτισμένοι Ιταλοί θωπεύουν εαυτούς σε βίντεο που αναρτούν στα σόσιαλ μίντια διαμαρτυρόμενοι με αυτόν τον τρόπο για την απόφαση δικαστή ότι «παραβιαστικά» αγγίγματα που διαρκούν λιγότερο από δέκα δευτερόλεπτα δεν συνιστούν αδίκημα.

Η αμφιλεγόμενη ετυμηγορία οδήγησε στην αθώωση ενός άνδρα ο οποίος παραδέχθηκε ότι έπιασε ανάρμοστα μια μαθήτρια, αλλά επέμεινε ότι απλώς αστειεύθηκε.

Αντιδρώντας άνδρες και γυναίκες στην Ιταλία ανέβασαν βίντεο στο Instagram και το TikTok, στα οποία εμφανίζονται να κοιτούν ανέκφραστα την κάμερα ενώ πιάνουν το στήθος τους. Την ίδια στιγμή, ένα χρονόμετρο εμφανίζεται να καταμετρά τον χρόνο των 10 δευτερολέπτων. Σε άλλα φιλμάκια θωπεύονται για εννέα συναπτά δευτερόλεπτα, για να σταματήσουν στο δέκατο και να διακηρύξουν στον φακό ότι πρέπει να σταματήσουν προτού συμπληρωθεί ο χρόνος του αδικήματος. Χρησιμοποιώντας το hashtag #10secondi (δέκα δευτερόλεπτα), τα φιλμάκια δείχνουν πόσο δυσάρεστα αργά περνούν τα δέκα δευτερόλεπτα ειδικά στη διάρκεια μιας σεξουαλικής επίθεσης.

Τα βίντεο είναι η απάντηση στην απόφαση του δικαστή, ο οποίος έκρινε ότι ο 66χρονος επιστάτης σε σχολείο της Ρώμης, Αντόνιο Αβόλα, δεν επιτέθηκε σεξουαλικά σε 17χρονο κορίτσι στα σκαλιά του σχολείου.

Το περιστατικό

Τον Απρίλιο του 2022 ο Αβόλα βρέθηκε πίσω από τη μαθήτρια ενώ εκείνη περπατούσε με μια φίλη προς την τάξη της, έβαλε τα χέρια στο παντελόνι της και έπιασε τα οπίσθια και το εσώρουχό της. «Αγάπη, ξέρεις ότι αστειευόμουν», της είπε όταν εκείνη αντέδρασε σοκαρισμένη. Οταν κατήγγειλε το περιστατικό στην αστυνομία ο Αβόλα παραδέχθηκε ότι την έπιασε αλλά επέμεινε ότι το έκανε για πλάκα. Αν και εισαγγελείς της Ρώμης πρότειναν σχεδόν τέσσερα χρόνια κάθειρξη για την υπόθεση, ο δικαστής απέρριψε τις κατηγορίες και αθώωσε τον Αβόλα. Στο σκεπτικό της ετυμηγορίας υπήρχε η πρόβλεψη ότι η θωπεία δεν συνιστά αδίκημα όταν δεν διαρκεί πάνω από δέκα δευτερόλεπτα.

Ενας από τους πρώτους που πόσταραν σε ένδειξη συμπαράστασης ήταν ο ηθοποιός της δημοφιλούς τηλεοπτικής σειράς «White Lotus» Πάολο Καμίλι και ακολούθησαν χιλιάδες ακόμη, όπως η Κιάρα Φεράνι, από τις διασημότερες ινφλουένσερ της χώρας με 29,4 εκατομμύρια ακολούθους στο Instagram.

«Ποιος αποφασίζει αν 10 δευτερόλεπτα είναι μεγάλο χρονικό διάστημα. Ποιος χρονομετρά σε δευτερόλεπτα, ενώ εσύ δέχεσαι επίθεση», αναρωτήθηκε ο Φρανσέσκο Τσικονέτι στο TikTok. «Οι άνδρες δεν έχουν το δικαίωμα να αγγίζουν τα σώματα των γυναικών, ούτε για ένα δευτερόλεπτο, πόσο μάλλον για πέντε ή δέκα». Παράλληλα, χαρακτήρισε την απόφαση απαλλαγής του επιστάτη μια ακόμη ένδειξη πόσο κανονικοποιημένη είναι η σεξουαλική παρενόχληση στην ιταλική κοινωνία.

«Επιασε την έφηβη σύντομα μόνο, εκτελώντας μια χειρονομία χωρίς επιθυμία», ανέφερε η δικαστική απόφαση. «Οι δικαστές έκριναν ότι έκανε πλάκα; Ε, λοιπόν για μένα δεν ήταν αστείο», σχολίασε σε συνέντευξή της στην Corriere della Sera η μαθήτρια. «Ηρθε πίσω μου χωρίς να πει κάτι. Εβαλε τα χέρια του στο παντελόνι και μέσα στο εσώρουχό μου. Επιασε τα οπίσθιά μου. Μετά με τράβηξε προς τα πάνω και με πόνεσε στα γεννητικά όργανα. Για μένα αυτό δεν είναι αστείο. Δεν είναι ο κατάλληλος τρόπος να αστειευθεί ένας ηλικιωμένος άνδρας με μια έφηβη».

Σάλος στην Ιταλία: επιστάτης που επιτέθηκε σεξουαλικά σε μαθήτρια αθωώθηκε επειδή η πράξη του δεν υπερέβη τα 10 δευτερόλεπτα.

Διπλά προδομένη

Η νεαρή δήλωσε ότι αισθάνεται διπλά προδομένη, από το σχολείο της και τη δικαιοσύνη. «Αρχίζω να πιστεύω ότι κακώς εμπιστεύθηκα τους θεσμούς. Αυτό δεν είναι δικαιοσύνη». Η υπόθεσή της θα μπορούσε να αποτρέψει άλλα κορίτσια και γυναίκες να καταγγείλουν ανάλογα περιστατικά. Πρόσφατα στοιχεία της Υπηρεσίας Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ενωσης δείχνουν ότι το 70% όσων Ιταλίδων έπεσαν θύματα παρενόχλησης στο διάστημα 2016-2021 δεν κατήγγειλαν την επίθεση.

Τι κάνει τους ανθρώπους ελκυστικούς στα κουνούπια

Η μυρωδιά μας, ο τρόπος που αναπνέουμε, η ομάδα αίματος, ο ιδρώτας, το αλκοόλ και ορισμένα χρώματα σε ρούχα που φοράμε

Της **ΝΤΑΝΙ ΜΠΛΑΜ**

Τα κουνούπια έλκονται από όλους τους ανθρώπους, υποστηρίζει ο Κρίστοφερ Πότερ, καθηγητής Ιατρικής στο Πανεπιστήμιο Τζονς Χόπκινς. Εάν ωστόσο έχετε παρατηρήσει μία ιδιαίτερη προτίμηση για εσάς αντί για άλλους ανθρώπους που βρίσκονται κοντά σας τα βράδια, τότε πιθανώς έχετε την ατυχία να είστε από εκείνους που είναι εκ φύσεως πιο ελκυστικοί για τα ενοχλητικά έντομα. Η αλήθεια είναι πως η επιστήμη δεν έχει καταφέρει να βρει έναν συγκεκριμένο λόγο για τον οποίο κάποιους ανθρώπους τους τσιμπάνε συχνότερα από άλλους – και είναι γεγονός πως η μελέτη αυτού του ζητήματος είναι αρκετά περίπλοκη. Ωστόσο, οι ειδικοί έχουν καταφέρει να εντοπίσουν δύο κατηγορίες παραγόντων που μας κάνουν πιο ελκυστικούς στα κουνούπια: βιολογικούς παράγοντες για τους οποίους δεν μπορούμε να κάνουμε πολλά πράγματα και συνήθειες τις οποίες μπορούμε να αλλάξουμε.

Βιολογία

Πρώτος και σημαντικότερος παράγοντας είναι το πώς μυρίζουμε. Δεκάδες διαφορετικά κύτταρα που βρίσκονται παντού στο σώμα μας συνδυάζονται για να δώσουν σε κάθε άνθρωπο την προσωπική του ξεχωριστή οσμή. «Είναι σαν τις φράουλες – δεν υπάρχει μόνο ένα στοιχείο που τους δίνει τη χαρακτηριστική τους μυρωδιά. Στην πραγματικότητα είναι ένας συνδυασμός δεκάδων οσμών». Και είναι πιθανό αυτή η μείξη χημικών στοιχείων να έλκει και τα κουνούπια πάνω μας, υποστηρίζει.

Σε εξωτερικούς χώρους, προσπαθήστε να χρησιμοποιείτε προϊόντα χωρίς άρωμα και αποφύγετε την κολόνια.

Τα κουνούπια είναι πολύ ευαίσθητα στις οσμές – ακόμα και σε οσμές που δεν μπορεί ο άνθρωπος να εντοπίσει και είναι πιθανό μερικοί άνθρωποι να παράγουν σε μεγαλύτερη ποσότητα τη μυρωδιά που τους αρέσει.

Αυτό δεν σημαίνει ότι οι άνθρωποι που μυρίζουν ωραία για τους άλλους ανθρώπους μυρίζουν κατ' ανάγκην ωραία και για τα κουνούπια. «Για παράδειγμα, τα κουνούπια λατρεύουν τη μυρωδιά των χεριών μας. Οι άνθρωποι ποτέ δεν θεωρούν ότι τα χέρια τους έχουν κάποια ιδιαίτερη μυρωδιά», σχολιάζει ο δρ Πότερ.

Τα κουνούπια έλκονται από το σμήγμα. Ενα κολλώδες, λιπαρό υγρό που παράγεται στο δέρμα και το προστατεύει από το να στεγνώνει. Η ομάδα αίματος μπορεί επίσης να έχει σημασία. Τα κουνούπια φαίνεται να έλκονται από ανθρώπους με ομάδα αίματος Ο για λόγους που οι ερευνητές δεν έχουν επιβεβαιώσει. Τέλος, ο ιδιαίτερος τρόπος που αναπνέουμε –αυτό που ο δρ Πότερ ονόμασε «αναπνευστική υπογραφή»– παίζει επίσης ρόλο. Τα κουνούπια αναζητούν το διοξείδιο του άνθρακα (και εν μέρει γι' αυτό είναι τόσο καλά στο να μας βρίσκουν), και όσο περισσότερο εκπνέουμε, τόσο περισσότερο διοξείδιο του άνθρακα στέλνουμε στον αέρα, προσκαλώντάς τα πάνω μας.

Τα κουνούπια είναι πολύ ευαίσθητα στις οσμές –ακόμη και σε αυτές που δεν μπορεί ο άνθρωπος να εντοπίσει– και είναι πιθανό μερικοί άνθρωποι να παράγουν σε μεγαλύτερη ποσότητα τη μυρωδιά που τους αρέσει.

Συνήθειες

Στη συνέχεια, υπάρχουν οι παράγοντες που εξαρτώνται περισσότερο από τον τρόπο με τον οποίο ζούμε κατά τη διάρκεια της ημέρας. Αν ακολουθείτε κάποιο πρόγραμμα με έντονη άσκηση, είναι πιθανό να αναπνέετε πιο βαριά και να εκπνέετε περισσότερο διοξείδιο του άνθρακα, το οποίο μπορεί να προσελκύσει τα κουνούπια, δήλωσε ο δρ Πότερ. Ο ιδρώτας στέλνει επίσης ένα ισχυρό μήνυμα στα κουνούπια – ιδιαίτερα ο ιδρώτας που έχει παραμείνει πάνω μας για μερικές ώρες και έχει αναμειχθεί με βακτήρια στο δέρμα μας.

Αν έχετε πιει μερικές μπίρες στην παραλία ή κάποιο καλοκαιρινό κοκτέιλ, μπορεί επίσης να εκκρίνετε λίγο αλκοόλ στον ιδρώτα σας. Αυτό μπορεί να προσελκύσει τα κουνούπια. Επιπλέον, το αλκοόλ μπορεί να αλλάξει τη χημική σύνθεση της οσμής του σώματός σας.

Σε περίπτωση που είστε στο σπίτι, ένας ανεμιστήρας στραμμένος προς τα πάνω σας είναι μια χρυσή λύση.

Πώς θα τα κρατήσετε μακριά

Ορισμένα αρωματικά προϊόντα προσωπικής φροντίδας, όπως αρώματα, σαπούνια και λοσιόν (συμπεριλαμβανομένων των αντηλιακών), μπορούν να προσελκύσουν τα κουνούπια. Αν πρόκειται να περάσετε χρόνο σε εξωτερικούς χώρους, προσπαθήστε να χρησιμοποιείτε προϊόντα χωρίς άρωμα και σκεφτείτε να παραλείψετε εντελώς την κολόνια. Ορισμένα χρώματα ρούχων, όπως το μαύρο και το σκούρο μπλε, μπορούν επίσης να λειτουργήσουν σαν μαγνήτης κουνουπιών. Οι έρευνες δείχνουν επίσης ότι τα κουνούπια έλκονται από τα έντονα πορτοκαλί και κόκκινα χρώματα. Μείνετε στα ανοιχτά χρώματα. Σε περίπτωση που είστε στο σπίτι, ένας ανεμιστήρας στραμμένος προς τα πάνω σας είναι μια χρυσή λύση, καθώς τα κουνούπια μπορεί να είναι επίμονα αλλά δεν είναι ιδιαίτερα καλά στο πέταγμα.

Το τελευταίο... μίλι για την επενδυτική βαθμίδα

Συγκρατημένα αισιόδοξοι οι οίκοι μετά τις προγραμματικές δηλώσεις της κυβέρνησης, αλλά η αναβάθμιση δεν είναι δεδομένη

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Οι προγραμματικές δηλώσεις της κυβέρνησης κινήθηκαν σύμφωνα με τις προσδοκίες των οίκων αξιολόγησης και δεν θεωρείται ότι θέτουν σε κίνδυνο τη δημοσιονομική πορεία της χώρας και τη συνετή δημοσιονομική πολιτική –με εστίαση στην ανάπτυξη, στις επενδύσεις και στη μείωση του χρέους– που αποτελεί και το μεγάλο «εισιτήριο» για την επενδυτική βαθμίδα, όπως σχολιάζουν στην «Κ» οι αναλυτές των Fitch, Moody's, S&P και DBRS.

Το βέβαιο είναι πως το επόμενο διάστημα οι οίκοι θα εξετάσουν και θα αναλύσουν λεπτομερώς τα νέα μέτρα και τις προτεραιότητες που θέτει η κυβέρνηση για την επόμενη τετραετία, ώστε να καταλήξουν στις εκτιμήσεις τους για τις βραχυπρόθεσμες και μεσοπρόθεσμες προοπτικές της οικονομίας και των δημοσιονομικών. Συνεπώς, χρειάζονται κάποιο χρόνο για να καταλήξουν στην «ετυμηγορία» τους, κάτι που άλλωστε τους δίνεται, καθώς οι προγραμματισμένες αξιολογήσεις τους αναμένονται από το φθινόπωρο και μετά. Πρέπει άλλωστε να είναι βέβαιοι ότι έχουν λάβει τη σωστή απόφαση. Μπορεί να ήταν σχετικά γρήγοροι με τις αναβαθμίσεις της Ελλάδας τα τελευταία χρόνια, ωστόσο, όπως έχουμε επισημάνει και στο παρελθόν, το τελευταίο... μίλι δεν θα ήταν εύκολο.

Οι αξιολογήσεις αναμένονται από το φθινόπωρο. Εως τότε οι οίκοι θα έχουν σταθερά στο ραντάρ τους την ελληνική οικονομία.

Η συνετή δημοσιονομική πολιτική -με εστίαση στην ανάπτυξη, στις επενδύσεις και στη μείωση του δημοσίου χρέους- αποτελεί το «εισιτήριο» για την ανάκτηση της επενδυτική βαθμίδας, τονίζουν κορυφαία στελέχη διεθνών οίκων πιστοληπτικής αξιολόγησης.

Στο συνέδριο Fin Forum που διοργανώθηκε την περασμένη εβδομάδα στην Αθήνα, τα στελέχη των S&P και Fitch έστειλαν ένα αρκετά προσεκτικό μήνυμα σε ό,τι αφορά τις προοπτικές αναβάθμισης της Ελλάδας σε επενδυτική βαθμίδα σύντομα, προκαλώντας κάποιους προβληματισμούς. Ειδικά τη στιγμή που η κυβέρνηση αισιοδοξεί ότι θα ανακτηθεί σύντομα και κάνει σημαντικές κινήσεις που ενισχύουν αυτή την προοπτική, όπως η ανακοίνωση για πρόωρη αποπληρωμή δύο δόσεων των διμερών δανείων και η ανταλλαγή ομολόγων που έληγαν το 2024 και 2025.

Ο επικεφαλής της S&P για την Ελλάδα, Σάμιουελ Τίλερεϊ, διεμήνυσε στο συνέδριο ότι ο οίκος δεν βιάζεται σε ό,τι αφορά την αλλαγή της βαθμολογίας της Ελλάδας. Οπως εξήγησε, σίγουρα οι πιθανότητες για αναβάθμιση έχουν ενισχυθεί μετά το αποτέλεσμα των εκλογών, ενώ ήδη ο οίκος δίνει θετικές προοπτικές στην Ελλάδα από τον περασμένο Απρίλιο (που σημαίνει πιθανότητα αναβάθμισης εντός 12μήνου). Ωστόσο «δεν έχουμε ακόμα φτάσει εκεί», όπως τόνισε χαρακτηριστικά. Ο κ. Τίλερεϊ μιλώντας στην «Κ» επισημαίνει πως σίγουρα το μήνυμα που έδωσε είναι επιφυλακτικό, αλλά πάντως δεν οφείλεται στις προγραμματικές δηλώσεις της κυβέρνησης. «Δεν έχουμε δει τίποτα μέχρι στιγμής που θα μπορούσε προφανώς να διαταράξει την ικανότητα της κυβέρνησης να επιτύχει τους δημοσιονομικούς της στόχους (που με αυτόν τον τρόπο θα βελτιώσει σταθερά τα πρωτογενή δημοσιονομικά πλεονάσματα για τα επόμενα χρόνια) και οι μέχρι στιγμής ανακοινώσεις γύρω από τις μεταρρυθμίσεις φαίνονται συνεπείς με τις προσδοκίες μας», όπως τονίζει. Αντίθετα, «το μήνυμά μας έχει απλώς να κάνει με το ότι δεν έχουμε λάβει ακόμη την απόφαση για το αν θα αναβαθμίσουμε ή όχι την Ελλάδα στην επόμενη αξιολόγησή μας και θα συνεχίσουμε να εξετάζουμε τα δεδομένα και την πρόοδο τους επόμενους μήνες, προκειμένου να διασφαλίσουμε ότι θα λάβουμε τη σωστή απόφαση», εξηγεί στην «Κ» ο κ. Τίλερεϊ. Από την πλευρά του, ο επικεφαλής αναλυτής της Fitch για την Ελλάδα, Φεντερίκο Μπαρίγκα, τόνισε στο συνέδριο ότι η υπεραπόδοση της ελληνικής οικονομίας τα δύο τελευταία χρόνια, η πολύ καλή δημοσιονομική πορεία και οι βελτιωμένες προοπτικές των ελληνικών τραπεζών αποτελούν παράγοντες που στηρίζουν την αναβάθμιση. Ωστόσο, όπως πρόσθεσε, συνεχίζουν να υπάρχουν ανησυχίες, κυρίως σε δύο μέτωπα: στον εξωτερικό τομέα, και στο ακόμα χαμηλό επίπεδο των επενδύσεων. Ο κ. Μπαρίγκα εξηγεί στην «Κ» πως ακόμη είναι πολύ νωρίς για οποιαδήποτε απόφαση, και αυτό φυσικά οφείλεται στο ότι η χώρα πήγε σε εκλογές πριν από μερικές εβδομάδες. «Οι προγραμματικές δηλώσεις της κυβέρνησης αποτελούν μέρος αυτού που πρέπει να εξετάσουμε στην επόμενη αξιολόγηση. Ηταν αναμενόμενο ότι η νέα κυβέρνηση θα μπορούσε να έρθει με κάποια νέα μέτρα και προτεραιότητες, και η εκτίμησή μας θα εξαρτηθεί τόσο από τα αποτελέσματα που θα έχουν φανεί έως τη στιγμή της προγραμματισμένης μας αξιολόγησης (1 Δεκεμβρίου) όσο και από τις προσδοκίες μας για τη βραχυπρόθεσμη και μεσοπρόθεσμη δημοσιονομική και αναπτυξιακή τροχιά της Ελλάδας, συμπεριλαμβανομένων φυσικά των κινδύνων γύρω από αποφάσεις πολιτικής», τονίζει ο αναλυτής της Fitch. «Προς το παρόν είναι πολύ νωρίς για να πούμε ότι οι προγραμματικές δηλώσεις μετατοπίζουν τις κύριες προσδοκίες μας για τις πιστωτικές εξελίξεις», προσθέτει ο κ. Μπαρίγκα.

Δημοσιονομικοοί στόχοι

Πριν από τις προγραμματισμένες αξιολογήσεις των S&P και Fitch θα έχουμε τις ετυμηγορίες των DBRS και Moody's τον Σεπτέμβριο. Η DBRS βαθμολογεί και αυτή την Ελλάδα μία βαθμίδα κάτω από την επενδυτική, ενώ η Moody's είναι πιο μακριά – τρεις βαθμίδες χαμηλότερα. Και οι δύο οίκοι πάντως εμφανίζονται ικανοποιημένοι από τις προγραμματικές δηλώσεις της κυβέρνησης.

«Εάν τα σχέδια εκσυγχρονισμού της Δικαιοσύνης και ψηφιοποίησης του συστήματος δημόσιας Υγείας, μαζί με βελτιώσεις στην εκπαίδευση, ακολουθηθούν και είναι επιτυχημένα, αυτές οι αλλαγές θα στηρίξουν την πιστοληπτική ικανότητα της Ελλάδας και στο πιο μακροπρόθεσμο διάστημα. Μας καθησυχάζει η συνεχής δέσμευση για μια προορατική στρατηγική για το χρέος και για την επίτευξη πρωτογενούς πλεονάσματος μεσοπρόθεσμα. Ο ευεργετικός δημοσιονομικός και οικονομικός αντίκτυπος της αυξημένης εμπιστοσύνης των επενδυτών, μαζί με τα κεφάλαια της Ε.Ε. αναμένεται να δημιουργήσουν χώρο για μικρό πρωτογενές πλεόνασμα φέτος», επισημαίνει στην «Κ» η Νικολα Τζέιμς, συνεπικεφαλής κρατικών αξιολογήσεων της DBRS.

Θετική παραμένει η άποψη της Moody's για την Ελλάδα μετά τις προγραμματικές, καθώς εκτιμά πως δεν τίθενται σε κίνδυνο οι δημοσιονομικοί στόχοι.

«Τα ανακοινωθέντα μέτρα, συμπεριλαμβανομένης της πρόωρης αποπληρωμής των δανείων GLF, δεν αλλάζουν την άποψή μας μετά τις πρόσφατες εκλογές, δηλαδή ότι η ελληνική κυβέρνηση θα παραμείνει προσηλωμένη στη δημοσιονομική εξυγίανση και την αύξηση των πρωτογενών πλεονασμάτων, τα οποία μαζί με την ισχυρή αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ θα υποστηρίξουν σημαντική μείωση του δείκτη χρέους», επισημαίνει στην «Κ» ο Στέφεν Ντουκ, επικεφαλής αναλυτής της Moody's.

Αναλύοντας τις προγραμματικές δηλώσεις της κυβέρνησης ο αναλυτής επισημαίνει πως το μεγαλύτερο μέρος του κόστους το 2023 προέρχεται από την παράταση του market pass (251 εκατ. ευρώ) έως τον Οκτώβριο συν την αναδρομική αναπροσαρμογή των αποδοχών για το πανεπιστημιακό προσωπικό. Από το 2024, το κύριο στοιχείο είναι η αύξηση στους μισθούς και στα επιδόματα των δημοσίων υπαλλήλων (περίπου 835 εκατ. ευρώ ετησίως) και οι εκπτώσεις φόρου, που η κυβέρνηση υπολογίζει σε 135 εκατ. ευρώ ετησίως.

Μεταρρυθμίσεις, πρωτογενή πλεονάσματα και μείωση χρέους, στη λίστα που τσεκάρουν οι αναλυτές.

«Στις τρέχουσες προβλέψεις μας, είχαμε συνυπολογίσει ελαφρώς χαμηλότερες αυξήσεις στις αποδοχές των εργαζομένων στον δημόσιο τομέα για το 2024 στο σκέλος των κρατικών δαπανών, αλλά η καθαρή επίδραση στο δημοσιονομικό και πρωτογενές ισοζύγιο θα εξαρτηθεί και από την εξέλιξη των εσόδων», σημειώνει ο Ντουκ. Μαζί με την επίδραση της αύξησης της έκπτωσης φόρου για τους φορολογούμενους με παιδιά και την ανακοινωθείσα αύξηση του κατώτατου μισθού, αυτό θα ενισχύσει δυνητικά τα έσοδα της ιδιωτικής κατανάλωσης και των έμμεσων φόρων, όπως ο ΦΠΑ, εξηγεί ο αναλυτής. «Γενικά, ο εκτιμώμενος ετήσιος δημοσιονομικός αντίκτυπος από το 2024 (1,1 δισ. ευρώ) ισούται με λιγότερο από 1% των ετήσιων εσόδων και δεν θα έθετε σε κίνδυνο τον στόχο της κυβέρνησης να επιτύχει πρωτογενή πλεονάσματα περίπου 2% του ΑΕΠ», καταλήγει.

S&P

Οι μέχρι στιγμής ανακοινώσεις της κυβέρνησης γύρω από τις μεταρρυθμίσεις φαίνονται συνεπείς με τις προσδοκίες μας.

Fitch

Συνεχίζουν να υπάρχουν ανησυχίες, κυρίως σε δύο μέτωπα: στον εξωτερικό τομέα, δηλαδή στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών, και στο ακόμα χαμηλό επίπεδο των επενδύσεων.

DBRS

Τα σχέδια εκσυγχρονισμού της Δικαιοσύνης και ψηφιοποίησης του συστήματος δημόσιας Υγείας, μαζί με βελτιώσεις στην εκπαίδευση, θα στηρίξουν την πιστοληπτική ικανότητα της Ελλάδας.

Moody's

Τα πρόσφατα μέτρα δεν αλλάζουν την άποψή μας ότι η κυβέρνηση θα παραμείνει προσηλωμένη στη δημοσιονομική εξυγίανση και στην αύξηση των πρωτογενών πλεονασμάτων.

Με μικρά κέρδη έκλεισε το ΧΑΚ

Με μικρά κέρδη έκλεισε την Τρίτη το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου. Ο Γενικός Δείκτης του ΧΑΚ έκλεισε στις 116,14 μονάδες, καταγράφοντας άνοδο σε ποσοστό 0,08%. Ο Δείκτης FTSE/CySE 20 έκλεισε στις 70,23 μονάδες, καταγράφοντας κέρδη σε ποσοστό 0,09%. Η συνολική αξία των συναλλαγών ανήλθε στις €903.470,05. Σε ό,τι αφορά τους επιμέρους χρηματιστηριακούς δείκτες, άνοδο σε ποσοστό 0,15% κατέγραψε η Κύρια Αγορά κλείνοντας στις 84,77 μονάδες, η Εναλλακτική Αγορά κατά 0,07% κλείνοντας στις 1.103,91 μονάδες και οι Επενδυτικές κατά 0,90% κλείνοντας στις 1.080,54 μονάδες. Αμετάβλητα παρέμειναν τα Ξενοδοχεία. Το μεγαλύτερο επενδυτικό ενδιαφέρον προσέλκυσαν οι τίτλοι της Τράπεζας Κύπρου με €530.254,44 (τιμή κλεισίματος €2,83 - πτώση 0,35%) και της Alkis H. Hadjikyriacos (Frou-Frou Biscuits) Public Ltd με €340.368 (τιμή κλεισίματος €0,28 - αμετάβλητη). Ακολούθησαν οι μετοχές της Cyprus Cement Public Company Ltd με €13.126,25 (τιμή κλεισίματος €0,625 – άνοδος 0,81%), της Petrolina με €5.700 (τιμή κλεισίματος €1,14 - χωρίς μεταβολή), της Logicom με €2.974,5 (τιμή κλεισίματος €2,26 – άνοδος 0,89%), της Demetra Holdings με € 2.806,02 (τιμή κλεισίματος €0,535 – άνοδος 0,94%) και της Ελληνικής Τράπεζας με € 2.426,95 (τιμή κλεισίματος €1,92 - αμετάβλητη).

Η απόφαση της ΕΚΤ που μπορεί να ανοίξει σύντομα τον χορό των αναβαθμίσεων

Μέσα στο καλοκαίρι δεν μπορεί να αποκλειστεί και μία πολύ σημαντική θετική έκπληξη για την Ελλάδα. Αυτή έχει να κάνει με μια καθοριστική απόφαση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και αφορά την ένταξη του οίκου Scope Ratings στο γκρουπ των οίκων που λαμβάνει υπ' όψιν στις αποφάσεις της. Η Scope τα τελευταία τρία χρόνια έχει ξεκινήσει τις διαδικασίες για να αποκτήσει το καθεστώς «ECAF» από την ΕΚΤ (Eurosystem Credit Assessment Framework – πλαίσιο αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας του Ευρωσυστήματος) το οποίο ήδη κατέχουν φυσικά οι Fitch, DBRS, Moody's και S&P.

Οι διαδικασίες από την πλευρά του οίκου έχουν ολοκληρωθεί και μένει το «πράσινο φως» από την ΕΚΤ. Αυτό δεν αποκλείεται να δοθεί πολύ σύντομα, ίσως και τις επόμενες εβδομάδες, γεγονός που κάνει την προγραμματισμένη αξιολόγηση της Scope για την Ελλάδα στις 4 Αυγούστου ιδιαίτερα σημαντική, καθώς βαθμολογεί τη χώρα ένα βήμα πριν από την επενδυτική βαθμίδα, με θετικές προοπτικές.

Η επόμενη προγραμματισμένη αξιολόγηση της Scope για την Ελλάδα είναι στις 4 Αυγούστου. Ο οίκος βαθμολογεί τη χώρα ένα βήμα πριν από την επενδυτική βαθμίδα, με θετικές προοπτικές.

Σε περίπτωση που η Scope γίνει μέλος του γκρουπ των «μεγάλων», των Big 5 πλέον, είναι μια εξέλιξη που δεν «μετράει» σε ό,τι αφορά τις προοπτικές ένταξης της Ελλάδας στους διεθνείς δείκτες ομολόγων, καθώς αυτοί απαιτούν αξιολόγηση επενδυτικής βαθμίδας από δύο οίκους τουλάχιστον μεταξύ των S&P, Fitch και Moody's.

«Μετράει» όμως στα προγράμματα του Ευρωσυστήματος και στις συμβατικές και μη συμβατικές νομισματικές πολιτικές της ΕΚΤ, καθώς τα ελληνικά περιουσιακά στοιχεία θα είναι αυτομάτως επιλέξιμα για όποιο πρόγραμμα τρέχει ή θα τρέξει στο μέλλον (η εξαίρεση που έχει σήμερα η Ελλάδα – waiver– λήγει το 2024).

Και αυτό γιατί για την ΕΚΤ αρκεί να υπάρχει μία βαθμολογία επενδυτικής βαθμίδας. Φυσικά, το μεγαλύτερο όφελος για την Ελλάδα θα είναι το σημαντικό «σήμα» που θα δοθεί στις αγορές.

Ολα τα παραπάνω κάνουν την ετυμηγορία της Scope σε τρεις περίπου εβδομάδες εξαιρετικά σημαντική για τη χώρα. Πολύ πρόσφατα ο οίκος είχε δώσει και ένα πολύ σημαντικό «σήμα» για αναβάθμιση της Ελλάδας. «Το αποτέλεσμα των εκλογών είναι πιστωτικά θετικό και στηρίζει την εξέταση της ένταξης της Ελλάδας στην επενδυτική βαθμίδα», όπως είχε επισημαίνει ο Ντένις Σεν, επικεφαλής αναλυτής του οίκου. Εάν η Scope αναβαθμίσει την Ελλάδα, θα ξεκινήσει ουσιαστικά τον «χορό» και για τους υπόλοιπους οίκους. Αλλωστε, έχει παρατηρηθεί πως πολύ συχνά οι μεγάλοι οίκοι ακολουθούν την κίνησή της. Για παράδειγμα, η Scope ήταν ο πρώτος οίκος που «ανέβασε» την Ελλάδα στο BB+ (τον Νοέμβριο του 2021) και ήταν επίσης ο πρώτος που έδωσε θετικές προοπτικές (τον Δεκέμβριο του 2022), με την S&P να ακολουθεί τα βήματά της.

Deloitte.

2023 Global Human Capital Trends

Στελέχη από κορυφαίους οργανισμούς αναλύουν τις νέες βασικές αρχές για έναν κόσμο χωρίς όρια.

© 2023 Deloitte Limited